CITTÀ DI FIRENZE
BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE
LANDAU FINALY
MSS. 18

808
826

BIBLIOTECA

BIBLIOTECA

BIBLIOTECA

declara° reg° frūz mīnoz
gg° ppe [illegible] nonj

GREGORIVS eps̄ seruus seruorū dei Dilectis filijs Gnāli
et prouincialibus Ministris Ac Custodibus ceterisqꝫ fratribus
ordinis frūz Minoꝝ. Salutem et apostolicā bndictionē. Quo elō
gati a seculo ut columbe pennis assumptis in secessum ꝯtemplacionis supra
nos ipōs alacrius euolastis: et conspectus peccatoꝝ macula prudentis. et pluri
ꝑ que conspectus salutis impediri profectum cordis urī oculus speculatur
Vnde que tecta sunt alijs in consciencijs urīs quibꝫ spiritus manifestat Sed
splendore intelligencie spiritualis caligine humane infirmitatis obducto. scru
pulus interdum dubitacionis inducitur et difficultates q̄si inextricabiles
ingeruntur. Sane constitutis nuꝑ in presencia nr̄a nuncijs q̄s uos
filij prouinciales ministri misistis qui eratis in Gnāli cap° congregati
Et te fili Gnālis Minister ꝯperente. fuit nobis expositum q̄ in regula
urā quedam dubia et obscura, et q̄dam intellectu difficilia Sed sancte
memorie xp̄i confessor franciscus nolens regulam suā ꝑ aliquus frēs
interpretacionē exponi mandauit circa ultim̄ uite sue qd̄ mandatū ipius dr̄
testamentū, ut uerba ipius regule nō glosentur, et ut uerbis utuntur
eiusdem q̄ sic uel sic intelligi debeant nō dicitur Addens q̄ frēs nullo
mō aliq̄s lrās ab apostolica sede petant. et alia q̄dam inter serēs que non
possint sine multa difficultate seruari. Propt̄ qd̄ hesitātes an teneanī
ad obseruacionem testamenti predicti dubietatem huiusmōi de cordibus
urīs frūz urōꝝ ꝑ nos amoueri petistis. Et cum ex longa familiaritate
quam idem confessor nobiscum habuit plenius nouerimus intencionē ipius
et in condendo predictam regulā, et in obtinendo confirmacionē ipius ꝑ
sedem aplicam sibi astitimus dum adhuc essemus in minori officio con
stituti declarari similit̄ postulastis dubia et obscura regule supradicte, necnō
et sup difficilibus respondere. Sane q̄uis predictum confessorē xp̄i piā
intencionē in prefato mandato habuisse credamus, et nos uestris uotis eius
et desiderijs sanctis affectus ōimode conformari. Nos tn̄ attendentes aiaꝝ
et difficultates q̄s ꝑ hec possetis incurrere dubietatē de urīs cordibus
ammouendo ad mandatum illud vos dicimus nō teneri qd̄ sine ꝯsēsu
frūz et maxime Ministroꝝ q̄s uniuersos tangebat obligare nequiuit. Nec
successorem suū q̄molibet obligauit. cum nō habeat imperiū par in parē.
Ad hec sicut ꝑ predictos nuncios intelleximus dubitatur ab aliquibꝫ
frūz urōꝝ, ne tam ad ꝯsilia q̄ ad precepta euangelij teneantur. tū quia

Frēs nō tenentur ad obseruacionē testi bt̄i frañ.

Frēs nō tenentur ad ꝯsilia euange lica n° 2°

in regule vestre habetur principio. Regula et vita minorum fratrum hec est scilicet domini nostri Jesu Christi sanctum evangelium observare vivendo in obedientia sine proprio et in castitate. Tum quia in fine ipsius regule continentur hec verba paupertatem et humilitatem et sanctum evangelium domini nostri Jesu Christi quod firmiter promisimus observemus. Unde scire desiderant an teneantur ad omnia consilia evangelii quam ad ea que in ipsa regula preceptorie vel inhibitorie sunt expressa presertim cum ipsi ad alia non se obligare intenderint et vix vel numquam omnia ad litteram possit observari. Nos autem breviter respondemus vos ad alia consilia evangelii non teneri nisi ad ea ad que vos obligastis in ipsa. Ad cetera teneamini sicut ceteri christiani et eo magis de bono et equo quo vos obtulistis holocaustum domino medullatum per contemptum omnium mundanorum.

Quod non recipiant pecuniam.

¶ Item cum in eadem regula sit inhibitum ne fratres recipiant per se vel per alium pecuniam vel denarios ullo modo et ipsi hoc inpermutabiliter observare desiderant certiorari requirunt. Si aliquibus imminentibus deum fideles aliquos per quos ipsi subveniant necessitatibus eorundem sine offensione regule audeant presentare ac ad fideles eosdem pro necessitatibus ipsis secure recurrere conscientia cum denarios aut pecuniam eos noverint accepisse, quos tamen denarios vel pecuniam auctoritate propria non intendunt facere conservari nec nomine depositi exigere ab eisdem. Super quo duximus respondendum quod si rem sibi necessariam velint fratres emere vel solutionem facere pro iam empta possunt vel nuntium eius a quo res emitur vel aliquem alium volentibus sibi facere elemosinam nisi idem per se vel per proprios solvere maluerit presentare. Qui taliter presentatus a fratribus non est eorum nuntius licet presentetur ab eis, sed illius potius cuius mandato solutionem facit seu recipientis eandem. Idem tamen nuntius solvere statim debet ita quod pecunia non remaneat penes eum. Si vero pro aliis imminentibus necessitatibus presentetur elemosinam sibi commissam potest sicut dominus apud spiritualem vel familiarem amicum fratrum deponere per ipsum loco et tempore pro eorum necessitatibus sicut expedire viderit dispensandam. Ad quem etiam fratres pro huiusmodi necessitatibus poterunt habere recursum maxime si negligens fuerit vel necessitates ignoraverit eorundem.

Quod non fratres habent dominium mobilium sed usum.

¶ Preterea cum in ipsa regula contineatur expresse quod fratres nichil sibi approprient nec domum nec locum nec aliquam rem, ac ipsi in processu temporis comminari timeant ordinis paupertati presertim cum iam dixerint aliqui proprietatem mobilium ad totum ordinem pertinere in communi, nobis fuit humiliter supplicatum ut in hoc animarum dignaremur providere periculis et totius ordinis puritati. Dicimus itaque quod nec in communi

nec in speciali debent proprietatem habere, sed utensilium et librorum et aliorum mobilium que licet usum habere debeat ordo et fratres prout generalis minister vel provincialis disponendum duxerit hiis utantur, salvo locorum et domorum dominio illis ad quos noscitur pertinere. Nec debent vendi mobilia vel extra ordinem commutari aut alienari quoquo modo nisi ecclesie Romane Cardinalis qui fuerit ordinis gubernator generali seu provincialibus Ministris auctoritatem super hoc prebuerit vel assensum.

Recursus ad Ministros provinciales intelligitur pro peccatis publicis.

¶ Quia vero in quodam ipsius regule capitulo continetur ut si quis fratrum instigante inimico mortaliter peccaverit pro illis peccatis de quibus ordinatum fuerit inter fratres ut recurratur ad solos Ministros provinciales teneantur ad eos recurrere quantocius poterunt sine mora, ipsi pie dubitant utrum hoc de peccatis publicis tantum intelligi debeat an de publicis pariter et privatis. Respondemus igitur predictum capitulum ad manifesta tantum et publica pertinere. Volentes ut generalis Minister constituat vel committi faciat tot per provincias quot eorum ministri viderint expedire de maturioribus et discretioribus sacerdotibus qui super privatis audiant penitentes si fratres ministris aut custodibus suis ad locum eorum declinantibus maluerint confiteri.

Generalis non potest committere aliis examinationem predicationis.

¶ Ceterum cum prohibente regula nulli fratrum liceat populo predicare nisi a ministro generali fuerit examinatus et approbatus et sibi officium predicationis ab ipso concessum, certificari petistis utrum pro laboribus fratrum et periculosis discursibus evitandis generalis minister dictam examinationem approbationem et commissionem officii predicationis discretis aliquibus committere valeat per examinandos generaliter illis qui in provinciis constituti sunt vel specialiter per quibusdam. Ad quod damus tale responsum quod hoc generalis Minister nulli absenti potest committere. Sed qui indigere examinatione videntur mittantur ad ipsum vel cum Ministris provincialibus conveniant propter hoc in capitulo generali. Si qui vero examinatione non egent pro eo quod in theologica facultate et predicationis officio sunt instructi, si etatis maturitas et alia que requiruntur in talibus conveniant in eisdem possunt nisi quibus minister generalis contradixerit eo modo quo datum est ipsis predicare.

Vicarii provincialium Ministrorum non possunt recipere ad ordinem.

¶ Super eo autem quod dubitant fratres utrum vicarii provincialium ministrorum quos ipsi sibi substituunt cum ad Capitulum veniunt generale possint ad ordinem recipere venientes vel vestire iam receptos, dicimus quod non possunt cum nec ipsis ministris hoc permittitur nisi eis specialis super hoc licentia concedatur. Quibus etiam generalis minister sicut concedere sic negare potest licentiam supradictam. Et cum iuxta eandem regulam aliis quam ministris provincialibus fratrum recipiendi committi non valeat intromissio

Unus custos ex quolibet provincia intrat ad capitulum generale.

prouinciales ministri potestatem habeant hoc aliis committendi quod eis tantum et non aliis est commissum. Insuper dubitantibus vobis an per hoc quod in regula dicitur ut decedente generali ministro a prouincialibus ministris et custodibus in capitulo pentecostes fiat electio successoris omnium custodum multitudinem oporteat ad capitulum generale conuenire, cum ut omnia cum maiori tranquillitate tractentur sufficere possit ut aliqui de singulis prouinciis qui uocem habeant aliorum intersint. Taliter respondemus ut singularum prouinciarum custodes unum ex se instituant quem cum suo prouinciali ministro pro ipsis ad capitulum dirigant, uoces suas committentes eidem. quod etiam [illegible] per nos ipsos statutum huiusmodi duximus [illegible].

declaratio de ingressu Monasteriorum.

Denique cum contineatur in regula supradicta quod fratres non ingrediantur monasteria Monacharum preter illos quibus a sede apostolica concessa est licentia specialis, quia hoc de monasteriis pauperum monialium inclusarum fratres hactenus intelligendum esse crediderunt cum earum sedes apostolica curam habeat specialem, et intellectus huiusmodi per constitutionem quandam tempore dicte regule uiuente adhuc beato francisco per prouinciales ministros fuisse creditur in generali capitulo declaratum, nichilominus certificari postulastis an hoc de omnibus generaliter cum regula nullum excipiat an de solis monasteriis intelligi debeat monialium predictarum. Nos utique generaliter id esse prohibitum de quarumlibet cenobiis monialium respondemus, et nomine monasterii uolumus claustrum, domos et officinas interiores intelligi, pro eo quod ad alia loca ubi etiam homines seculares conueniunt possint fratres illuc causa predicationis uel elemosine petende accedere, quibus id a superioribus suis pro sua fuerit maturitate concessum, exceptis semper predictarum monasteriis inclusarum, ad que nulli datur accedendi facultas sine licentia Sedis apostolice. Datum Anagnie tercio kalendas octobris pontificatus nostri Anno Quarto.

Incipit declaratio domini Innocencii quarti super regulam fratrum Minorum.

INNOCENCIUS episcopus servus servorum dei. Dilectis filiis Generali et prouincialibus ministris ac custodibus ceterisque fratribus ordinis fratrum minorum Salutem et apostolicam benedictionem. Ordinem uestrum illo prosequentes affectu quo ipsum inter alios laudabilibus continue proficere incrementis feruenter optamus libenter ea per que optimi uigoris recipiat fulcimentum propria sollicitudine procuramus. Hinc est quod cum quedam dubia et obscura que in uestra regula continentur animos uestros confusione implicationis inuoluant et nodose intricationis difficultate impediant, et felicis recordationis Gregorius papa predecessor noster aliqua ex eis exposuerit et declarauerit simpliciter, Nos obscuritatem ab illis perfecte interpretationis declaratione omnino amouere uolentes et ambiguitatis scrupulum circa ipsa de uestris cordibus plenioris expositionis certitudine penitus amputare,

declaratur ad quod observantiam tenentur fratres.

Dicimus quod per eandem regulam quo ad obseruationem euangelii [illegible] non nisi ad ea dumtaxat euangelii consilia tenemini que in ipsa regula preceptorie uel inhibitorie sunt expressa. Licet autem ministris prouincialibus tam eorum uicariis quam aliis prouinciis fratribus ueniencium ad ordinem recepcionem pro suis prouinciis de consilio fratrum committere discretorum, nec tamen expedit conuerti uolentibus indifferenter admitti, sed illos tantum qui suffragantibus eis litteratura et aliis laudabilibus circumstanciis possint esse utiles ordini, sibique per uite meritum et aliis proficere per exemplum. Soli uero ministri egressos ab ordine cum redierint ad ipsum recipiant, et eiciant in certis casibus secundum determinationem uestri generalis capituli iam receptos.

Ministri possunt committere aliis receptionem venientium ad ordinem.

Quamquam uero predicta contineat regula quod clerici faciant diuinum officium secundum ordinem sancte romane ecclesie excepto psalterio ex quo habere poterunt breuiaria, cum tamen diuino intersunt officio cum aliis celebrantibus tunc eis illud sufficit et ad dicendum officium proprium non tenentur. Et licet in eadem regula sit prohibitum ne fratres recipiant per se uel per alios denarios uel pecuniam ullo modo, possunt tamen si rem necessariam aut utilem uellent emere uel solutionem facere pro iam empta, uel nuncium eius a quo res uenditur uel aliquem alium uolentibus sibi elemosinam facere nisi idem per se uel per proprios nuncios soluere maluerint presentare. Et taliter presentatus a fratribus non est eorum nuncius licet presentetur ab ipsis, sed illius potius cuius auctoritate solutionem facit seu recipientis. Et ad ipsum si soluto empte rei precio de huiusmodi elemosina remanserit aliquid apud eum possunt etiam fratres pro suis necessitatibus uel commodis licite habere recursum. Si uero pro aliis fratrum necessitatibus aut commodis nominetur aliquis uel presentetur ab eis, potest ille commissam elemosinam sicut et dominus conseruare uel apud spiritualem seu familiarem amicum fratrum nominatum uel non nominatum ab ipsis deponere, per eum loco et tempore necessitatibus uel commodis sicut fratres expedire uiderint dispensandam, seu etiam ad personas uel loca alia transferendam. Ad quos etiam fratres pro huiusmodi necessitatibus seu commodis

declaratio super receptione pecunie

sana conscientia recurrere poterunt. maxime si negligentes fuerint vel ignorantes aut incommoda ignoraverint eorundem. Et tales nominati seu deputati a fratribus non sunt ipsorum nuncii seu depositarii, sed illorum a quibus eis pecunia vel denarii committuntur. Nec fratres per se vel per interpositas personas denarios vel pecuniam recipiunt nominando vel sic aliquos deputando seu ad huiusmodi nominatos vel presentatos sic recurrendo cum non sit intencionis eorum ut de ipsorum auctoritate huiusmodi denarii vel pecunia construantur quando ab eis nomine depositi exiguntur licet nuncii vel depositarii ipsis committantur pro necessitate vel commodo eorundem.

Cura infirmorum

¶ Et cum in eadem regula subiungatur quod pro infirmitatibus necessitatibus infirmorum et aliis fratribus induendis per amicos spirituales ministri tantum et custodes sollicitam curam gerant debent alii fratres curam huiusmodi quam prefatis ministris et custodibus ex regula precipue incumbit cum sibi ab illis commissa fuerit gerere diligenter.

Nullius rei fratres possunt habere proprietatem.

¶ Dicimus insuper quod cum in ipsa regula contineatur expresse quod fratres nichil sibi approprient nec domum nec locum nec aliquam rem nec in communi neque in speciali debent habere proprietatem. sed locorum et domorum ac utensilium et librorum et eorum mobilium que licet habere ordo usum habeat. et fratres secundum quod generalis et provinciales ministri duxerint hiis utantur. nec vendi debent loca domus vel mobilia huiusmodi seu extra ordinem commutari aut alienari quocumque modo a quibuscumque personis ad usum fratrum donata vendita permutata seu quocumque modo concessa vel translata sunt vel fuerint nisi apostolice sedis vel ecclesie romane cardinalis qui pro tempore fuerit ordinis gubernator generali seu provincialibus ministris auctoritatem super hoc prebuerit vel assensum. Cum tamen mobilium quam immobilium huiusmodi ius et proprietas et dominium illis solis exceptis in quibus expresse donatores seu translatores sibi proprietatem et dominium reservasse constiterit ullo modo ad ecclesiam ipsam spectent cui domus et loca predicta cum ecclesiis atque suis pertinentiis quam omnia in ius et proprietatem beati petri suscepimus omnino tam in spiritualibus quam temporalibus immediate subesse noscuntur.

res viles possunt fratres largiri.

De utilibus autem et parum valentibus licet fratribus seu donationis intuitu vel pro aliqua rationabili et honesta causa obtenta super hoc prius superiorum suorum licentia extra ordinem aliis elargiri.

¶ Illud quoque regule predicte capitulum ubi dicitur ut si qui fratrum instigante humani generis inimico mortaliter peccaverint pro illis peccatis de quibus ordinatum fuerit inter fratres ut recurratur ad solos ministros

Recursus ad ministros intelligi per peccatis manifestis

provinciales teneantur predicti fratres ad eos recurrere quam citius poterunt sine mora ad manifesta et publica ipsum pertinet. possint autem ipsi ministri tamen pro laboribus quod discurrendis vitandis si expedire viderint custodibus et aliis discretis fratribus presbiteris super his committere vices suas. Volumus autem ut ipsi ministri constituant vel committant vices suas faciant tot per provincias quot ad hoc necessarios noverint de maioribus et discretioribus fratribus sacerdotibus qui super huiusmodi peccatis occultis vel privata fuerint audiant penitentes nisi ministris et custodibus suis ad loca eorum declinantibus maluerint confiteri.

Quod unus custos ex qualibet provincia vadat ad capitulum generale cum ministro etc.

¶ Ad hoc quod pro eo quod in regula dicitur de decedente generali ministro a provincialibus ministris et custodibus in capitulo penthecostes fiat electio successoris dicimus quod singularum provinciarum custodes unum ex se constituant quem cum suo provinciali ministro pro ipsis ad capitulum dirigant vices suas committentes eidem.

Cura examinandi predicatores committi potest ministris provincialibus cum diffinitoribus

¶ Et cum iuxta regule prefate tenorem nulli fratrum liceat populo predicare nisi a ministro generali fuerit examinatus et approbatus et sibi predicationis officium ab ipso concessum potest idem minister vices suas ministris provincialibus et eorum vicariis committere in hac parte ita tamen quod ipsi provinciales vel iidem vicarii in ipsorum provincialium absencia cum diffinitoribus in provincialibus capitulis fratres suarum provinciarum quos examinatione indigere crediderint examinent et approbent eisque huiusmodi officium prout secundum deum noverint expedire committant. Si qui vero examinari non egent pro eo quod in theologica facultate et predicationis officio sunt instructi si etatis maturitatis et alia que requiruntur in talibus conveniant in eisdem predictorum generalis et suorum provincialium ministrorum licentia seu mandato populo predicare.

Declaratio Nicolai tertii super regulam fratrum

NICOLAUS episcopus servus servorum dei Ad perpetuam rei memoriam. Exiit qui seminat seminare semen suum de sinu patris in mundum veste humanitatis indutus dei filius Christus per verbum evangelicum saturus in singulos probos et reprobos insipientes et ignaros studiosos et desides iuxta prophetam colonus futurus in terra semen suum id est doctrinam evangelicam sine delectu dispersit in omnes. Qui omnia tracturus ad se omnia salvare venerat. Qui

tandem se ipsum deo patri pro salute omnium in redemptionis humane precium
immolavit. Licet autem hoc semen in singulos communicativa caritate
dispersum sit quod cecidit secus viam cordis scilicet demonum suggestionibus
pervia. Aliud supra petram scilicet corda nullo humore fidei penetrata.
Aliud inter spinas corda scilicet divitiarum sollicitudinibus lacerata et
ideo ventis pravis affectibus conculcatum. Aliud aridum quod gratie caruit
humore reliquum legitur in ordinatis sollicitudinibus suffocatum.
Aliud tamen mite cor et docile terra bona suscepit. hoc est fratrum mi-
norum mitis et docilis in paupertate et humilitate per almum Christi con-
fessorem franciscum radicata religio. Qui ex illo vero semine
germinans germen illud per ipsum dispersit in filios quos sibi mediante
suo ministerio in observantia evangelii generavit. Isti sunt filii
qui docente iacobo verbum eternum dei filium insitum humane nature
in orto virginalis uteri potens salvare animas in mansuetudine
susceperunt. Hi sunt illius sancte regule professores que evangelico
fundatur eloquio et vite Christi roboratur exemplo fundatorum militantis
ecclesie apostolorum eius sermonibus actibusque firmatur. Hec est apud deum et
patrem munda et immaculata religio que descendens a patre luminum
per eius filium exemplariter et verbaliter apostolis tradita et deinde per spiritum
sanctum beato francisco et eum sequentibus inspirata in se quasi testi-
monium continet trinitatis. Hec est cui attestante paulo nemo de cetero
debet esse molestus quam Christus passionis sue stigmatibus confirmavit
volens institutorem ipsius passionis sue signis nobiliter insigniri.
Sed nec sic contra ipsos minores fratres et regulam ipsorum hos-
tis antiqui cessavit astucia quin potius per eos mittens superseminare
zizania interdum emulatores prelatos agitatos invidia incaudida
et indiscreta iusticia concitavit mordentes fratres et eorum regulam
quasi illicitam et inobservabilem et discriminosam caninis la-
tratibus lacerantes non attendentes hanc sanctam regulam ut predicitur
preceptis ac monitis salutaribus institutam apostolicis observationibus
roboratam per plures romanos pontifices approbatam et etiam per sedem apostolicam
confirmatam tot divinis consummationibus testimoniis communitam
que credibilia facta sunt nimis in tot sanctis viris in observantiis huius
regule viventibus et finientibus dies suos. Quorum nonnullis sanctorum
cathalogo sedes eadem scilicet apostolica ex eorum vita et miraculis fecit

asscribi. Ac novissime ipsis diebus istis per pie memorie Gregorium
nonum predecessorem nostrum approbatam ex evidenti utilitate que
de ipsa consequitur universalis ecclesia in generali lugdunensi concilio de-
claratam. Hec nos minus attendimus immo profundius
cogitamus sicut pensare debent subtilius cetera catholice fidei
professores quod ipse dominus ordinem predictum et eius observatores insp-
iciens sic eos ab insurgentibus in ipsos rancoribus salutari subsi-
dio reservavit ut nec ipsos fluctus tempestuosus allisit. Nec animos
in ordine ipso degentium consternavit quin potius in rigore
regulari convalescunt et amplectuntur in suorum observantia manda-
torum. Verum ut ordo predictus quibuslibet precisis anfractibus
distincta et pura vigeat claritate sicut fratres eiusdem ordinis nuper
in generali capitulo congregati providerunt dilectis filiis generali et
nonnullis aliis provincialibus eiusdem ordinis ministris qui in capitulo
ipso convenerant in nostra presentia constitutis. Cum ad plenam obser-
vationem eiusdem regule in rigore spiritus eorum fervere noscatur
intentio. Visum est nobis mordacibus huiusmodi vias mordendi
precludere aliqua que in ipsa regula videri poterant dubia de-
clarare. Nonnulla per predecessores nostros etiam declarata pleniori
claritate disserere. In aliquibus etiam ipsam regulam contingen-
tibus puritati eorundem conscientie providere. Nos autem qui a teneris
annis ad ordinem ipsum affectus nostros ereximus in illis succrescen-
do annis aliquibus eiusdem confessoris sociis quibus eius vita et con-
versatio nota erat super ipsa regula et sancta ipsius francisci intentione
frequenti collatione tractavimus. Et tandem cardinalis ac postmo-
dum eiusdem ordinis per predictam sedem gubernator corrector
et protector effecti conditiones predicti ordinis ex imminenti nobis
cura palpavimus. In apostolatus vero officio constituti tam de
pia intentione confessoris predicti quam de his que regulam ipsam et eius
observantiam contingunt ex predictis etiam longa experientia
informati nostros ad ordinem prefatum convertimus cogitatus. Et
tam ea que per predecessores nostros approbata et declarata esse noscuntur
quam etiam ipsam regulam et eam contingentia maturitate plena
discussimus. Nonnulla in presenti serie statuimus declaravimus correximus
et approbavimus. Approbata confirmavimus condidimus et addidimus

Declarao an fres teneantur ad csilia euangelica

plura etiam ordinando serosius et clarius q infrascriptis articlis
exprimitur. In primis sicut intelleximus ab aliquibus hesitatur
an fres eiusdem ordinis tum ad consilia q precepta euangelij te
neantur. tum qz in regule dicte principio habetur Regula et
uita minorum fratrum hec est scilicet dni nri ihu xpi Scm euangelium
obseruare uiuendo in obia sine pprio et in castitate. tum etiam ex eo
q in eadem regula ptinetur sic finito uo anno pbationis recipiantur
ad obiam promittentes uitam istam semp et regulam obseruare
tum etiam qz in fine ipsius regle ptinetur hec verba paupertatem
et humilitatem et sanctum euangelium dni nri ihu xpi qd firmiter promisimus
obseruemus. Licet felicis recordationis Gregorius pp nonus pdecessor
noster hunc articulum et nonnullos alios eiusdem ptextus regule de
clarauit. quia tamen eiusdem declaratio ptr aliquorum insurgentium in
frates et regulam mordaces insultus et multorum postea emergentium
casuum considerantes euentus in aliquibus obscura et in aliquibus se
mplena et in multis etiam ptentis in ipsa regla insufficiens uidebatur.
Hos obscuritate et insufficientiam huiusmodi pfate declarationis structu
rationibus amouere uolentes et cuiuslibet ambiguitatis scrupulum
in eisdem de singulorum mentibus plenioris expositionis certitudine
amputare. Dicimus enim in principio regule non absolute sed cum quadam mo
dificatione uel determinatione seu specificatione ponatur Regula et uita
fratrum minorum hec est scilicet Scm euangelium dni nri ihu xpi obseruare uiuendo in
obia sine pprio et in castitate Que tria eadem regula multum arte psequitur
et nichilominus alia multa nonnulla subnectit precipiendo phibendo
consulendo monendo exhortando et sub alijs verbis ad aliquem modorum
irreuocabilibus pdictorum de intentione regule liquere ualet apertius Ad
illud quod in professione quasi absolute subnecti uidetur promittentes uitam
istam semp et regulam obseruare. Et quod in fine subiungitur Et sanctum euan
gelium dni nri ihu xpi qd firmiter promisimus obseruemus totum ad ipsius
regule modificatum uel determinatum uel specificatum principium redu
catur. licet ad obseruantiam euangelij. ut ponitur per ipsam regulam in illis
tribus modificatam uel determinatam seu specificatam cum non sit ve
risimile ipsum Scm verbum ab ipso semel cum quadam modificatione uel de
terminatione seu specificatione prolatum licet quasi suceintorie repetitum vo
luisse in sui repetitione dari per eum sibi modificatione uel determinatione

seu specificatione sine certa causa carere Et utriusque uiris arguit nos decet
ea que in primo ad medium et ad finem. illa vero que in medio ad finem atque prin
cipium. et ea que in fine ad utrumque uel eorum alterum semper referri. Et
ideo q absolute diceretur omne promitto Scm euangelium obseruare nisi pro
fessor huiusmodi intenderet se ad omnium consiliorum obseruantiam obligare
quod uix aut numquam posset ad hunc obseruare ptr quod talis promissio illaqueatio
ne promittentis anime uideretur. clare uideretur promissio huiusmodi
ad alium intellectum absque intentione promittentis non debere pstringi
nisi ut obseruantia euangelij sit sicut tradita reperitur a xpo. licet q pre
cepta ut precepta et consilia ut consilia a promittentibus obseruentur. Quem
intellectum etiam in eisdem verbis ide bis fratrum in serie sue professionis
in regula euidenter ostendit cum aliqua euangelica consilia indicat ut consilia
sub verbis monitionis exhortationis et consilij nonnulla uero sub phibitione
ac verbo precepti per quod patet q non fuit intentio loquentis q fres ex pro
fessione huiusmodi regule ad omnia consilia sicut ad precepta euangelij
teneantur Sed solum ad illa consilia quem eadem regula preceptorie uel inhi
bitorie seu sub verbis equipollentibus sunt expressa. Unde nos ad fratres
eiusdem ordinis conscientias plenius serenandas Declaramus q ex
professione eiusdem regule ipsi ad ea tantum euangelica obseruanda consilia
sunt astricti que in ipsa regula preceptorie uel inhibitorie seu sub uerbis
equipollentibus exprimuntur Ad nonnulla uero alia per euangelium data consilia
eo magis secundum exigentiam sue status tenentur plus quam alij xpiani quo per statum
pfectionis quam per professionem huiusmodi assumpserunt se obtulerunt
dno mediatum preceptum omnium huiusmodi. Ad omnia autem que in ipsa regula con
tinentur cum precepta quam consilia quam cetera ex vi professionis huiusmodi
et non aliter tenentur quam eo modo quo in ipsa regula continentur. Sic ut teneantur ad
eorum obseruantiam que in eadem regula ipsis sub verbis obligatoriis indi
cuntur Ceterorum uero obseruantias que sub verbis monitoriis exhortatoriis
informatoriis instructoriis seu quibuscumque alijs exprimuntur. eatenus
magis conderet de bono et equo eos psequi quo imitatores tanto pfectius
effecti xpi semitas arctius elegerunt. Porro cum ipsi regule expresse
conueniat q fres nichil sibi appropriant nec domum nec locum nec aliquam rem sitque
declaratum per eundem predecessorem nostrum Gregorium nonum et nonnullos alios
hoc obseruari debere tam in speciali quam in communi quam sic arctum abdicationem
venenosis obtrectationibus aliquorum insensata depravauit astucia ne fratrum

Sup eo q fres nichil sibi appropriant

eiusdem perfectionis claritas talium imperitis sermonibus lacer[e]tur.
Dicimus quod abdicatio proprietatis huiusmodi omnium rerum tam in speciali
quam etiam in communi propter deum meritoria est et sancta quam et Christus viam
perfectionis verbo docuit et exemplo firmavit quamque primi fundato-
res militantis ecclesie prout ab ipso fonte hauserunt volentes
perfecte vivere per doctrine ac vite ipsorum alveos derivarunt. Nec his
quisquam putet obsistere quod interdum dicatur Christum loculos habuisse
Nam sic ipse Christus cuius perfecta sunt opera in suis actibus viam
perfectionis exercuit quod interdum imperfectionibus infirmorum condescen-
dens et viam perfectionis extolleret, et imperfectorum semitas non
damnaret. Sic infirmorum personam Christus suscepit in loculis sicut et
in nonnullis aliis infirma humane carnis assumens prout evangelium testatur
istoria non tantum carne sed et mente condescendit infirmis. Sic enim
humanam naturam assumpsit quod in suis operibus perfectus existens in imis
factus humilis et in propriis permansit excelsus. Sic et summe carita-
tis dignatione adactus quandam huic imperfectioni conformes inducitur
quod a summe perfectionis rectitudine non curvatur. Egit namque Christus
et docuit perfectionis opera. Egit etiam et infirma sicut interdum in
fuga patet et loculis. Sed in utrisque perfecte perfectus ostendens ut perfectis
et imperfectis se viam salutis ostenderet qui utrosque salvare venerat
qui tandem mori voluit pro utrisque. Nec quisquam ex his insurgat
errore quod taliter propter deum proprietatem omnium abdicantes tamquam homicide
sui temptatores dei vite discrimini se committunt. Sic enim se ipsos com-
mittunt divine providentie in vivendo ut viam non contempnant
provisionis humane quam vel de his que offeruntur liberaliter, vel
his que mendicantur humiliter, vel de his qui acquiruntur per
laborem sustentent. Qui triplex vivendi modus in regula providetur
expresse. Profecto si iuxta promissa salvatoris usque deficiet fides
ecclesie per quam nec opera misericordie subtrahentur. Ex quo et pauperi-
bus omnis ratio diffidentie cuiuslibet videtur esse sublata. Et
quidem quod non est aliquatenus presumendum. Et si cuncta deficeret
sicut nec ceteris sic nec ipsis iure poli in extreme necessitatis articulo
ad providendum necessitati nature via omnibus extrema necessitate
detentis concessa precluditur cum ab omni lege extrema necessitas
sit excepta. Non autem per talem abdicationem proprietatis omnimode renuntiatio

usus rerum cuiusque videatur indicere. Nam cum in rebus temporalibus sit
considerare precipue proprietatem, possessionem, usumfructum, ius utendi et sim-
plicem facti usum, et ultimo tamquam necessario egeat, cum primis careat,
possit vita mortalium, nulla prorsus potest esse professio que a se usum
necessarie sustentationis excludat. Verum condecens fuit ei profes-
sioni que sponte devovit Christum pauperem in tanta paupertate sectari
omnium abdicare dominium et rerum sibi concessarum necessario usu fore
contentam. Nec per hoc quod proprietatem usus et rei cuiuslibet dominium a se ab-
dicare videtur simplicis usus omnis rei renuntiasse convincitur
qui usque usus non iuris sed facti tantummodo nomen habens quod facti
est tantum in utendo prebet utentibus nichil iuris quin immo ne-
cessariarum rerum tam ad vite sustentationem quam ad officiorum sui status
executionem excepto quod de pecunia infra subiungitur moderatus usus
secundum eorum regulam et veritatem commodum concessus est fratribus quibus rebus
fratres liceat uti possint dictante conscientie licentia et iuxta quod
in presenti serie continetur. Nec his obviare dignoscitur quod cuiuslibet providentia
in humanis rebus humane constituit videlicet non posse usum vel usufruc-
tum a dominio perpetuo separari, que ne dominium dominis semper absistente
usu redderetur inutile, temporalem utilitatem tantum in constituendo prospiciens
ista decrevit. Retentio namque dominii talium rerum cum concessione
usus facti pauperibus non est infructuosa domino cum sit meritoria
ad eternam salutem et professionem pauperum oportuna que tanto sibi cen-
setur utilior quanto commutat temporalia pro eternis. Profecto non fuit confes-
sionis Christi instituentis istam regulam qui immo contrarium in ipsa conscripsit
contrarium vivendo servavit, cum et ipse temporalibus ad necessitatem usus
fuerit, et in pluribus locis in regula usum talem licere fratribus manifestet.
Dicit namque in regula quod clerici faciant divinum officium ex quo habere poterunt
breviaria ex hoc patenter insinuans quod fratres sint habituri et usuri brevia-
rii et librorum qui sunt ad divinum officium oportuni. In alio quoque capitulo
dicit quod ministri et custodes pro necessitatibus infirmorum et aliis fratribus
induendis per amicos spirituales sollicitam curam gerant secundum loca et
tempora et frigidas regiones sicut necessitati viderint expedire. Alibi
etiam exortans fratres per congruum laboris exercitium ad ocium evitandum
dicit de mercede vero laboris pro se et suis fratribus corporis necessaria recipiant.
In alio quoque capitulo continetur quod fratres vivant pro elemosina confidenter. Habet

certum in regula eadem quod fratres in predicatione quam faciunt sint examinata et casta eorum eloquia ad utilitatem et edificationem populi annunciando eis vicia et virtutes penam et gloriam. Sed constans est quod hec supponunt scientiam, scientia requirit studium, exercitium vero studij convenienter haberi non potest sine usu librorum. Ex quibus omnibus satis claret ex regula ad victum vestitum divinum cultum et sapientiale studium necessarium rerum usum fratribus esse concessum. Patet itaque sane intelligentibus ex predictis regulam que ad abdicationem huiusmodi non solum observabilem possibilem et licitam sed meritoriam et perfectam Et eo magis meritoriam quo per ipsam professores ipsius magis a temporalibus propter deum sicut predicatur elongantur. ¶ Ad hec cum fratres ipsi sibi nichil in speciali acquirere vel eorum ordini possint etiam in communi Et cum aliquid propter deum ipsis offertur conceditur vel donatur etsi secus non exprimat offerentis vel concedentis verisimiliter fuisse creditur intentio ut rem huiusmodi oblatam concessam vel donatam perfecte concedat donet vel offerat a se abdicet dominium ac in alium transferri cupiat propter deum nec sit persona in qua loco dei congruencius huius rei dominium transferatur quam sedes prefata vel persona romani pontificis vicarij christi qui pater est omnium et fratrum nichilominus specialis, ne talium rerum sub incerto videantur esse dominia Cum patri filius suo modo servus domino et monachus monasterio res sibi oblatas concessas vel donatas acquirant omnium utensilium et librorum ac omnium mobilium presencium et futurorum, que et quorum usum facti solet ordini vel fratribus ipsis licet habere proprietatem et dominium quod et felicis recordationis Innocencius papa quartus predecessor noster fecisse dignoscitur in nos et romanam ecclesiam apostolica auctoritate recipimus et ad nos et ad ipsam plene et libere pertinere hac presenti constitutione in perpetuum valitura sancimus. ¶ Preterea loca empta de helemosinis diversis et oblata seu concessa fratribus sub quacumque forma verborum licet fratres sibi caveri debeant quod in huiusmodi verbis statui suo incompetentibus non utantur adversis seu pro indiviso possidentibus seu certas partes in ipsis locis habentibus in quibus ipsi possidentes pro indiviso seu certas partes habentes nichil sibi in oblatione seu concessione huiusmodi reservaverit similiter in ius et dominium ac proprietatem nostram et ecclesie predicte auctoritate eadem suscipimus. Loca vero seu domus pro habitatione fratrum a singulari vel

Proprietas et dominium mobilium concessorum ad usum fratrum sedi apostolice pertinet.

Item locorum concessorum fratribus dominium spectat eidem sedi.

collegio ipsis fratribus ex integro concedenda seu etiam offerenda si talia de voluntate conferentis fratres inhabitare contigerit. presenciarum tamen voluntate concedentis inhabitent ac illa libere preter ecclesias et oratoria ad ecclesiam destinata et cymiteria que tamen prenotata quod futura in ius et proprietatem nostram et romane ecclesie similiter modo et auctoritate recipimus mutata concedentis voluntate, ac ipsis fratribus patefacta dimittantur in quorum locorum domino seu proprietate nichil nobis vel prefate romane ecclesie retinemus omnino nisi ea specialiter de nostro seu ipsius romane ecclesie recipiatur assensu. Et si in eisdem locis reservaverit dominium concedens in concedere pro habitatione fratrum tale dominium in ius sepedicte ecclesie non transeat sed pocius plene liberum remaneat concedenti ¶ Insuper nec vestibus nec alia quorum usum ad necessitatem et officiorum sui status exercitorum non tamen usum omnium rerum habere debent ut dari est ad ullam superfluitatem divitias seu copiam que derogent paupertati vel thezaurisationem vel eo animo ut ea distrahant seu vendant recipiant, nec sub colore providentie in futurum nec alia occasione. quinymo in omnibus appareat in eis que ad dominium omnimoda abdicatio et in usu necessitas Hec autem secundum exigentiam personarum seu locorum ministri et custodes simul et separatim in suis administrationibus et custodijs cum discretione disponant Cum de talibus interdum personarum qualitas temporum varietas locorum conditio et nonnulle alie circumstantie plus minusve ac aliter providen requirant. Ita tamen sic faciant quod semper in eis et in eorum actibus paupertatis sancta reluceat prout ipsis ex eorum regula invenitur indicta. ¶ Ceterum cum in eadem regula sit sub precepti districtione prohibitum ne fratres recipiant per se vel per alios denarios vel pecuniam ullo modo ac fratres imperpetuum servare cupiant et velint inviolatum necnon habeant adimplere ne ipsorum puritas in huiusmodi observatione precepti maculetur in aliquo vel sermo conscientie aliquibus aculeis stimulentur articulum ipsum propter detrahentium morsus profundius quam nostri predecessores fecerunt assumentes ac ipsum clarioribus determinationibus prosequentes. Dicimus in primis quod fratres ipsi a mutuis contrahendis abstineant Cum eis mutuum contrahere ipsorum statu considerato non liceat. possunt tamen ipsi pro satisfactione pro certis necessitatibus facienda que pro tempore occurrent assentibus eius de quibus satisfieri commode tunc non posset circa huiusmodi obligationis

Fratres non utantur nisi ad superfluitatem.

Declaratio super receptione pecunie.

vinculum, dicere quod per eleemosynas et alios amicos fratrum absolutionem huiusmodi faciendam intendunt fideliter laborare, quo casu promittetur a fratribus quod ille qui dabit eleemosynam per se vel per alium non nominandum ab ipsis, si fieri poterit, sed potius ab eo iuxta suum placitum assumendum huiusmodi satisfactionem faciat in totum vel in partem prout sibi dominus inspirabit. Si ipse hoc tamen nollet facere vel non posset, vel quia recessus eius imminet, aut quia quibus hoc velit committere notitiam non habet fidelium personarum seu quacumque alia occasione vel causa, declaramus et dicimus quod in nullo regulae puritas infringitur aut quomodolibet ipsius observantia maculatur, si fratres ipsi alium vel aliquorum sibi curent dare notitiam vel aliquem seu aliquos nominare aut etiam praesentare, cui vel quibus, si eleemosynam facienti placuerit, committi possit executio praedictorum, ac ipsius habeatur assensus super ~~subrogationibus~~ subrogationibus infrascriptis. Ita tamen quod penes ipsum dantem dominio, proprietate ac possessione ipsius pecuniae cum libera potestate revocandi sibi pecuniam ipsam semper usque ad conversionem ipsius in rem deputatam plene, libere ac integre remanentibus, et in ipsa pecunia nihil omnino fratres iuris habeant nec administrationem seu dispensationem, nec contra personam nominatam ab eis vel non nominatam cuiuslibet conditionis existat in iudicio vel extra actionem, prosecutionem aut aliquid aliud iuris habeant, qualitercumque persona praedicta in commissione huiusmodi se haberet. Liceat tamen fratribus suas necessitates insinuare ac specificare vel exponere personae praedictae ac eam rogare quod pro se solvat, et praeterea etiam personam eandem exhortari ac inducere quod fideliter in re commissa se habeat et animae suae saluti in commissa sibi executione provideat; licitum tamen quod ab omni eiusdem pecuniae administratione seu dispensatione et contra personam praedictam actione seu prosecutione, ut superius dictum est, fratres abstineant omnimodo. Si vero persona huiusmodi nominata vel non nominata a fratribus quominus per se possit exequi quod praedicitur, contingeret per absentiam, infirmitatem seu distantiam locorum ad quae ipsa nollet accedere, in quibus esset solutio vel satisfactio facienda, vel actionem aliam impediri, liceat fratribus cum conscientiae puritate ad unam aliam personam subrogandam ad praemissa nominando, et aliis, si ad primum dantem non possint vel nolint habere recursum, cum ista persona facere sicut superius proxime declaravimus, eis licere. Duarum enim personarum ministerium per unam subrogationis,

ut dictum est, convenientius et specialius videtur posse in praedictorum executione sufficere, cum praedicta satisfactio praesumatur posse celeriter expediri. Si tamen interdum propter locorum distantiam in quibus esset satisfactio facienda, et conditiones seu circumstantias alias, casus emergeret in quo videtur plurium personarum subrogandarum ministerium opportunum, liceat ipsis fratribus in hoc casu iuxta negotii qualitatem servato modo praedicto plures personas assumere, nominare seu praesentare ad istud ministerium exequendum. Et quia oportet et expedit fratrum necessitatibus non ut solum illis pro quibus iam esset solutio seu satisfactio facienda, ut supra proxime dictum est, sed etiam imminentibus, sive tales necessitates ingruentes immineant quae brevi tempore expediri valeant, sive tales, licet pauca, comparatae quarum provisio necessario tractum temporis habet, ut in libris scribendis, ecclesiis seu aedificiis ad usum habitationis ipsorum construendis, libris et pannis remotis emendis et aliis similibus, si quae occurrerint, cum moderamine superdicto salubriter provideri, sicut in ipsis necessitatibus clare distinguimus, sic in eis fratres posse tute et sana conscientia procedere declaramus, videlicet ut ingruenti vel imminenti necessitate quae brevi tempore vel interdum ex aliquibus circumstantiis non sic brevi, ut supra in proximo casu dictum est, valeat expediri, tam quoad datorem eleemosynae quam quoad nominatum vel substitutum in omnibus et per omnia sicut in articulo solutionis pro necessitatibus praeteritis faciendae supra proxime declaravimus procedatur. In ea vero necessitate quae imminens personali ingruente, quae tamen ex qualitate sui, ut praedicitur, tractum temporis habet ingentem, quia in eo casu verisimile est quod tam tarde distantiae locorum quam expeditione necessitatis ipsius et sui conditione requiretur quam circumstantiarum ipsius necessitatis tardae perfectioni frequenter casus accederent, in quibus ad expeditionem necessitatis huiusmodi oporteret quod per diversas manus et personas transiret pecunia necessitati huiusmodi deputata, quarum omnium personarum impossibile quasi esset dominum principalem pro ipsa necessitate pecuniam deputantem seu etiam substitutum ab eo et tertium etiam ab ipso substituto, si casus talis accideret, postea subrogatorum habere notitiam, declaramus et dicimus quod in hoc articulo praeter dictos duos modos in necessitatibus praeteritis et ingruentibus quae possunt brevi tempore vel interdum non brevi, ut supra exprimitur, expediri, ut praediximus observandos ad conservandam ipsius regulae ac professorum eius commodam puritatem, quod si praesto sit eleemosynae huius largitor vel eius nuncius qui possit facere hoc, vel expresse ille dicat a fratribus quod si placeat

domino talis pecunie cum libera potestate revocandi sibi pecuniam ipsam penes ipsum semper usque ad conversionem ipsius in rem deputatam libere remanere, ut in aliis duobus casibus superius dictum est, per quemcumque manus pecunia seu alia ipsa tractetur, sive personis ab eo vel a fratribus nominatis totum vel partem suo consensu et voluntate ac auctoritate prodit. Quo assensum suum prestante predictis, secure fratres re empta vel acquisita de ipsa pecunia per quemcumque modum annotatum superius uti possunt.

iux Ad maiorem autem predictorum claritatem hac in perpetuum valitura provisionis serie declaramus, quod fratres premissis modis, ut predicitur, circa pecuniam in supportandis eorum predictis et ingruentibus necessitatibus observatis, non intelligi vel dici possunt per se vel per interpositam personam pecuniam recipere contra regulam vel contra ordinis sui puritatem, cum manifeste pateat ex premissis ipsos fratres non solum a receptione proprietatis dominii sive usus ipsius pecunie, verum etiam a contractatione qualibet ipsius et ab ea penitus alienos.

Quod fratres non possunt recipere nec etiam contractare pecuniam

In eo vero casu, quo antequam ipsa pecunia in licitum rei habende vel utende commercium sit conversa, concedentem pecuniam mori contigerit, si concedens in concedendo dixerit vel expresserit quod persona deputata pecuniam ipsam ad necessarium usum fratrum expenderet, quamquam de ipso contigerit, sive concedens heredem reliquerit sive non, possunt fratres ad personam deputatam, non obstante concedentis morte vel heredis contradictione, pro illa pecunia expendenda recurrere, sicut poterant ad ipsum dum concedentem.

Quia vero puritatem ipsius ordinis intima cordis affectione zelamur, cum in predictis casibus ad determinatam necessitatem, ut predicitur, per aliquem pecuniam concedi contigerit, concedens pecuniam rogari possit a fratribus, quod si quid de ipsa pecunia habita necessitate determinata superfuerit, consentiat ipse concedens quod residuum prefate pecunie in res alias pro aliis ipsorum fratrum predictis necessitatibus convertatur; quod non consentiente predictis, ipsum residuum quod habuerit restituatur eidem. Caveant tamen fratres ut sollicite se coaptent, ut non plus scienter plus concedi consentiant quam verisimiliter extimare possent tunc necessariam rem pro qua pecunia ipsa conceditur valituram. Et quia predictorum seriosa expositione adiuncte vel recipiente de facili posset errari, ut claritas utilitatis damnum puritati ordinis, simplicitati aliquorum simpliciorum saluti animarum hinc et inde salubriter consulatur, intellectum illum qui satis in hoc casu adiuncte intelligente perpatet, presentis ac in eternum valiture constitutionis serie lucidamus. Volentes

illum ad eorum deduci notitiam, licet quod semper, quando pecunia fratribus ipsis mittitur vel offertur, nisi expresse per mittentem vel offerentem aliud exprimatur, pro dictis modis prefatis oblata intelligitur et missa. Non enim verisimile est aliquem elemosinam sic sine expressione modi illum prefigere per quem et donans merito vel illi quorum necessitatibus intendit, per dominium huiusmodi providere vel efficere domini, vel sic contra puritatem fratrum dentur.

Ad hec cum fratribus ipsis interdum in ultimis voluntatibus sub diversis modis nonnulla legantur, hac expressio quid de eis agendum sit in regula vel predecessorum nostrorum declarationibus continetur, ne de ipsis dubitari contingat in posterum, providere legantibus et fratrum conscientiis providendo declaramus, ordinamus et dicimus quod si testator modum secundum quem fratribus eorum conditione inspecta recipere non licet exprimat in legando, ut si legaret fratribus vineam vel agrum ad colendum, domum ad locandum, vel similia verba in similibus proferret aut modos similes in relinquendo servaret, a tali legato et eius receptione per omnem modum fratres abstineant. Si vero modum licitum fratribus in legando testator expresserit, ut si diceret: lego pecuniam pro fratrum necessitatibus expendendam, vel domum, agrum vel vineam vel similia ad hoc quod per certam personam vel personas idoneas distrahantur et pecunia de rebus ipsis accepta in edificia vel alia fratrum necessaria convertatur, aut in legando similibus modis vel verbis utatur, in hoc casu illud in omnibus et per omnia consideratis eorum necessitatibus et moderaminibus superius comprehensis ad fratres servari decernimus quod per nos est superius in concessis pecuniis elymosinis in pecuniariis elymosinis declaratum. Ad que legata solvenda tam heredes legatorum testatorum quam executores se liberales exhibeant, quam prelati et etiam seculares quibus de iure et consuetudine provisio ipsorum competit cum expedierit se ex officio suo promptos exhibeant ad pias voluntates defunctorum adimplendas. Nam et nos etiam per modos licitos et fratrum regule congruos intendimus providere quod nec pia defunctorum destituatur intentio et heredum cupiditas legitimis ictibus feriatur, ne ipsi fratres pauperes oportunis auxiliis fraudentur. Si vero fratribus ipsis generaliter aliquid absque modi expressione legetur, hoc in legato sic indeterminate relicto in omnibus et per omnia intelligi et servari volumus et in presenti constitutione iubemus quod supra in pecunia seu alia fratribus indeterminate oblata vel missa voluimus ac expressimus servare, videlicet ut sub modo licito

fratribus intelligitur esse relictum. licet quod nec legatis merito non fratres
ipsi effectu relicti fraudentur. ¶ Quia vero dominium librorum et aliorum mo
bilium quibus tamen ordo quibus fratres utuntur que tamen non sunt dominii aliorum
ad prefatam ecclesiam spectare specialiter dinoscatur que libros et mobilia
interdum contingit seu expedit vendi vel etiam commutari. fratrum uti
litatibus et eorum conscientiis providere volentes. eadem auctoritate ordinamus
ut commutatio talium rerum et ad eas res quarum usum licet habere
de generalis et provincialium ministrorum in suis administrationibus coniunc
tim vel divisim auctoritate procedant. Quibus etiam de dispositione usus talium
rerum concedimus ordinare. ¶ Si vero res huiusmodi extimato
pretio vendi contingat cum fratribus ipsis per se vel per alium recipere pecu
niam regula prohibente non liceat. Ordinamus et volumus quod talis pecunia
et pretium percipiatur et expendatur in rem licitam cuius usum fratribus licet
habere per procuratorem a sede prefata vel a cardinali gubernatore eiusdem ordinis
per ipsam sedem deputato iuxta modum in superioribus necessitatibus prelatis
et ingruentibus ordinatum. ¶ De rebus vilibus autem mobilibus vel parum
valentibus liceat ex speciali nostra concessione fratribus pietatis seu devotionis
intuitu vel pro honesta et rationabili causa obtenta super huiusmodi
superiorum suorum licentia iuxta quod inter fratres in generalibus vel provincia
libus capitulis tamen de ipsis rebus vilibus seu parum valentibus et earum
valore quod prefata licentia scilicet a quibus vel quali sit licentia exteriori ordinatum
intra et extra ordinem aliis elargiri. ¶ Licet autem contineatur in regula
quod fratres habeant unam tunicam cum caputio et aliam sine caputio et uti
possit illa fuisse instituentis intentio quod necessitate cessante pluribus
non utantur. Declaramus quod possint fratres de licentia Ministrorum
et custodum coniunctim vel divisim in administrationibus sibi commissis
cum eis videbitur pensatis necessitatibus et aliis circumstantiis que secundum
deum et regulam attendende videntur uti pluribus. Nec per hoc videntur
a regula deviare. Cum et in ipsa dicatur expresse Quod Ministri et custo
des de infirmorum necessitatibus et fratribus induendis sollicitam curam gerant
secundum loca et tempora et frigidas regiones. ¶ Et quamquam regula predicta con
tineat quod de fratribus induendis et necessitatibus infirmorum Ministri tantum
et Custodes sollicitam Curam gerant. et dictio illa tantum sic Ministros
et custodes in hac cura perstringere quod ab eo ceteros excludere prima facie
videatur. Quia tamen sollicite nos considerare convenit. et tempus regule institutio

quo fratres ipsi

quo fratres ipsi ad comparationem presentis temporis nimio pauci erant. et forsan
ministri et custodes videbantur tunc ad ista posse procuranda sufficere. ac
nichilominus multiplicationis fratrum moderni temporis qualitatem. nec sit
verisimile beatum franciscum institutorem regule vel ipsis ministris et custodibus in
possibilitatis iugum voluisse prefigere. vel ex eius impossibilitatis conve
nientia fratres ipsos suis necessitatibus velle carere. Concedimus quod ipsi Mi
et Custodes possint per alios huiusmodi curam sollicitudinem exercere. debent
etiam et alii fratres curam quam prefatis huiusmodi Ministris et custodibus proprie
incumbit ex regula cum sibi ab aliis commissa fuerit gerere diligenter ¶ Con
tinetur quoque in regula quod fratres quibus dedit dominus gratiam laborandi laborent fideliter
et devote. Itaque quod excluso otio anime inimico sancte orationis et devotionis
spiritum non extinguant. Quia vero ex verbo isto fratres ipsos de otiositate vite et
de regule transgressione impie notare interdum hactenus aliqui sunt conati.
Nos morsus huiusmodi nepharios reprimentes declaramus Quod considerantis
verbis predictis et forma seu modo loquendi sub quibus fratres ad huiusmodi exer
citium inducuntur non videtur ea fuisse instituentis intentio. quod vacantes orationi
vel divinis officiis et ministeriis exequendis manuali labori seu operatio
ni subiceret. vel ad hoc illos artaret cum exemplo christi. et multorum sanctorum
patrum labor iste spiritualis tanto illi preponderet. quanto que sunt anime
corporalibus preferuntur. Ad alios vero qui se in predictis spiritualibus
operibus non exercerent nisi tales aliorum fratrum licitis servitiis oc
cuparentur. ne otiose vivant. verba predicta declaramus extendi
nisi et tales tam excellentis et notabilis contemplationis existerent
quod merito propter hoc non essent a tanto et bono et pio exercitio sub
trahendi. Fratres enim communiterque studio vel divinis ministeriis va
cantes sed aliorum fratrum studio et aliis divinis officiis et ministe
riis vacantium. servitiis inherentes/ cum ipsis eisdem quibus
fruuntur sustentari merentur quod astruitur illa equa lege sanctum
quam precipuus pugnator ille. David. iuste decrevit videlicet quod descendentium
ad prelium et remanentium ad sarcinas portio equetur. ¶ Verum
quia expresse continetur in regula quod fratres non predicent in Episcopatu alicuius
Episcopi cum ab eo illis fuerit contradictum. Nos in hoc et deferentes
regule et nichilominus auctoritatem apostolice sedis plenitudinem con
servantes. dicimus quod predictum prohibitum ad hunc sicut regula ipsa prohibet

observetur nisi per sedem apostolicam circa hoc pro utilitate populi christiani sit expressum
concessum vel ordinatum aliud, vel in posterum concedatur vel ordinetur. Et
quia in eodem capitulo regule immediate subiungitur quod nullus fratrum penitus audeat
predicare nisi a ministro generali fuerit examinatus et approbatus et ab eo sibi
predicationis officium concessum: Nos et statum preteritum ipsius ordinis in pauci
tate sua et modernum in ampliato fratrum numero ac utilitatem animarum
ut condecet advertentes, concedimus quod nedum generalis examinare vel approbare
predicaturos fratres in populis ac illis concedere licentiam predicandi, conferens et
persone ydoneitatem et predicationis officium licentia ipsa respiceret prout in regula continetur,
verum etiam provinciales ministri hoc possint in provincialibus capitulis
cum diffinitoribus, quod et hodie observari dicitur et in fratrum privilegiis
continetur; quam quidem licentiam ministri revocare et suspendere va
leant et arctare sicut et quando eis videbitur expedire. Sed quoniam in
desideriis nostris hoc geritur ut ad dei gloriam salus proficiat animarum,
ac dictus ordo per quem iugiter ad amorem divinum affectio christiane re
ligionis accenditur numero et merito augeatur, concedimus et presenti statu
to firmamus licere non solum generali sed et provincialibus ministris personas
fugientes a seculo in fratres recipere, quam ministrorum provincialium licentiam
per ipsum generalem sicut expedire viderit possit arctare. Vicarii vero pro
vincialium ministrorum ex officio vicarie licentiam hanc sibi noverint
interdictam, nisi per ministros hoc posse committi vicariis et aliis licere
decernimus, hoc ipsis vicariis specialiter committatur. Caveant tamen ipsi Mi
nistri provinciales quod hoc non indiscrete, non passim, sed sic considerate
committant. Sicque illos quibus committi contigerit fidelibus consiliis fulciant
quod omnia discrete procedant, nec indifferenter omnes admittantur ad ordinem,
sed illi tantum qui suffragantibus litteratura ydoneitate vel aliis circum
stantiis possent esse utiles ordini, sibique per vite meritum et aliis proficere
per exemplum. Rursus dubitantibus fratribus super eo quod in regula dicitur: An per eo quod in
regula dicitur ut decedente G. M. a provincialibus Ministris et Custodibus in capitulo
penthecostes fiat electio successoris, omnium custodum multitudinem oporteat ad
Generale Capitulum convenire, an ut cum maiori tranquillitate tractentur
sufficere possit ut aliqui de singulis provinciis qui vocem habeant aliorum
intersint; taliter respondemus ut scilicet singularum provinciarum custodes unum
ex se constituant quem cum suo provinciali Ministro pro se ipsis ad capitulum

dirigant, voces et vices suas committentes eidem; quod etiam cum constituerint
per se ipsos statutum huiusmodi duximus approbandum, quod etiam idem pre
decessor G. IX. in causa huiusmodi dicitur respondisse. Denique quia
continetur in regula supradicta quod fratres non ingrediantur Monasteria Monacharum
preter illos quibus a Sede predicta concessa fuerit licentia specialis, quidam hoc
de Monasteriis pauperum monialium inclusarum fratres attentius intel
ligendum esse crediderunt, cum eadem earum sedes prefata curam habeat
specialem, et intellectus huiusmodi per constitutionem quondam tempore dicte regule videtur
adhuc b. F. per provinciales Ministros fuisse credatur in G. Capitulo declaratus,
idem fratres certificari nichilominus postularunt an hoc generaliter de
omnibus cum regula nullum excipiat, an de solis monasteriis intelli
gi debeat monialium predictarum. Nos itaque generaliter idem esse prohi et
bitum de quarumlibet cenobiis monialium respondemus, pro nomine mo
nasterii volumus claustrum domus et officinas interiores in
telligi, pro eo quod ad alia loca ubi homines seculares conveniunt possint
fratres illi causa predicationis vel elemosyne petende accedere quibus id a
superioribus suis pro sua fuerit maturitate vel ydoneitate concessum,
semper predictarum monasteriis inclusarum exceptis, ad que nulla
datur accedendi facultas sine sedis huiusmodi licentia speciali.
Ceterum sancte memorie confessoris F. Mandasse dicitur etiam ultimum
vite sue cuius mandatum dicitur testamentum ipsius, quod verba ipsius regule
non glosentur, et ut verbis utantur eiusdem quod sic vel sic intelli
gi debeat, Adiciens quod fratres nullo modo aliquas litteras ab apostolica sede petant,
et alia quedam interserens que non possent sine multa difficultate servari,
propter quod fratres hesitantes an tenerentur ad observantiam dicti testamenti, dubitationem
huiusmodi per eundem predecessorem G. IX. petierunt de ipsorum conscientiis
amoveri. Qui sicut asseritur attendens periculum animarum et difficulta
tes que propter hoc possent incurrere, dubietatem de ipsorum cordibus amovendo
dixit fratres ipsos ad ipsius mandati observantiam non teneri, quia sine
consensu fratrum et maxime Ministrorum quos universos tangebat obligavit,
cum etiam non habeat imperium par in parem. Nos autem circa premissum
articulum nichil duximus innovandum. Ad hec cum a nonnullis
predecessoribus nostris romanis pontificibus circa declarationem ipsius regule et ipsam regulam
ac ea contingentia diversas litteras intelleximus emanasse. Sed nos per hoc

mordacium predicatorum contra regulam ipsam et fratres quieverunt insultus. Nec per ipsas litteras statui fratrum provideretur in multis in quibus de novo vel alter necessario providendum esse multorum postea usum contingentium experientia videbatur. Nos itaque ne litterarum huiusmodi et predictis constitutionis diversitas vel intellectus adversitas in predictorum observatione fratrum animos perturbaret. Et ut plenius certius et clarius eorum statui et observantie predicte consulatur. In omnibus et singulis illis articulis quos constitutio ipsa continet. quibus ipsi vel eorum aliqua geminatur in aliis litteris apostolicis supradictis hanc nostram constitutionem declarationem seu declarationem tamen a fratribus ipsis precise ac inviolabiliter decernimus observandam perpetuis futuris temporibus. Nos igitur predictis cum multa maturitate discussis. Cum ipsa regula sancta perfecta et observabilis. nec ulli patens discriminis videtur apparet. Illam et omnia supradicta per nos statuta et ordinata gesta disposita declarata decreta etiam et suppleta de apostolice potestatis plenitudine approbamus confirmamus et volumus existere perpetue firmitatis. In virtute obedientie districte precipientes quod hec constitutio sicut cetere constitutiones vel epistole legatur in scolis. Et quia nonnulli sub colore licet quod fratres ipsos et regulam in legendo exponendo et glosando possent iuris sui quieti fraudare ac constitutionis ipsius intellectum et ipsam in diversas et adversas sententias producentes suis adinventionibus depravare. Et opinionum diversitas ac discursio intellectus multorum pios animos posset inducere et a religionis ingressu multorum corda subtrahere. Talium detrahentium vitanda protervitas cogit nos viam ipsis ad predicta precludere. et certum prescindi modum hanc constitutionem legentibus prescribere. Itaque sub pena excommunicationis et privationis officii ac beneficii districte precipimus ut presens constitutio cum ipsam legi contingerit. sicut prolata est sic fideliter exponatur ad litteram. concordantie contrarietates seu diverse vel adverse opiniones a lectoribus seu expositoribus nullatenus inducantur. Super ipsa constitutione glose non fiant nisi forsan per quas verbum vel verbi sensus seu constructio. vel ipsa constitutio quasi grammaticaliter ad litteram. vel intelligibilius exponatur. Nec intellectus ipsius per legentem depravetur in aliquo seu distorqueatur ad aliud quam ipsa littera sonat. Et ne sedem predictam quod detrahentium huiusmodi oportuerit ulterius laborare. Omnibus ac singulis cuiuscumque preeminentie vel conditionis aut status districte precipimus. ne quod predictam

regulam et statum predictorum fratrum seu quod premissa per nos statuta ordinata gesta disposita decreta declarata suppleta determinet predicet seu sive loquatur publice vel occulte. Sed si quid penes aliquem in hiis ambiguitatis emerserit in hoc ad culmen predicte sedis apostolice deducatur ut ex auctoritate apostolica super hoc manifestetur intentio cui soli concessum est in huiusmodi statuta condere et condita declarare. Glosantes vero in scriptis constitutionem ipsam aliter quam eo modo quem diximus. doctores insuper sive lectores dum legunt seu docent in publico ex certa scientia et deliberate intellectum huiusmodi constitutionis depravantes facientes commentum scripturis seu libellos vel ex certa scientia et deliberate determinantes in scolis seu predicantes quod predictorum vel aliquid seu aliquid predictorum non obstantibus aliquibus privilegiis vel indulgentiis aut litteris apostolicis quibuscumque dignitatibus personis ordinibus aut locis religiosis vel secularibus generaliter vel singulariter sub quacumque forma vel expressione verborum concessis quod nolumus aliquibus in premissis quomodolibet suffragari excommunicationis sententiam quam ex nunc in ipsos proferimus se noverint subiacere a qua per neminem nisi per romanum pontificem possint absolvi. Insuper tam istos quos per nos prolata est excommunicationis sententia quam alios si qui fuerint qui premissa vel eorum aliquid venientes ad nostram et sedis memorate volumus deduci notitiam. et quos premissis modis equitatis non arcet a rectis compescat rigor apostolice ultionis. Nulli ergo omnino hominum liceat

Exivi de paradiso. dixi rigabo ortum plantationum ait ille celestis agricola. qui vere fons sapientie verbum dei a patre in patre manens genitus ab eterno. novissime diebus istis fabricante spiritu sancto in utero virginis caro factum exivit hodie ad opus arduum redemptionis humani generis peragendum exemplar secundo celestis vite prebens hominibus semetipsum. Verum quia plerique mortalis vite sollicitudinibus pressus hominibus metus aspectu ab exemplaris huius intuitu divertebat. verus noster salomon in militantis ecclesie ortum voluptatis inter ceteros quedam fecit a procellosis mundi fluctibus elongatum. in quo quieti ac securius vacaretur contemplandis prosequendisque huiusmodi operibus exemplaris. In hunc introivit ipse ut rigaret ipsius fecundis aquis

Clemens quintus in concilio viennensi.

spiritualis gratie et doctrine. Hic ortus siquidem est fratrum minorum sancta religio que muris regularis observantie fuit undique circumclusa, intra se solo contenta deo, adornatur habunde novellis plantationibus filiorum. Ad hunc veniens dilectus dei filius, mortificatis prurie mirram metit cum aromatibus, que suavitate mira universis odorem attrahentis sermone circumfudit. Hec est illa celestis vite forma et regula quam descripsit ille confessor Christi eximius sanctus Franciscus, ac servandam a suis filiis verbo edocuit pariter et exemplo. Huius vero secte regule professores ac emulatores devoti, ut alumpni et veri filii tanti patris affectabant, sic et ferventer affectant ad purum et ad plenum promissam eandem regulam fuit observare. Attendentes quidam que dubium poterant afferre sensum in ipsius regule serie contineri, pro ipsorum declaratione limpida recurrerunt, prout decebat, olim ad apicem apostolice dignitatis, ut certificati per ipsam, cuius pedibus in ipsa regula sunt subiecti, possent domino plenius cunctis dubiis cum plena claritate conscientie deservire. Horum itaque piis ac iustis supplicationibus plures predecessores nostri romani pontifices successive, sicut dignum erat, applicantes aurem ad aures eorum declararunt ea que dubia videbantur, concesserunt nonnulla et aliqua indulserunt, sicut expedire videbatur fratrum conscientiis et puritati observantie huius status. Verum quia plerumque ubi culpa non est, ibi timere solet conscientie timorate, que in via dei quecumque devium expavescunt, non sunt ad plenum ex dictis declarationibus omnium dictorum fratrum conscientie quietate, quin circa aliqua ad regulam ipsorum et statum pertinentia dubitationum in ipsis fluctus aliquando oriantur, sicut ad aures nostras pluries et de quam pluribus in publicis et privatis consistoriis est relatum. Quapropter per ipsos fratres nobis extitit humiliter supplicatum quod predictis dubiis que occurrunt et que possent occurrere in futurum adhibere opportuna declarationis remedia de benignitate sedis apostolice curaremus. Nosque quorum animus ab etate tenera pia devotione efferbuit ad huius professores regule et ad ordinem ipsum totum, nunc autem ex cura pastoralis regiminis quam immeriti sustinemus ad ipsos fovendos dulcius et attentius gratiosis favoribus prosequendos tanto provocamur ardentius, quanto frequentius intenta mente revolvimus fructus uberes qui ex eorum exemplari vita et salutari doctrina toti ecclesie ~~generali~~ generaliter cernimus provenire, tam pia supplicantium intentione commoti ad peragendum diligenter quod petitur

studia nostra direximus cunctis. Ipsaque dubia per plures archiepiscopos et episcopos et in theologia magistros et alios litteratos prudentes et discretos examinari fecimus diligenter. Cum igitur in primis ex eo quod in dicte regule principio habetur: Regula et vita fratrum minorum hec est, scilicet domini nostri Iesu Christi sanctum evangelium observare vivendo in obedientia sine proprio et in castitate. Item infra: Finito vero anno probationis recipiatur ad obedientiam promittentes vitam istam semper et regulam observare. Et circa finem regule: paupertatem et humilitatem et sanctum evangelium domini nostri Iesu Christi quod firmiter promisimus observemus, fuerit hesitatum an fratres dicti ordinis ad omnia tam precepta quam consilia evangelii ex professione sue regule teneantur, quibusdam dicentibus quod ad omnia. Aliis autem asserentibus quod ad sola illa tria consilia, videlicet vivere in obedientia, in castitate et sine proprio, et ad ea que sunt sub verbis obligatoriis posita in regula obligantur. Nos circa hunc articulum predecessorum nostrorum vestigiis inherentes, ipsumque articulum quoad aliquid clarius prosequentes, dicte hesitationi duximus respondendum. Quod cum votum determinatum cuiuslibet habeat cadere super certo, vovens regulam non potest dici teneri ex vi voti ad ea consilia que in regula non ponuntur. Et quod beati Francisci conditoris regule hec probatur fuisse intentio ex hoc quod quedam evangelica consilia in regula posuit, aliis pretermissis. Si enim per illud verbum regula et vita fratrum minorum hec est etc. intendisset eos ad omnia consilia evangelica obligare, superflue et nugatorie quedam eorum suppressis ceteris in regula expressisset. Cum autem natura termini restrictivi hoc habeat, quod sic excludit ab ipso extranea, quod cuncta pertinentia ad ipsum includit. Declaramus et dicimus quod dicti fratres non solum ad illa tria vota nude et absolute accepta ex professione sue regule obligantur, sed et tenentur ad ea omnia implenda que sunt pertinentia ad hec tria que ipsa regula ponit. Nam si ad hec tria precise et nude promittentes se servare regulam vivendo in obedientia et in castitate et sine proprio, et non ad omnia contenta in regula que hec tria modificant tenerentur, pro nichilo et vane proferretur hec verba: promitto semper hanc regulam observare, ex quo ex huiusmodi verbis nulla obligatio sequeretur. Nec tamen putandum est quod beatus Franciscus professores huius regule quantum ad omnia contenta in regula modificativa trium votorum seu ad alia expressa in ipsa intenderit equaliter esse obligatos, quin potius aperte discrevit quod quoad quedam ipsorum ex vi verbi transgressio

est mortalis. et quo ad quedam alia non. Cum ad quedam ipsorum apponat verbum precepti vel equipollentis eidem. et quo ad aliqua verbis aliis sit contentus. Item quia preter ea que expresse verbo precepti ac exhortationis seu monitionis ponuntur in regula. nonnulla verba imperativi modi negative vel affirmative apposita inseruntur. hactenus extitit dubitatum an teneretur ad ista. Ut ad habentia vim precepti. Et quia ut intelleximus non minuit hoc dubium sed auget ex eo quod felicis recordationis Nicolaus papa quartus predecessor noster noscitur declarasse. quod fratres ipsi ex professione sue regule sunt astricti ad ea consilia evangelica que in ipsa regula preceptorie vel inhibitorie seu sub verbis equipollentibus exprimuntur. et nichilominus ad eorum omnium observantiam que ipsis in eadem regula sub verbis obligatoriis indicuntur. Supplicarunt predicti fratres ut ad eorum conscientias serenandas declarare que horum censeri debeant preceptis equipollentia ac obligatoria dignaremur. Nos itaque qui in sinceris horum conscientiis delectamur. Attendentes quod in hiis que anime salutem respiciunt ad vitandos graves remorsus conscientie pars securior est tenenda. Dicimus quod licet fratres non ad omnium que sub verbis imperativi modi ponuntur in regula sicut ad preceptorum seu preceptis equipollentium observantiam teneantur. expedit tamen ipsis fratribus ad observandum puritatem regule et rigorem quod ad ea sicut ad equipollentia preceptis se noverint obligatos que hic inferius annotantur. Ut autem videri possint equipollentia preceptis ex vi verbi vel saltem ratione materie de qua agitur seu ex utroque sub compendio haberi. declaramus quod illud quod ponitur in regula de non habendo plures tunicas quam unam cum caputio et aliam sine caputio. Item de non portandis calciamentis et de non equitando extra casum necessitatis. Item quod fratres vilibus vestimentis induantur. Item quod ieiunare a festo omnium sanctorum usque ad natale domini et sextis feriis teneantur. Item quod clerici faciant officium divinum secundum ordinem sancte romane ecclesie. Item quod Ministri et Custodes pro necessitatibus infirmorum et fratribus induendis sollicitam curam gerant. Item quod si quis fratrum in infirmitate ceciderit alii fratres debeant ei servire. Item quod fratres non predicent in episcopatu alicuius episcopi cum ab eo illis fuerit contradictum. Item quod nullus audeat populo penitus predicare nisi a generali vel aliis quibus secundum declarationem predictam id competit fuerit examinatus approbatus et ad hoc institutus. Item quod fratres qui cognoscerent se non posse regulam spiritualiter observare debeant et

possint ad suos ministros recurrere. Item omnia que ponuntur in regula ad formam habitus tam novitiorum quam etiam professorum nec non et ad modum receptionis et professionis spectantia. nisi recipientibus quo ad habitum novitiorum sicut dicit regula secundum deum aliud videatur. Hec igitur etiam sunt a fratribus tamquam obligatoria observanda.
Item quod communiter ordo sensit tenet et tenuit ab antiquo quod ubicumque in regula ponitur hoc verbum teneantur. obtinet vim precepti et servari debet a fratribus tamquam tale.

Ceterum quia ipse confessor predictus agendorum et suadendorum circa recipiendos ad ordinem dans Ministris et fratribus modum preceptorie dixit in regula quod caveant fratres et eorum Ministri ne sint solliciti de rebus suis temporalibus ut libere faciant de eis quicquid ipsis a domino fuerit inspiratum. licentiam tamen habeant Ministri mittendi eos ad aliquos deum timentes si consilium requirant quorum consilio bona sua pauperibus erogentur. dubitaverunt et dubitant multi fratrum. An liceat ipsis de bonis ingredientium quicquam recipere si donentur. et si ad dandum personis et conventibus possint eos inducere sine culpa. si etiam ad disponendum de distributione rerum talium debeant ipsi Ministri seu fratres dare consilium ubi ad consulendum alios quam ex ipsis ad quos ingressuri mittantur possint ydonei inveniri. Nos autem considerantes attente intendisse sanctum franciscum sue regule professores quos fundabat in maxima paupertate ab affectu temporalium rerum ipsorum ingredientium per predicta verba preceptorie et totaliter elongare. Ut quantum est ex parte fratrum ipsorum receptio ad ordinem sancta et purissima appareat. et ne aliquo modo oculum videretur habere ad bona eorum temporalia sed ad ipsos tantum divino servitio mancipandos. Dicimus omnino debere tam ministros quam fratres ceteros ab inductionibus ad sibi dandum et suasionibus. Nec non a dandis circa distributiones consiliis abstinere. Cum per hoc ad timentes deum alios status mitti debeat non ad fratres. Ut vere cunctis pateat esse tam salubris instituti patris zelatores studiosos sedulos et perfectos. Cum vero facere de rebus suis quod deus inspiravit ipsamet regula ingredientibus liberum velit esse. non videtur quin eis liceat recipere. consideratis scilicet eorum necessitatibus et moderaminibus declarationis iam dicte. si quid de bonis suis intrans sicut et ceteris pauperibus per modum elemosine libere velit dare. Caveant tamen in acceptatione talium decet fratres oblatorum. ne ex receptorum quantitate notabili sinistrum possit suspicionis oculus circa ipsos.

Preterea cum dicatur in regula quod illi qui iam promiserunt obedientiam habeant unam tunicam cum caputio et aliam sine caputio qui habere voluerint. Item quod fratres omnes vestimentis vilibus induantur

Nosq; pdcta ūba declarauim⁹ equipolere pceptis. Volentes hoc determinare plenius dicim⁹ q qntū ad nūm tunicaꝝ q plurib; uti non licet nisi in necessitatib; que hīri pnt ex r̄. Sz q hunc passum meo ratus pdecessor nr̄ plenius declarauit. vilitatē at uestiū tā hītus q interioꝝ tunicaꝝ illā itlligi debē dicim⁹ q sz cōditiōez l' ōsuetudine patē. debeat qntū ad colorē pāni a ptiū vilitas merito rēputari. Nō enī q ad regiōes ōēs pot determinari un⁹ mod⁹ in talib; assignādi. huiusmōi a vilitatis iudiciū Ministris custodib; seu guardianis duxim⁹ cōmittendū. eoꝝ sup hoc ōsciētias onerātes. Ita tn̄ q sruēt in uestib; vilitatē. Quoꝝ a Ministroꝝ custodū a guardianoꝝ judicio eodem mō relinqm⁹. p qua necessitate possit fr̄ calciamēta portare. q

¶ Demū cum duob; tpib; anotatis in r̄a. s. A festo oīum sanctoꝝ usq; ad natē dn̄i a maxīe xlᵉ. in qb; ieiunare tn̄tᵘ. insiat in eadē r̄. Alijs at tēporib; nō tnant̄ n̄ sexta feria ieiunarē. Et ex hoc voluerint aliq dīcē q de oīb; fr̄es nō tnant̄ n̄ ex ōdecētia ad alia ieiunia q ad ista. Declaram⁹ debēre intlligi eos nō teneri ad ieiunīū alijs tpib; p̄t̄q; in ieiunijs ab ecc̄a institutis. Nō enī est v̄isile q vl' institutor r̄e vl' a ōfirmator absolute eos intenderit a s̄uandis illis ieiunijs ad q de cōi statuto ecc̄e obligat̄ ceti x̄ani.

¶ Porro cū dcs̄ scs̄ volēs fr̄es suos sup ō. denarijs l' pecūia esse totalit̄ alienos. pcepit firmit̄ fratrib; uniūsis. vt nullō mō denarios l' pecūiaz recipiat p se vl' p interpositā psona. Istudq; articl'z declarās idē pdecessor nr̄. casus a modos posuit quib; s̄uatis. a fratrib; / nō pnt dici nec debet p se l' p aliū pecūie receptores. ∴ r̄e vel sui ōis puritate. Dicim⁹ fratres cauere teneri sūmope q alijs causis a s̄ modis alijs q ponat dcti pdecessoris nr̄i declaratio ad denarios pecūias siue deputatos nūtios nō recurrat. Nē si secus ab ipis atemptatū fuit transgressores pcepti a regle merito possīt dici. Nā ubi aliqū gn̄alit̄ ad phibetᵘ. qd' expsse nō ōcedit̄ intlligitᵘ denegatū. Quo circa ōstus ōis pecūie. ac oblationū pecūniaꝝ receptio in ecc̄a l' alibi cappi l' truchi ordinati ad offerendū seu donatū pecūias recipiēdas l' reponendas. Nec nō a quicūq; recursus alius ad pecūias seu h̄ntes ipas qui p declaratiōez pdcaꝝ nō ōcedit̄. hec mag; oīa s̄ eis simp̄ interdicta.

¶ Cū a recursus ad amicos spūales expsse tm̄ in duob; casib; s̄m r̄e ōcedatᵘ. vz p necessitatib; infirmoꝝ a fratrib; induēdis. Idq; pie a rationabilī ōsiderata necessitate uite ad alias necessitates fr̄aꝝ p tpre occurētes. cessantib; elijs. seu ēt ingruētes sepedcs̄ pdecessor nr̄ duxit extēdēdū. Attēdat fr̄es p dicti. Qz p nullis causis alijs q pdcās l' silib; in uia l' alibi recurrere licet eis ad amicos h̄t. siue sint datores pecūias. seu deputati p ipos siue nūtij l' depositarij. seu alio quis nōie appellēt̄. in si ōcessā p eadē declāratiōez modi circa pecūias integre s̄uarent.

¶ Deniq; cū idē ōfessor sūme affectauit suē pfessores r̄e esse abstractos totalit̄ ab affcū a desiderio tenoꝝ a spalit̄ a pecūa a ei usu totalit̄ inexpertos sic pbat phibitio de nō recipiēd pecūa sepi⁹ repetita. curare fratres vigilant̄ necēe ē. q cū ex causis pdcās a modis ad h̄ntes pecūias deputatas p ipoꝝ necessitatib; recurrē oportebit ad tenētes ipas. quicūq; hij fuerit p̄ncipales l' nūtij. in oīb; sic se gerat. q se cūctis ondeat in dcs̄ pecūijs sic nec h̄nt. penit⁹ nil h̄re. Quapp̄ ꝑpe quo a qlit ipa pecūia ōpēdat. ōputūq; exigē de expēsa. eam quoq; ~~qualiter~~ ~~ipa pecūa ōpendat~~ repetē. siue deponē aut deponi facē. capsulam pecūie l' ei⁹ clauē deferē. hos act⁹ a ōsiles sibi fr̄es illicitos eē sciant. pdca enī facē ad solos dn̄os ptinet qui dedert. a eos qs ipi deputauit ad hoc ipz.

¶ Proin cū uir scs̄ paupertatis ōmisse in r̄a modū exprimes dixit in eadē. fr̄es n̄ s appient nec domū n̄ locū n̄ aliq; rem. s taq; pegrini a aduene in hoc seculo in paupertate a humilitate dn̄o famulantes uadāt p elya ōfidēt. Sicq; declaratū p nonullos pdecessores nr̄os romanos pont. hāc expppatiōez intlligi debere tā in spali q a in cōi. pp qd' a reꝝ oīum ōcessaꝝ oblataꝝ a donataꝝ fratrib; quaꝝ a quaꝝ usū fcti. ordini l' ipis fr̄atrib; licet habere. pprietate a dn̄iū in se a romana eccāz recepert. dimisso ipis fr̄atrib; tm̄m⁹ usu facti simplicis. ad nr̄aꝝ deductū fuit examen q in ordīe fieri dicebāt a uidebantᵘ pdco uoto a puritati ordīs repugnare. vz. ut ea psequim ex ipis q remedio credim⁹ indigē. Qz se hēdes institutū nō solū sustinet. s paraāt. It q reddituᵘ annuos recepiūt insolid in tā notabili qntitate q ōuent⁹ hītantes totalit̄ inde uiuūt. It q cū ipoꝝ negotia a p reb; tpalib; in curijs agitatᵘ assistunt aduocatis a pcuratorib; a ad instigādū eosdē se idē p̄ repntant.

¶ Item quod cum execuciones ultimarum voluntatum suscipiant et gerunt. saepe intromittunt
quandoque de usurarum vel male ablatorum dispositionibus seu restitutionibus faciendis.
¶ Item quod alicubi non solum excellentiores domos sed et vineas magnas habent de quibus
tam de olivis quamque de vino multum colligunt ad vendendum. ¶ Item quod temporibus messium
et vindemiarum sic copiose granum et vinum mendicando vel alias emendo colligunt
et fratribus et in cellariis ac granariis recondunt. quod per annum residuum
possunt transigere vitam suam. ¶ Item quod ecclesias vel alia edificia faciunt vel procurant
fieri in quantitate et curiositate figure aut forme. cum sumptuositate non
tali excessiva. sic ut non videantur habitacula pauperum sed magnatum.
¶ Paramenta et ecclesiastica in plerisque locis tam multa habent. et tam notabiliter
preciosa quod excedunt in hiis magnas ecclesias cathedrales. Equos insuper et
arma eis in funeralibus oblata recipiunt indistincte. Tamen communitas fratrum
et generales rectores ipsius ordinis asserebant quod predicta seu plura ex ipsis in ordine
non fiebant. Et si que reperiuntur. rei in talibus rigide puniuntur. nec non
contra talia ne fiant sunt facta plura ab antiquo statuta in ordine multum stricta.
¶ Cupientes igitur nos ipsorum fratrum providere conscienciis. et cuncta dubia quantum nobis
possibile est de ipsorum pectoribus removere. Ad predicta modo qui sequitur videmus.
¶ Cum enim ad veritatem vite pertineat ut id quod exterius agitur interiorem mentis dispo
sitionem rectitudinem repraesentet. Necesse habent fratres qui se expropriatione tanta temporalibus
abstraxerunt et ab omni eo quod expropriationi deberet esse vel posset videri contrarium abstinere.
Et quia igitur in successionibus transit non solum usus rei sed et dominium suo tempore in heredes.
fratres autem praefati nichil sibi in speciali acquirere vel eorum ordo possunt et in communi. declaramus dicimus
quod successionum hujusmodi que ad eos ratione sua defferent ad pecunias et ad alia mo
bilia et immobilia se extendunt. consideratam sui ordinis puritatem nullatenus sunt
capaces. Nec licet eis valorem hereditatum talium. vel tantam earum partem quod presumi
possit hoc in fraudem fieri. Et quod sic facta et modo legati dimitti sibi facere vel
sic dimissa recipere. Quin potius ista sic fieri ab ipsis simpliciter prohibemus.
¶ Cumque annui redditus inter immobilia censeantur a iure. Ac hujusmodi redditus
obtinere paupertati et mendicitati repugnet. nulla dubitatio est. quod dictis fratribus
redditus quoscumque sic possidere vel eorum ad usum. cum eis non reperiatur concessus
recipere vel habere. condicione considerata ipsorum non licet. ¶ Amplius cum non solum
quod malum esse dignoscitur. sed et omne quod speciem habet mali sit a viris perfectis specialiter
evitandum. Ex talibus autem assistentiis in curiis. et instigationibus cum de rebus
agitur in ipsorum commoda contendis. credunt vilia ex hiis que foris sunt et patet

de quibus habent homines iudicare in ipsis rebus fratres assistentes ad quecumque tangitur suum.
nullo modo debent hujusmodi noti et cum professores sunt talibus curiis et litigiosis actibus
immisceri. Ut et testimonium habeant ab hiis qui foris sunt. et puritati satisfaciant
voti sui. ac evitetur per hoc scandalum proximorum. ¶ [illegible] et cum dicti ordinis
fratres non solum a receptione proprietate dominio sive usu ipsius pecunie. verum et a con
tractatione quolibet ipsius et ab ea sint penitus alieni. quemadmodum saepe
dictus predecessor noster in declaratione huiusmodi est dixit. Cumque dicti ordinis professores pro nulla
re temporali possint in iudicio experiri. fideles fratribus non licet nec competit. quia potius
considerata sui puritate status debent sibi facere intelligi quod hujusmodi exequutionibus
omnibus et dispensationibus se exponant. cum haec ut saepius absque litigio et contentione
vel administratione pecunie nequeant expediri. verum tamen in hiis exequendis dare
consilium ipsorum statum non obsistit. Cum ex hoc ipsis circa huiusmodi temporalia nulla
iurisdictio vel actio in iudicio sive dispensatio tribuatur. ¶ Licet vero non solum
sit licitum sed multum conveniens quod fratres qui in laboribus spiritualibus orationis et studii
sedule occupantur ortos et areas habeant competentes ad recollectionem sui. et inter
dum ad se ipsos post labores huiusmodi corporaliter reducendos. Nec non ad habenda
necessaria ortalitia pro se ipsis. habere tamen ortos aliquos ut colantur. ac olera
et alia ortalitia pretio distrahantur. nec non et vineas. repugnat sue regule ac
ordinis puritati. sicut idem predecessor declaravit ac et ordinavit. Et si
talia ad usus praedictos. ut puta ager vel vinea ad colendum et consilia (?)
fratribus legarentur. per omnem modum fratres a receptione talium abstineant
Cum et promissa habere. ut pretium fructuum suis temporibus habeant ad naturam et for
mam proventuum appropinquet. ¶ Rursus cum predictus sanctus tam exemplis vite
quam verbis ostenderit se velle quod sui fratres et filii. divine providentie innitentes
suos in deum iactarent cogitatus qui volucres caeli pascit. que non congregant in
horrea nec seminant neque metunt. Non est verisimile voluisse ipsum eos habere
granaria vel cellaria. ubi quotidianis mendicationibus debeant sperare
posse transigere vitam suam. Et ideo circa non ex timore levi laxare se
debet ad congregationes et conservationes huiusmodi faciendas. Sed tunc tantum cum esset
multum credibile ex iam expertis quod non possent vite necessaria aliter invenire.
hoc autem ministrorum et custodum simul et separatim in suis administrationibus et cu
stodiis cum guardianis et duorum de conventu loci discretorum sacerdotum et an
tiquorum in ordine fratrum consilio et assensu duximus videndum relinquendum. eorum super
hoc conscientias onerantes. ¶ Hinc est et quod cum per regulam (?) fratres sunt

in paupertate summa ac humilitate fundari voluit quae ad affectum pariter et effectum sic fere tota clamat. Caveant ipsi fratres omnino ne deinceps fieri faciant nec fieri sustineant ecclesias vel alia quaecumque aedificia quae considerato fratrum inibi habitantium numero excessiva in multitudine vel magnitudine debeant reputari. Ideoque volumus quod ubique in suo ordine temperatis et humilibus aedificiis sint contenti ne huic tantae paupertati promissae quod patet oculis contrarium foris clamet. Quamvis autem paramenta et vasa ecclesiastica ad honorem divini nominis ordinentur propter quem omnia ipse fecit deus tamen qui absconditorum est cognitor ad animum ministrantium respicit principaliter non ad manum nec per illa sibi vult serviri quae suorum servitorum conditioni et statui dissonaret. Propter quod sufficere debent eis paramenta et vasa ecclesiastica decentia et in numero et in magnitudine sufficientia competenter. Superfluitas autem aut nimia pretiositas vel quaecumque curiositas in his seu aliis quibuscumque non potest ipsorum professioni seu statui convenire. Cum enim haec sapiant thesaurizationem seu copiam tantae paupertati quae ad humanum iudicium derogat manifeste. Quare praemissa servari a fratribus volumus et mandamus.

Circa equorum vero et armorum oblationes id decernimus in omnibus et per omnia observandum quod per declarationem praedecessorum in pecuniariis noscitur elemosinis diffinitum.

Ex praemissis autem surrexit non parum scrupulosa quaestio inter fratres videlicet utrum ex professione suae regulae obligentur ad arctum et tenuem sive pauperem usum rerum. Quibusdam ex ipsis credentibus et dicentibus quod sicut quo ad dominium rerum habent ex voto abdicationem arctissimam ita ipsis quo ad usum arctitudo maxima et exilitas est indicta. Aliis in contrarium asserentibus quod ex professione sua nullum usum pauperem qui non exprimatur in regula obligantur licet teneantur ad usum temperantiae moderatum sicut et magis ex condecenti quam ceteri christiani. Volentes itaque conscientiarum dictorum fratrum providere quieti et his altercationibus dare finem declarando dicimus quod fratres minores ex professione suae regulae specialiter obligantur ad arctos usus seu pauperes qui in ipsorum regula continentur et eo obligationis modo sub quo continet seu ponit regula dictos usus. Dicere autem sicut aliqui asserere perhibentur quod haereticum sit tenere usum pauperem includi vel non includi sub voto evangelicae paupertatis praesumptuosum et temerarium iudicamus.

Demum quia ex eo quod dicta regula per quem et ubi sit habenda ministri generalis electio tradens nullam facit de ministrorum provincialium electione vel institutione penitus mentionem oriri super hoc poterat dubitatio inter fratres. Nos volentes ipsos posse clare et secure procedere in omnibus factis suis declaramus statuimus et ordinamus hac constitutione in perpetuum valitura ut cum alicui provinciae de ministro fuerit providendum ipsius ministri electio penes capitulum provinciale consistat quam idem capitulum die sequenti quo fuerit congregatum facere teneatur. Ipsius autem electionis confirmatio ad ministrum pertineat generalem. Et si quidem ad electionem huiusmodi per formam scrutinii procedatur vocalibus in diversa divisis electiones plures in discordia celebrari contigerit illa quae a maiori parte capituli numero nulla zeli vel meriti collatione aut consideratione habita fuerit celebrata exceptionibus seu contradictionibus quibuscumque alterius partis non obstantibus per decretum G. M. de consilio discretorum de ordine. Prius tamen ex officio prout spectat ad ipsum diligenti examinatione praemissa confirmetur vel etiam infirmetur prout ei secundum deum visum fuerit expedire. Et si fuerit infirmata ad provinciale capitulum electio huiusmodi redeat. Ceterum si capitulum memoratum ministrum eligere praetermittat ex tunc ministri provincialis provisio ad G. M. libere devolvatur. Verum si ministro praedicto in capitulo generali ex certa manifesta et rationabili causa videretur aliquibus in provinciis ultramarinis Hyberniae Graeciae seu Romaniae in quibus hactenus alius providendi modus dicitur ex causa certa et rationabili fuisse servatus expedire M. provinciale et M. generalem cum proborum ordinis consilio potius quam per capitulum praedictam electionem perfici in provinciis Hyberniae et ultramarinae terrae fragabilis. In Romania vero seu Graecia quando minister dictae provinciae moreretur vel absolveretur. Citra mare vero illa vice fieret absque dolo partialitate et fraude super quorum conscientias oneramus. Quod super hoc dictus minister cum dictorum proborum consilio duxerit ordinandum. In destitutionibus vero dictorum ministrorum provincialium servari volumus quod super hoc hactenus in ipso ordine extitit observatum.

Ceterum si contingeret eosdem ministro generali carere per vicarium ordinis fiat super hoc quod faciendum fuerat per eundem M. usque quo provisum fuerit de generali ministro. Porro si quid de huiusmodi ministro provinciali secus attemptari forte contigerit illud ipso facto sit irritum et inane.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae declarationum dictorum commissionis responsionis prohibitionis ordinationis mandati constitutionum iudicationum et voluntatum infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare praesumpserit indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Dat.

Explicit declaratio pape Clementis super regula fratrum minorum

Sequit̃. Constitutioẽs facte ãno dñi. 1430. p̃ papa martinu
quintu. ĩ gn̄ali cap̃. ĩ Assisio celebrato. p̃dc̃o ãno. et 20. die
mensis junij: legato et p̃sidẽte ipi cap̃. auc̃te sedis aplice. Johe
titli. s. pet' ad uincla. p̃sbito cardinali. Et ɔfirmate p̃ Eugeniu
iiij. q successit ppe Martino. : Ut sequit̃.

EUGENIUS. Eps̃ suus suoꝝ dei. Ad ppetua rei meoria.
Uinea dñ sabaot dom' isl'. diu'soꝝ uarietate floꝝ ful
cita int' alia q̃ ɔtinua. quedã singlãre ptulit fructu ordine vz. frũ
minoꝝ. Ex q̃ ipa sup cũcta fragrãs aromata mirabilẽ adepta ẽ graꝝ
meritoꝝ. Que fructu ĩ excelso forti extẽsuz. inimic' oĩs boni freqn
tius inuidẽs et amplius inuidẽs. qꝛ deijcẽ nõ ualet. dũ auctẽ religiõis
et obsuãntie tramite fratribꝫ sugerit deuiare. Contra que tn̄ p̃dc̃e
uinee cltor ex aduso ɔsueuit ascẽdẽ. et se p̃ domo isl' muꝝ opponẽ
ac hijs q̃ pro salubri ei incremto fc̃a sũt ut illibata ɔsistat adducẽ
roboris firmitate. Sane cũ dudũ dc̃s ordo frm̃ minoꝝ scpi circa
habituũ moꝝ et obuiaꝝ diu'sitatẽ uelo quassaret adu'sitatis. et ppa
p̃ plures p̃decessores nr̃os salubrat' puisiũ extitisset. Ut sicut. oĩbꝫ
dc̃i or̃is fr̃ẽs una ẽ fides mentiũ ita ẽ esset una pietas actionũ
Qꝛ tn̄ nouissime qdã de p̃fatis diu'sitatibꝫ iteꝝ pululaꝝ ceperãt
quoꝝ extirpatioi p̃ discretẽ puisiõis remediũ plurimũ fuit ĩtedẽ
necessiũ. Nup sũ qdẽ ĩ cã gn̄ali or̃. p̃fati ĩ ciuitate nr̃a assisij
celebrato. p̃sidente ibidẽ dilecto filio nr̃o. Johane titli. s. pet' ad
uincla p̃sbito cardinali aplice sedis legato. nõnullã ɔstitutiones
ordinatioẽs statuta et capla magno discretoꝝ digesta ɔsilio. p̃ re
ductiõe uniõis religiõis reformatiõe. Ac diu'sitatũ p̃dc̃aꝝ extirpa
tione. p̃ eũ fc̃a edita et ɔclusa fũ nõ a fratribꝫ dc̃i or̃ unanimit' acep
tata fuert. p̃ que ordo ipe ad uirtuosũ incremtũ spabat' uisibi p̃
uenire. Post q̃ felicis rcordatiõis Martin' papa V. p̃decessor nost'
sup ɔstitutioibꝫ ordinatioibꝫ statutis et caplis anc̃tis quasdã p̃ suas
certi tenoris lr̃as fc̃e declãtioẽs relaxatioẽs additioẽs et modificatioẽs
p̃ quas ut dito intelleximꝰ diu'sitatẽ sublatã renouãi. quaꝝ tenore ĩ
ɔtinentia p̃ntibꝫ hr̃i uolum' p̃ sufficiẽt' exp̃ssũ. Nos igr̃ atteñdentes
Qꝛ ɔstitutioẽs ordinatioẽs statuta et capla sup̃dc̃ta uniõni et refor
matioi

dc̃i or̃ plimũ sũt necc̃ia. et alias plimoꝝ notabliũ uiroꝝ tã religiosoꝝ
q̃ȝ seclariũ freqnti ɔsiliõe digesta. Sȝ et certa experiẽtia cognoscẽtes
q̃ declãtioẽs additioẽs. relaxatioẽs et modificatioẽs p̃fate unitati or̃is
nõ modicũ p̃stat ĩpedimtũ. Cetaqȝ alia et singlã ĩ ip̃is lr̃is relaxata
aut indulta nlli reglãris obs'uãtie suffragant' augmto. Pro fratꝫ p̃
dcoꝝ ɔcordia. lr̃as p̃fatas p̃decessoris nr̃i. ac eaꝝ declãtioẽs additioẽs mo
dificatioẽs factioẽs relaxatioẽs singlãqȝ ĩ eis ɔteta. et si q̃a ĩ alijs qbꝰqȝ
lr̃is dc̃i p̃decessoris nr̃i p̃fatis. ɔstitutioibꝫ statutis et caplis ɔtria fc̃ta
indulta ac relaxata seu modificata ɔtineat'. Nec nõ sut̃ p̃ dilectũ
filiũ Guclmũ de casali dc̃i or̃ Ministrũ gn̄alẽ Coraũ dc̃to legato et
toto cã̊ p̃stiti relaxatioẽ. Ac oĩa et singlã inde secuta. q̃ sibi p̃ntibꝫ
hr̃i uolum' p̃ exp̃ssis. Cassantes irritãtes et anullãtes. Ac nllius essẽ
decnẽtes roboris l' momti. Constitutioẽs statuta et caplã p̃fata. q̃
hic de v'bo ad u'bũ inseri fecim'. auc̃te aplica ɔfirmates p̃ntis scpti
patrocinio ɔmunimꝰ. Uolẽtes ipꝫ M. G. ad ipius sut̃ obs'uatiam
sic' obligari. Ipmqȝ ad ipius obs'uatiã tenore p̃ntiũ astringim' et o
obligamꝰ. Mandãtes nichilo oĩbꝫ et singlis fr̃ibꝫ tã p̃latis qȝ s'bditis tã
p̃ntibꝫ qȝ futuris ordĩs p̃dc̃i qtꝫ dc̃ta Constitutioẽs statuta et caplã sb
penis ĩ eisdẽ exp̃ssis debeat iuiolabilr̃ obs'uaꝛ. Si qs at ɔstitutionuz
statutoꝝ et caploꝝ hꝰ trãsgressor extitit penas ĩ eisdeꝫ ɔtentas ĩcurrẽ
uolum' ipo fc̃o. Prohibentes ĩ sup sb dc̃is penis. nẽ qsqȝ p̃fata ɔstitũs
statuta et caplã glosare. aut eis addere l' ad detrahẽ. aut ɔ ea dispesari
p̃sumat. q̃quomo abs sedis aplice spẽciali et exp̃ssa licẽtia ad u'bũ p̃
Tenor uo ɔstitutionũ statutoꝝ et caploꝝ p̃dcoꝝ q̃ de u'bo p̃missoꝝ
subsistẽtia firmiori p̃ntibꝫ inseri fecimus est talis.

Johes miseratiõe diuina tt. s. pet' ad uĩclã. sac' sce ro' ecce p̃sbr̃ cardial'
reformator or̃is frm̃ minoꝝ a sede aplica spaliť deputatꝰ. Uenerabilibꝫ
et religiosis uiris. dnis fratribꝫ. Gn̄ali p̃uincialibꝫqȝ Ministris. Ac uniu'sis
et singlis fratribꝫ or̃is minoꝝ p̃dc̃i. Sal' et sinceram dilc̃tionẽ ĩ dño yhũ xp̃o.
Nouitis. q̃ Nos lr̃as. sc̃tissimi ĩ xp̃o p̃ris et dñi nr̃i. dñi Martini diuina p̃ui
dẽtia pape V'. eius uera bulla plũbea cũ corda canapis more romãe
curie ĩpẽdẽte bullatas. sanas integras nõ uiciatas nõ cancelatas neqȝ
ĩ aliq̃ sui pte suspectas. sȝ oĩ p̃sus uitio et suspitiõe carẽtes. cũ ea
q̃ decuit reuerẽtia recepimꝰ. cũ ptate plenaria ad caplm̃ gn̄ale ad

civitatem Assisinatem in qua ipsum capitulum de presenti dominica instanti maii tempore celebrandum erat acce
deri ac disponendi statuendi precipiendi mandandi ponendi et deponendi approbandi et reprobandi
providendi reformandi ordinandi et alia faciendi prout in quadam nobis directa litteris apostolicis
apparebat plenius continetur quarum tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis

Martinus episcopus servus servorum dei. dilecto filio Johanni tituli sancti petri ad vincula presbitero
cardinali salutem et apostolicam benedictionem. Cum generale capitulum fratrum minorum in civitate
nostra Assisinate sit de proximo celebrandum. Nos qui eorum ordinem inter ceteros religiosos
ordines ob singularem devotionis ardorem quam gerimus ad beatum Franciscum gerimus paterna caritate
prosequimur. Cupientes ut per ministros officiales et fratres in eodem capitulo congregatos impetra
predicti ordinis instituta talis reformatio fiat, que deo accepta. nobis grata et ipsi ordini
conveniens existat ac christiano populo fructuosa. de tue itaque circumspectionis et sapientia
in nonnullis arduis nostris et romane ecclesie comprobata similiter in domino fiducia specialem
et de consilio venerabilium fratrum nostrorum eiusdem romane ecclesie cardinalium tibi
tenore presentium committimus et mandamus. quatenus personaliter te conferens ad civitatem
predictam ipsi capitulo auctoritate nostra presideas. ipsumque per tua prudentia dirigas ordines
et disponas. Ac salubri maturitate provideas. quod omnia et singula salubriter et sincere
statuantur et ordinentur ad honorem dei eiusque ecclesie. Ac nostri et apostolice sedis obsequium
debitum et devotum. ipsiusque ordinis bonum regimen tranquillitatem et pacem. Nos enim tibi
dirigendi disponendi statuendi precipiendi mandandi. et quoscumque transgressores mul
tandi puniendi corrigendi privandi absolvendi ponendi deponendi. approbandi reprobandi
providendi iudicandi et decernendi. vocesque ministrorum et custodum ceterorumque dicti ordinis
officialium absentium aut alias quomodolibet interesse non valentium supplendi. Ac dictum
ordinem reformandi tam in capite quam in membris. Contradictores per censuram ecclesiasticam
et alia iuris remedia appellatione postposita compescendi omniaque alia et singula
faciendi que in premissis vel circa premissorum necessaria seu quomodolibet oportuna tibi videbuntur
auctoritate apostolica plenam et liberam per presentes concedimus facultatem. Mandantes
in virtute sancte obedientie et sub penis excommunicationis suspensionis et privationis officiorum et omnium
actuum legitimorum dilectis filiis generali et provincialibus ministris ceterisque officialibus
et fratribus in eodem capitulo congregatis atque tibi in omnibus pareant et intendant. Nos enim sententias
sive penas quascumque in rebelles seu tuleris in rebelles ratas habebimus et faciemus
usque ad satisfactionem condignam inviolabiliter observari. Constitutionibus apostolicis
ac statutis dicti ordinis iuramento confirmatione apostolica vel quacumque firmitate alia roboratis
necnon privilegiis et indultis ac concessionibus per sacrum generale capitulum constitutis seu
prestatis statutis concessis ceterisque contrariis non obstantibus quibuscumque. Datum rome

apud sanctos apostolos. viii. idus iunii pontificatus nostri anno. 13. Quarum quidem litterarum apostolicarum
vigore. Nos Johannes cardinalis reformator prefatus ad dictam civitatem Assisii ad
predicta ordinandum et faciendum personaliter accessimus. et dicto capitulo die prefati dominica instanti maii presentiam.
Et una cum ministris custodibus ceterisque vocalibus in eodem capitulo congregatis fratribus dicti ordinis ad hoc
deputatis die xv mensis iunii in festo corporis christi tractatum de reformatione et aliis dicto
ordini necessariis capitulariter intravimus. Et eadem die date presentium ex iniuncto
nobis legationis officio curam gerentes. ac studiosis affectibus libenter attendentes per
que fratrum minorum totius ordinis mores dirigerentur salubriter. et eorum actus de bono in melius
reformarentur. Ut sic suorum operum moderarentur habenas: quod accepti redderentur
altissimo. eisque salus proveniret animarum. ad quem fervencius nostra aspirat intentio
habita mature deliberatione super hiis cum aliquibus sacre theologie magistris dicti ordinis fratribus
et aliis viris providis et districte deliberatione matura super eis que correctione et refor
matione eorundem fratrum egere videbantur. edidimus infrascripta. Et enim non est
novum si pro temporum ac rerum exigentia leges innoventur humane. Cum et si non sub celo
novum. plus tamen timendum sibi quod spirituali in vigore quam quod generali inhibere. recentes expetita
placebunt. ac diversa in unum collecta facilius servata fruantur. et quod usu viluerat atque
paratur renovata delectat. Renovamini igitur ille precordio refulgens spiritu mentis vestre
et induite novum hominem qui secundum deum creatus est in iustitia et sanctitate veritatis. Et nolite
conformari huic seculo. sed reformamini in novitate sensus vestri. ut probetis que
sit voluntas dei bona beneplacens et perfecta. Sic enim in uno corpore multa membra habemus
omnia autem membra eundem actum non habent. ita multi unum corpus sumus in christo ihesu. qui est caput nostrum.
creator dux redemptor doctor et magister. Vos autem genus electum regale sacerdotium gens sancta
populus acquisitionis. quos non vocavit deus in immunditia sed in sanctificationem. ut virtutes
annuntietis illius qui de tenebris vos vocavit in admirabile lumen suum. cuius gratie sui preciosi
sanguinis christi filii dei. que sue dilectissime sponse tenerrimi predilectori amore. non cessat quotidie
providere de remediis et auxiliis oportunis. novellis cum floribus fulciendo plurimis
crescentibus. fetibus. sanctis desideriis divitiarum. karismatum et gratiarum copiosis irrigando
fructibus operum fecundorum tribuens incrementa virtutum germine filiorum dei. Sponsa siquidem
christi ecclesia sancta est. Sed in proposito vestro minorum religio videtur reformanda. quam
altissimus ihesus christus dei filius sibi quodam singulari annulo mirifice desponsavit. cum eiusdem reli
gionis institutorem et ducem sue sanctissime passionis privilegio decoravit. Ac specialibus
sigillis sacris. videlicet stigmatibus mirabiliter insignivit. Que quidem sacra religio licet
plantata sit super illo firmissimo fundamento preter quod nemo aliud ponere potest. quod est
sacrum sanctissimum evangelium. qui admonitus fluctuans navicule procellis agitata

ventorum temptationum .s. pulsibus vulnerata. et quottidie impulsibus et interiorum
vulneribus sautiatur. Cum nuper igitur preteritis temporibus retroactis non nullorum queru
lose reclamationes. tam de scandalosis predicatoribus. tam de aliis discurrentibus
et infestis fratribus eiusdem ordinis prefati. sanctissimi domini nostri pape sepius propulsavit pia
aures et auditum. Hinc est quod per universale reformationem ordinis prelibati infrascripta statuta
ordinationes reformationes et constitutiones recolegimus ordinavimus et fecimus. Et que sunt apostolica
auctoritate confirmamus auctoritatem et roboramus. et ad perpetuam rei memoriam redigi
fecimus in hiis scriptis. que ab omnibus et singulis fratribus eiusdem ordinis volumus et mandamus
inviolabiliter observari tam a prelatis quam a subditis. discurrentes secundum ordinem et processum decore
per undecim capitula distincte et particulariter ordinate. In primis videlicet

Quia circa primum capitulum est quod incipit. est ambiguitas secundum maiorum hec etc. s. dum nostri
ordinis. sciunt evangelium observare. Cum diu dubitatum et sissitatum extitit
inter fratres ad que consilia evangelica tenerentur. Dicimus et declaramus quod ad illa consilia fratres
tantummodo obligantur que in regula sunt preceptorie vel inhibitorie. vel sub verbis equipolentibus sunt
expressa. iuxta declarationem felicis recordationis Clementis quinti in constitutione sua que
incipit. Exivi de paradiso. Cuius verba a tenore hic inseri mandavimus.
videlicet. Declaramus quod illud quod scriptum in regula de non habendo plures tunicas quam una cum caputio
et alia sine caputio. Item de non portandis calciamentis. Item de non equitando extra
casum necessitatis. Item quod fratres vilibus induantur. Item quod ieiunare a festo omnium sanctorum
usque ad natale domini et in sextis feriis teneantur. Item quod clerici faciant divinum officium
secundum ordinem sancte romane ecclesie. Item quod Ministri et Custodes pro necessitatibus infirmorum
et fratribus induendis sollicitam curam gerant. Item quod si quis fratrum in infirmitate ceciderit
alii fratres debeant ei servire. Item quod fratres non predicent in episcopatu alicuius episcopi cum ab eo
illis fuerit contradictum. Item quod nullus audeat populo penitus predicare nisi a Generali ministro
vel aliis quibus secundum declarationem predictam id competit fuerit examinatus et approbatus
et ad hoc institutus. Item quod fratres qui cognoscent se non posse regulam spiritualiter observare
debeant et possint ad suos ministros recurrere. Item omnia que ponuntur in regula ad formam habitus
tam novitiorum quam professorum. nec non ad modum receptionis ad professionem spectantia
sunt ab ipsis fratribus tamquam obligatoria observanda. nisi recipientibus quo ad habitum novi
tiorum sic dicitur in regula. secundum deum aliter videatur. Hec inquam omnia sunt a fratribus tamquam obligatoria
observanda. Item ordo communiter sensit tenuit et tenet ab antiquo quod verbis positis in regula. hec
verbum. teneantur. obtinet vim precepti et observari debet a fratribus sic tale. Post
que quidem verba declaratorie. Nos Iohannes prefatus declaramus de tunicis superiorum fratrum
secundum iiii. magistros. fratres. videlicet. Ganfredum. Alexandrum de ales. Iohannem de rupela et Ricardum

et Mista.

Quare ministri et prelati possunt plures concedere cum viderint necessarium secundum loca et tempora et
et frigidas regiones. Sciant et fratres se non obligari ad testamentum beati francisci
secundum declarationes summorum pontificum felicis recordationis. Gregorii noni. Innocentii iiii. Alexandri
quarti Nicolay tertii. Clementis quinti. Et quod omnes fratres ut dignum et iustum est reverentiam
exhibeant et honorem. humilem obedientiam. et firmissimam fidelitatem. domino nostro pape. qui
sacro sancte sedi apostolice preest in principio medio et fine regule obligantur. Ceterisque prelatis et
clericis prout congruum est et intentio fuit beati francisci. qui presbiteros monuit precipuis reverentiis.
Item Statuimus et ordinamus. quod omnes et singuli fratres ytalici. Gallici. Yspani. et theutonici
Et quicumque alii per orbem terrarum constituti. obedire teneantur et debeant suis prelatis. s. Ge
nerali. ministro. Necnon. ministris. provincialibus. Custodibus. Guardianis et quibuscumque aliis prelatis ordinis
secundum eis datis. Non obstantibus omnibus et singulis privilegiis concessionibus et indultis quocumque
et qualicumque generaliter vel specialiter in romana curia. et in concilio Constantiensi vel alibi
ubicumque concessis. Que omnia et singula in quantum premissis obviant cassamus revocamus et a
nullamus et nullius decernimus esse valoris ac si numquam concessa fuisset. Et si que monasteria
moralium ex aliqua bulla apostolica commissa fuerint aliquibus fratribus predicatoribus conventus
predicti fratres sive in ypparnia sive alibi resignare debeant ea ministris provincialibus
nisi eisdem per prelatos de novo fuerint commissa. Sub pena inobedientie contumacis. Item
quo ad votum paupertatis. videlicet. vivendo sine proprio. et quod fratres nisi sic appareat sta
tuimus et ordinamus illud inconcusse tenendum quod felicis recordationis. Nicolaus. iii. de
claravit in sua decretali. Exiit qui seminat. de verborum significatione. li. vi. §. Porro
successive et seriatim et per ordinem usque ad. §. Verum quia expressiue continet in regula.

require s. ad. . in eadem decretali. Et quod quilibet Conventus habeat suum procu
ratorem secundum declarationem et privilegium. dicti Nicolay tertii. et Martini quarti. et
sanctissimi domini nostri. Martini quinti. Cuius privilegii tenorem require iiii. ad.
Item quo ad votum Castitatis. Statuimus et ordinamus servandum esse statutum
Guilelmi farinerii fratrum in capitulo generali assisii. celebrato in anno domini 1358. in capitulo
vii. Ubi sic habetur. Fratres evidenter notati de suspectis familiaritatibus consortiis
et colloquiis mulierum que in regula prohibentur. si admoniti et correcti sufficienter se non cor
rexerint. Si in officiis fuerint. ab omnibus officiis absolvantur vel suspendantur. Nec taliter
suspensi vel absoluti restituantur nisi in provinciali capitulo per ministrum. Si vero in officiis non
fuerint priventur libris et omni actu legitimo. Et cum hec pena non competit privationis
caputio et aliis penis gravibus puniantur ad arbitrium ministrorum. Et ad hoc mini
stri firmiter teneantur. Et intelligunt suspecta consortia non solum de mulieribus
sed et de suspectis familiaritatibus quibuscumque. Quicumque frater convictus fuerit a socio
suo fratre cum mulieribus sequestrari de quibus iudicio prelati suo merito possit oriri

suspitio. si canonice moniti et correcti se non emendavit. tanquam suspectus
de mulieribus omnibus offitiis ordinis et actibus legitimis sit privatus. Et si taliter punitus
iterato duobus fidedignis testibus convincatur de sequestratione predicta. Vel si sequestrati
omnes huiusmodi suspitionem multum moletam facerent sive prelati iudicio de consilio discretorum
et probentur legitime absque monitione vel punitione premissa arcte ad unitatem di-
cenda. Si vero unius testis fidedigni de sequestratione predicta appareat quod cum aliqua
de lapsu carnis arcetur gravi in domo discipline. Si vero aliquis de ino-
minabili crimine propter quod ira dei venit in filios diffidentie fuerit quod absit
notatus et convictus carceri perpetuo mancipetur. Ubi omni die igne circa eum accenso
corpore denudato disciplinatus pane et aqua cottidie comedens defleat
vitam suam in amaritudine et dolore. circa quod si prelati fuerint negligentes
ipso facto suis offitiis sint privati   iii Ca. i.

Quo ad secundum capitulum. Quales volentes venire ad ordinem recipiantur.
Statuimus et ordinamus illud servandum fore quod felicis recordationis
Nicolaus pp. iiii. declaravit in predicta decretali. Exiit qui seminat. §. secundum quam. Re. ibi.
Statuimus insuper et ordinamus quod nullus recipiatur ad ordinem nisi annum
xiiii. compleverit. etiam si oblatus fuerit a parentibus nisi pro scandalo vitando
ut si forsan foret filius militis vel superioris dignitatis. Hodie requiritur quod
attigerit xviii. annum. ut continetur in ordinationibus facilie de observatia
Nec recipiatur aliquis ad professionem nisi compleverit annum probationis. Et venien-
tes ad ordinem diligenter examinentur de fide catolica et ecclesiasticis sacramentis
ut in regula continetur. Ita quod sint fideles catholici. de nullo errore suspecti. matri-
monio non ligati per copulam carnalem. Corpore sani. Animo prompti. legitime nati
debitis expediti. Conditione liberi. Nulla vulgari infamia notati. Com-
petentis litterati. Vel ad labores fratrum honestos et utiles apti. Aut talis
conditionis existentes quod eorum receptio clero et populo non modicam hedificati-
onem afferat. Et quod venientes ad ordinem faciant quicquid eos inspiraverit
eis de bonis suis secundum regulam et declarationem Clementis in §. Verum quia
confessor. vero. Cum vero facere de rebus suis etc. Re. ibi. Item de qua-
litate habitus. Cum regula dicat quod fratres omnes vestimentis vilibus induantur. Statui-
et ordinamus. ut continetur in generalibus statutis predicti Guielmi in capitulo ii.
Quod vestimentorum vilitas attendatur in pretio panni et colore. Ita quod semper
in vestimentis reluceat asperitas vilitas et paupertas. Et ut ignorantia
nemini sit occasio delinquendi ordinamus quod omnes fratres vestimentis talibus
induantur quod non sint adeo pretiosa. quod videntes eos de curiositate et

vanitate notare debeant. Nec ita vilia et grossa quod ipsa videntes in horrore
revocat et provocat ad risum. Longitudo autem habitus etc. in hoc est
totaliter dispensatum ideo pretermitto verba illa. De mantellis autem
de modo dormiendi. de camisiis de cingulo. de caltiamentis in omnibus servetur
generale statutum dicti Guielmi fariney in ii capitulo. §. Pannus autem
fiat habitus etc. Re. ibi. et inserta debet loco suo. etc.   . usque ibi
Tonsura de super aures etc.   De contentis in iii. capitulo

Quo ad iii. capitulum regule. de divino offitio. Statuimus et ordinamus servanda
esse constitutionem Benedicti xii. capitulo primo. Ubi dicit sic. In primis circa
agendum divinum offitium in eodem ordine. Auctoritate apostolica ordinamus. Quod ad missarum
et horarum primarum fratres dicti ordinis omnes qui causa rationabili non excusantur ad chorum
conveniant preparantes domino corda sua. Ibique sine risu murmure discursu
absque vanis et vagis aspectibus sub silentio in pace cum debita gravitate
permaneant cantent et orent. et usque in finem unanimiter persolvant. Quoniam vero
cantus ecclesiastice divine laudis sacrifitium fructusque labiorum cantentium non
solum eorum qui psallunt sed et auditorum hedificatio esse debet. eosdem fratres hortamur
in domino. Ut divinas laudes integre attente honeste ac religiose persolvant
gestus leves et cantus dissolutos et fractos omnino declinent. tractim psalant
debito more incepta que simul caneri fuerint simul continuet simul pauset etc.
ut ibi continetur. Hoc addito quod de cantu in locis ubi sunt pauci fratres qui non
sufficerent ad cantandum. Vel ex alia rationabili causa prelati possint dispensare
cum viderit expedire. sequitur in eodem capitulo constitutionum Benedicti. Ordinamus etiam
quod in singulis conventibus ordinis predicti. hora sexta sicut et alie hore cum nota dicatur
Custodes autem et guardiani eorumque vicarii diligenter intendant quod prescripta modo conventus
ad chorum et dicendum divinum offitium inviolabiliter observentur. Si qui autem in aliquo predictorum
culpabiles reperti fuerint debite puniantur secundum delicti exigentiam sive culpe. Ministri
vero generalis seu provintiales ipsos custodes seu guardianos eorumque vicarios qui
super ordinatione huiusmodi observantia deprehenderit notorie negligentes a suis offitiis
tanquam inutiles debeat amovere. formam tamen circa huiusmodi amotionem concepta in ferius
observata. Nullusque frater eximatur a choro. Sed omnes fratres teneantur ire ad omnes
horas et ad missas. Exceptis egrotantibus actu et multum antiquis super quibus
Guardianus habeat arbitrari. Ac magistris et lectoribus. et bachalariis in generalibus
studiis constitutis et legentibus in aliis studiis dum actu suas continuant lectiones
Exceptis et studentibus. cum in lectionibus theologie vel disputationibus ordinariis fu-
erint occupati. Porro illi de predictis qui nec ad matutinum in oratorio cum

decretum Benedicti de modo dicendi divinum offitium.

In cantu prelati possunt dispensare

Quod nullus eximatur a choro.

cõueniat sꝫ excepti hora cõpetẽa simul ad eccl'iam v'l locu aliud ydoneu cõueniat et ibidẽ sil' offi͞m matutinale ꝑsoluat. Ad hoc aũt astringi nolum͞ egro tãtes v'l lectores actu legẽtes qui comode nequeũt interesse.

Itẽ de seiun͞ illa fiũt q͞ i t͞e cõtinet͞. Idẽ fiat de nõ equitando p̃t͞q͞ i casu necessitatis. Attẽtis tñ v'bis d͞o͞ Bon͞ i sua declãtiõe sup hoc passu. q͞ dicit q͞ fr͞es nõ debeat equitãe. neq͞ȝ bigare. nȝ cõducare. n͞i manifesta necẽitate. s. prolixi v'l impediti itin'is. v'l negotiy urgẽtis v'l infirmitate cogant͞.

Qllo ad. iiij͞. ca͞ r͞e. Qȝ fr͞es nõ recipiat pecuniaȝ. Statuim͞ ⁊ ordinam͞ iuxta declãtiõeȝ. Nicolai. t͞cij. ⁊ Clem͞tis. v͞ti. Martini. iiij͞ti et Martini. v͞ti. Qȝ quilibet cõuet͞ sive locus h̃eat suũ ꝓcuratoȝ yconomũ sindicũ ⁊ actorẽ. cui oẽs elĩe pecuniarie. ⁊ alia q͞ ad pecuniaȝ reduci possent itegralit͞ cõsignet͞. q͞ easdẽ dispẽsare debeat legalit͞ ⁊ fidelit͞ i reparatiõeȝ cõuctuũ ⁊ locoȝ aliasq͞ȝ necessitates fr͞m p tp͞r occurẽtes.

Istẽ ꝓcur͞ nec i hoc casu n͞i i a͞ cõtiq͞ȝ a͞d p͞t agẽ c͞õ r͞e puritate ut p͞ȝ i allegatis p̃uilegiys. positis iux͞a ad͞. Et q͞ fr͞es nullo m͞o denarios v'l pecuniaȝ recipiat. Si q͞s aũt c͞õm attẽptauit. ip͞o f͞c͞o oĩ actu l͞timo sit p̃uat͞. Et pena carceris puniat͞. In oĩb͞ aũt q͞ ultra hec mag͞ arctaret fr͞es dict͞ or͞is sive ex declaratiõe Clemẽtis. v͞ti. sive cõtiq͞ȝ alia declaratiõe sũmeȝ pont v'l alioȝ cõtiq͞ȝ ap͞lica nob͞ aũcte cõnulla insfrcõcht͞ dispẽsam͞. Nõ astrĩgẽtes ꝓpẽa eos qui voluẽrit p̃dcãs declãtiões suaȝ q͞n suo voto suari valeat et tenẽ. Itẽ admist͞ ⁊ p͞lati p necẽtatib͞ ĩfirmoȝ solicitã curã gerãt. easdẽ diligẽt͞ d͞ necẽsiys puideãt. ordinãt͞ infirmarios v'l alios fr͞es deputatõs siuty corde. Q͞ deputati si culpabil͞r iuẽti fuĩnt v'l notabilit͞ negligẽtes p̃sidẽtiu arbit͞o puniat͞. Et alia fiat circa p̃dcã sic i gñalib͞ statutis or͞is p̃dcã Cuiudam. q͞o. ca͞ cõtinet͞. i s͞. Ordinam͞ i sup.

Qllo ad. v͞. ca͞. r͞e. de cõodo laborãd͞. Statuim͞ ⁊ ordinam͞ q͞ fr͞es q͞ht͞es grãm laborãd͞. laboret fidelit͞ ⁊ deuote r͞c͞ put i r͞a cõtinet͞. ⁊ ex͞ercẽs͞ȝ labor͞is si pecuniaria fuĩt p solucõe stati assignet͞ ꝓcur͞i cõuet͞ȝ sive loci. Qȝ si pecuniaȝ nõ fuĩt cõsignet͞ p͞lato eiusdẽ loci. de q͞a possit oĩb͞ fratrib͞ idẽ cõmoratib͞ cõit͞ put necessitas exegerit puidẽ. Per hoc tñ nullus fr͞m p̃sumat pueroȝ scolas regẽ i cõuetu v'l extra seclariũ ꝑsonaȝ sb pena p̃uatiõis actuũ l͞timoȝ.

Qllo ad. vj͞. ca͞ r͞e. Qȝ fr͞es nichil s͞ appropient. Statuim͞ ⁊ ordinam͞ ab uniu'sis suadiũ put i d͞tat. Et q͞ c͞õm fecit puniat͞ ut d͞s diuĩe de pecuniariys. Itẽ q͞ oẽs fratres vidat p elẽa cõfidẽt iux͞a discretiõeȝ p͞lati

pcipientis. cui arbit͞o cõmittim͞ discernẽdũ q͞ exp͞e mittẽd͞ sit p elẽa v'l q͞ nõ.

Qllo ad. vij͞ ca͞. De pena fratrib͞ peccatib͞ iponẽda. Statuim͞ ⁊ ordinamus. Qȝ nullus fr͞ p̃uitiali ministro inferior n͞i ex sp̃ali. gñalis v'l p̃uitialis lĩa ministroȝ possit aliq͞uẽ fr͞m absoluẽ a peccato. Inobediẽtie cõtumaciis. p̃prietarie reȝ retẽtiõis. lapsus carnis. furti rei notabilis. Iniectiõis manuũ uiolẽte. Falsi testimõy i iudicio f͞c͞i. Cõpositiõis v'l p̃ictiõis aut publicatiõis libeli famosi. Falsificatiõis sigilli cuiuscũq͞ȝ ꝑsone notabilis. Falsẽ crĩinatiõis i infamiã aliciq͞s. Si q͞s aũt c͞õm attẽptauit ip͞o f͞c͞o actib͞ l͞timis sit p̃uat͞. ⁊ si l͞timo fuĩt dep͞hensus carceri mancipetur.

Qllo ad octauũ ca͞ r͞e. De electiõe. G. M. Qȝ lãguẽscẽte capite cetã cõmẽbra dolẽt. Statuim͞ ⁊ ordinam͞. Qȝ electio. G. M. canonice celebret͞ i ca͞ pent. ⁊ a ministris ⁊ custodib͞ ut i r͞a dictat. Ipi aũt electores talẽ i tanta religiõe studeat h̃re pastorẽ q͞ scãa uita morib͞ ⁊ ex merito ualeat magis p̃desse. q͞ȝ ambitiosẽ p̃esse ouib͞ r͞cõmissiys. oĩ postposito amore odio timore p̃ce p̃tio v'l rancore. Qȝ si secus fr͞m fuĩt electio nulla sit. ⁊ electores uoce actiua ⁊ passiua ꝑpetuo sint p̃uati. Itẽ statuim͞ ⁊ ordinam͞. Qȝ. G. M. nõ h̃eat secũ plures duob͞ sotiys notabilib͞ vno cismõtano ⁊ alio vltramõtano addito sotio sc̃ptore ⁊ alio s̃uitore cũ vno famulo. Et q͞ de cetero G. gñalis sit vltramõtan͞. cismontan͞ soti͞ teneat sigillũ or͞is. Et e cõtra. si. G. sit cismõtan͞ vltramõtan͞ soti͞ teneat sigillũ or͞is. Nec possit eos G. ad libitũ cõmutaȝ n͞i mõte intueniẽte v'l a͞ ca͞ l͞tima ⁊ causa notabili tuc eni i locũ illi͞ substitutiõeȝ alt͞ soty facẽ possit de cõsilio distictoȝ.

Itẽ q͞ s͞ȝ declãtiõeȝ q͞or magroȝ. G. nõ possit i inutaȝ aliq͞ ordinata p ip͞ȝ et ca͞ gñale sine ip͞i ca͞ gñalis assẽsu i his q͞ tãgũt r͞e puritatẽ. Nec possit aliq͞uẽ licẽtiaȝ ad cã͞suȝ magistij. n͞i fuĩt p̃ntat͞ p M. p̃uitie. q͞ nemine audeat p̃ntare n͞i de cõsi͞o ⁊ assẽsu ip͞i͞ ca͞ p̃uitial. Itẽ q͞ p̃dcũs. G. nullã exactionẽ pecuniaria facẽ possit. nȝ p cõfirmatiõe ministroȝ. nȝ p uisitatiõe p̃uitiaȝ. nȝ p magistio a͞ vestiario v'l h̃ꝫ offoȝ aut suffragioȝ sine quaciq͞ȝ occasiõe v'l colore q̃sitis. Qȝ si sec͞ fecit ip͞o f͞c͞o suo off͞o sit p̃uat͞. Nec teneat s͞ fr͞es ult͞ obedĩe. Et si ex idẽ i posteȝ p̃sũpserit gñalatus off͞m retinẽ. ip͞o f͞c͞o sit ꝑpetu͞ infamis ⁊ ihabilis ad cõtiq͞ȝ off͞a v'l b͞n͞ficia honores ⁊ dig͞tates tã i or͞e q͞ȝ ex or͞e obtinẽda. Itẽ q͞ nõ faciat vicarios i p̃uintiys n͞i ex casib͞ necessariys ⁊ oportunis quib͞ expletis vicariatus off͞m ip͞o f͞c͞o volumus expirare.

Quo ad nonum capitulum. De predicatoribus. Statuimus et ordinamus quod fratres
non predicent in episcopatu alicuius episcopi cum ab eo illis fuerit contradictum. sed cum humilitate
et reverentia prelatos ecclesie debeant venerari. Item quod nullus presumat populo predicare
nisi a generali ministro vel a provincialibus in capitulis provincialibus vel ab aliis quibus per generalem ministrum
fuerit commissum examinatus extiterit et approbatus et officium predicationis sibi concessum.
Possit nichilominus prefati ministri concessam predicandi licentiam revocare suspendere et arctare
sicut quotiens et quando eis videbitur expedire iuxta declarationem Nicolai iii in predicta
decretali Exiit qui seminat § Et quia in eadem. Et ibi patet quod ministri non possunt hanc
licentiam predicandi dare nisi cum diffinitoribus. etc. Et quod predicti quibus committitur
auctoritas predicandi licentiam concedendi nullum ad officium predicationis admittere debeant nisi extiterit
admittendus sacerdos vel diaconus etatis ad minus xxv annorum competentis
literature vita ac moribus comprobatus cuius doctrina merito populi edificari valeat
sine scandalo. Caveant autem omnes predicatores predicti ne quando predicare presumant
contra libertatem sacrosancte romane ecclesie vel ecclesiasticas personas detrahere vel quod absit
scandalum contra clerum vel religiosos aliquatenus excitare. Aut personam aliquam publice
criminalem nominare sed potius contra hereses et scismata populos dirigere et fideles
animare et in ortodoxe fidei veritate firmare. maxime contra publice sathanicam
et dampnatam heresim suscitatam contra quos in aliqua parte sermonis prout videbitur expedire
invehatur. Si quis autem temerarie contra statum honorem dignitatem et ecclesiasticam lib-
ertatem presumpserit predicare. ipso facto predicationis officio et omni actu legitimo sit privatus.
Et si post dictam privationem presumpserit predicare per suos prelatos omni appellatione
postposita vel alio subterfugio carceribus mancipetur. Et prelati si in predictis fuerint
negligentes in eadem pena se noverint incidisse nisi legitima et rationabili causa
de impotentia se valeant excusare. Super quos et predictos predicatores delinquentes
ordinarii locorum plenam iurisdictionem habeant puniendi et carcerandi sine alio pro-
cessu. Ad quod cum opus fuerit predicti ordinarii invocare valeant brachium seculare.
Item quod nullus frater audeat in alienis ecclesiis predicare ad scandalum cleri vel ordinis.
Liceat tamen eisdem fratribus in hiis terris ubi per tempora fuit consuetum ut in quadragesima vel
festivis et similibus predicare et tunc non sine licentia prelatorum ordinariorum. Nec predicent
novitates vel materias que scandalum possint verisimiliter generare.

Quo ad x capitulum. De admonitione et correctione fratrum. Statuimus et
ordinamus quod predictum capitulum diligenter per ministros executioni debite demandetur.
Attendentes insuper. Et quilibet minister in sua provincia uno provido et
honesto socio sit contentus cum uno famulo. Et quod nullus minister custos guardianus
vel lector vel quicumque alius frater quocumque exigat aliquo colore vel causa. Et si secus fecerit

ipso facto suo officio sit privatus. Et subditi de cetero obedire sibi minime teneantur. Et
si quid de ministris generali ministro presumpserit contribuere ipso facto ut supra suo officio sit privatus.
Statuimus insuper quod ministri diligenter et solicite visitent et invigilent exercitio — Attendite prelati —
studiorum per quaslibet suas provincias. Et taliter quod cuilibet studenti prout possibile fuerit pro-
videatur de sibi necessariis tam pro libris quam pro reliquis oportunis de communibus elemosinis
per fratres receptis per quas contentus sine loco nativo suis ad studium promo-
vendis exhortantes strictissime inquisitoribus vero et ceteros fratres aliorum locorum
Et cum viderint ydoneos ad studium promovendos totis viribus eisdem impendant auxilium
consilium et favorem in quolibet oportunis. quoniam per eis elevatis et recommendatis valeant
talibus subvenire, eisque providendo in necessitatibus caritatis. cum scientia sit donum dei
armatura ad defendendam sanctam fidem catholicam corona ordinis lumen veritatis et via
in tenebris ambulantium populorum. Similiter attendant dicti ministri cum omni vigilantia
et circumspectione quod cerimonie ordinis tam que ad divinum officium quam que ad silentium et
alias cerimonias utriusque contentus spiritualis et temporalis secundum antiquas consuetudines
ordinis observentur. Et si quis fuerit debita de preterito contracta solvat de expropriatione
fratrum vel locorum de vineis et possessionibus ceterisque rebus in ordine receptis quarum pos-
sessio secundum puritatem regule non potest ordini convenire. Et si quid superesse poterit de pretio talium
rerum vendendarum vel ex redditibus rationem quorumcumque fratrum vel ministrorum vel aliorum sub-
ditorum assignet procuratoribus locorum quorumcumque per quaslibet provincias pro communi utili-
tate et commoditate eorundem fratrum vel locorum. Ministri autem et alii prelati corrigant
subditos suos humiliter et caritative eos visitent. sed eos delinquentes nichilominus
de puniendo iuxta tenorem septimi capituli statutorum generalium predictorum Guielmi
et xvii capitulum statutorum Benedicti xii vel alias prout eisdem ministris et prelatis
melius videbitur expedire. Respice infra ad [illegible] in predictis constitutionibus totum
decimum capitulum septimum. Item cum in eodem ordine aliqui fratres fuerint et sint excellentes
in devotione sue professionis. Ordinamus quod tales sic viventes per prelatos suos bene
tractentur et favorabiliter in suis devotionibus nutriantur in suis heremitoriis et locis.
Caveant autem predicti prelati ne fratres aliquos ad heremitoria mittant presidentia et
ibidem facientes nisi maturiores solidiores et probatos in omnia [illegible]. Ubi sic poterit bono
modo. Item quod de cetero nullus audeat construere aut loca seu heremitoria multipli-
care aut de novo hedificare seu rehedificare facere non solum per fratres sed et per
sororibus sancte clare sine auctoritate domini pape. dominorum dyocesanorum. Et [illegible] ministrorum
provincialium licentia. sine previo consensu capituli [illegible]
attemptare. Salva tamen decretali Bonifacii octavi que incipit Cum ex eo de exces-
sibus prelatorum libro vi [illegible] sic dicitur. Cum [illegible] quod predicatores minores [illegible].

et religiosi alii mendicantes in ciuitatibus castris uillis aut locis aliis ad
habitandum domos et loca de nouo suscipiat seu olim suscepta dimittat
se inde ad alia transferentes diuersa scandala que prouenirunt et frequentes cla
mores ad sedem apostolicam perferant. Nos super hoc prouidere uolentes hoc perpetuo prohi
bemus edicto ne deinceps aliquis uel aliqui de predictis quibuscumque super hoc priuilegiis
muniti existant qui ipsis contra tenorem presentis constitutionis nullatenus uolumus suffragari
in aliqua ciuitate castro uilla seu loco quocumque ad habitandum domos uel loca quecumque de
nouo recipere seu hactenus recepta mutare. Vel ea uenditionis permutationis donati
onis aut cuiusuis alienationis titulo quocumque in alios transferre presumat. absque sedis
apostolice licentia speciali plenam et expressam de prohibitione huiusmodi mentionem. et si secus egerint
irritum decernentes. Per hoc tamen eis qui uitam ducunt heremiticam seu soluaria
eligendam de maiorum suorum licentia in cellas et mansiones seu habitacula in heremis siue lo
cis. ubi non sit hominum habitatio de proprio possit acquirere ac mutare non intelligimus interdictum.
Item ubi supra dicitur. Vbicumque aliquis frater qui senserit et cognouerit se non posse ibi spiritualiter
obseruare etc. declaramus iustam esse causam recurrendi ad monasterium. cum tali loco est annexa
perpetuas uel cura animarum puerorum baptizandi et alia parochialia exercendi. aut quia propter
necessariorum penuriam oportet eos in fructuum congregationibus uel questibus inhonestis contra puri
tatem et usum ordinis generalem attendere. Aut propter societatem inhonestam uel importabilem fratribus
pro tanto ruditibus et infirmis. pro his autem causis et similibus fratres debent et possunt ad suos
monasterios recurrere. per eosdem inde pie et paternaliter amouendi. et in locis deuotis a
spiritualibus collocandi
Quilatum ad. xj. capitulo ii. Quod fratres non ingrediantur monasteria monacharum. Statuimus
et ordinamus firmandum quod prefatus. N. ut decreuit. in eadem sua decretali. Et ut
quisque sciat. § Demumque quod continetur ubi continuat prohibitum esse fratribus. ne
ingrediantur monasteria monacharum quarumque. Intelligentes nomine monasterii claustrum
domos et officinas interiores. pro eo quod ad alia loca ubi homines seculares conue
niunt possunt fratres illi tamen predicationis uel aliis petendi attendere quibus id a superioribus
suis fuit pro sua maturitate uel ydoneitate concessum. exceptis semper predictarum
monasteriis inclusarum Ad quas nulli datur accedendi facultas sine sedis eiusdem licentia
speciali. quod et Gregorius nonus determinauit. Addentes nichilominus quod si quis sine licentia
ministrorum aliquid monasterium intrare presumpserit. ipso facto carceri mancipetur. Et di
ligenter attendat. etc. Quod conuentuales se commisse debita clausura fruerint. tam
fratrum quam secularium accessus a se compescentes. sub interminatione maledictionis eterne.
Item statuimus et ordinamus quod nullus frater de cetero presumat sine superiorum uel
ministrorum. Et qui iam confraternitate contraxerunt quantum in eis est hoc nomine se numerare uocari
permittat. nec ipsi alios uocent. Et qui contrafecerit carceri mancipetur.
Quolo ad. xiij. capitulo ii. De euntibus inter saracenos. Statuimus quod fuerit uel.
Et in presenti capitulo et in quibuscumque aliis capitulis generalibus. quantum possibile est pro
uideat et disponat de bono regimine locorum fratrum sec. tam quam ad guardianos quam quantum ad alios
fratres. Ita quod semper pro gubernatione illorum locorum eligatur in capitulis generalibus de me
lioribus et deuotioribus fratribus ordinis qui uita moribus et doctrina probati luceant exemplo pro
bitatis et hedificationem parent infidelibus cum quibus contigerit conuersari
Item Statuimus et ordinamus quod paucores ordinis in curia romana non curant uel exterquere presumat
a fratribus aduenientibus undecumque. Quod si secus fecerint ipso facto suis officiis sint
priuati. Et procurator cismontanus tractet negotia fratrum cismontanorum. Vltramontanus
autem tractet negotia ultramontanorum
Item Statuimus et ordinamus sub eadem pena. quod inquisitores heretice prauitatis
teneantur restituere conuentui ciuitati tam conuentum uel officii inquisitionis exercent quicquid se aduenire
potuit uel competere ex officio inquisitionis usque ad condignam satisfactionem expensarum quas
in predictis conuentibus perceperunt dum officium inquisitionis exercent. Et si eidem inquisito
ribus a ciuitate uel ab alia speciali persona competeret prouisum fuit de expensis non
tenantur predicti conuentus eidem prouidere de uictu uel uestitu. Quod si quid superfuerit
ultra predictum uictum uel uestitum de eo quod sibi competeret ex officio suo conuentui na
tiuo reddat distribuendum communiter inter fratres. Et quod nullus inquisitor dicti ordinis
in officio inquisitionis remaneat ultra duos annos. Item eiusdem ordinis generalia statuta
domini Guielmi. Capitulo vj.
Item Statuimus et ordinamus quod de cetero. nullus prelatorum ministerium uel magister aliquis
fratrem eiusdem ordinis presumat astringere uel compellere ad aliquam pecuniariam solutionem
cuiuscumque graduis scolastici. uidelicet. magisterii. lectoriatus uel bachalariatus. Vel
alterius cuiuscumque. Sub pena priuationis graduis tam in exigente quam in contribuente.
Insuper. Quia parum est leges condere nisi exequutioni debite demandentur. Volumus et
mandamus ac stricte precipimus uniuersis et singulis fratribus eiusdem ordinis
ubicumque fuerint et inuenerint. cuiuscumque gradus et conditionis existant. qui
huius ~~ordinis~~ omnibus supradictis. suis prelatis teneantur firmiter obedire. scilicet. G. in toto
ordine. ministris prouincialibus in prouinciis. Custodibus in custodiis. Guardianis in guar
dianatibus. ceterisque prelatis in huius et aliis licitis et honestis que non sunt contra
animam suam et regulam dicti ordinis. Et si quis quod absit contrafecerit. trina monitione pre
missa congruis interuallis. post quam si inobediens et rebellis extiterit carceri
mancipetur. Item in omnibus autem statutis ordinationibus constitutionibus etiam
declarationibus tam summorum pontificum quam aliorum quorumcumque siue de nouo edendo

carnes i festiuitatib natis dñi z asce̅sionis dñe. pent. aplo̅r pet' z pauli.
Assu̅ptio̅es u̅gis glose. b. f. sci Anton. l' bti ludouici epi. l' qbcu̅q3 alijs
tp̅ib p̅ri^a^z ul' p ce̅ta3 no̅ p̅hibitis. Siue de qbcu̅q3 alijs i alijs c̅stitutio̅ib
positis q no̅ sit c̅ lege dei l' statutu ecce g̅nale aucte aplica dispensam'.
Nole̅tes aliq̅ue de̅ti or' ex p̅dcis statutis seu c̅stitutio̅ib ordinatio̅ib vel
declaratio̅ib de qb i his p̅ntib no̅ fit me̅tio. mortalis pcti uinculo alligari.
n̅i tales ce̅nt casus tra̅sgressio̅es l' excessus q diuina lege seu sac̅ sce romane
ecce g̅nali statuto merito iducere̅nt ad mortale. Et ñicaq3 i alijs c̅stitutio̅ib
eiusde̅ or' p̅pualib l' g̅nalib pena excois impo̅it. q̅s i alia pena tp̅ales
valeat c̅mutari arbitrio p̅sidentiu c̅mittim'. Senals ñro excois ibi c̅te̅tas
aucte p̅fata ex nu̅c tollim' remittim' z relaxam'. In c̅triu fatie̅tib no̅
obstatib quibcu̅q3. ℂ P̅redicta at statuta c̅stito̅es ordinatio̅es seu decla
tio̅es z reuocatio̅es volum' ab o̅ib tam platis qm̅ s̅ditis integre z iuiolabil̅
obs̅uari. Ma̅dantes z stricte p̅cipie̅tes o̅ib platis tam G̅nali q̅ P̅ro
uincialib ac ceteris q alijs fratib qbcu̅q3 eiusde̅ or' q̅ oia z singula sup̅dicta
s̅uet z fatiat ab o̅ib iuiolabil̅ obs̅uari. Q' si i p̅dcis fuint neglige̅tes
ipo fco suis officijs sint p̅uati. Et ne alicui ig̅nantia sit occasio delinq̅ndi
s̅b intimatio̅e diui iudicij. Ma̅dam' platis p̅dcis q̅s p q̅libet c̅
uentu z locu ad min' semel i mense legi fatiat z diuulgari. Nras at
c̅stitutio̅es z reformatio̅es zc̅. Facte z publicate ano dni 1430
21. mes Junij. pont. p̅fati dn̅ pp̅ Martini ano 13. p̅ntib zc̅.

ℂ Notadu̅ q̅ i ordinatio̅ib familie nre de obs̅uantia. i g̅nalib capitlis
factis ut infera apparebit. sic e̅ ordinatu̅. Q' vniu̅salit' s̅uent'
iste c̅stitutio̅es. Martini V^ti^. Ita q̅ no̅ obliget ad pcc̅m mor^le^. Et q̅ illud
statutu c̅ pcc̅m i uiolabile possit c̅mutari s̅z discretio̅e3 z c̅scia3 vicarior
Et vt lega̅t fratib. fuerit redacte i c̅pendio. i g̅nali c̅ggatione
fc̅a i Ausmo. ano dni 1461. die 6. may. Et i̅fera i vulgari s̅t
redacte. vt ab o̅ib intelligant^ur^

Incomenzano le c̅stitutio̅e de pp̅. martino q̅nto i vulgare ~

Impo ch a q̅sti nri moderni tempi piace la bre̅uita de parole
E q̅la cosa laquale se dice i poche parole megho si pone
a memoria. E paruto ala vniu̅sale co̅ggatio̅e de la famegha nra
c̅ggata i g̅nale cap^o^ di essa famegha ap̅sso Osimo. nel loco de la
annuntiata. nel ano. 1461. adi vj. di mazo. che p coe informatio̅e

de tuti li frati nostri. le c̅stitutio̅e di papa Martino V^to^. et etiam le
ordinatio̅e de la p̅fata famegha nra siano reducte i c̅pendio
q̅nto a q̅le cose che pertengono ala famegha nra. Ne p questo
se intede alcuna cosa adiungere ne minuire ad esse c̅stitutione
Ma remanedo q̅le i suo uigore e fermeza. Ma p̅uedere e satisfare
p q̅sto breue c̅pendio ala simplicita co̅e de frati p sapere le cose
alo͛ro salute necessarie de intendere: E se alcuno volesse vedere
piu pienamte ricorra al suo originale scrito di sopra.

ℂ Nel p̅^o^ caplo de le p̅nominate c̅sto̅e di papa Martino se
contengono le infrascrite cose

p^o^ ℂ Che li frati solamte sono obligati a q̅li co̅sigli eua̅gelici liquali
sono posti ne la r^a^. con parole p̅ceptorie cioe di coma̅damento
o. vero ihibitorie: o vo soto parole equipolle̅te a coma̅damto
o. ũo ad inhibitione: Como sono le cose ch seq̅tano

ℂ De no̅ auere piu toniche ch vna c̅ lo caputio e laltra senza caputio
ℂ De non portare caltiamti. ℂ De no̅ caualchare fora di caso (cose equipole̅te a com^to^. e obs̅uande da frati.)
de necessita. ℂ Che li frati se uestano de vili uestimenti
Che li frati dizunino da la festa de og̅ santi p fino a natale e
le sexte ferie cioe li venerdi. ℂ Che li chierici fatiano lo di
uino offitio s̅o lordine de la sc̅a romana chiesia. ℂ Che li p̅lati
siano soliciti p necessita de li infermi e del uestire de li frati
ℂ Che li frati s̅uano ali frati i̅fermi como uoriano fosse s̅uito a loro.
ℂ Che li frati non p̅dichino nel uescouato de alcuno uescovo c̅ sua voluta.
ℂ Che nuno. no̅ examinato ne ap̅bato dali p̅lati aliq̅li q̅sto e c̅cesso
ardischa p̅dicare al populo. ℂ Che li frati ch cognoscono no̅ potere
s̅uare sp̅ualmte la r^a^ debeno e possono recorere ali soy p̅lati ℂ E final
mete tute le cose ch sono poste i la r^a^ ch appetano ala forma del vito
si de nouitij co̅ de p̅fessi e del mo del receuere a p̅fessio̅e. Tute q̅ste
cose di sop dite sono li frati obligati a s̅uare.

2° ℂ Che deue se mette i la r^a^ q̅sta parola. teneat^ur^. a forza di coma̅damto.
3° ℂ Che li frati no̅ sono obligati al testamto del bto padre sc̅o francesco
secondo la declaratione de piu sumi pontifici
4° ℂ Che li frati redano debita obia a mess lo papa e soy successori canoi
camente intranti
V^o^ ℂ Che tuti li frati obedischano ali loro p̅lati.

6°. Che la abdicatiõe de la ꝓpeta de tute le cose si in spetiale cō ī commune fata
p amore de dio. e meritoria e sancta. laquale x° eli Apli teneño la uia
de la pfectiõe insignarono ꝯ parole e cū exepli. p la quale cosa nō si
po dire ne possono ess reputi li frati como homicidiali di se medesimi
o vo teptatori de dio. Inpo ch in tale mō se ꝯmetteno ala diuina prudētia
nel uiuere ch nō dysprețiano po la uia de la humana puisiõe. de su-
stentarsi di q̄le cose ch aquistano p suo lauorare. o vo di q̄le cose
lequale li sono offerte libalmte. o vo di q̄le cose ch humilemente
vano mendicando. loquale triplice mō de uiuē. e pueduto expssa-
menta ī la x̄ᵃ. Et oltra li pdeti modi ali frati ch fosseno detenuti ī
extrema necessita. laq̄le e excepta da ogni leze. tute le cose serano
comune como a tuti li altri.

7° Che ben ch li frati nō possino auē ꝓpeta possessiõe vsufructo o vo rasoē
de usare ī alcuna cosa tēporale. Niente di meno lo simplice uso di fato
loq̄le niuna ꝓfessiõe po toglere e senza loquale nō po ess senza la uita
de mortali. possono auē de le cose necessrie si ala sustentatiõe de la uita
como ala exequtiõe de li offitij. del suo stato. Loquale simplice uso di fatō
e nō de rasone. al signore de le cose nō e ītutile ma meritorio. po ch
ꝯmuta le cose tene ī le etne. E fu obsuato da santo fran°. cō si dīmostᵃ
ī piu lochi de la x̄ᵃ. Et cō apparo qñ dice Che li chierici fatiano lo
diuiñ offō qñ potano auē breuiarij. Et qñ dice ch li Mistrⁱ e custodi ha
biano solicita cura p necessita de li infermi e p uestire li frati. Ite
qñ dice ch li frati ch lauorano. de la mcede del suo lauorerio possino
receuē le cose necessrie al corpo p si e p li soi frati. Et qñ dice che li
frati vadano p la elymosina ꝯfidētemte. Et qñ dice ch li frati pre
dichino. Perlequale tute cose asay chiaramte si manifesta p la x̄ᵃ
ess ꝯcesso ali frati lo necessario uso de le cose q̄to al uiuere e vestire
e al diuino offō e studio. Ꝯseqūtemte la x̄ᵃ q̄to a tale pdita
abdicatiõe nō solamte ess obsuabile possibile e licita. Ma etiā meri
toria e pfecta. E tato piu meritoᵃ q̄to ch p q̄la li pfessori de essa piu
se dilongano p amore de dio dale cose temporale. cō di sop̄ e dito

8°. Che la sede aplica o vo la psona del romaō pontifice vicario de x° ī
tera. loquale e padre de tuti. E niente di meno spetiale padre di fri
menorj. retene ī si e ī la romana chiesia la ꝓpeta e dnīo. de tute
q̄le cose ch usano li frati. e de li libri e de tute le cose mobile psente

e futē lequale sono o siano offerte o donate ali frati o vo ꝯcesse. se
li offerēti donati o ꝯcedēti nō retenisseno lo dnīo ī se. E questo
ordina e ꝯstituisse acio ch lo dnīo di tale cose nō rimaga ī īcerto.

9°. Che li logi ꝯperati de diūse elemosine. o vo offerti o ꝯcess ali
frati da diūse psone o possidenti p indiuiso. o p cēte parte deli logi
senza alcuna resuatiõe de dnīo. passano ī dnīo rasone e ꝓpeta de la
sede aplica. Ma li logi o vo case da psona singulare o vo colegio phi
tatiõe de frati ꝯcess o offerti integramte e siano receuuti senza aucta
de la sede aplica mutata la uoluta del ꝯcedēte o vo offerēte e fata mai
festa ali frati. retornano ali soy signori. excepto chiesie o oratorij
deputati ala chiesia. E cimiterij.

x°. Che li frati nō receuano cose da usare ne altre cose. lo uso de lequale
nō aptene ala loro necessita. ne ala exequtiõe de li offitij ptinēti al loro stato.
Ne abiano cose supflue ch demostrano richeze o uō habundantia
laquale contrasti ala pouta. o vo demostrino thesaurizatiõe. ne
ancho receuino le dite cose cū aio de uenderle ne ā dio soto colore
de prudētia ī futō ne p altra casone. Anco piu tosto ī loro debia appē
ogni abdicatiõe o vo separatiõe q̄to al dnīo. e nel uso necessitade. Ma
q̄sto li Mīstⁱ e custodi ī seme e separatamte dysponano nele sōe
administratiõe e custodie cū discretiõe sc̄o lo bisogno de le psone e de li
logi e altre circūstantie. In tale mō che semp la sca pouta ī essi et ī tuti
li loro acti reluciā como se contene nela x̄ᵃ.

xj°. Cerca lo receuē de dinari. se dice p°. Che li frati se debeno abstenē de mō circa pecuniaz
eguardarsi da ꝯtrahere mutui. cū zo sia ch q̄sto nō e a loro licito ꝯsi
derato el stato loro. Ma p satisfactiõe ale loro necessita occurēte a
tēpi. cessanº le elye. senza alcuno uinculo de obligatiõe possono dire ali
creditorj che loro fidelmte se faticharano. p le elye e amici de fri
a fare satisfare. e pagare q̄lo debito. Itē debeno procurare li frati
che coluy loquale uole dare elya pecuniaria ī psona. o p altro suo
nūtio. nō nonato da frati. Ma madato da luy a suo beneplacito. satis
fatia. ī tuto o ī parte cō a lui piace al debito fato p li frati. Et ī caso
ch nō uolesse o nō potesse fare q̄sto. o ch lo dicesse nō auē notitia de
psona fidele ala q̄le possi ꝯmetē o dare la soa elya o p altra casone
aloro possono li frati psentare e nonare alcuno. e dire se a luy piace
dare la soa elya a q̄lo ch satisfara fidelmte ī suo nome. E li frati

habiano lo osentimto de qlo dante la elya de le sbrogatioe che se
dirano de sotto. ¶ Itē che lo dominio ppeta e possesioe de essa pe
cunia remane apsso esso dante cū libāa podesta de reuocarla semp
in fino ch la nō sia ppesa ī la cosa deputata p necessita di frati. Et
ī essa pecunia li frati nō hano alcuna rasone ne adminstratioe o vo
dyspensatioe. Ne 9 la psona noiata o nō noiata da loro di qlucha
9ditioe si sia. ne ī iuditio ne fora de iuditio alcuna actioe o pse
quitioe o vo alcuna rasone. In qlūche mō si portasse qla psona
ī la 9missioe pdita. Ma bene e licito ali frati dire e declarar
e specificare ⁊ exponē le soe necessitade ala psona pdcā e pgarla
ch pagi e satisfatia aloro debiti e bisogni de qla elymosina
Possono anche exhortare qla psona et induria che la si porti fi
delmte ī la 9missioe asi facta. e pueda ala salute de laia soa
ī exequire qlo che li e stato ordinato. ¶ Itē se la psona noiata
o nō noiata dali frati nō potesse o uō nō volesse p qlunche mº
exequire la uolūta de colui ch li ha data elya p bisogno d' frati
e licito ali frati cū purita de 9sciētia noiare vna altra e piu pᵉ
qn fosse necessario e bisogno. p adiplire e satisfare a diti bisogni
Et a qste psone pdite vna o piu sbrogate ut 3. li frati possono auē
recorso e fare si como poteuano fare 9 lo pmo. ¶ Itē che ne le
necessita de li frati īminēte lequale se possono expedire ī breue
tēpo. o vo tale ben che poche sperativamte ch auesseno tracto
e longeza de tēpo ben che tale necessita siano poche p respecto de
le altre. cō sono. p scriuē libri p fare chiesie o vo hedifitij ad vso
et habitatioe di frati. p sperar libri e pani ī logi luntani o vo
altre simile casone lequale occoresseno ī si fato mō facemo di
stinctioe nele dite necessita. E dechiaramo ī esse cū secura e
sana 9sciētia li frati potere aloro pucedere ch ī oē mō e ī tute le
cose se proceda si cō di sop pximamēte e dechiarato nel artº del
pagamēto ch se debe fare p necessita passate. cosi qnto al dona
tore de la pecunia cō qnto al noiato o vo sbstituto. o vero ch la ne
cessita pnte ī biue tēpo. o vo alcuna volta p alcuna circustātie
ī nō si breue tēpo cō di sop e dito nel pximo caso se possono adiplire
¶ Itē ch p qualunche necessita qntunche īgruete di presente legale
mente di meno ī biue tēpo nō si potesse expedire p diūsi respecti

e circustantie oltra li dui modi sop diti. cioe qn p lo signore e
dante la pecūª o vo suo sbstituto vno o dui fin al terzo nō si po
expedire. Et ad esso datore pncipale d' la pecūª sia pdicto o vo a suo
nūtio loquale possi fare qsto. ch alui piaqua. ch remanendº apsso
de luy lo dnīo de tale pecunia cū podesta de reuocarla ī fino che la sia
spesa ī la cosa dputata. p qualūche mano qli denari ouo elya
o vo vna o piu psone da lui o da frati noiate sia tractati. tuto
proceda di suo osentimto voluta e aucta. Laqle cosa facendº esso. li
frati securamte possono vsare qla cosa sperata et aqstata o pagata
di qla pecūª p ciascuno sc̄o li modi di sopra diti. ¶ Itē che p le
pdeē cose e modi suati cō e dito di sop. nō si po dire li frati essr
receptori de pecunia p si ne p interposita pª. Cū zo sia ch appare mai
festamte p le cose dite di sop. li frati ī tuto e p oi modo essr alieni
nō solamte da receuimto ppeta dominio o vo uso de essa pecunia
ma et dio da ogni 9tractatioe di qla. ¶ Itē ch moreendº lo pncipale
datore d' la pecūª ī anti ch la sia spesa ī la cosa deputata. se esso rece
dente disse e expresse ch la psona deputata p esso douesse expēdē
qla ī necessita de li frati. aduega di luy cio ch si voglia o viuēdº
o morendo. e lassando herede o no. possono li frati recorē ala pº
deputata. nō obstāte la mōte d' recedente o vo 9dictioe de lo herede.
p fare expendere qla pecunia ī soe necessita. cō poteuāo fare ad
esso pmo recedēte qn viueua. ¶ Itē li frati se debeno guardare
de nō 9sentire ch sia data piu pecunia ch vaglia o vo simileme
si possi extimare vale la cosa necessaria plaquale e domādata
Ma se alcuna cosa auazasse possono e debeno li frati domādare
lo recedēte ch qlo resto auāzato si possi far spēdere ī altre cose
aloro necessarie. E nō 9sentēdo luy. li debe liberamte essr resti
tuito qlo ch e auanzato. ¶ Itē che qn e mādata o vō offerta
pecunia ali frati. senza dire altro p qlo ch la da māda o offerisce
se debe intēdere ch sia mādata o vō oblata nel modi di sopra
diti liciti ali frati. po ch nō e visile alcuno vole dire o mādare
soa elya nō exprimendo altro. ī tale modo ch lui sia puato del merito
e qli ale cui necessita luy itende di puedē sia fraudati de lo effecto
del dono. e de la purita de la loro 9sciētia.

xij ¶ Circha li testamēti e legati. Qualūche cosa e lassata p modo

modus pnadus
circa pecunia.

ch nō fosse licito ali frati di receuē ɔsiderato lo loro stato. Como
se alcuno p so testō o legato lassase vno capo o vigna p lauorāc
o casa p affitare o simile parole dicesse ī lo legato. e ꝑuasse sile
modo nel testō. Nō e licito ali frati receue tale legato. Ma se
lo testatore exp̄me nel suo testō mō ali frati licito. cō se dicesse
jo lasso tāti dinari ch siano spesi ī necessita deli frati. o vo vna
casa campo o vigna. ch siano uenduti e alienati p ꝑte ydonee
ꝑsone. e lo ꝑtio loro sia speso ī fabricha o altra necessita d frati
o vo simile parole dicesse nel suo legato. In q̄sto caso li frati p tuto
se debene auere cō di sop̄ e dechiarato ne le elȳo pecuniare madate
e ɔcesse. Aliquali legati li plati e ī dio li seculari aliq̄li aptene q̄sto
debeno essi fauoreueli. afarli exeq̄re. acio ch le pietose uolūta
deli testatori siano adimplite. e sia remosta la cupidita deli hedy.
e possi essi subuenuto ale necessita de poueri frati. Ma se alcuna
cosa sia lassata ī gn̄ale senza exp̄ssioē di modo. li frati ī tuto
e p tuto debeno ꝑuare q̄lo ch primamēte e dechiarato de la pe
cunia. cioe ch se inteda essi lassato ī mō ad essi frati licito. si ch
ne lo legatē sia fraudato del merito. ne li frati dela cosa lassata
et effecto di q̄lo lasso ~~nō~~ siano priuati.

xiij° E licito ali frati cū licentia et aucta deli soy supiori e plati ī seme
e separatamēte nele admistratioē comutare et ī dio uendere lilib
et altre cose mobile lo dnīo delequale aptene ala sede aplica. ī altre
cose lo cui uso sia licito ali frati. e se sono uendute lo ꝑtio e pecūa
sia spesa ī cosa laquale sia licito ali frati de usare. E q̄sto se fatia
p lo peurē del loco deputato dala sede aplica. o vo dal ptectore delordē
ꝑo lo mō ordinato di sop̄ ne le necessita passate pūte o īminēte

Comutari pot
fr cū lnīa.

xiiij° E licito ali frati. Auuta p̄ma et obtenuta licētia dali soy supiori
p casone de pieta e p deuotioē. o uō p altra hoēsta e rasoneuele
casone. le cose picole uile e di poco ualore. dentro o fora de lordie
cioe a frati. o ad alt. dare ꝑo che tra li frati nel gn̄ale o pūciale
capli. si de le p̄dite cose uile e del suo ualore como de la p̄dita
lnīa. cioe da chi et ī che mō se debe auere. sera statuto e ordinato.

Al. si lnīa nel pot
dari.

xv° Ben ch p lo testo dela ī. para. nō poteresi usare ne portare piu
che doe toniche. vna cō lo caputio e lalt. senza caputio. cessando
la necessita. Niete di meno auuta la lnīa dali plati. ɔsiderate le

De tunicis.

necessita e lo altre circūstantie ch se debeno attendere ꝑo dio e ꝑo la ī
ne possono vsare e portare piu de doe.

xvj° Che li guar. e ī feriori plati. qū aloro sia ɔmesso dali supiori debēo
auere diligēte cura deli infermi e del uestire li frati. laquale cura pare
p la ī essi imposta solamētē ali supiori.

17° Che li frati deditι ala ɔtēplatioē o vo alo diuino offō o vo ad altri
ministery diuini intēti. o a studio. o vo ch siano deputati ali ꝑuity
de p̄diti. satisfano ala ī che dice ch li frati lauorino. Cū zo sia
che p exō de xō e de molti santi padri. q̄ste fatiche spirituale tāto
e meghore dele fatiche manuale q̄to ch laia e p̄ferita al corpo.

18. Che chadauno loco o uō ɔueto habia vno suo pcurē. notato ~~ecte~~
dal p̄lato o vo dali frati del loco. loquale ī nome de la sede aplica
le cose e lō loro ꝑtio e le elymosine obuciente receua e spenda ī
utilita di frati. cō aloro e licito p la soa ī. e dechiaratioē di quela
E q̄sto pcurē po fare ogni cosa ī iuditio e fora de iuditio cō fano e
possono fare li admistratori syndici a yconomi de le altre chiesie.
laquale pcuratoē possono ancho li frati reuocare e sostituire vno alt
p lo ꝑfē mō de notatioē qū paresse aloro essi bisogno. Nō obstāte
alcuna altra ordinatioē e ꝑpalmēte la ɔstitutioē de peppa Zohanē
xxij°. laquale comenza Ad Conditorē

19. Che li frati euidētemēte notati de suspecti ɔsorty. e parlamēti ɔ done
prohibiti e uetati ī la ī. se da poy ch sono amoniti e corecti suffitiētemēte
nō se emēdarano. se sono ī offity. siano absolti e suspesi da essi offīj
E nō siano restituiti se nō nel puītiale cā p lo p̄lato. E se nō sono
ī offity debano essi p̄uati de libri e de og̃ acto ltimo. Et a chi tale pe
na nō fosse ɔpetētē sia punito del caputio dela pbatioē. e de alt
graue pene ad arbitro de plati. Alaquale pena iniūgē siano tenuti
essi plati. Et intēdesse suspecti cōsorty nō solamēte de done. ma
etiā dio ogni altra suspecta familiaritade.

20. Che q̄lūche frate ch sia cōsueto seq̄strarsi dal suo ɔpag° frate e parlare
cō done. de leq̄le iuditio del suo p̄lato meritamēte possa nascere su
spitioē. Se caonicha mēte amonito e corecto nō se emēdara. como su
specto de done de tuti li offity et acti ltimi sia p̄uato. E se cosi punito
vna alt. uolta sia ɔuicto p dui fidedig testimoy. de la p̄dcā seq̄stratioē
o vo se tale seq̄stratioē facesse molto uolēta suspitioē a iuditio del

suo plato. de consiglio de discreti. e sia pbato legitimamente. senza pmettere
altra monitione o punitione sia artato a confessare e dire la vita. E
se uno testimonio fidedigno apparera de la pdita scelleratione di luy. e
uno altro de lapso di carne sia artato piu gravemente in la casa de la
de incurabili peccatore — disciplina. E se alcuno qd absit de lo incurabile peccato. sia notato
e convicto. sia mancipato a ppetuo carcere. ecc. R. s. loco suo.

Nel 2o ca. dele constitutione pdite di papa Martino si contene

1o Ch no solamente al generale e provinciali ministri. Ma in cio ali vicarii
soy. e ad altri frati aliquali lo commeteriano. e licito receuere alordine
le psone ch fugono dal seculo. Ma no debeno receuere indistinctamente
ogniuno. ma solamente quli liquali vederano essi utili alordine. e ch
conditiones recipiendorum ad ordinem — possino pficere ase p merito de vita e ad altri p bono exemplo. E
debeno auere queste conditione quli ch debeno esser receuuti. primo ch
abiano passati. xvii. ani. e no abiano fatia molto puerile
In quelle constitutione se diceva. de. 14. anni. e ch no fosseno receuuti a
pfessione se no compiuto lo anno dela pbatione. Item ch siano examinati
de la fede catholica e deli sacramenti de la chiesia. Item ch siano fideli
catolici. no suspecti de alcuno errore. No ligati a matrimonio
p copula carnale. Sani di corpo. Prompti de animo. legitimi. Ex
pediti da debiti. liberi di conditione. No notati de alcuna vulgare
infamia. Competentemente litterati. o vero apti ale fatiche honeste
de lordine. E siano di tale conditione ch dia al clero et al poplo
bona hedificatione. Item che de li beni soy fatiano quelo che lo
signore li inspirara. E se liberamente vorano dare alcuna cosa
ali frati como ad altri poveri considerate le loro necessita. e mode
ramenti di papa Clemente. li frati la possono receuere.

2o Che nele vestimente de frati reluza sempre austerita vilta e povrta.
le quale cose se attendono nel pretio e nel colore. lo simile e
deli mantelli e de la corda.

3o Che li frati no dormano senza labito. corda e mutande
se no fosseno constricti p manifesta necessita o infirmita. E chi
facesse lo contrario. lo seguente zorno sia tenuto manzare in terra
in anti ali frati. IIII caltiamenti. se no p manifesta et ur

4o Che niuno frate porti gente necessita. Et alora de licentia
de prelati cum consiglio de discreti. Aloquale consigho dare siano

tenuti li discreti confidelmente requisiti. E quli farano contra infra octo
zorni p uno di natale p obedientia siano tenuti no bevere se no aqua
e no manzare cosa cocta excepto pane. Per celebrare le
messe se habiano caltiamenti in coro. E no portino quli p altra casone

Nel terzo Capitulo. Se contengono le infrascripte cose.

1o Che tuti li frati no excusati da rasoneuele casone. debano con — de divino officio
venire al choro in chiesia inanti lo principio de le messe e de le hore
p preparare li loro cuori al signore. E li senza riso murmuri
discursi. senza vani e vagi aspecti in silentio et in pace cum debita
gravitade permagano stiano cantino et orino. et in seme perseverino
in sino ala fine. Item ch lo divino officio e divine laude pseverano
e dicano integramente cum attentione honesta e religiosita. lassando
in tuto ogni biscanto e gesti levi e dissoluti. dicano li psalmi
morosamente. e cum debita gravita in seme comizino. quelo si debe can
tare in seme continuino. et in seme pausino. E del canto. ne li logi
doue sono pochi frati ch no bastaseno acantare. o vero p altra raso
nevele casone possono li plati dispensare quanto aloro parera

2o Che li plati attendano diligentemente ch si observi lo pdito modo
de andare alo ~~officio~~ choro e de dire lo officio divino. E se trova
rano alcuno frate colpevele in alcuna de le pdite cose lo puniscano
debitamente secondo che richiede la soa colpa

3o Che niuno frate sia excepto dal choro. Ma tuti li frati siano tenuti
de andare atute le hore et ala messa. excepto li infermi actu
almente. e li molti vechi. deliquali abiano a iudicare li guardiani

4o Chel delo dizunare. quelo si servi che si contene ne la regola.
Quelo medesimo si fatia de no cavalchare fora di caso de
necessita. Attendendo anche ale parole de misser Bonaventura sopra
questo passo. loquale dice ch li frati non debano cavalchare ne
andare in carete de doe ne de quatro rote. se no p manifesta
necessita. o vero de impedito camino. o facenda molto urgente.
o vero p infirmita no siano constricti

Nel quarto capitulo se contegono le infrascripte cose

1o Che chiascaduno Convento o vero loco. abia lo suo procuratore — n. del pcure
iconomo sindico o actore. como e dito di sopra nel primo capitulo.
Loquale procuratore in niuno caso po fare alcuna cosa laquale

sia ꝯ la puita de la rᵃ. cō se maifesta p li puilegy ch'ꝯcedeo esso pãre
2° Che li frati nō recevano denari p alcuno mō. E se alcuno psumera
fare lo ꝯrio sia puato de ogni acto ltimo. e punito di pena di carcere
3° Che e dispēsato ī tute le altre declaratione de sūmi pōtifici ple qle
li frati fosseno astreti oltra le pdite cose. ch nō siano tenuti se nō vogliono.
4° Che li plati habiano solicita cura d le necessita de li īfermi. puedēdo
aloro. cū diligētia de le cose necessarie. si qto ale cose necessarie co
qto ali s'uitori. li qli s'uitori se fusino notablemēte negligēti, ad arbitrio
de psidenti siano puniti. E puedano aloro de le cōe elymosine. o vero
de chye spetialmēte deputate p necessita del frate īfermo. Et acio ch le
pdite cose meglio siano s'uate, debeno li plati qn vano ali logi, benignā
mēte e caritatiuamēte uisitare li īfermi. E cū diligētia domādare
de le loro necessita. e cō li e ben s'uito. Ala quale cosa se trouarāo
li guardiani negligēti. li debano amouere da qlo offitio nel cāplo puītiale
como crudeli e tpo negligēti. E punire debitamēte li infirmeri e
li altri frati. ī cio delinquenti.

Nel Quinto caplo. Se ꝯtēgono le infrasc̄te cose.

p°. Che li frati s'o el texto de la rᵃ lauorino fidelmēte, e deuotamente
E se la mercede de la faticha sia pecuniaria. p colui ch la daru sia assi
gnata al pcure del loco. e se nō sia pecuniaria sia assignata al guardiano
del loco. el quale di qla pueda ali frati ī comune

Nel Sexto caplo. se contene

Che li frati nō se approprieno alcuna cosa s'o el texto de la rᵃ. E
chi fara lo ꝯrio. sia punito cō di sop e dito de li pecuniary. Item
ch tuti li frati vadano p elya ꝯfidētemēte s'o la discretiōe d' plato

Nel cap°. 7°. Se cōtengono le infrascripte cose.

Che deli casi reseruati nuno frate possi absoluere senza spāle licētia
casus neuē reseruati del. Gñale o puītiale plato. Li casi reseruati sono qsti. p°. lo
pecco de robia ꝯtumace. ij. pecco di ꝓpetaria retētiōe di cose
iij. lapso di carne. iiij. furto di cosa notable. v°. Iniectiōe de man
uiolēta ī alt'. vj. falso testimonio ī iuditio facto. vij. Cōpositiōe
o ꝓiectiōe o vero publicatiōe di libelo famoso. viij. Falsificatiōe
di sigillo di qlunche psona notable. ix°. Falsa criminatiōe ī īfamia
di qlunche psona. Li frati ch tēptarano de absoluere da pditi casi
senza licētia. sia puato de li acti ltimi. E se ltimamēte sia copreso.
sia mācipato

sia mācipato ala carcere. Nel octauo cāᵒ. se ꝯtene
p° Como se debe elezere el. G. M. E di che pene īcorreno li elētori che
elegono ꝯtra la forma li descripta
2° Si tracta deli ꝯpagni del. G. e chi debe tenere lo sigillo
3° Che lo. G. nō po mutare alcuna cosa ordinata p luy ī capᵒ gñale. sēza
assenso de esso cā gñali. ī qle cose che ptēgono ala puita de la rᵃ. E
ꝯfatiendo ipō facto, e puato del suo offitio. E li frati nō sono tenuti da
li ītanti obedirli. ꝯ īcorre anche altre pene. cō li se ꝯtene.

Nel nono cāᵒ. se contene

p° Che li frati ꝯ la voluta de li vescoui nō pdichino ne li loro vescouati
2° Che nuno psuma pdicare al ppᵒ. Se da li plati. Gñale o puītiali. o
vero da alt' ch possono fare qsto. nō sera examinato ꝯ aꝓbato. e ꝯcessa aluy
la pdicatiōe. E possono li ꝯcedēti la dita licētia reuocare suspēdere e
artare, qn aloro parera essere bisogno. s'o la dechiaratiōe di papa Nicolao.
lo qle dice. Che li ministri nō possono dare tale licētia se nō ī li capituli
ī seme cū li diffinitory.
3° Che a Nuno sia ꝯcesso lo offitio de la pdicatiōe. se lo nō e sacerdote
o vero dyacono. de etade al meno
de. xxv. ani. e sia ꝯpetētemēte litterato. de uita e de costumi aprobato.
4° Che nuno frate ardisca pdicare ꝯ la libtā de la sčā romana chiesia. ne
detrahere a psone ecclastice. ne excitare alcuno scādalo ꝯ el clero. ne ꝯ
alcuna religione. ne notare crīminalmēte alcuna psona psente. E se
alcuno temerariamēte ꝯ lo stato honore e dignitā ecclastica e libtā. psu
mera pdicare ipō fcō sia puato del offᵒ de la pdicatiōe e d' ogni acto ltimo.
E se di poy la dita puatiōe psumera anco pdicar. p li soy plati post posita
ogni appellatiōe, e sbterfugio debe essere carcerato. E se ī cio li plati serano
negligēti cognoscano loro essere incorsi ī qla medesima pena. se nō si po
terano ltimamēte excusare de īpotētia. Sop li qli plati. e sop li pditi
pdicatori delinquēti li ordinary de logi abiano piena iurisdictione d' punire.

Nel. x°. capᵒ. se Contene

p° Che se habia diligēte cura de li study. E siano pmosti a studiare qli
che sono ydonei. cū zo sia che la sciētia sia dono de dio ꝯ armatura
a defensare la sčā fede cathōlica. Corona de lordine. lume de uita. e via d'
li populi ch uano ī le tenebre.
2° Che li plati cū ogni vigilātia, e circūspectiōe attēdano. ch le cerimoie de lordine. si qto al
diuino offitio. cō qto al silētio. et altre cerimoie. spirituale, e corporale.

3° Che li plati visitino e corezano li soy sbditi humilemente e caritativa
mente. sco che dice la r[a]. E puniscano li delinquenti cu[m] mia. dale quale
corectione e punitione no[n] e licito appelarsi.
4° Che li plati. postposti li rumuli et apici di rasone possono i far
le punitioe pcedere libamente sco le osuetudine de lordine aprobate
e sco li quali statuti facti. o che si farano nel futuro
5° Che obia otumace se intende qn alcuno pmissa trina amonitioe
facto sozuo intervalo. cioe p uno di naturale pseuia inobediete
6. Che se alcuno i foro secreto obtinuto aura la absoloe de alcuno
pecto. niete de meno po essr punito dal plato se qlo peccato
sera pvato i foro iuditiale. Ma se lo frate penitete ianti ch
lo sia accusato ne delato da alt. del suo defecto. pveniza la
fatia del suo plato. et ianti alcuni testimony ofessara luy me
desimo lo suo delicto. E concesso al plato. potere quietare e li
berare tale frate peitete dale penitetie extiore e publice
de cosiglio de pfati testimonij. Et imponere altra pnia meno o
fusibile. ma saluteuele. E qsto se intede del p° recorso. E sempre
ai ptestatioe ch se ricascara i qli medesimi pecti deli qli e stato
quietato. ritornara al pstino stato. sel si auera platioe suffitiete
del suo recaduto. absolue de tochamiti impudica enomi.
7° Che niuno ofessore po se no ha podesta de absolue di lapso
di carne. E qli ch serano opsi essr assueti i tali tochamiti. et
amoniti canonicamte no se corezerano. siano puniti co d lapso
di carne. Ma se li pcliti tochamiti fosseno molto enormi. senza
amonitioe pmissa possono fir puniti. se ali plati parera. de
consiglio de discreti. E qsto medesimo iuditio si fatia. de
queli liquali scientemte solicitano altri al pecto de la carne
.8. Ch p la morte o vo remotioe dal offo del puntiale plato
no expira la aucta ad alcuno p lui omessa deli casi resuati i
fino che se auera lo sucessore suo in la puintia.
ix Qualuche cofessor loquale scietemte psumera absoluere
alcuno frate da li sopcliti casi resuati. ipo facto e sospeso da lo audir
confessioe. E no po essr restituito senon dal plato puintiale.
E chi fosse ltimamte copso essr i cio uitioso. sia punito de pena
x° di carce. Qualunche frate psuma dire a affirmare
che ciascaduno sacdote po absolue dal pecco sop loqle no hi omissa
aucta e maximamte deli sop diti. E corecto no uora reuocare tale
suo dito. como errate e sbusore debe essr carcerato
xj° Ali vicarij e Supiori plati e omesso de bnigta aplica. ch possino
absolue li soy sbditi. e tuti li frati de qlunche pte ch vengono
a loro. da ogni censura ecclastica. da rasone o da iudice pmulgata.
e de dyspesare sopra le irregularita, octe o incorse i la religioe
o vo ianti ch intrasseno i religioe. Se gia lo excesso no fosse tale
e si graue e enorme ch meritamte douesseno essr madati ala sede
aplica. E sile bnfitio po essr cocesso da essi plati ali soy con
fessori liquali loro se elezerano.
xij E inhibito e uetato a tuti li frati de lordine. ch niuno de loro
se no i articulo di necessita. ad altri ch ali soy plati o vo ad alt
frati de esso ordine psumano cofesare li soy pecti. It che
zascaduno frate de osentimto del suo guardiano abia detmiato
confessore alquale al meno doe uolte la setimana si cofessi
13 Che da la exccoe icorsa p iniectioe de man uioleta i alt. po absolue
el guardiano. i absentia del suo superiore la cui psentia infra lo no
di natale no si po auere. E sili lo vic del guardiano i absentia
de esso guar. qn infra tri zorni la soa pntia no si potesse auere
Ma qsto no se intede de atroce e graue iectioe. Ne de iectioe
de alcuno sbdito i la psona del suo plato.
14 Che niuno sia carcerato. se no p enorme e maifesto excesso
Enorme excesso diciemo essr o vo p rasone di graue pectato. co e
lapso di carne. inobia otumace. pfidia de hresia. o vo p rasone
de circustatia. como e furto di cosa notabile. o notoriamente
facto. o vo iterato piu uolte. e simile cose
xv. Che chi e punito di pena di carce. i qlo acto e pvato de li acti
ltimi. E no se intende essr restituito ad essi ben ch fosse libato
da la carce. se qsto bnfitio explicitamte no li e cocesso. E ch
zascaduno puito di pena di carcere sia spoliato del hito d lordie.
xvj Che se alcuno frate fara alcuna cosa plaquale deba sostenere la
pena d la carcere. lo Guar o vo suo vicario de osiglio de discreti
lo possono detinere o sia suo sbdito o no infino ch se auera
la determinatione del supiore de queli tali.

E questo se intende qn̄ lo excesso e maīfesto p euidētia d̉ la cosa.
E che neli logi se habiano bone carcē forte molte ⁊ humane.

17. Qualūche frate p si o p altri. psumira falsificare sigillo/o littere de p̄lati/o principi. o vo del Gn̄ale/o puītiali minstri. o vo de altre notabile psone. ipō facto icorra ī excoē. E se lītimamīte sia ↄpso sia carcerato. Ma se falsificasse litē/o sigillo del. G. ministro. non sia absolto da la excoē ne libato da la carcē. senza spāle comādamīto de esso gn̄ale Ministro.

p si/o p altri litē d̉ li p̄diti

18. Che q̄lūche frate loquale malitiosamīte Guastara/o vo īpedira chē nō siano aloro mādate. retignera/o aprira. ipō fctō/e/suspeso di ogni acto lītimo. Et a chi q̄sta pena nō/e/ↄpetēte sia puito del caputio dela pbatiōe. E q̄sto se intēde. si de le litē chē loro mādano ad altrī cō de q̄le chaltrī mandano aloro. E nō possono essē releuati se nō p el puintiale p̄lato. Ma se fosseno del. G. Ministro. solamīte p lui siano releuati. A q̄la medesima pena debeno sbiacē qli frati liquali malitiosamīte differirano de lezere/o aprire le litē aloro mādate da soy supiori. E chi retignira/aprira. o differira di lezere le litē mādate ali ↄpagnī del Gn̄ale/o puītiali minstri. o vo da essi mādate ad altri

19 Che se alcuno frate. tacēdo lo suo nome/o vo ī nome de altri fara litere/o libeli famosi. mādandole gitandole/o vo exponēdole ī q̄luchē mō ī īfamia de alcuno. ipō fctō incorre la excoē. E se serano fate ī infamia del. Gn̄ale o vo puītiale Ministrō. lo actore de esse nō possi essē absolto/se nō dal. Gn̄ale Ministro. o vo da q̄lo alquale esso ↄmectra questo ī spāle. E se tochasseno a q̄luchē altre psone. p lo puītiale p̄lato solamīte lo actore de esse possi essē releuato. E qualūche frate fosse trouato uitioso ī tale cose/e lītimamīte ↄpso/sia carcerato

20. Che grauemīte se debeno punire queli frati liquali inpperano ignominiose colpe/e pene. e che fano graue iniurie. dali supiori prelati. Et ā ī loro absētia. dali Guardiani de ↄsiglio de discreti.

21. Che qualūche frate lītimamīte sera ↄpsō temerariamīte dir male de la psona del sumō potifice. o vo de le ↄstitutiōe aplīce biastemare debe essē puito. de pena di carcē/o vo del caputio de la pbatiōe. o vo de priuatiōe de acti lītimi. o vo de altrī ↄpetēte pena. sō el delicto. o uō qualita de la biastema. p quelo p̄lato īnanti alquale sa pbato lo delicto e ↄmpsō sia. de consigho de discreti:

22 Che qualūche frate in oculto īfamara falsamīte e scietemīte q̄luchē altra psona de alcuno pecto. Nō possi essē absolto se nō dali p̄lati superiori al guarē. E se infamara uīs ī publico. nō possi essē absolto se nō dal Minstrō īmposta alui la pnīa de q̄lo pecto. del quale falsamīte e scietemīte auia infamato altri. Ne alcuno de p̄diti possi essē absolto se pⁱma. nō auera restituita la fama q̄to pō. ala psona diffamata. Ma se alcuō infamara alcuno in publico de cose uere. sia punito ad arbitrio de li Ministri.

Niuno ī secreto coloquio e plam(en)te

23 E comādato a tuti li frati. Che soto sigilo d̉ ↄfessiōe dica alcuna cosa chē venga in īfamia de alcuno. o vō che possa gn̄are scādalo fra li frī. o uero dissensione.

reuelara alcuō pecto alui dicto in

24 Che Qualūche frate scietemīte ↄfessiōe. ī qualūche mō ī scp̄ta o cū parole. ipō fctō icorra ī excoē. E se lītimamīte sia ↄpsō. sia carcato.

25 Che li frati nō portino ambassate di q̄luchē fata. o uō de q̄lūche psona fora de lordine nr̄o. se pⁱma nō sono exposte e dite ali p̄lati. liquali p̄lati īnāti chē pmetano li frati receuē q̄lē. le exponano pᵃ al ↄsiglio de discreti. Aliquali se parera chē tale ambasate siano sō la honesta de lordine/e nō nociue. Auuta pᵃ la licētia dal supiore alquale aptene. se possino aceptare.

26 E comādato p obia ⁊ ī uītu de spū sc̄o. Che niuno frate p si o uō p interposita psona. psuada o uō fatia psuadē ad alcuō prelato Re signore. o Principe Coīta/o Castelo. o vo a qualūche altrᵃ pᵃ che sia fora de lordine nr̄o. Chē alcuā cosa sia īmutata del stato de lordiē. o vo d̉ ordinatiōe d'alcuā puītia. o d̉ vnione/o diuisiōe de puītia o di Custodia. o vo de amouere/o nō āmouere vno/o piu frati de alcuō loco. Li ↄfatiēti ipō fctō icorano la excoē. e siano suspesi da la executiōe de tuti li ordini. e de ogni acto lītimo siano priuati Ne possino essē releuati se nō p lo puintiale Minstrō o vo suo vicō. Et a chi q̄sta pena nō/e/ↄpetēte. debe essē puito del caputio de la pbatiōe. et catiato de la puītia senza sperāza di ritornare piu.

27 Che q̄lūche frate sia di che ↄditiōe si voglia. p si o p mezo d̉ altrī o piu/o p alcuō altrō ī qualūche mō pcurara pmotiōe alcuna nel ordine nr̄o. p psona chē sia fora de lordine nr̄o. o vo che lo sia posto ī alcuō loco. o remosto. o uō chē nō possi essē remosto incorra la excoē. e sia puato d'ogni acto lītimo. Et ipō fctō stia senza

quela promotioe 7 ogni altra. E no possi essr relevato senza assen
timento del sequente caplo gnale.

28 E Inhibito e vetato p sctā obia districtamte. che nuno fre
ardisca scietemte publicare fora de lordine nro la casone de
depositioe. del Gnale o pvintiale mist. o di custode. o guar°
o vo loro excesso o corectioe. o vo alcuno secreto di qlunche
caplo. ne dissesione de diffinitori ne de alt frati. Ne alcuna alta
cosa p laquale lordine nro potesse essr turbato / o infamato.
E se alcuno tale sera trouato e cpsso. sia puato de og acto ltimo
p lo Mist°. Et a chi qsta pena no fosse cpetete sia punito del
caputio de la pvatioe.

29 Che li frati non siano relevati ali offitij de lordine se no nel pvintiale cap° p lo plato. de co
sentimto del caplo o vo de la mazore pte de esso. E nuno
suicto de pecto p loquale meritamte dovesse essr carcerato fo
li statuti de lordine. sia pmoto a studij gnali. de pdicatione o
platioe senza assentimto del cā pvintiale. E Ma se alcuno gia
sera emdato / e corecto. de le cui grave colpe no e publica fama
ne la pvintia. po lo plato de la pvintia de osiglio di quatro
probi / e discreti frati de la custodia del dito frate / senza reqsitioe
o altro osentimto. relevare qlo frate emdato ali offitij de lorde
Niete di meno e comadato p obia ali plati. ch in cio no de
mostrano alcuna partialitade. exponendo ali capli li mancho i
fami. e secretamte relevari senza osentimto del cā li piu ifami

30 Che nuno frate lequale apostatara da lordine cu notabile
scandalo sia restituito i ppetuo. senza dispēsatioe del. G. Mist°.

31 Che Qualuche frate pdicara o isignara publicamte / o vo
ocultamte alcuno errore detestable ō la fede catolica. o vo otra
li boni costumi. maximamte detestando lo fructo de la pura
et austerita de la vita. o exaltado lo amore carnale. Sia punito
di pena de ppetuo carcere. E ciascuno Mistro sia tenuto
diligentemente inquirere de li pditi errori.

Che Qualuche frate [illegible] la postilla di Petrozohane sop
la apocalipsi. et infra vno mese no la psentara al plato da poy
ch li sia noto qsto comto. sia carcerato. E tute le altre ope del
pdito Petrozohane. siano psentate al plato senza dilatioe.

33 Se alcuno frate menazera ad vno altro frate / o vo ad altra psona
di offenderlo i la psona. Sia tenuto de portare p vno mese lo caputio
de la pvatioe. imposto p lo Mistro / o vo custode.
E se levara la mano p dare. o vo piglera. o gietara alcuna cosa
p percotere altro frate. li sia iposto lo pdito caputio. da alcuno
di sopditi plati p tri mesi
E se percotera ma no tropo gravemte. porti dito caputio iposto p vno ano.
E se gravemte percotera. o vo gietara alcuna cosa p percotere
como petra / o altra cosa. o vo. tenesse coltelo i mano. o altro.
E chi portasse arme offensibile. o vo le tenesse / i cela / o altrove
sia punito de pena di carcere.
grevemte E chi ferisse o taghasse alcuno mbro. o desse veneno. ad alcuno frate / o seclare
sia mancipato a perpetuo carcere. Et a qla medesima pena
sbiacia. chi qste cose / o simile pcurasse essr fate p altri. o vo
chi fosse trouato machinare i fare simile cose.

34 Chi p malitiosa ocordia / e ospiratioe se levara ō alcuno. e
maximamte vse suo supiore. sia puato de tuti li offitij de lordie
e de ogni acto ltimo. In fino che da poy la digna satisfactione
p lo. G. Mistro / o vo pvintiale sera restituito. E no se itede
malitiosa ocordia. qn li sbditi voghono intimare alcuna cosa
al gnale Ministro / o vo ad altro suo superiore

35 E prohibito / e vetato. ch Nuno frate / ne cu parole ne cu fati
p alcuno mo psuma operarsi a divisioe de lordine nostro.
E se alcuno delibratamte fara lo otrio. ipo fcto icorra i excoe. E
se ltimamte sera compreso. sia carcerato

36 Strictamte / e comadato. ch nuno frate psuma fare ope
de archimia. o altre ope di qlucha fata de doctrine / o arte
suppecte leqle i pu no se isegnano. o ch sono reprobate da la sca
chiesia. imparare isignare ne exercitare. ne tenere libri ne
scripte ch otegano simile cose. E chi facesse lo otrio ipo fco
icorra la excoe. E se ltimamte fia compso sia carcerato

37 Che Qualunche frate sia trouato ppietario. de libri e de og
acto ltimo sia puato. E li layci. o chierici ch no hano libri
ne offitij. siano puniti del caputio d la pvatioe. E se alcuno
ala morte fosse tale trouato. no sia sepulto i ecclastica sepltā.

Sopra loquale excesso li plati debeno diligetemte inqre. E ma
ximamte qn gli frati liquali se appano li logi: liquali essi plati
siano tenuti cazare e mandare via da essi logi. Appatori de
logi se intedeno essi queli liquali qn li sono fate le obedientie
che si partino. pcurano farle revocare p prece de seculari. O vo
queli liquali no vogliono sustinere altri i li soy lochi nativi
o vo che li reputano extranei e foresteri o plati o sbditi ch si
siano. e p qsto no vogliono stiano cu loro. ne pacificamte supotarli

38. Che li frati incorigibli cu li soy excessi cd scripti a examinati
fidelemte p li plati al caplo pvintiale siano madati. E se sano
tato icorigibili ch no vogli no conoscere la colpa soa. e no vogliao
sotomessi a condigna pnia. siano macerati in carcere. Ma se
receviano la pnia. e pmeterano di coregerssi. li sia iposta cum
misericordia la pnia: laquale se desprezarano portare retornayo
ali pmi defecti. nel sequete caplo siano puniti de carcere.

39 Che li frati ch sono mandati fora di casa. p obedietia nel suo
retornare siano tenuti secretamte narare e dire al suo guardo
li soy notabili excessi. E se vno frate lo defecto de laltro sapera
p doe vie. cioe in cfessioe. e p altro mo fora de cfessioe. p qsto
no e meno tenuto dirlo al suo plato guardiao o vo altro suo
supiore domadato da luy p obia. po che qsto p nuno mo piu
dica al sigillo de la cfessione. Ma se tacesse incoreria lo pecto
de la iobedietia. E se alcuno dira o affirmara lo ctrario
e corecto no vora revocare tale suo dicto. debe essr pvato de ogi acto legitimo

40. Insignare e dire. Che lo frate legle coreze lo suo fratelo i oculto
de alcuno excesso sco la forma evagelica. No e tenuto dire qla
cosa al suo supiore e plato. ben ch da lui domadato p obia. E
simelmte qn alcuni sono cpagi i vno pecto. no e tenuto luno lalto
revelare al suo supiori loquale po e debe zovare e pvedere a
li pericali de laia. p snia de tuto el caplo gnale e diffinito e dechia
rato qsta essr doctrina pestifera e no sana. po ch po venire i detrimto
de lordine e de la regulare disciplina pindicio. Cu zo sia ch li
plati debiano sapere li excessi deli sbditi. no solamte p punirli
ma p pvidere et obviare ali pericali. E po ciascuno che insigna
o tene dita opinioe. e pvato de libri e de ogni acto legitimo

da poy laquale pnia se sia ptinace sia punito di pena di carcere.

41 Che niuno frate. accusi alcuno i publico de alcuno acto. la cui
verita o fama no si possa pvare. E chi fara lo ctro. sustenga
qla pnia lagle se dovea dare alo accusato se fosse stato cuicto.
Accusanti sono diti qli ligli i anti alo plato se obligano a pvare
p alcuni ydonei testimony. Anche medesimo si fatia de qlo
loquale accusa alcuno. de alcuna cosa de laquale e stato suffitie
temte corecto. E se manchara ne la pbatioe de la ifamia sia pu
nito legitimamte sco lo modo de la colpa.

42 Che qualuche frate deponera i anti a qualuche plato o visitatore
falsamte e scietemte de alcuno pecto ctra altro frate o vo altra psona
o vo indura altri a fare qsto. o vo revocara falsamte o idura
altrui a revocare qla cosa laquale avea veramte deposita. ipso
facto incora i excoe. E no possi essr absolto se no p lo ministro
pvintiale. Si che in pma satisfatia qto alui e possibile i forma
debita. si como a deposito publicamte o vo ocultamente

43 E phibito p obia che scietemte no siano revelate le psone accu
santi. ali accusati o vo ad alti p alcuo mo. laquale cosa maxiamte
se inhibisse de li nomi di coloro che accusano lo ministro. Excepto
se lo accusato p soa excusatioe no domadara li sia revelato e
lo accusatore e li nomi de li testimony. dal suo supiore e plato.

44 E inhibito p obia. ali accusati. che scietemte no inquirano de li
nomi de li accusanti loro. Se no qn alcuo e accusato de peccato. e
domada li sia revelati li nomi de li accusatori. E chi fara lo ctro
revelando o vo inquiredo. no possi essr absolto se no dal pvintiale
ministro. o vo p altro alquale lui qsto i spetiali cmetera. Ma se
li supiori como e ministro. custode o guardo. se i inquirere o
revelare sano trovati ctrafatienti. E similemte li sbditi de loro
accusatori. revelando ad essi. infra sey mesi quindeci di i pane
et aqua solamte p tuto lo zorno siano tenuti p obia dizunare
senza dispensatione. Altramente la soa absolutioe no sia valida

45 Che li plati provintiali possono visitare li frati de la soa pro
vintia publicamte e ocultamte e domadarli ch vegano i anti
aloro a vno a vno. e ppone e postpone pvatamte e publica
mte como aloro piacera e parera essr di besogno. Ma li custodi

nõ possono visitare publicamẽte ne pivatamẽte. se da li ministri q̃ste
nõ li e ĩ speciali cõmesso. Et acio ch ali simplici frati la igno
rantia nõ sia casone de pecato. lo plato q̃n visita debe diligẽtemẽte
far exponẽ ĩ vulgare la regola. ele cõstitutiõe de la sede aplica. e
de lordine che apteneno a tale visitatione
46. Che Nuno ĩferiore plato po absoluẽ alcuno da la pena ĩiuncta
p lo supiore. ne la po mutare senza licẽtia de q̃lo che la ĩposta.
E se da alcuno sia fato lo cõtro q̃la absolutione nõ vaglia niẽte
47. Che li frati p statuti de lordine neliquali se pone pena de
carcẽ. o uõ de excõe suspẽsiõe o pivatione non incorano ĩ
esse. se nõ cõtrafaciendo scientemente e delibatamẽte a q̃le
48. Che. In ogni loco che ne le Constitutiõe se pone alcuna cẽ
sura de excõe suspensiõe o sile. doue nõ e lata sentẽtia. ꝑ
Ma solamẽte cõminatione del futo. Ne li e expsso da chi se
debia imponẽ o dare. Se intẽde doversi dare a imponere
da q̃le plato ĩanti alquale lẽtimamẽte sia pbato lo excesso
pur che la corectione di tale excesso ptenga alui.
Ma ne la pivatiõe deli offitii de lordine. se intẽde pivatione
nõ solamẽte de platiõe. Ma de cõfessiõe pdicatiõe lectiõe difi
nitione. visitatiõe et electiõe de discreto p andare a capitulo.
E ne la pivatiõe deli acti lẽtimi. nõ se intende pivatiõe de exe
quutiõe de li ordini. o vo testificatiõe ĩ iuditio. se nõ e expsso
spetialmente   essi constreti a piena obsuantia de
49. Che li frati discoli debeno   le pene che se contengono ĩ le cõstiõe
E se la loro cõtumatia lo richiede li debeno essi imposte piu graue
pene. E le taxate nõ se debeno mutare p li plati. se nõ seza
dubitatiõe ĩ la cõscientia. obliviõe ne la memoria. o vo ĩpotẽtia
nel corpo a fare tale pena. Nientedimeno e concesso ali p
lati pvintiali. ĩ alcuno caso spetiale. e p rasoneuele casone
comutare le pdite pene. et etiam dio mitigarle. E se p q̃sto
se disoluesse la disiplina de lordine siano acusati al caplõ gñale.
50. Che li plati pvintiali se debeno guardare. da [fare] molte cõstitutiõe
pvintiale. e da fare comadamẽti. p schivare lo periculo de la
obliviõe e trangressione   Che li plati possono excõicare
51. E Concesso p Innocẽtio. iiij.   pigliare ligare e incarcerare

li frati apostati. et ĩsoleti. se nõ aquiescono ale amoitiõe salutare
52 Che tuti li Apostati de lordine sono excõicati. e inodati nel uĩculo
de la excõe. Intendese essi apostata ogni frate loquale senza lĩa
o vo cõtra obia di soi supiori. p tere logi o patrie. cũ labito o seza
habito. cũ cõpagnia o senza cõpagno andarano. o sarano vagabũdi
o che generalmẽte se parte senza licentia de plati de esso ordine.
53 E ordinato ch ogni frate apostatato da lordine sia carcerato.
54 Che qualunche frate liberara da la carcẽ altro frate ĩcarcerato
o vo cõsentira che lo si parta senza lĩa de plati. Et esso ch era
carcerato scampara da le mane de lordine. Si lo liberante
como lo cõsentiente. Si lo Guardiano cõ lo suo vicario. e
q̃lo che ne avea cura e guardia. se dele pdite cose serano
conuĩcti. siano carcerati   anno ne li capli pvin
55 Che li Apostati de lordine ĩ ciascuno   tiali: publicamente
siano pnũtiati excõicati ĩfino che nõ cõstara legitimamẽte
de la loro absolutione.
56 Che li prelati superiori hano ordinaria iurisdictiõe de excõicare
pigliare. Incarcerare. e de punire de altre pene sopra tuti li
apostati de altrui prouintie. ĩ la soa pvintia. Questo mede
simo possono fare li Guardiani in caso de necessita. E tuti
li altri frati ano podesta de pigliare li apostati pditi
57 Se debeno Guardare li prelati de nõ lassare andare vagabũdi
li apostati de la soa o vo aliena pvintia. ĩ scadalo de lordiẽ.
E li Apostati liquali in le sue pvintie o custodie cõdanãte
nõ possono cõsistre. e stare ne essi recevuti e corecti. p lo
pvintiale Ministro de vna custodia a laltra. E se sia bisogno
p lo G. M. da vna pvintia a laltra siano mandati. E le
loro cõditione e demeriti ali custodi ale cui custodie o vo
ali ministri ale cui pvintie p li ministri de le cui pvintie sono
fidelemẽte siano intimati. Acio ch q̃li liquali averano a
regere essi traslati possino essere circa loro piu circũspecti
Niuno apostata che voglia ritornare a lordine sia repulso.
Ma so lo cõstitutiõe di papa Benedeto. xij. sia recevuto salua la
disciplina de lordine. e sia cõsulto ala salute de la aia soa como
e pdito. E niuno professo sia caciato da lordine. Ma sia
pvieduto ali pesilenti de remedio de la dita traslatiõe o vero
de vinculo di ppetua disciplina.

58 Che li frati nō possino pigliare logi de nouo / ne li pigliati lassare senza spetiale licētia de la sede aplica laquale fatia spetiale mētione de la phibitiōe di papa Boifatio .viij. E q̄sto soto pēa de excōe late sniē.

59 E declarato. che le casone plequale se pō recorre al plato. qn̄ si dice nō si poter obsuare la r̄ spiritualmēte. sono q̄ste. cioe. Qn̄ a tale loco e / ānexa ppēta. o vo cura de batizare puti. o fare i exatare altre cose parochiale. O vo ch̄ p penuria de le cose necessarie / e necessario adare i queste e cōgregatiōe de fructi. o q̄ste ihoeste ꝫ la purita de la regola. e vlanza de lordine. O vo p cōpagnia ihoesta e isupotabile ali frati maxīe rudi et infermi. P q̄ste casone / e / simile li frati debeno / e / possono recorre ali mīstri soy. e plati puītiali ~~re~~ ~~recere~~ p essr̄ da loro remosti da tali logi e locati / e / posti ī altri logi deuoti / e / spirituali. pietosamēte / e / patnalmēte.

Nel .xj. Caplō. Se Contene

p° Che / e / prohibito ali frati. intrare ī q̄lūche mōy de monache solo decreto di pp Nicolao .iiij. Ne la decretale. Exijt. q seminat. E se intēde p nome de mōy. Chiostro case / e / officine interiore īnpo ch̄ ali alt' logi doue li seculari vano. possono li frati p casone d' pdicatiōe. o vo p domādare elēma andare. qn̄ aloro p soa ydonetta e maturita dali soy plati q̄sto / e concesso. Excepti li Monastery de le īcluse. cioe di sancta Chiara. Aliquali andare anuno / e / data facultade. se nō de spetiale lc̄ia de la pfata sede laquale cosa determino papa. Gregorio nono. E dice Nicolao .iiij°. Che se alcuno frate senza lc̄ia de Mīstr' psumeza intrare alcuno moasterio. ipo fcto sia carcerato. E diligente mēte attēdano li plati: che le Monache ala loro cura cōmesse sirvino debita clausura / Restringēy soto intiminatiōe de etna malechetiōe lo andare de frati. e de seculari ali pdicti moastery.

2° Che Nuno frate psuma farsi chiamare de hoi ne de done E q̄li che gia auesseno cōta cōpatnita. q̄sto possone nō pimetano essr̄ cosi denoiati. ne essr̄ nominino altri. li ꝯfacienti siano carcerati.

Nel duodecimo Caplō. Se Contene.

p° Che si prouedda / e / disponna. de bono rezimēto di logi d' tra sctā E che neli capli gn̄ali se elegano de li migliori e piu duoti frati de lordine liquali plati de uita costumi e doctrina diano bono

exeplo et hedificatiōe ali infideli cū liquali aueranno a cōversare.

2° Che li pmri ī corte di roma. nō togliano alcuna cosa da li frati di q̄lūch loco si uegano. li ꝯfacienti ipo facto siano p̄uati deli soy offitij.

3° E comādato strectamēte a tuti li frati de lordine. di q̄lūche gdo / e / cōditiōe se siano. ch̄ in tute le cose sop' dite. et ī tute le altre cose licite / e hoeste legle nō sono ꝫ laīa ~~sua~~ nr̄e ꝫ la r̄ nr̄a. siano tenuti fermamēte obedire ali plati soy. li cōtrafatienti pmissa trina amonitione cū debiti intervalli. se siano inobedienti e rebelli siano carcerati.

4° E declarato ch̄ li frati nō sono obligati a peccō mortale / ad alcuni altri statuti ordinatiōe / o declaratione si de sūmi potifici cō de q̄lūch altri. delequali ī q̄ste psente nō si fa mentione. Se nō fosseno tale cose trāsgressiōe o nō excessi liquali iducesseno al peccō mortale o p diuina leze / o vo p statuto gn̄ale de la sctā chiesia.

5 Che ī ogni loco che ne le altre ꝯstitutiōe de lordine papale / o gn̄ale e posto pena de excōe. E comesso / e / cōcesso ad arbitrio del psidēte e plato di poter cōmutare q̄la pena ī altra pena tēporale. E le excōe cōtente ī esse sono remote. e reuocate e relaxate p auctā aplica. Nō obstāte alcuna cosa che potesse essr̄ in cōtrario.

6 E comādato a tuti li frati e prelati / e sl'dicti ch̄ debiano obsuare inuiolabilemēte q̄ste ꝯstitutiōe. It ch̄ li plati le fatiano obsuar īuiolablēmēte. E se ī cio siano negligenti ipo fcto siano p̄uati d'li soy offitij.

7 E comādato ali plati. ch̄ almeno vna volta el mese fatiano lezere e diuulgare q̄ste ꝯstitutiōe p ciascaduno Conuento e loco. E cosi e fine ale cose si cōteneno ī le sop' scrite ꝯstitutiōe di pp Martino .v°. poste p lr̄a di sopra. finis.

Sequitano le ordinatiōe de la famiglia nr̄a de obsuantia. fcte in diuerse gn̄alle congregatiōe. cioe p° a Roma. Ad asisi. Alaqla a Bologna. a Milano. et .ij a Roma. et ī q̄sto āno 1461. ad Osmo redute ī seme ī la pdita nr̄a gn̄ale Congrgatiōe ad Osmo fata ut.

p° Che Nuno frate stare vicario puintiale oltra tri āni. E che lo nō possi essr̄ electo īmediate da poy diti tri āni ī la sua ne in altra puītia. se nō passati dui anni di pausatiōe. Excepti q̄li liquali sono mādati p obīa ad altri puītie liquali possono essr̄ electi ī le sue puītie senza altro interuallo. It e ordinato da poy

che li vicarij dele provintie da po tri anni del suo vicariato debiano
ripossare. e che no possino essere frati guardiani se no passati dui anni
Ma lo vicario gñale no possi esser reelecto in dicto vicario provintiale
de altra provintia. se no passati dui anni di pausatione. E lo titolo
suo sia. Rev^do in x^o patri. E lo titolo deli vicarij provintiali Ven^li. E
de li guardiani o vero altri frati. Religiosi &c.

It. Che le Abbadesse. Priorese o vero Madre spirituale de monastij de
sancta Chiara. o vero ministre dela terza r^a. che viveno in congregatione
e che sono comesse ala nostra cura. No stiano in tale offitio oltra tri
anni continui. Et almeno per dui anni riposino. in fra liquali no possino
esser electe a quelli offitij. E se no vorano consentire a questa nostra
ordinatione sia lassata da frati la loro cura.

It. Che no se multiplichi monasterij de monache. nec siano receuuti
etiam chio se fosse comandato per bolla apostolica senza consentimento
del p. V. G. e dela congregatione gñale. po che cosi e di com^to e voluta
dela Sanctita del nostro Signore Papa Calisto terzo.

It. Chel si fatia la taxa del numero de le monache in ciascaduno monasterio
che viva in congregatione secondo la constitutione di papa Benedecto. oltra
laquale taxa niuna sia receuuta. Ne quelle del terzo ordine
siano admesse a fare li tre voti principali de la religione. E
se loro pur volesseno farli. vadano ad altra religione.

It. No sia licito ad alcuno se no ali vicarij: receuere alcuno al or
dine. e li vicarij no possino delegare questo ad altri. Ma ben
possino cometere ad altri de vestire queli liquali loro averano
prima iudicati et examinati esser ydonei

It. che quelli che debeno esser vestiti abiano completi decesette anni in
etade. e che no demostrino fatia tropo puerile. E chi fara
in contrario ipso facto sia privato de auctorita di vestire.

It. Che per ciaschaduno anno no si possi andare o mandare ala
indulgentia de Assixi. oltra sey frati in tuto per ciascaduna pro
vintia o vicaria. E quelli frati che li vano uno anno. no possino
retornare a quella fin a zinque anni seguenti continui.

It. Che quelli chi receueno eliemosina per andare a la dita indulgentia no
la receuano se no per legitime necessita de frati. e non per farla
dare a persone seculare ne a parenti.

It. Che nele terre doue sono li logi nostri. li frati no vadano a manzare
o a bevere in casa de seculari etiam dio parenti. senza licentia
del prelato del dicto loco. laquale licentia esso prelato no conceda. se no
per urgente et imminente necessitade.

It. Che circha lo rezimento e governo de le monache o simile done
como e del terzio ordine. che viuono in congregatione se servino
le ordinatione del beato padre frate Zohane da capistrano.

It. Che universalmente se servino le Constitutione de papa Martino
como e dito de sopra. E che quello statuto sotto lo inviolabile precepto
si possi comutare secondo la conscientia e discretione de li vicarij
E che le dite Constitutione siano lecte &c. ut s.

It. Che li vicarij de le provintie. E li altri prelati habiano diligente
cura che li frati a loro comessi imparino e sapiano le cose
necessarie ala salute sua. et al loro offitio. E maximamente
li predicatori e confessori. Incargando in cio le loro conscientie
E che quelli che sono ydonei a scientia. siano promosti al studio
secondo la loro capacita e comodita de le provintie. Et a discretione
e conscientia deli vicarij de le provintie. E li ydonei siano iudicati
per lo capitulo provintiale.

E li vicarij com li diffinitori neli capituli in conscientia siano tenuti
no promovere a predicatione ne a confessione. ne supportare quelli che
non sono ydonei

It. Che li frati non receuano logi de novo. senza licentia del padre
Vicario Gñale.

It. Che niuno frate professo per layco. possi ascendere a clericato.

It. Che circha lo modo de le electione deli vicarij e de altri
se servi lo modo ordinato per el padre fra Zohane da Ca
pistrano. in le sue ordinatione. Ma lo electo no sia te
nuto de zurare &c. o vero Congregatione gñale isti

It. Che li diffinitori del capitulo tuti uno anno. no possino esser
electi lo proximo seguente anno. lo simile si fatia in li capituli
provintiali. como se contene in le constitutione de Farinerio

It. se alcuno layco per affecto de esser chierecho. se partira da
la famiglia. et andara a logi o vero luoghi no subiecti ala
Cura de lo Vic^o. nostro gñale E volesse poy retornare ala

famiglia chi e uco. non sia receuuto.

Item E dechiarato de li libri. Che gli frati liquali aquistano libri in aliena provintia senza licentia de li prelati de quella provintia e loco. siano privati de diti libri. e remagano in la dita provintia e loco doue furono acquistati. Ma gli che aquistano libri cum conditione. che colui abia luso de gli libri in uita soa. e poy debiano remanere a quella provintia doue sono aquistati. sia privata tale conditione per auctorita e luna apostolica. E gli che aquistano libri cum licentia. ma senza alcuna conditione. Aquistarano diti libri ala provintia e loco natiuo. E se serano donati libri ad alcuno frate per rispecto de la persona. alquale e verisimile siano donati per respecto del offitio o dignita soa. vadano ala provintia e loco natiuo de quelo frate.

Item Delo recevere ala famiglia frati Conuentuali. Sia servato lo modo dechiarato per lo beato padre frate Zohane da capistrano altro [illegible] ato. quanto a promouere essi ad offitij e dignita [illegible] e confessione infra dui anni da poy sarano receuuti [illegible] essi [illegible] ale electione e capituli. e auere in essi uoce actiua.

Item E concesso dal summo pontifice | Che li vicarij de le provintie possino absoluere li soy subditi da ogni uinculo e censura ecclesiastica. e dispensare in ogni irregularita. excepte tre. cioe de homicidio uoluntario. Bigamia e Mutilatione de membri. neli quali tri casi etiamdio la sede apostolica no sole dispensare. E de absoluere da tuti li altri casi etiamdio se fosseno tali che apertenisseno ala predicta sede apostolica.

Item E concesso dal predicto summo pontifice. Che li vicarij de le provintie possino per ogni loco instituire uno ydoneo confessore elquale per auctorita Apostolica possi absoluere qualuncha persona dal esser intrato neli monasterij de sancta chiara. o vero de le monache de frati predicatori. Ma nota che vicario [illegible] a restrecta tale auctorita ad una uolta solamente per persona.

Item E declarato per auctorita apostolica. come se contene in una bolla de li monasterij. Che li frati se abiano cerca li monasterij de quele del terzo ordine. che uiuono in congregatione. como fano ali monasterij de sancta chiara. come anche era ordinato di sopra.

Item Che li vicarij provintiali non abiano uoce in la eletione del sequente vicario ne etiamdio de li diffinitori

Item Che li Guardiani abiano uoce in la electione del suo discreto.

Item Che li vicarij essendo in la sua provintia. non fatiano commissarij. senon per causa rasoneuele ad alcuna determinata cosa. laquale compita spiri quelo offitio del commissariato. habiando e portino con seco le

Item Che li Discreti liquali se mandano a capitolo littere de la soa discretione

Item Che se abia diligentia e circumspectione in recevere alordine e maximamente layci che li zouenj etiam professi si confirmino in

Item Che si abia diligente cura humilita

Item Che non siano receuuti illegitimi. alordine. E gli che gia sono stati receuuti. non siano assumpti a dignita. E chi farà contra sia punito ad arbitrio del padre vicario Generale. como si fa de sancto Antonio

Item de [illegible] si fatia festa dopia cum octava. E lo offitio de uno [illegible] altro sia ordinato. Ala oratione de matutino se dica [illegible] Adesto d. al vespro. A. Similabo.

Item De le feste che occoreno inanti la natiuita del signore. Quando occoreno [illegible] laude. o vero euangelista proprio. si fatia offitio de feria. In li altri zorni si fatia de festa occurente o de che sia da reponere.

de Conuentuali e

Item Che li frati se guardino da detractione e scandalo quando uegono a nostri logi siano receuuti benignamente como se fosseno soli. E neli di che si dizuna siano auisati del debito del dizuno. e ben che loro non dizunino sia aloro fata la caritade liberamente.

Item Che li frati diti de observantia non subiecti ala cura del nostro p. V. G. Como sono Vngari e Burgondi. siano tractati humanamente in li logi nostri como li [illegible] senza licentia del Vi y [illegible] et la famiglia

Item Che niuno sia receuuto al terzo ordine cario de la provintia

Item Che li frati non cerchino elemosine per soy parenti

Item Che le Congregatione provintiale si fatiano. como parera meglio ali vicarij. E sia domandata da li Ministri la confirmatione de la eletione del vicario. E non institutione ne gratia.

Item Che li frati che niuno per lo modo. non uadano per corte de roma. E che niuno uada a corte romana senon per obedientia. soto pena de esser detenuto so che parera al commissario di corte. E gli che sono madati per necessita de le provintie portino con seco la dispositione de le spese necessarie. o vero.

mandino p una de bancho. E da poy tri zorni se partino de corte. E lo
prouratore li mandi a vicine puintie infino che siano expedite le
soe facende. ¶ It ch suata la disciplina de lordine siano receuuti
queli che vogliono retornare deli conuenti ¶ It Che niuno
frate porti bolla ch ptega ala famiglia. senza licetia del p. V. G.
o vo del comissario de corte. licetia lizentite a frati de
¶ It Che li vicarij dele puintie no diano andare fora de loro puintie
E se pur farano licetia. la fatiano ad vna sola puitia. In laquale
prouitia se tali frati no siano receuuti. dal vicaio de qla puitia
siano remadati ala sua puitia. o vo al p. V. G. E niuno vicaio
prouitiale possi fare licentia ad alcuno ale puintie de oltramoti
no sbiecte al nro p. V. G. E retengano apresso loro li frati leni
¶ It Che nel acto del carcerare no si preda senza osiglio de discreti. co
se otene nele ostitutioe gnale. Como e infirmaria. fore
¶ It Che non si fatia alcuno hedifitio nouo staria o simili. senza
prehabita la aucta da la ogregatioe prouitiale. Et i essa sia comesso
al Vicario et a quatro alt frati. ch uadano ali lochi doue se ha a
fare tali hedifitij. e designino og cosa. e lo pogano i sceptis. como pa
rera al loro recto e hoesto iuditio. E lassino vna scritta apresso
lo guar. E lo vic retega la copia apsso de lui. p examinare poy
sel sia suato co era determinato. laquale ordinatioe tuta la Con
gregatioe dela famiglia nra comada ess obsuata da li guardianj
soto pena d puatioe de offitij e de altre pene como parera ali loro
vicarij. Et i caso ch no si douesse fare la cogregatioe a lego tepo
li Vicarij cu cosiglio del Guar e deli discreti del loco possino fare qsto.
¶ It Che li Guardiani deli logi ne altri frati. soto pena de puatione
de offitij e deli acti legitimi. E de altre graue pene a chi qle no fosseo
competente. p niuno mo receuano alcuna cosa de paramenti
o uo altre cose ch aptegano ala chiesia che siano de i portantia.
senza licetia de la cogregatioe se cu bono mo si pota differire in
fino a qla. E se no. no se receuano senza licetia del Vicario d
la puitia. cu osiglio del guar e deli discreti del loco. E dilige
temete se studino qto possono ch li supflui paramti che si ret
uano i le sacrstie se cu bono mo si po fare siano alienati
¶ It Che li frati p og mo se guardino da comprare breviarij o biblie

o altri libri de grade ptio. ch excedano la hoesta del nro stato. Altramete
E comadato ali vicarij. che iponano bone pnie a frati ch ofacessero
E sop cio imponano saluteuele remedio. como aloro parera esser
necessario a tale cosa. E no sustegano li pditi Vicarij. ch soy s
diti tengano libri supflui. li vicarij. che no fatiano
¶ It Comanda la Gnale cogregatioe a tuti licetia ad alcuno frate
de andare a bagni. se no phabita matura deliberatioe de osiglio d medici.
E siano mandati cu boni copagni et exemplarij.
¶ It Che niuno sia promosto ad offitio de predicatioe o d ofessioe.
se no aura tochati xxv. anni. e ch sia stato almeno p zinq anni
in la religioe. Se gia no parera altro al p. V. G. p la maturita
e ydoneyta de alcuno. diti offitij i anti lo ptaxato tpo
¶ It Che qli che seno stati pmoti ali siano suspesi o lassati i le sue
pmotioe so la discretione deli vicarij nel caplo puintiale
¶ It Che p niuno mo si pcurino ne si receuano. brochal. coro o de
arzento. ne perle. croce ne turiboli. nauicele ne lampade de arzeto ne usi
excepti calici. E lo cu ptio no exceda vbij. ducati. et in pese no
passi xv. onze de arzento. Et excepti busolini p resuare lo
sacro del corpo de x. Soto pena ch parera al p. V. Gnale.
¶ It Sia dechiarato ali frati p li vicarij. Che le gratie ocesse da la scita
del nro signore dela absolutioe plenaria. Se intedeno senza pre
iuditio deli plati e suata la disciplina de lordine. laquale intetioe
la soa beatitudine dechiaro a bocha.
¶ It Che li Guardiani qn mandano soy frati ad altri logi li fatiano
obedientia in sciptis. o vo scriuano alcuna cosa al guardiano
di qlo loco doue li mandano.
De scta Anastasia si fatia offitio de noue lectioe cu o one
De la Conceptione e visitatioe de la V. si fatia lo offitio de
la natiuita soa mutato lo nome etc. excepte le lectioe
Lo offitio de la trasfiguratioe se fatia festa dopia mazore seza oct.
De santo Ludouico vescouo e ofs si fatia lo offitio de cf.
De scto Benedicto. e de scto Nicolo da tolentino si fatia festa
de scto Zohane gualberto Brigida Iuliana e longino si
fatia o no fatia so la osuetudine de le prouintie

Ite ordinata i ca gnali fcto i lacu Bolsene ano dni 1469. i q
electus fuit i vicariu G. [illegible] · et p declarat inscripta

p° Qd vicarij puinciales visitet illos de tertio ordine [illegible] inuentes i congatioe
cu sotio deputato i caplo puinciali. quadmo[dum] ex determinatioe congatiois
gnalis uisitare tenet moniales quascuq[ue].

2° Qd absolones ingredientiu mo[n]a[ste]ri[a] scte Clare et sci Dnici fiat s[ecundu]m informatioem
data p fr[atr]em Petru de neapoli tpe sui comissariat[us]. put dix[it] fore d[e] mete
Sctissimi dni nri. V[idelicet] q fres possint absolue p[re]d[i]c[t]os ingredientes semel tm. a. 1467 citr[a].

3° ~~Qd de puinciis [illegible] scte trinitatis [illegible] ordis.~~

4° Qd in casu quo aliqs diffinitor eligat i vicariu puinciale. vicari[us] depo
situs no sit supletus p quarto diffinitore. Sz vicari[us] elect[us] et comissarius in
stitut[us] a Rdo pre V. G. cu t[ri]b[us] diffinitoribus possit oia exeq[ui] exequenda
tamen non heat duas uoces.

V° Qd limites puinciaru i q[ui]b[us]stis. heant s[ecundu]m consuetudine conuentualium.
seu conuentuu i dictis limitibus existentiu.

VI° ~~Qd circa [illegible] de vocibus no publicandis [illegible] de vo~~
~~lu[illegible] tiores redd[illegible] vicarij puinciar[um].~~ [illegible] at fuerit
~~modu[illegible] consuetus.~~ f. publica[n]di uoces put d[e] co[n]st[itutione] fuai

7° ~~Qd de festis no vigilibus. sz maiorib[us] tm. fiat off[iciu]m de B. v[irgine]. [illegible]~~ in puintijs.
Declarat q fres petentes licentia a vicarijs suis ueniendi ad p. V. G. et max[ime]
Australes Boemi et Poloi. pp maxima cor distantia ab ytalia. no hec
tient pass[us] [illegible] i[n]distincte. Cu cor vicarij heant plenaria auctez ab eode
P. V. G. Et sint ei comissarij i suis prouintijs. Cotrariu at facientes
puniant i loco disciplinae l[ibet] alit[er] ad arbitriu V. G. l[ibet] comissarij i cuia.

8° Declarat nemine fra[tru]m nror[um] siue plator siue subditor cuiuscuq[ue] gd[us]
et conditiois existat aude[re] et psumere absolue aliquem l[ibet] aliqs aucte. pris
V. G. a casibus suis superioribus reseruatis n[isi] utriq[ue] parti. s. cofessori et
cofitenti costet de cocessioe et aucte ipius absolonis.

Ordinata in eodez caplo.

p° Qd vicarij puinciar[um] post trienniu sui vicariat[us] pausent et vacent
a Guardianat[us] offo p bienniu continuu imediate seque[n]s.

2° It Qd hntes breuiariu no heant diurnu. et e[contra] hntes diurnu n[on] heat breuia[riu]
It Qd organa nullo mo fiat i locis nris. nec fieri patiat. Sz si fieri pt
sine scandalo hita alienet. Hoc tn no intelligit de Conuentu Are celi
Auince Mantue et Neapolis et hmoi. Intendit tn pr V. G. informari

cust. de locis

de locis ubi hnt hmoi organa et prouidere.

4° Qd fres cuiuscuq[ue] conditiois existat. no se intromittat de matrimonijs sine
cosilio vicarij puintie sue. et vicari[us] no cocedat sine cosilio aliquor[um] pbor[um] fratru.

4° Qd fuerit cosiliu et exhortatio bone meorie. R. p. f. Baptiste de leuato q
ad esum carniu feria quarta.

Ite ordinata i ca gnali celebrato i loco. S. bernardini apd Urbinu 2° iunij 1470
in q electus fuit i uicariu G. Frem Angelu de clauasio & p declarat[ur] i scripta.

p° Quod Venerandi P. vicij puinciaru faciat registru d[e] ordinationibus coclusis & diffinitis i caplis puincialibus
& d[e] oibus actis alicuius importantie n[on] no de admonitionibus canonicis. Defectus uo no ponat[ur] in registro.

2° Quod in electionibus discretores locoru scribant q dant uoces usq[ue] ad quitu scrutiniu inclusiue. Quod
si electio no fiat deuoluat[ur] ad capm ad q trasmittat[ur] scrutiniu sigillatu & s[ecundu]m iudiciu diffinitoru
puniat[ur] delinquentes.

3° Quod impetrantes auctez absoluendi a casibus a gnali ut prouinciali ministro sint puati uoce actiua &
passiua ipo facto. Simil[ite]r & absoluentes auctoritate p[re]dicta.

4° Item precipit[ur] oibus fribus p obiam & sb pena unius discipline fiende in caplo locali qua et vicarius
no possit remittere ne fres p se ut p aliu defraudent priuilegia de rebus secularium.

5° Quod fres Ungari & burgundi recipiat[ur] caritatiue in locis nris sicut fres familie.

vi° Item Legant[ur] ordinationes.

vii° Quod opa noua p p. vicm gnalem comittatur alicui ut aliquibus probis uiris examinanda & si
approbata fuerit cocede[re] possit ut publicetur & imprimatur

8° Item declarat[ur] p totu Capm gnale. quod addens aliquod notabile libro prius composito si
publicat sine licentia cap[ituli] gnalis facit cotra constitutioem ipius

9° Quod confessores & predicatores instituendi noientur in capo prius ut quisq[ue] secrete
proponere possit pri. Vico & diffinitoribus quod sibi uidebitur & postea ipe vicarius cu diffinitoribus
instituant eos quos idoneos iudicauerit

x° Quod precipiant. P. uicarij prouinciar[um] oibus cofessoribus moialiu. S. clare ne ingrediantur
moasteria moialiu cu alio socio preterq[uam] cu sibi spaliter deputato p. P. vicm prouincie.

Ite ordinata i capo gnali celebrato in loco scti Saluatoris Florentie anno
· 1492 ·

Quod qn defficit aliqs uocalis in capo prouinciali quocuq[ue] suppleat[ur] uox ipius p capm prouinciale hoc
mo. s. q p. Vic. ut quicuq[ue] uoluerit noiet aliqs q possint eligi & quicuq[ue] noiatus ut et no noia
tus alius eligibilis hnit plures uoces licet no excedat medietate talis heat[ur] pro uocali in
oibus agendis p capm

Quod fugitiui no possint promoueri ad ordies n[e]c ad officia

ordinis nri nisi de cōsensu cap puīcialis: et si fuerit ī aliq offō predicatiōis ut confessiōis nō
possint illud exer sine consensu pfati capituli.
Quod promoti ad predicatōes & ofessiōes ī alijs prouincijs p capa prouīcialia ut atr citra R.
P. v. gen. nō possint reddeūtes ad prouīciam propam offā ipa exer sine ośensu cap puīcialis
Quod eligatr p R. P. V. Ge. & P. diffinitores Comissrius quisitet Ciuium | proprie prouincie
rhodū candiā & loca terre Sancte quolibet triēnio.
Quod in regno neapolitano soluatr quarta de funeralibus sm determiatōes puilegiorum
Quod fiat de Sancto Bonā. 14 iullij. Et eius trāslatio 14 die mārcij sb festo dupci | minorum
Quod festū Sc̄ti Ludouici Regis fratrum minorum fiat immediate post octauā. S. Ludouici epi
Et post. S. Bartho.meū fiat d. S. Bnādo abbe. Et si dnica impediret fiat immediate qn fieri | poterit

Hec sūt ordinata p pfatū R. P. Vicm Gen. & Pates diffinitors tātum
Quod nullus frīz possit tenē imagīes Agus dei; cruces, sigilla, ut alia īstrumēta d argēto ut auro.
Quod nullus frīz possit tenē Calcedoīa, coronas pciosas ut curiosas sm arbitrium. P. vicrium
prouīcialiū qrū ościaz oneram9. Et in urbe nihil de hij possit aliqs fr peter ut emi facer
sine scitu & ośensu. P. Comiss. cuius et ościaz oneram9.
Quod nlls frīz possit procurare seu procurar facē matres platos de qbus solent fieri ūces
Quod fres q mouent discēsiōes in prouīcijs & facietes sibi sequellas | ut alie imagīes
frīz extrahant de puīcijs ipis & ad alienas puīcias mittātr ad arbitriz. R. P. V. Gen.
Quod nullus pdicator aptlicus utatr auctē aptlicatus dū ē in puīcia sz tātū qn uadit
ex puīcia p obiam sb pena puatiōis dicte auctis quā incurrat ipo fcto. Et ī puīcia minus qsq
Quod nlls frīz cuiuscūqz ōditiōis existat pōtet tunicas d saia | unico tm socio sit ōtentus
nisi de licētia R. P. V. G.
Quod ōuicti nō solū in sbornatōib9 uocū sz etiā pratticis de faciēdo discretū loci ut cap. ut
diffinitorē ut uicariū puetr ipo facto uoce actiua & passiua p trienniū & nlls citra. P. V. G.
Quod Vicil puīciarz nō teneātr admitter appellatōes a correctōib9 ut | possit dispensare
pceptis sicut sonat et ōstitutiōes gn̄ales nī licentiā dare eūdi ad R. p. v. gen. alicui frīz
nisi de ōsilio triū priz discretoruz loci ubi se repierit indicetr appellatione admittēda
ut licentiā dandam cū expssione cause.
Quod inuiolabiliter suetr ōstito gn̄alis de nihil impetrādo ī curia et a fratribus ubi curia
residet sine ōsensu. P. Comissarij curie sb pena ī cōstitutiōibus posita.
Quod nō eligātr in vicos prouīciales nī prouocētur ī guardianos ut comiss locorū ut
in confessores aliq q de Lapsu carnis sint conuicti infra septeniū.
Quod hntes auctoritate īgrediēdi moāsteria moialiū. S. clare ex cōfessionalibus ut
breuibus aptlicis nō recipiantr nisi sint ducisse ut baronisse que ad iudiciū priz vicorum
puincialiū cū diffinitoribus nō possint sine scandalo reppelli.
Quod cōfessors moialiuz nō possint recipe tunicas hitus ut aliqd pciosuz ut curiosuz ab ipis
moialibus arbito Vicariorum puic qrū ōsciam oneramus.
Quod vicarij prouīciarū cohereeant qtū possibille est recursus & accessus ad pncipes &
dnos seculares. Contrafacietes in hijs oībus puniantr arbito R. P. V. G.

Primo Qz visitatores tēij ordis nō ōsentiat mistris qiduat aliquā mlrez que
nō hēat ānos xla si fuit uidua. l' ad min9 xxxa si hīt maritū. Contrafacietes
Et Qz elye locor atqz friūz pticularū assignētur || sint puati offitio
procuratorib9 quorūcūqz locor | in alienis locis nllo m° audiat ōfes
Et Qz Cōfessores nō deputati de fāilia | siōes seclariū absz lnia. G. loci.
Et Qz forēses cuiuscūqz ōditiōis existāt ī de puītia, nō loquatr mlierib9 absz
pticlari lnia Guar loci. Hoc idē nō fatiat, nec facē possint l'
debeat fres q sūt deputati ī locis d fāilia nī sint ōfessores. absz pfata lnia
Qui uo ōfecerint acritr puniantr. | Nec ā pmittat fres
Et Qz Guar nō discurrat p prouītia absz mag necētate | suos ire d loco ad
locū absz magna necētate & cū licētia ī scriptis
Et Qz fres de puītia quādo uenetias. vadāt ad locū. s. Job. Et qtū fieri
pot restringāt fres a guar suis ne accedat uenetias. Nec ibi pnoctet ād
absz lnia Guar s. Job. sb pena puatiōis elce acqsite
Et Qz Confessores nō debeat audire ōfessiōes mlrz ī dieb9 festiuis ī mane
qn cantatr Missa. nī ī vespis. Vt ī ipi possint interesse choro horis illis.
Et Qz fres qui debēt recipi in puītia nō recipiātr nī p vocales ī cāo ōgatos.
Et Qz singulis ānis assignetur vn9 soti9 p difinitores vic° puītie que secū
hēat qn visitat monasteria sc̄te Clare
Et Qz Confessores moialiū singlorz moāstiorz nō possint deputari nisi
p bienniū in eodem monasterio | in eodē loco plusqz p
Et Qz Guar nō possint offz gerē guardianat9 | bienniū ōtinuū In
diuisis at locis p trienniū ōtinuū & postea uacent.
Et Qz nllz Guardianorz exceptis. s. Vrsule. s. Pet ī uiminar. Capri. s.
petri. & sc̄te Crucis. mittat fres suos ad locū pduē curādos. sine
spali lnia. p. V. Qz uo quecūqz nuisint puideat sibi de necessarijs.
exceptis iā dictis locis. Qz ā sm eorz possibilitate eis puideat
Et Qz Confessor Ancilarum stet de familia ī loco. s. Spiritus.
Et Qz hedifitia ā parua nō fiat sine lnia. p. V. puītie & discretorz loci
Et Qz In singulis locis vbi audiūtr ōfessiōes mlrz ponatr lamine ferree
cum tela fixa q nō possit amoui. Et sup hoc hēatr diligētia p p. V.
& discretos locorz

It. Q de certo locus aliquis nõ capiat n̄ fuit cõpletus. ita q̄ fr̄es comode
ibi habitare possint. hora p oronē. ad quā oēs tā ipe q̄ ceti
It. Q quilibet. G. etiā detineret fr̄es conveniant. n̄ ltime ipediti fuint.
Et. p. V. q̄n visitat sup hoc hēat diligētia. ⁊ puniat negligētes ad hoc.
It. Q nullus pmoueat ad ordines sacros n̄ post biennium a pfessiōe sua ⁊
illo interim stet sb cura magistri. corde.
It. Q ĩ caplo deputet loca p novitijs. ⁊ magri cerimonias ⁊ q̄ntū ad
It. Q fuet unifor̄t ordinariū offitij. q̄ntū ad cantu. Itaq̄ euāgliu
et Epla canteut̄ s̄m cantu ordinis. Et hēat notat cant ĩ singlis
locis. maxime in magnis. legant ordinatiōes gn̄ales fãlie ⁊
It. T̄pre visitationis patris Vicarij simili pūtie. Vt de eis fr̄es possit
habere notitia. fr̄es loci. s. Job. Venetijs. conveniant ad locu
It. Q In festo. b. p. n. f Vinee. ⁊ ibi celebret festu solēpne. Et pari
modo fr̄es p̄dc̄i loci Vinee. conveniat ad locu p̄fatu. s. Job. ⁊ Bnardini

vacat in eorudem festis. ⁊ max ĩ festo. s. Bnar. cū solēpnitate dimissa eis
dem festi ĩ dc̄to loco vinee. Hoc idē fiat Bone ĩ loco. s. Bnar. ⁊
Archerupte. p fr̄es capelle ĩ ecctijs constitute pticularibus psonis. nz
It. Q non dent sepulture ĩ eccia. n̄ p caps puintiale.
It. Q vniversalit nō acceptet sepltē in locis nostris. hoc tn̄ nō ĩtelligā
de cōventibus ⁊ alijs locis ubi antiqt hoc fieri consueuit.
It. Q nō Cantent Misse noue sine licētia. p. V. puītie. Et euitet
curiositates ⁊ superflue solēpnitates ⁊ expēse superflue inutiles ⁊ mag.
It. Q fr̄es nō accedant ad alia mon̄ q̄ nobis sbiecta. p celebrandis
missis neq̄ festis ~~Vtius cast. Vno ano p̄dicet passio Ven fer~~.
~~It. q̄ p vnitate ⁊ pace In Castro ruperij alio hostilie~~
It. Q p̄dicatores reuitãt ad loca sua post pascha. ut intersint elētioni
discreti. Sit tn̄ ĩ arbitrio. p. V. si q̄s eoꝝ p̄dicasset ĩ loco multu distāti
a p̄prio loco. q̄ possit hēre uocē in loco in quo p̄dicauit. Idē p oīa
intelligat de socijs eorde.
It. determinatu fuit. de q̄stu loci archerupte. ⁊ sci Bnar Bone
sic p̄z ĩ quadā patēti lr̄a. q̄ est ĩ ipsis locis.
It. Q infirmi loci ruperij mittāt ad Conuētū Mantue.
It. Q fr̄es foreses qui ĩ caplo fuint recepti ĩ pūtia. p duos ãnos
nō hēant uoce passiua. licētiā excedi ° puītia. Si fuerint
It. Q fr̄es qui petunt ⁊ obtinēt reuisi ad puītia nō recipiant.

de familia sine licētia capli puītialis. Et interim sint tanq̄ foreses. i. q̄
nō hēant uoce actiuam neq̄ passiua. nō dādis capelis ⁊
It. Q firmit obsuet q̄d sup ordinatu ē. de sepltis secularibus
in ecctijs. Determinatu ē. Q quicūq̄. Guar. Vl alr̄ fr̄ cōfecerit puet
offo p. p. V. q̄cūq̄ ad locu illū accesserit. Et alios fr̄es puniat
pena equiualenti. Ad q̄d oio ipe p̄r. V. teneat ⁊ fatiat.
It. ordina ū est. Q Bone in loco. s Bnar. [illegible] fr̄es ad mortuos
ex domi [illegible] . d. [illegible] l' psē [illegible] Epo l' filiis
et fundatoribus qui nūc supuiuunt. cū ulr̄ nūc nō ieunt.
It. Sili. Q nō Accedant alicu pcessioni Capele l' sepulte in
It. Q illi quibus concesse st̄. Vel concedent in futuz ecctijs nr̄is. nō possit
eas sui libito alicui psone Vendere cedere l' cōmutare l' alio q̄cūq̄ mō dispōne.
It. Q nullus laycus ad pfessiōez recipiat. nisi sciat facere coquinam.
It. Q fr̄es illi quibus de p̄trito concessi st̄ aliq libri. Vel ĩ futuru cōcedent. nō
possint eos nec aliquē eoꝝ uēdere l' uendi facere. cōmutar l' alienare q̄quo
mō absq̄ licētia p. V. quā licētiā ipe nō concedat ullo mō alicui n̄ ĩ capitulo
de consēsu diffinitoꝝ quoꝝ cōsēsu ā cōcedūt. ordinarios. n̄ de consensu
It. Q Guar. nō faciant Vicarios locoꝝ suoꝝ. p. V.
It. Suet illa cōstitutio. Q fr̄es hēant determinatos cōfessores de cōsēsu sui guar.
It. Q fr̄es cuiuscūq̄ cōditiōis a xl.ª ãnis infra. nō scribat l' scribi fatiat
litteras alicui psone seculari l' regulari absq̄ sp̄ali licētia suoꝝ guardi
noꝝ l' in eoꝝ absentia Vicarioꝝ locoꝝ. Et similit q̄libet p̄latoꝝ
suꝝ p̄sentare tenēat ãntq̄ aperiat litteras sibi a quouis directas. ⁊ possit
p̄lati sui si eis videbitur aperire eas ⁊ lege ĩ eoꝝ pn̄tia l' absentia. Et
qui cōfecerit acrit puniat p. p. Vicariu. Cū hoc tn̄ q̄ Guar. nō cōcedant
gn̄alem licētiā alicui p̄dc̄toꝝ scribendi.

In ãno. 1470. ĩ loco Tarusij. fuerit ordinata ista ĩ ca°

P°. Determinatu fuit p oēs uocales. Q ĩ caplis celebradis ĩ futuꝝ ĩ puītia
huc. s. Antonij. Ven. p. V. puītie cū guar. capli. Eligat tres alios
patres cū quibus postea eligant tres disquisitores q̄ sibi bone cōsientie
uideant. qui audiant oīuz. uota. cū duobus discretis loci eligant
In electiōibus uo discretoꝝ locoꝝ. Guar. ipos disquisitores. ⁊ possint
eligere ex se ipis ipis disquisitoribus. q̄ a R̄e°. p. V. puītie. ex aucte
It. Q pcipiat p obiaz offij sui. ac toti capli ãntq̄ p̄cedat ad electiōez

~~hoc totu revocatu ē ĩ ca° facto. 1471. ĩ loco. s. m. de gr̄a. ⁊ statutu q̄ uoces publicee, et p̄us fiebat. nō assistet pr̄e. f. Marco de la Vicario gn̄ali [illegible]~~

Qz nichil publicet ex hys q audierit. quib vl a quib date fuerit voces. n
hoc tm q in fine electiois. qui fuit scrptor pnuntiet cora uniuso capitlo
noiatim oes quib date fuint voces. et indistincte nuz vocu qs quisqz huit
sbticendo prorsus noia dantiu ipas voces

Item Qz qui fuerat pma vice pmoti ad offitiu guardianatus no sterit n pannu qualitcuqz se hueunt. z quiescat admin p anu. z hec pmisio intelligat ab hoc anno deinceps ordinata locoz puntie. q e fcta e z scripta i libro

It Qz fiat tabla tabula ostitutionu p V. Nec qui recedit de loco

It Qz [illegible] teneat i cella aliu habitu. qz eu que deffert portet n vnu q idut est. sine lxna p V prouintie ad guardianatu. no exstat prius. nec ipo

It q qn aliquis desinitoz pmouet sciente fiat tabla loci illi sz cu aliqua cautela ita ut no adultat in quo loco ponat Assistete Rdo p. f. Marco

Deiminata i cap i loco. s. M. d gtis. ano do. 1471. de bon. Vic gnali zc

It Qz [illegible] publicet voces [illegible] fuit ordinatu z e sz iura et osti [illegible] ordinatioe fca [illegible] ut s appz. q i cecata est

Simul [illegible] eligat. sz osbes oes in choro p fratib q decedut. Et sili

It q offi mortuoz dicat i singlis locis z catet missa. dicat seml i ebda p bn factorib. i ca semel a no acceptati. sine mora licentiet de puntia.

It Qz fres ppositi no recipiat aliqe volete venire ad oi nrz. n de osilio

It. Qz pz vicari z assensu oiuz fratz loci u se inenit fapiecd. l maioris ptis eoz

In acceptadis missis sint cauti fres. ne decipiat se z pximos. eo qz miss q sit ex voto. l date p pnia l. ex testo legate debet dici qpiete p illis. p quib diciit. z talib no satisfit dicen vna colecta tm p eis.

~~It p celebracioe missaz facietes itant caltiamtis integat. z no pianelis~~

~~It no pmittat~~ ~~layeis scribere~~. Et legat sepe ordinatioes z ostioes oes z famle.

~~It No pmittet tapeti l uigu pornachis eccea i festis. mazo cecar~~

It. Qz Guaz no recedat de locis suis. nec vadat ex qstas suas. absqz lna i scriptis obtenta. a pre Vic. Nec possint mitte fres suos ex terminos sue qsto absqz magna necessitate et tuc cum osilio disfactoz suoz

Declaratio f. Bernardini circa aliq dubia sup regulam nram

In xpo sibi kmis fratribus oibus locor deuotor ordinis minor toti ytalie sibi nra cura commissis. fr Bernardin de senis eiusde ord. Ac dcor locor. R. p. G. Vicari et commissari. Sal et pace i dno sempitna. Voles in commissor saluti q ad speculatioez ueritatis et i oibus iux possibilitate puidere. Notu sit qtr p fres Nicolau de Ausmo eide ordis. Ac cda Vicariu locor deuotor puitie s. Angeli. Et nuc et tuc eorudem locor commissariu pfati. R. p. G. de mario eide. G. Ac de Volutate do nri ppe vt pz p lras. Rmi. p. G. facte fuert declaratioes qda mlta disputatioe. examinatione et ponderatioe examinate et aprobate p R. p. G. et p ven. p. f. Jo. de capistrano et alios mltos ac et p me. Que st huimoi. vz.

In pmis. Qr fres minores ex cor pfessioe no tenent ad oia osilia seu precepta euanglica ultra alios xanos. pterq ad illa q i regula ipalr et expsse ponunt p papien l inhiben l sb equipolentibus ubiq. noiati a. Clemte quito i sua declaratioe expssis. vt pz i p ar clee declaratiois Clemtis et declaratiois Nicolay. iij. et Martini Vti. Et ppea no tenent ad illd euagliciu. Nichil tuliti i uia.

It. ij. Qr fres ex sua pfessioe no tenent ad aliu artu usum rer q q i regula ptiuclarit exprimit et eo m quo exprimit. vt satis pz p Clemte i sua declaratioe. S. Ex pmissis at. Quinymo ut claret i declaratioe Nicolai i S. Porro. fz regulam et ueritate oimoda. moderat usus rer ad uite sustetatioez et offitior sui stat exequtioez pterq de pecunia ocessis e fratribus.

It. iij. Qr supfluitas seu Curiositas no dz discerni respectu necessitatis arte seu usus arti. quo ad statu frm mior fz moderati. Cu usus modrat no possit dici supfluus l curiosus nec p oseqns uitiosus. ymo fm regulam et oem vritate oio licit. vt pz ex pallegato dicto Nicolai. Et qr modratio dcti Usus dz attendi fz qlitate psonar et varietate tpr et locor. oditioes et alias occurretes circustatias. Supfluitas l Curiositas no pot faciliter discerni. ppea p sbditos no dz nec pot iudicari fz p Mistros et Custodes vel eos quibus ab ipis committit. qui de talibus sup cor osciettia debet districte iudicare. vt in declaratioe Nicolai. S. In sup. et S. Et qq.

It. iiij. Qr si in locis sint et maifeste supfluitates l curiositates. ex eis no uitiant n soli eas inducetes l osentietes. vl si ad eor offitium ptinet et posst. l quicuq alij si comode pnt et sine tiore no resistentes et no alij. qui dctis rebus utunt ob aliqua necessitate l scadali euitatioez. Et ppea Clemes V. lz decreuerit hedifitia nimiu sumptuosa no ouenire statui frm. tn precepit sb pena excois. q dcta loca fres no derelinqret absq

sedis aplice lina spetiali. Et ideo existetia supfluitatis l curiositatis no est suffities ca pp qua fres debeat recede a loco. nisi affuerit ad de illis pp q no pot a spualr obsuari. fm declaratioez Martini Vti vz. qn loco e anexa ppetas. siue cura aiar. baptizan l alia parochialia agedi. vl si fres morat in loco. o uolutate do loci. l qn pp penuria rer necessariar oz fres facere qgatioes et qstus ihoestos o puritate et a vsu gnalez ord. l pp ihoesta sotietate. seu importabile fratribus pstum iudibus i ifirmis. ul pp simulia. qd simile cu indetminatu sit. reliquit iudio platorum. ex de offo delegati. C. de causis.

Ite. V. Qr ex regula. vsus carniu i loco l alibi fratribus non phibet.

Ite. Vj. Qr vti calicibus et patenis argeteis. dumo no nimie et excessiue magnitudis siue ptiositatis. no repugnt regule. ymo satis oueit si pnt ~~nonmie~~ habere ad uitadu imuditian et pericula g sactissima eukaristia.

It. Vij. Qr i oibus dubijs de quibus sbditi no pnt indubitanr declarari tenent stare iuditio platorum suor: 23. q. 1. Qd. Et ppea ortu agentes st trasgressores obie et digne a suis supioribus censura ecclastica l alia decenti pena castigant.

Has g declaratioes. Rm. p. G. ofirmauit i hc modu. vz. Suspeptas declatioes et deteminatioes p pfatu vicariu et omissariu meu. f. N. de ausmo fctas et diffinitas tamq ueras et catolicas et declatioibus sumor pont ofores. nriisq sacs instituti osentaneas approbo. et de mltor ven prum osilio ofirmo. Mandas stris et alijs qbus oq nir ord fribus: vt his quieti ee debeat. n aliud inouar psumat. sb pena excoi late sine et carceris. qua pmissa trina monitioe caoicha oes trasgdietes icurrat ipo fco. In qr testimonium etc. In Couetu pistorij. ano do 1439. ij. octobris

Ppea et Ego sdc fr Bnardi oes pfatas declatioes et deminatioes p pdcz. Vi et Co. f. Ni. d Ausmo fcas taq ueras catholicas et sumor pont declatioibus oformes. nriq ord instituits osentaneas appbo et ofirmo. Mandas quibusq fratribus sb mea cura omissis ut his quieti ee debeat. n aliud inouare psumat. sb pea excois late sine. atq sb pena carceris. qua finaz pmissa trina moitioe canoica. oes supdci trasgssores icurrat ipo fco. It Mando oibus platis m omissis ut pfatas declatioes cor sbditis intelligibili et sepe p scaz obiaz publicar debeat. ne periculosam icurrat igrantia. Dat. Ap. s. damiani d assirio. 1440. July ultio.

Ego Julian tt sce Sabine. psbr. s. ro. ecce cardinal. s. agli ulgarit noiatus. Vidi descripsi et examiani pdcas declaratioes. et ipas fz ueritate et iuridice ac ratioabili fcas ee existio. eisq taq ueris iuridicis et ratioabilibus. fres cuctos ord minor obedire et aqescere debere. Et u supi dr de calicibus et patenis argetes. ide puto de supfitiali deauratis. cu no sit pp h nimi ptiositas aut supfluitas seu curiositas. Ad fide pmissor ppia manu taq uir utriq doctor ssspsi et sigilaui etc

17 ·settbr 1440.

Infrascripte sunt Gratie concesse viue vocis oraculo per diuersos summos pont. fratribus nostris.

Primo Anno do. 1434. 23 July. Papa Eugenius iiij. Ad supp. f. Jacobi de marchia et f. Ni. de Ausmo. Ob multa scandala euitanda et ad pacem conscientiarum. Concessit omnibus fratribus minoribus de obseruantia. quod si qui sunt aliqui excommunicati. nec nominatim a iudice denuntiati. qui non euitantur a clero et populo. quod fratres non teneantur eos euitare. nisi prout in communi uitantur. maxime quando ab eorum communione non possunt sine scandalo abstinere ex eo quod in communi non uitantur. Idemque intelligitur circa interdicti obseruationem. et cuiuscumque alterius censure ecclesiastice. scilicet quod predicti fratres non teneantur nisi prout de excommunicatione dictum est. Sed nota quod papa Pius. de interdicto aliter ordinat. vide bullam iiij ac.

Item. 1437 die xj. July. Idem papa. Ad supp. b. p. f. Jo. de capistrano. Absoluit ac absolutos reddidit atque liberauit omnes fratres de obseruantia a quibuscumque excommunicationibus censuris et uinculis mortalium peccatorum in quibuscumque antiquis seu nouis constitutionibus et statutis ordinis promulgatis contentis. Et quod in futuro talibus uinculis non ligentur. Et quod libere possint uti concessione: prout in cle. dudum de sepulturis a sacro sancto concilio ordinatum. Addens idem summus pont. quod fratres predicti uacaret obseruantie sue. Et de talibus statutis et constitutionibus non curaret. Nota quod hoc fuit factum propter statuta conuentualium contra familiam nostram. Cum ipsemet papa cum bulla confirmauit. statuta pape Martini. et voluit quod

Idem. Concessit. quod omnis familia nostra intendens   obseruaret seruare professionem suam possit sana conscientia uti quibuscumque gratiis prelatorum ordinis predicatorum pro transgressione statutorum papalium editorum in capitulo generali Assisii celebrato. in omnibus contentis necessariis obtinendis aut concedendis. licet ipsi concedentes essent in ipsis transgressionibus inodati donec aliter per sanctitate sua prouisum fuit.

Idem papa Eugenius die 20. Augusti 1446. Ad supp. f. Ja. de marchia et f. Ja. de donzelis de bon. Concessit omnibus et singulis fratribus minoribus presentibus et futuris Ac in nouitiis in religione perseuerare intendentibus qui in presenti seu in futurum iuxta humana fragilitate intendunt ex corde suo obseruare professionem suam. quod possit sibi ydoneum confessorem eligere qui auctoritate apostolica absoluat eos in articulo mortis ab omnibus peccatis et censuris ecclesiasticis et sedi apostolice reseruatis. siue ex symonia siue ex quacumque alia causa prouenientibus. Et qui eis plenariam omnium peccatorum indulgentiam largiatur. Quam indulgentiam prefati fratres tunc consequantur et si predictum confessorem eligere non potuerint seu obliti fuerint. dummodo moriantur in statu gratie. quibuscumque contrariis non obstantibus. et si de eis oporteret de verbo ad verbum specialem fieri mentionem.

Item Concessum fuit a papa Nicolao quinto. in 1447. quod vicarii prouinciarum possint instituere unum confessorem ydoneum per singula loca. qui auctoritate apostolica possit absoluere qualescumque personas ab ingressu monasteriorum tam sancte clare quam et ordinis predicatorum. quod de iure papa Paulus ij. restringit. ad semel tantum pro uno

Item. Papa Calistus. iij. die. 14. decembris. 1456. Ad supp. f. Angeli de bolseno Concessit quod vicarii cismontani et ultramontani. et omnes et singuli vicarii prouinciarum et citra et ultra montes. habeant omnimodam auctoritatem et potestatem absoluendi a quibuscumque reseruatis sedi apostolice: siue per ius commune. siue per quascumque extrauagantes uel apostolicas litteras generales particulares siue locales. et si tales essent quod de eis fieri deberet mentio specialis. fratres eis subditos. Ac etiam cum eis dispensandi super quibuscumque irregularitatibus contractis tam in seculo quam in religione. quod etiam in conuentibus postquam uenerit ad obseruantiam regularem. Exceptis dumtaxat casibus homicidii uoluntarii actu aliter commissi uel etiam ex consilio. et bigamie et mutilationis membrorum.

Item die. 13. Aprilis. 1457. Idem papa ad supp. prefati fratris. Concessit. quod vicarii possint committere auctoritatem absoluendi et dispensandi cum fratribus suis. prout eis conceditur per se ipsos posse facere ut supra dictum est. Aduertendum tamen quod papa Pius 2. mense octobris 1460 specialiter sibi reseruauit circa predictos fratres absolutionem et dispensationem non seruantium interdictum a sede apostolica uel ab ordinariis impositum. de quo extat bulla infra ac.

Eodem anno et die. Idem papa. Remisit omnem excessum in paramentis factum usque ad illum diem: Et concessit fratribus eorum usum. Et nichilominus ortatur et quod prouideremus in futurum ne fieret excessus.   concessit. quod dispensatio facta per Eugenium

Item eodem anno. die 26. Junii. Idem papa   super pri. re. sancte clare. scilicet ut non teneantur sub uinculo peccati mortalis nisi ad quatuor uota principalia etc. de qua extat bulla etiam extendatur ad minorissas et moniales sancte clare. scilicet ut non teneantur nisi ad predicta iiij uota. ut ibi continetur sub pena peccati mortalis.

Item anno domini. 1459. die 17. Martii. In loco. s. Bnar. Senis. Ad supp. isti f. Angeli. Papa. Pius. ij. Confirmauit omnes gratias fratribus minoribus de obseruantia datas per suos predecessores. que faciunt ad serenitatem et regimen conscientiarum eorum. Ex quibus nemini erit preiudicium.

Item 1460. die. 15. Jan. In loco. s. M. de gratiis extra mantua. Idem papa. Ad supp. prefati fratris. Concessit et relaxauit bullam Nicolai et Calisti. ut. s. non incidant fratres in excommunicationem loquendo quecumque cum secularibus de conuentibus capiendis. dummodo sortiantur effectum. s. quod conuentus a nobis relaxatos recipiant per pace sua.

Item de Confessoribus iam deputatis in quibus non est sufficiens litteratura. sed aliter bona uita et conscientia. ut possint eos tollerare prout eis uidebitur. s. deputatos tantum. sed non deputandos. in quibus dixit maximam esse adhibendam cautelam

Item. Rome. in 1461. Idem papa. Ad supp. f. B. de leuato. approbauit et ratificauit omnes confessiones auditas per fratres et errores commissos in eis si qui foret. non tamen per malitia.

Incipiunt Constitutiones generales ordinis nostri quondam domini fariner edite in capitulo generali. anno domini .1354. Incipit prohemium

Quoniam ut ait sapiens. Ubi non est sepes diripietur possessio. Necessarium est volentibus regni celestis possessionem preclaram in quam per spiritum paupertatis intratur custodire illesam. sepe illi circuidare discipline. Neque enim superfluunt morum observantie . . . que non solum ad spiritualis vite . . . decore et custodiam suffragantur. verum etiam ut in pluribus intra perfectionis et paupertatis regule promisse . . . includuntur. Et has potissime explicare oportet. ne per caliginem ignorantie in transgressionis foveam incidatur. Nullus igitur de possessione . . . glorietur in corde. si dissipator est sepis in . . . Si quis enim teste scriptura putat se religiosum esse non refrenans linguam suam. sed seducens cor suum. huius vana est religio. Oportet igitur omni . . . sensibus actibus et gestibus ac moribus sepe circuidatam per honestatem. scilicet regularium statutorum . . . perfectis non destrui sed servari. ne dum sepe dissipat mordeant a colubro sed . . . sapientis. Non enim absque periculo parvi pendi potest quod cum tanta difficultate. tot laboribus et periculis. tot et tantis deliberationibus pro salute animarum a generali capitulo statuitur. apud quod residet precipua auctoritas ordinis gubernandi. Si quis autem reputat grave horum sarcinam statutorum hoc cogitet apud se quod inquit apostolus. omnis disciplina in presenti non est gaudii sed meroris. fructum autem pacatissimum iustitie exercitatis per ea afferet in futurum. Quia vero confusio est tam intelligentie quam memorie inimica expedit ut constitutionum varietas ad certos titulos dirigatur. ¶ Et primo ordinetur quod spectat ad religionis ingressum.

¶ ii. que ad habitus qualitatem. ¶ iii. Que ad observantiam paupertatis.
¶ iiii. Que ad formam intrinsecus conversandi. ¶ V. Que ad morum extrinsecus . . .
¶ vi. Que ad occupationes fratrum. ¶ vii. De correctione delinquentium.
¶ viii. De visitatione provinciarum ¶ ix. De electione ministrorum x. que ad capitulum provinciale.
xi. Que ad capitulum generale ¶ xii. Que ad suffragia defunctorum.

Statuimus. De religionis ingressu. Capitulum primum

Si principio. quod qui venientem ad ordinem nostrum debet in fratrem recipere. diligenter inquirat et attendat. quod recipiendus ut docet . . . sit fidelis et catholicus. de nullo errore suspectus. Matrimonio non ligatus. Corpore sanus. . . . promptus. legitime natus. debitis expeditus. Conditione liber. etate xiiii annorum ad minus nisi fuerit a parentibus oblatus. Nulla vulgari infamia notatus. Competenter litteratus. Vel ad labores . . . honestos et utiles aptus. Et talis conditionis existens. quod eius receptio clero et populo non modicam hedificationem afferat. Si quis autem aliter receptus fuerit. non admittatur ad professionem sine . . . vel provincialis . . . licentia speciali cum consilio discretorum.

Porro layci nõ recipiant̃ ad ordinẽ sine licentia ḡnalis ministri

Et null' pro layco recipiat' ordo citra .xviij. annũ. nec ultra xl. n̄ eet p̄a multũ notabilis ⁊ īsignis. de cui' receptiõe eet hedificatio magna ī populo et ī clero. Nec aliqs de laycatu ad clericatũ ascẽdat n̄ de assẽsu ḡnalis

Si at̃ in̄x qd' ī ōcedit. Mist' cũ aliquib' clericis l' laycis dyspensaret vt pbatiõis caputiũ mīme portaret. fiat eis tũc iuridica ptestatio p illos q eos recipiet. q ex tali ōcessiõe habit' pfessoꝝ null' ius acquirat ī orde ōiuis ānus pbatiõis trãsierit. donec expssam pfessiõez fecerĩt iuxta nr̃i ordinis instituta. Nulli uõ ministro l' custodi seu guard' liceat re cipere aliquẽ eiectũ ab ord' ul' p se egssũ de mĩstratiõe alteri' minist' siue sit ī nr̃o habitu siue non. Inhibem' ⁊ q null' pfessus ī ord' alioꝝ mēdicantiũ ad nr̃z ordinẽ recipiat'. Qz si secus fcm̃ fuit h'modi receptio irrita sit īanis ⁊ cassa. Nec de nõ mendicãtib' aliqs recipiat' n̄ p̄us assẽsu superiore lĩcia postulata. It̃ Nullus pro aliena recep̃ prouĩtia l' ad suã trãslatus instantia. possit ad natiuã redire puĩtiã moratur' n̄ de .G. M. lĩcia spetiali. Bonifati'. viij'. ī maṙa magna

Volentib' nr̃o aggẽgari ōsortio qui suppensiõis aut interdicti l' excõis snijs a iure l' a iudice ḡnalit' s̄t ligati. absolõnis bn̄fitiũ obsuata forma cano̾ica impẽdi. ipõsq3 in fr̃es recipe. Ac eos q post habitu assũptũ l' pfessiõez emissaz recoluerit se talib' ī seculo fuisse snijs īnodatos sm̃ for̾ ipaz. vos ḡnalis ⁊ puĩtiales Mist'. ac p̄fati custodes ac urãs uices gerẽtes valeatis absolue. Et cũ eis ī irreglaritatib' si talib' forsan fuĩnt īnodati snijs. vl' ī locis īnṫdicto suppositis diuina pre sũpsit offa celebrare l' ordines recipe. Ita tñ q si aliqui ex h'modi snijs pp debitũ sint astricti eisdẽ satisfatiãt put tenent'. Volumus inr̃lo'. q volẽtes h'moi nr̃o aggẽgari ōsortio. nisi mox p̄t̃qz fuerint absoluti ordinẽ nr̃z intrauerint ⁊ si ad hoc indutie a platis eiusdẽ ord's ōcedẽt'. eo ipo ī p̄stinas snias aquib' eos absolui ōtigerit relabant'.

Seqt' textus ōstõnũ Completo uõ ãno pbatiõis si nouity a fratrib' cũ quib' ōu'sati fuĩnt laudabilẽ hũerit testimoniũ. de .G. l' puĩtialy. M. lĩcia. a suis custodib' ad pfessiõez recapi pñt. Et mẽdiũ ex rationabli cã pñt. M. hoc ipz ōcedere guardianis. quã quilibet nouiti' cũ ad pfessiõez recipit' fatiat ī huc moduz. Ego frat̃. H. Uoueo ⁊ pmitto deo et bt̃e uirgini mar'. bt̃o. f. ⁊ oĩb' sctis. ⁊ t' p̄ri. toto tp̄r uite mee suare rlã fratꝝ minoꝝ p d̃n̄ papa honoriũ ōfirmatã. uiuẽs ī obia sine ppo ⁊ ī castitate

forma pfessiõis

Et qui eũ recapit. pmittit ei. si hec obsuauerit uitã etnã. Et hec receptio fiat tm̃ ī cap' corã frat'b' adhoc spalit' ōgatis. Nuĩnoi at̃ nouity ãn pfessiõez sint expbati ord. ⁊ nichil p se l' p alys in testo ul' alit' fatiat ressuari. Si at̃ ōu'satio alicui' nouity ap' fr̃es fuit dubia ei' receptio ad pfessiõez puĩtiali mist' pemit' reserue'. Null' ã nouiti' p clerico ad pfessiõez recapiat n̄ totũ diuinũ offz sciat dice de p se ipz. Illi uõ qui iã s̄t recepti vl' ī posteꝝ ōtra p̄ntez ordinatiõez ōtigerit recipi. nõ pr̃moueant' ad ord' sacros. nec pmoueãt' ad studia. nec ad aliqua p̄sidẽtiã assumãt'. anq3 pfecte sciuerit diuinũ offz ut dcm̃ ẽ. Si qs at̃ custos ul' guard' aliquẽ pdcã nesciẽtẽ ad pfessiõez recipe l' ad ordines sacros pmoui face p̄sumpsit. puniatur grauit' p ministrũ.

De Qualitate habitus. Cap. ij'.

Qũm ī r̃ dicat. Qz fr̃es oẽs uestimẽtis uilib' induãt'. put ī statutis bone memorie. bt̃i bonauẽtẽ ōtinẽ. Ordinam' et statuim'. q ī uestimẽtoꝝ uilitas attẽdat' ī ptio tam' ⁊ colore. Ita q ī uestimẽtis semp appeat ⁊ reluceat asperitas. uilitas ⁊ paupṫas. Et ut ignorantie nemĩ sit occasio delĩqn̄di. ordinam' q oẽs fr̃es talib' uestib' īduãt' q nõ sint adeo p̄tiosa vt uidẽtes ea de curiositate ⁊ uanitate notare debeat. Nec ita uilia ⁊ grossa. q ipa uidẽtes ī horore īducãt ⁊ derisuz Lõgitudo ⁊ latitudo ⁊ caputiũ fiat ut nũc fit. qz sic ẽ dyspensatũ. Pãnus at̃ anq3 fiat h'it' p̄ntet' custodi l' Guar' ōuẽt' q iudicare tn'at an pãnus p̄fatus ōueniat professiõi nr̃e l' nõ. Et nõ n̄ s3 alti' arbitriũ pãnus p h'itu l' mantello ullo m' sciudat'. Et si oppositũ p fr̃ez aliquez attẽptatũ fuit priuet' ipo h'itu l' mantello. Caueat plati p̄dcti ne pãnos guttati respsos diu'sis colorib' l' ad in mia albedinez ul' nigredinẽ tẽdẽtes p h'itib' l' mantellis fratres deffere pmittat. Excessus at̃ q ad nũz ī habitib' ⁊ tunicis ⁊ mantellis. castigatiõe q' ōgtuit reprimat'. Et qui ī p̄missis corrigẽdis l' aliq' ipoꝝ fuĩnt negligẽtes tam diu a uino abstineat q3 diu p̄dcã ex eoꝝ culpa īmãsit īcorrepta Minist' ī tn'at oẽs fr̃es sue puĩtie reducẽ ad uniformitatẽ uestiũ ⁊ habituũ. ut ōtinet' ī ōstitutionib' papalib'

Mantellos q3 de pano uili ⁊ humili fr̃es h̄eant nõ rugatos circa collũ nec crispos. nec us3 ad trã p integrũ palmũ ptensos. Et ī forma s' uet' modũ antiqu' ⁊ actẽn' ōsuet' ei curiositate penit' abdicata. Nũq3 dormiat fr̃es sine habitu femoralib' ⁊ corda. n̄ manifesta

necessitate l' infirmitate cogant. ⌈sine hitu. Intra sinehitu cora fra
Quicuq3 frat' iuentus fuit iacē tuli3 ī sequti prandio comedē tnat'.
Non portet fratres camisias lineas l' laneas l' de bōbice ad carnē sine
sui superioris lñia ꝛ ex cā necessitatis in sc̄ptis obtēta. Et si qs fecit ꝯtrariū
in seqti prandio mr̄ra comedat. tenēs corā se camisiā p tobalia. Sc̄do ꝯlapsꝰ
fuit in aliq' p̄dcōꝝ uoce actiua ꝛ passiua sit ipo fc̄to p̄uat'. et p mensem
p̄lationis caputio puniat'. Et eisdē penis sbiaceat tenētes uestes seculares
in cellis suis. sine sui superioris scitu ꝛ licētia speciali.
Ministri Custodes ꝛ Guar' grauit' puniant illos qui uitiosi fuerūt nō cogēte
necessitate portare capitegia seu sudaria circa collū. ꝛ almutia alba siue ru
bea de pāno uel de tela. ⌈tunica ī ꝯsutilis. mira uirtutū uarietate ꝯtext'
It. Cū ordo nr̄e p̄fessionis sit q̄i ⌈indiuisibilis ī plures or' censeat' oio. Id circo or
dinat. G. M. de ꝯcordi ꝯsilio oīuz diffinitorꝝ. ministrorꝝ ꝛ magrōꝝ cā gnāl'. Ne q̄s
incepꝰ secta aliq̄ ex frat'b3 eiusdē or' exigere pmittat'. q̄ ꝯtēdat p'babl' ex se
paratioē locorꝝ ꝛ habitui ipos ee oio separatos. p̄sti cū tal' secta p declāratioēz
dn̄i. Jo. pp̄e. xxij. p̄sumptuosa ꝛ temaria iudicetur.
Item fratres sani in dormitorio. culcitas ꝛ linteamib3 ꝛ pluminarib3 de
pluma nō utant'. Cingulū hēat' corda cōis ꝛ rudis. ꝛ oīs curiositas
et singularitas ab ea penitus abscindat'. ⌈portare nō debēt. et per
Itē Or̄ frēn r̄a3. caltiamēta n̄i ī casu necc̄itatis frēs ⌈hoc ā a cetis religiosis
distinguant'. Ordinat. G. M. de ꝯsilu cā gnāl'. Or̄ nll's fr̄ portet caltiamēta
sine urgētia manifesta necc̄itate de minist'. lñia sp̄ali. quā lñiaz ī eī absentia
Custos aut Guar' aut uicarij eorꝝ possint dare cū ꝯsilio discretorꝝ fratꝝ. Ad
qd' ꝯsiliū fideliꝰ tribuēdū teneat' discreti cū fuīnt requisiti. Et q ꝯfecerit iij'
octo dies infra unā diē n̄alē p obīaz nō bibat n̄i aquā. ul' ab oī cocto absti
neat p'ret' pane. Et hēant caltiamēta p celebrādis missis ī cōi q'b3
frēs occasiōe missarꝝ ꝛ non aliꝰ caltientur. ⌈de quidena in
Tonsura de sup aures tā clici q̄s layci sibi fr̄ paret ⌈quindena ī estate
semp fratres radant'. Et ī yeme infra t'tia septimana. Et sit rasura nō
modica. ut decet religiosos: s. ut int' rpaz ꝛ aures nō sint ult' tres digiti.

De obseruantia paupertatis. Capl'm 3

PReterea cū r̄a dicat. Or̄ frēs nō recipiat pecuniā p se vl' p interposita
p̄sonā. Et q'lit' hoc intelligi debeat p duos sūmos potifices. s. Ni
colau t'tiū ꝛ Clemētē quītū apte fuit declaratū. Ordinam' ut hoc melius
obsuet' q declaratioēs p̄dicte q̄tū ad istū ar' ꝛ alia q ptinet ad obsuatia

paupertatis quat' ī āno. Et ipe declāratioēs bis p integrū ad min' ī āno legāt'
ne ignorantia sit ipis fratib3 occasio delinquendi
Nullus fr̄ quacūq3 ex cā pecuniā deponi fatiat ul' ꝯsuāri sine lñia sp̄ali
et semp cum ꝯsctētia guar'. Et nlli ꝯcedat n̄i ī necessitate pnti l' ꝯp'ie īminenti
Quilibet fr̄ teneat' infra octo dies postq3 pntiā sui guar' hūerit eidē
totā eleam q̄ pro ipo q̄cūq3 in expedeit. vl' p aliꝰ distribuēdā huit ītegl'
reuelare. Et hoc idem. Guar' custodi. ꝛ Custos ministro face teneat'. Et
quicūq3 hoc face ꝯtēpsit. pena p̄p'etarij puniat'. ꝛ nichilo' recāsu ad detaz
pecuniaz puniat' l' sit p̄uatus. Et eidē pene sbiaceat quicūq3 pecūiaz
sup se portauit. Vl' manu p̄pa ꝯtrectauit. Vel ī cella ū fr̄ de ꝯuentu fuit
retinuit. Qui uō s̄a uice rep't' fuit sup se pecunia portasse Vl' mau
p̄pa ꝯtrectasse pena carceris puniat'. ⌈seu res alias quascūq3 suo
Pena ā p̄p'etarij puniatur quicūq3 libros vsui ꝯcessas. ap p̄sonam
aliquā ex ꝯuētū seu locū frm̄ ꝯposuit abs3 lñia ꝛ scitu guar'. ꝛ aliquorꝝ
p'borꝝ fratꝝ p̄dcti conuentus seu loci. Teneat' at minist' ꝛ Custodes p
obiam de hoc inq'rē diligēt'. et t'minū c'tū p̄figē infra quē ipa pecunia
in res licitas ꝯutat'. Sili q3 pena p̄p'etarij puniat' q pro se vl' p alio
ī ꝯtrahēdis debitis inuēt' fuit uitiosus. Et simil' q libros l' res alias
suo usui l' altius deputatos p se l' p alio pignori supposuit sine lñia ꝛ scitu
ministri l' custodis. ⌈ul' locorꝝ sine mag' necessitate l' euidēti utili
Guar' insup res ꝯuētuū ⌈tate impignorare nō audeat. n̄i maioris ptis
fratꝝ suorꝝ ꝛ maxe seniorꝝ habeat ꝯsēsus. ⌈ī debita onerosa īducat
Caueat Guar' ꝛ aliꝰ frēs ne se l' locū aliquē ⌈l' induci pmittat abs3
minist' ꝯsilio ꝛ assēsu. Et de his debitis ī q'l3 puītiali caplo p̄quirat'.
Verꝰ p hedifitijs ꝯstruēdis. locis mutandis l' ap'liādis. aut p libris scri
bendis vl' emendis debitū fieri p'hibem'. n̄i minist' puītial' ex cā rationabli
uideriꝰ dispensanduz. ⌈ad uēdēdū. nec habitos uendat carius in
Nullus fr̄ scribi fatiat libros ⌈ordine q3 sit empti. Et qui ult' accepit
eidem penitꝰ aufferat'. ꝛ nichilo' puniat'. ⌈l' argētea. nec utantur
In sup frēs nō hēant nec mutuēt uasa aurea ⌈eisdē n̄ aliꝰ iocalib3 p'ti
osis. Et qui ꝯfecerit habitis p'uēt' ꝛ de mutuatis puniat' ad arbitriū. ministri.
It' frēs nulla lr̄az l' instrumētū fatiat l' fi pmittat ī quib3 p̄fiteantur
se pecuniā recepisse. Suffitiat tn̄ ꝛ possint dicē tātaz q̄ntitatē pecunie
datā l' legatā p sua necessitate l' utilitate ab aliq̄ p̄sonā acceptā ꝛ s'
plene fore satisfactum.

Circa constitutionem q(uam) d(omi)n(us) Benedicti pape xij. In casu q(uo) vult. q(uod) libri decedentium
fratrum ad conventus libere revertantur. Intelligimus talium fratrum decedentium dici con
ventum p(ro) quo ad n(ost)r(u)m ordinem sunt recepti q(ua)mvis inde vel ex eisdem non sint nati
fratres autem indistincte in provinciis vel custodiis ad ordinem receptorum intelligimus esse
conventus illos ex quibus fratres originem contraxerunt. Et ut in predictis de certo conventu prece
datur. volumus q(uod) q(ua)n(do) aliquis frater recipitur in provincia vel custodia non nativa vel iam
receptus existat declaretur p(er) Ministrum determinate ad aliquem locum pertinere.
Libri autem fratrum translatorum de provincia custodia seu conventu p(er) incorporationem
alterius provincie. quos tempore sue translationis habuerant ad conventum pristinum scilicet
q(uo) promittit revertantur. Qui vero post prefatam translationem obvenerint illi eriunt
conventui seu loci cui frater p(er) M(inistrum) fuit deputatus. Et de pecunia q(ue) pro fratrum necessi
tatibus indistincte apud spirituales amicos a dantibus fuit deputata n(isi) p(er) dominos pecunie
revocetur idem iudicium habeat. librorum et officiorum omnium que pene equaletis
Inhibemus districte sub pena privationis cui hec pena non conveniat. q(uod) nichil p(er)
mittatur in locis fratrum deponi in auro vel argento gemmis. seu alia quecumque re preciosa
solis libris exceptis. n(isi) aliquis necessitatis articulus exigat. quod fieri absque scandalo
vitare non posset. et numquam fiat sine consilio discretorum et licentia guardiani vel vicarii
ita q(uod) videatur ab ipsis quid et quantum sit fieri permisit q(uod) deponit. et cui et qualiter reddi
debeat. et hoc sub scripta auctentica deponentis sigillo si habet. Et semper cum protesta
tione q(uod) fratres deponentibus de custodia nullatenus tenebuntur. Talia vero deposita semper
in certo loco a guardiano assignato reponantur sive fuerit. Et eo modo q(uo) accepta fuerint
reddantur cum ydonea cautione. officiales. ceterique fratres de collatis et
Ministri Custodes et Guardiani procuratores et alii expensis et suo officio et alibi ad dispe
sandum commissis reddant debitam rationem. Ita q(uod) Ministri in provinciali capitulo. Et Custodes in de
coram fratribus sue custodie. Et Guardiani et procuratores semel infra quindecim dies coram aliquibus
fratribus discretis loci vel conventus ad hoc commitatur assignatis. Alii vero fratres M(inistris) vel custodi
cum fuerint requisiti. Ipsi vero M(inistri) et custodes tenentur ad huiusmodi congruis temporibus in q(ui)re.
Ecclesias et alia hedificia q(ue) considerato fratrum inhabitantium numero excessiva merito
debeant reputari fieri de certo firmiter prohibemus. sufficientia competent
Paramenta autem et vasa ecclesiastica decentia in numero et magnitudine a fratribus habeantur
Et in his M(inistri) et Custodes invigilent. ut omnis superfluitas evitetur.
Nullum autem notabile hedificium de certo construatur. sine licentia et dispensatione. Ministri
Et q(ui) contrarium fecerit vel consuluerit. p(er) M(inistrum) de loco irrevocabiliter expellatur. Et aliis penis
gravibus puniatur. Quod nullus frater p(er) se vel p(er) alium inducat aliquam personam ad
Inhibemus autem p(er) obedientiam faciendum seu ordinandum aliquam elemosinam perpetuam vel ad vitam

sibi vel alteri fratrum vel ordini exhibendam. Et si aliqua talis fuit ordinata. nullo modo a fratribus vel ab
aliquo ipsorum nomine in iudicio exigatur vel exigi permittatur vel peteretur. Si quis autem contrarium attem
ptaverit. scilicet faciendo induccionem vel in iudicio exigendo. seu exigi faciendo modo predicto. ipso facto
sententiam excommunicationis incurrat. A qua p(er) M(inistrum) tantum. vel eius vicarium possit absolvi
Precipimus p(er) obedientiam omnibus fratribus singulorum conventuum et locorum. ne consentiant custo
et guardiani seu eorum vicariis in pactionibus vel conventionibus cum clericis faciendis vel aliis
quibuscumque personis. sine M(inistri) licentia expressa. Et quicumque contrafecerit ab omni actu legitimo sit su
spensus. Nec restitui possit n(isi) p(er) G(eneralem) M(inistrum). vel p(er) illum cui ipse in speciali duxerit committendum.
Et eidem pene Custodes. G(uardiani) et eorum vicarii subiaceant. si talia quecumque modo facere
temptaverint. Has autem constitutiones de pactionibus perpetuis et rebus notabilibus intel
ligi declaramus. Et caveant fratres p(ro) posse ab omni scandalo clericorum et irreverentia p(re)
latorum. Et tempore generalis interdicti fiant forma statuti Clementis V. maxime ecclesiis seculares mittet
Mandat et papa capitulum generale q(uod) fratres de funeralibus q(ue) ratione eorum que apud eos sepe
liuntur obvenerint libere exhibeant curatis canonicam portionem. Et summo studio cave
ant ne occasione ipsius canonice portionis in curia romana vel alibi lites moveant cum curatis
Ubi autem tam rationabilia quam nimia occasione portionis predicte curati ipsi ingererent
fratribus nostris. vel propter observationem privilegiorum nostrorum ad sedem apostolicam recurrere oportet studeant
prudenter et cum deliberatione antequam lites incipiant iurisperitorum consilia salubria prehabere. et ab eisdem
informationem accipere. an iustitia sit pereis. Et in dubio nullatenus ad litigandum procedat.
Ceterum cum in nostro ordine aliqui fratres fuerint et sint excellentes in devotione et observantia strictis
ori nostre professionis. Vult ipse M(inister) cum generali capitulo universo. q(uod) sic viventes p(er) prelatos bene tractentur
et favorabiliter in suis devotionibus nutriantur. sicut semper in nostro ordine fuit consuetum.
Item Quicumque frater nostri ordinis professor asserere presumpserit publice vel occulte. q(uod) fratres rebus necessariis
non possint emere vel solvere facere p(re)cio rerum emptarum de elemosina pecuniaria p(er) nuntium illius a quo rec
eperunt. vel illius a quo eisdem fratribus elemosina datur. vel p(er) aliquem alium volentem facere elemosinam pecuniariam
aut p(ro) imminentibus necessitatibus ad spiritualem vel familiarem amicum apud quem p(er) dominum pe
cunie vel nuntium eius. aucte cui deposita fuit pecunia p(ro) necessitatibus fratrum dispensanda
retinere. absque hoc q(uod) censeantur fore in transgressores. ipso facto sententiam excommunicationis incurrat. Cum hec
assertio sit contraria declarationi et determinationi d(omi)ni Gregorii pape ix. specialiter p(re)ceptorum et familiarum
consiliariorum. b. f(ratris) manifestissime contradicat. Eidem autem pene subiaceant. q(ui) temerarie asseru
erint. q(uod) ex arbitrio M(inistri) et custodum qui viderit ex certa scientia et experientia p(ro)baverint
q(uod) vite necessaria p(ro) comitate conventuum vel locorum de mendicatis quotidie vel procuratis non
posse vivere absque congregatione grani et vini in granariis et cellariis. predicta congregatio grani
et vini nobis minime conveniat scilicet nostre contra puritate. Que assertio declarationi d(omi)ni Iohannis
xxij. contradicat expresse. Sed vero contra predictas duas constitutiones pertinaces extiterint

eis opposita asseri i predicatione l' disputatione. l' priuata informatione. si p testes ydo
neos de his conuicti fuerint pena carceris puniant'. nec liberari debeat n' a suis absti
onibus cu' protestatione q' nu'q' recidiuabit destiterit

De modo interius conuersandi. Capitulum 4^m.

QUm s'z 4^m teneat' fr'es duas xl^as ieiunare. et in intermedia suadeatur
cu' benedictione diuina. Ex h' benedictionis amore Statuim'. q' tali hora co
medat fr'es. q' qui uolu'it ieiunare no' grauet'. s. hora sexta. Obsecrat t'n. G.
M. cu' generali ca^o q' o'es fr'es i ipa xl^a intermedia in conuentu sint co'cti una i'fectione
ad remouendas multas deordinationes. et obtinenda' benedictione' paterna'. exceptis
minutis debilibus et i'firmis. Aplo'r uigilie ieiunet' int'r extra. filippi
et iacobi et iohis euang^te et barnabe t'n exceptis. Uig^a. s. B'thi ieiunet'. et
festu' fiat s'm more' patre. Uig^a. b. p. n. francisci ieiunet'. Ieiunia regule i
cibo q'dragesimali fi'et. Et q'dragesimal' obs'uatia a quinq'gesima i'choet'.
Circa esum carnium fratres temp'ate et stricte se h'eant. Et de s'ero i locis n'llo
modo carnes comedat. exceptis infirmis et hospitibus de nouo uenientibus
quibus possit t'n illo s'ero q' uenerit de carnibus p'uideri. Exceptis et illis q
post prandiu' p'dicassent. et manualibus artificibus et q'storibus p' co'i utilitate
tota die laborantibus. n' i prandio carnes habuissent.
Caueat fr'es i festo. s. Nicolai. l' Innocentu' l' alijs q'buscu'q' festis. uestes ex
traneas religiosas seu seculares. a' clericales a' muliebres i'duere. a' nouita
tes alias dissolutas i'ducere. s' pena expulsionis o'fusibilis de conuentu.
Ordinam' insup' q' fratribus infirmis. fr'es infirmary deputet'. Et alij fr'es
infirmor' s'uitijs deputati studeant cu' diligetia et sedulitate eis s'uire. Mi's'
Uo. C. et Gua' et eor' uicarij eis s'uire facere t'neant'. Et de cunctis necessitatibus
p'uide' seu p'uideri face' de co'ibus el'ys. n' p'necessitate fr'is infirmi disticte fuerit
aliq^a el'ya deputata. Et ut hoc meli' obs'uet' uolum' et mandam'. M. et custodibus
in suis conuentibus et locis. i quibus e't infirmos si q' fuerint uisitet p'r et ingrat' solicite
qualit' ibi o'suetudinarie s'uit' et p'uidet' infirmis. Et si aliq's defect' o'perit.
puniat fr'es in quibus fuerint culpabiles. et culpis et i'dilige'tias puniat et defectus
p'ut poterit faciat emendari. Custos a' i q'libet loco sue custodie deputet unu'
fr'em q' i ei' absentia i'firmos uisitet freq'nt'. et guar' et patres et i'firmariu' p'ut
uiderit expedire solicitet ut sic p'missu' e bn' et dilige't s'uiat et p'uidat i'fir's.
Porro. M. si q's custod' l' gua' l' eor' uicarios l'tune dep'hederit i p'missis nota
bilit' uitiosos eos sic crudeles l' nimiu' negligetes a suis offi'is i p'uitiali ca^o d'beat
amouere. Infirmarios u'o et alios s'uitores quos i h' offo' rep'erit deliq'sse. s'z q'titate

delicti debite s'biaceat discipline. Uisitatores a' i p'uitijs quas uisitat de hoc
art^o signat' ingrat. Et si aliquas p'uitias in hoc uitiosas reperierit fidelit' ueri
tatem significet caplo' g'nali. || Indui de q'ncu'q' el'ya n' pannu' recipe p'sumatu
It Ordinam' q' Gua' no' possint donec o'ibus fratribus indigentibus sui loci de
uestimentis s'm ap'lica instituta fuerit p'uisu'. Indigentes a' intelligu't q' p' obiam
requisiti dicu't se nec h're n' posse h're a o'sanguineis l' amicis de q' possint s' de
uestibus h' p'uidere in uisceribus caritatis maxe uenientes de extraneis p'tibus
Fratres o'es hospites et lo'ginquus. recipiant'. Et qn' fr'es p'dicatores
ad loca n'ra ueniunt. uel d' fr'es ini o'r recipiant' benigne et caritatiue. Et se
minatores int' eos et nos zizania et scandala grauit' puniant'.
Hospites i locis ubi ultra tres dies moram traxerit. dicat i ca^o culpas suas.
et dicta culpa acceptaq' p'nia o'cdiant'.
It Cu' illi sume' g're op' q' ho' iunct' e' deo i unitate p'. leg'. i missa genuflectat
ad illo ubu' euangly. Ubu' caro fcm' e'. Et ad i' ubu' symboli. Et homo fact' e'.
Et ad i'. Ecce ancilla d'o. Et ad i'. Et p'cidentes adorauerit eu'. Et ad illo'
In no'ie i'u flectat'. Et alibi ut i ordinario o'tinetur.
Statuim' q' singli fr'es determinatos o'fessores h'eant de o'scia sui guar'. quibus
bis ad min' o'fiteantur i q'libet septimana. Fr'es u'o no' sac'dotes de q'ndena
in quindena co'icare teneat' in missa conuent'. n' remansint de lic'a p'sidenti'.
Et de hoc sint soliciti guar'. ut p' u'tus' sacri frequentatione' sc'te o'uersationis i utq'
ho'ie p'uritas obs'uet'. i romana curia. etc' usq' i fine' ca^i.
Ordinam' i q' p'ter o's

De modo exterius conversandi. Cap. V.

Nullus frater vadat pedes vel eques sine fratre socio. et sine eo alicubi
commoretur. Ad monasteria monacharum quarum est nobis cura commissa
nullus frater accedat nisi ex officio visitationis predicationis confessionis. vel ex speciali sui M.
licentia in scriptis obtenta. Nec aliquis per M. licentiatur cum aliqua sorore sine fratre presente et
verba audiente loquatur. nisi M. ex causa rationabili cum aliquibus maturis honestis et etate
provectis fratribus in scriptis duxerit dispensandum. Si quis autem contra presentem ordinationem
ad aliquod monasterium monacharum accedere vel cum sorore loqui presumpserit. privatus sit ipso
facto usque ad annum accessu ad monasteria monialium quarumcumque. nisi forte causa predicationis
ubi tunc alius haberi non possit. Ita tamen quod cum sororibus non loquatur. Si tamen frater talis conditi
onis existeret quod eum pena proposita non gravaret. Custos cum privatione prelationis capu
tii usque ad G. M. vel provincialis ~~capli~~ arbitrium teneat. provincias non mittat fratres
Et ut discursus inutiles compescantur. Minister extra suas absque necessitate vel evidenti
utilitate. certum eis in litteris obedientialibus prefigentes terminum revertendi Custos
etiam extra suam custodiam ad M. vel Guardianus extra terminos sui guardianatus fratres non mittat
nisi pro evidenti necessitate vel utilitate viderit faciendum. prefixo super hiis a certo termino revertendi.
Et quociens quis predictorum contrafecerit toties ieiunet in pane et aqua
Item fratribus sine testimonialibus litteris sui provincialis M. extra suam provinciam. et custodis
extra suam custodiam euntibus caputia tollantur et omnia que portat auferantur et non reddat
nisi ex causa excusabili de conscientia discretorum. Hoc idem fiat ei qui moratur vel vadit sine socio
Nullus autem frater extra suam provinciam sine licentia provincialis M. eques sive pedes sit
vel ex causa multum rationabili ad provinciam G. presumat accedere. Quod si contrarium per aliquem
attemptatum fuerit. sciat quod per eundem G. M. ad ministrum suum provincialem confusibiliter
Item fratres non comedat vel bibat in villis castris vel civitatibus vel remittetur.
opidis in quibus morantur fratres. nisi cum dominis terrarum prelatis vel religiosis in domibus eorum

Nec impetrative quolibet tenet scilicet prelatorum a domo terrarum. Et si quis contrarium fecerit in octo
dies abstineat a vino in una refectione completa pro obedientia salutare Nec mu
lieres in domibus fratrum comedere permittantur. nisi M. aliter aliquid viderit. Nec ad interiora
conventuum admittantur. nisi de licentia. Guardianus vel eius vicarius. cum consilio discretorum qui eis tene
ant societatem fratres honestos ydonea assignare. decimis vel hospitandi
Fratres cum in itinere fuerint. si ad loca ubi morantur fratres tempore comestionis pervenerint.
ad fratres veniant ad comedendum vel hospitandum cum eis. vel saltem ad excusandum se rationa
biliter apud eos. nisi manifesta necessitate fuerint impediti. Et contrarium facientes. si super hoc cri
mine deprehensi fuerint comedant in terra coram fratribus in conventu:
Mendicantes fratres suas provincias exeuntes in singulis locis fratrum. infra diem naturalem ex quo ad
ipsa loca pervenerint. vel citius si fuerint requisiti. guardianis seu eorum vicariis. pro obedientiam
suas obedientias ostendere teneantur. Ipsique Guardianus vel eorum vicarius. sub eadem districtione
precepti. dictas obedientias requirere teneantur. si fratres prefati in ostendendo eas fuerint requisiti
Fratres transeuntes per viam non acquirant in villis in quibus morantur fratres per quos transitum faciunt
nisi de licentia custodis vel guardiani. et obediant eis quamdiu morantur ibidem. Et de manifestis offensis
quas faciunt correctioni subiaceant eorundem in scandalum aliorum. Et scienter
Fratres nichil portet in urbis vel in scriptis quod possit redundare contrarium facientes privationis
caputio vel alia pena puniatur ad arbitrium M. secundum quantitatem delicti.
Si contingat aliquem fratrem onerosum vel periculosum ab una provincia transferri ad aliam
ad morandum. teneatur frater M. a cuius provincia egreditur fratri significare ministro ad quem mittit
periculosas conditiones ipsius. ut eidem sicut expedit caveat. Et hoc idem faciat. Guardianus.
teneatur autem M. significare conditiones eius custodi. ad cuius custodiam transfertur frater vel quam
si mittat ad conventum. et custos similiter guardiano. Et hoc taliter fiat ut fratris infamie caveatur
Item. Minister qui fratres suos licentiant ad indulgentiam portiuncule exprimat in litteris eorum licentiam
continentibus. quod ipsi fratres ante quam kalendas augusti. provinciam scilicet fratrum non intrent. Et post habitam
indulgentiam infra quinque dies ipsam provinciam exire teneantur
Ordinamus quod nullus M. possit licentiare fratres ad provinciam ubi residet romana curia vel
sedes apostolica. Et si quis frater sine licentia G. M. contrarium attemptaverit ipso facto omni actu legittimo sit
privatus.

De occupationibus fratrum. Ca. VI.

Quoniam vero dicat quod fratres quibus dedit dominus gratiam laborandi laboret fideliter et devote. Or
dinamus quod tam clerici quam layci compellantur per suos superiores in laboribus sibi competentibus
exerceri. Et si quis fuerit inventi notabiliter otiosi per M. et custodem voce activa et passiva
privetur. et ab omnibus promotionibus retrahatur. Quod si superiores in hoc fuerint negligentes a visita
toribus puniantur qui diligenter inquirant qualiter hec constitutio observetur. Si alicubi fratres
indigent obsequiis puerorum secularium. honestos accipiant et securos. qui ad interiores officinas

nō admittat sine necessitate p. M. de discretor cōsilio inducata. s3 magis ipi fr̄es
p xp̄o huilitatis offitia nō recusent ⌈ quacūq3 de cā iuxta mulierē stet ul'
Nullus fr̄ p cōfessiōe audiēda seu alia ⌈ sedat n̄ ipe ⁊ soti libē possint mutuo
se uidere. Et caueat fr̄es oēs a suspectis cōsortiis ⁊ plixis colloquiis mulier. Et qui
cōfecerit q sotiis accuset ⌈ requirat seu recipiat q̄ ad fatiēdū s' obiam
Itē nlls fr̄ amictu notū cōtinetie inducat. Et q cōfecit a. M. p sex meses
ꝓbatiōis caputio puniat. ⌈ Nec de aliis quibzcūq3 ordinē nr̄z nō cōcer
Fratres nō sint iudices l' arbitri ⌈ tibz se aliqualit' intmittāt. Et qui cō
fecerit oī actu letimo sit priuat). ⌈ legē a festo. s. Fran. ·cīc'. Et infra
Ad otiositatē uitandā. lectores incipiat ⌈ Arceant at' clīci ad ingressum
scolar cū nō fuīt circa iūcta s' offā occupati. Et q otiosi īueti fuīt ul' ne
gligentes de intrādo. graui sbiaceat discipline. ul' de loco studiy emittant.
Nec occasiōe studiy ab huilitatis obsequiis ⁊ diuīs offitiys ullaten' eximant.
Studētes ex sua puītiā. alibi q3 parisius cōmorātes cōfessiōes nō audiant
nlls. n̄ casus emerget q aliq̄ uellet cōfiti cū lingua nlls ali' intlliget de
couentu. Mīst' insolentes ⁊ in studio notabil' neglīgētes remittāt ad
suas puītias de cōsilio discretor. ⌈ sine sui. M. l' custodis lrā. Et qui
Fratres sacros ordines nō recipiat ⌈ cōfecit ipō fc̄to a suscepto or̄ se nouit
esse suspēsū. Nec aliqs ad sacerdotiū pmoueat n̄ etatis sue ānū xxv.
Nullus fr̄ pcuret p se l' p aliū q̄quom̄ cōmitti s'. l' alti fri ⌈ attigerit
aliqua negotia pcuran̄ p reges principes l' platos seu ciuitates. Aut q maeat
ul' eqtet cū eisdē. Nec q̄ aliqs nimis se ingerat curiis plator l' q̄zlibet dnor
ul' dnar. Siqs q̄ cōtra fecit. oībz offitiys ordis ⁊ pmotionibz hēat indignus.
Et si sit sacerdos ipō fc̄to sit suspensus a cōfessiōibz audiēdis.

Hic cōmitto aliq̄ q tm̄ ptinet ad lectores bachalarios ⁊ registores.
q̄ ad familiā nr̄az nō ptinet.

De correctione delinquentium. Capl'm. vii.

Ad augmētū cōtinuū religiōis ⁊ ordinū q̄s romana suscepit ⁊ ap
probauit ecclā patiens studiis intēdentes. Et cōsiderātes attēti q nō intmissa
sedulitas discipline ⁊ religiōis. or̄ suꝑiores statq3 regulares salubrit' dirig̃t
et cōsuat. Qz q3 si cā petere l' remitti cōtingeret ordo quilibet collabi necc̄io
cogeret. Pensantes q si rītum psonar cōrectio renas meis ⁊ apices
seqret. h' rigor lentesceret ac multiplici laxatiōe torperet. Nos uris sup
plicatiōibz inclinati uob' auctē aplica indulgem'. Ut ad cōrectiōes ⁊ pu
nitiōes frūm eiusdē or̄ delīquetiū infligendas plati or̄ suꝑdicti

ad quos eadē spectare noscunt' rimulis ⁊ apicibz eisdē postpositis libē pcedere
ualeat s3 cōsuetudines approbatas ⁊ gn̄alia facta ⁊ fatienda instituta. Nec uo
lum' eisdem licē fratribz ab eisdē cōrectiōibz ⁊ punitiōibz aliquaten' appellar
preuia deliberatiōe ac maturitate debita obsuatis.
Ordinam' q nlls fr̄ prouitiali. M. inferior. n̄ ex spāli. G. l' puītial'. M. lrā
possit aliquē frēm absoluē a peccō iobiē cōtumacis. ꝓpotatiē uox retētionis
lapsus carnis. furti rei notabilis. Iniectiōis manuū uiolētē. Falsi testimony
in iuditio facti. Compositiōis l' pcectiōis q̄ publicatiōis libeli famosi. Falsifica
tionis sigilli cuiūcūq3 psone notablis. Falsē criminatiōis ī infamia cuiūcūq3
Siqs q̄ cōtra attēptauit ipō fc̄o actibz letimis sit puat? ⁊ si letime fuit cōphēs
carceri maciṗet. Dicim' at' iobiam cōtumacē qn̄ quis tn̄a monitiōe pmissa
factis cōtrariis intuallis iobediēs pseuāt. Nr̄ puīti ordinatiōe statuim' Qz si
quis frat' diuina pmittēte iusti ⁊ hostis antiq fallatia pcurāte qd absit pmemoratis cri
minibz qd absit fuit irretit'. p absolōnis bn̄fitio ad mīstros l' platos cor cōmissarios recur
rere dbeat ut ptates pncipis tenebrar effugiat sine mora. Mīst' uo ⁊ cor cōmissarii
diligent' attēdant q nūc oleū infundētes uinū iustio īfundē nō omittat. ut. s. dē
pn̄ia debita penitētibz nō modica grār fatiētes iniuriā quidē passis ī psona fama seu
rebz aliis satisfactiōez fr̄ fatiat. uel eos qui fecerit īiuriā nō absoluat. Talis q̄ absolu
in foro obtenta secto nō dz cōrectiōez iuditialis fori si crimen pbatū fuit impedire.
Si tn̄ fr̄ penites instigante se ppū anq3 sit delat' l' accusatus de crimē fatiē cōfit'
corā testibz ī cōfessiōe pueīt indulgem' ⁊ cōcedim' q. M. de plenitudiē ptatis et
grē a penis extremis de meliorator cōsilio testiū fratiē peītente q ad exterīscā for
quietare ualeat aliam nn̄ cōfusibili imposita pn̄ia salutari. Hoc q̄ intlligimus
de p' recursu ⁊ semp cū ptestatiōe q si relabant' illa de quibz fuerat quietati ad
statū pstinū redeant'. si de cor relapsu pbatio suffitiēs hēat.
Nullus cōfessor possit absoluē de tactibz īpudicis enormibz. n̄ q de lapsu carnis hēt
ptatē absoluēdi. Et qui ī tactibz h' cōsuetudinarie fuīt dephensi ⁊ moniti cāonice
si se nō correxerit puniat' sic de lapsu carnis. Si tn̄ p dcī tact' esset mltū enormes
abs3 monitiōe pmissā puniri possint. si mīstris uidebit' de cōsilio discretor. Et de so
licitatibz ex certa scietia ad pccr carnis idē iuditiū hēat.
Itē custodes nō pnt. absoluē a pdcīs ⁊ in puato cōmissis. n̄ p. M. spālit' cōmi
tatur eidem. ⌈ cōmittat alicui sbditor suor auctēz sua sup illis casibz
Itē si aliquis puītial'. M. ⌈ qui mīstris puītialibz rsuat. si cōtingat cōfitentum
mori l' ab offitio mīstry amoui. tal' cōmissio penes illū cui fc̄a fuīt. remaneat
donec. M. ī puīntia hēat. Et qcūq3 cōf' ex cēta scietia psūpsit absoluere

a prelatis sit ipso facto a confessionibus audiendis suspensus. nec restitui possit nisi per pro-
uincialem. M. Et quicumque uitiosus fuerit in hoc deprehensus legitime pena carceris puniatur.
Si quis autem ausus fuerit affirmare quod quilibet sacerdos possit absoluere a peccato super quo non habet
commissam auctoritatem et mandatum de prelatis et correctus reuocare noluit tamquam hereticus in subiectorum carceri
Generaliter et singuli prouinciales ministri et eorum uicarii. mancipetur.
Ac et custodes in prouinciis et custodiis sibi commissis fratribus constitutis ibidem. Nec non et fratribus
aliis eiusdem ordinis intendentibus ad eos declinantibus undecumque. absolutione et dispensatione indigentibus.
siue prius quam intrauerint ordinem siue post. in casibus excesserint pro quibus excommunicationis aut interdicti aut
suspensionis incurrerint sententias a iure uel a iudice generaliter promulgatas et hiis innodati scienter
aut in locis suppositis ecclesiastico interdicto diuina officia celebrantes uel ordines suscipientes
sic ligati notam irregularitatis incurrerint absolutionis et dispensationis beneficium ualeant im-
partiri nisi adeo grauis et enormis excessus fuerit quod sint ad eandem sedem merito destinandi.
Fratres autem quos pro tempore uos G. et prouinciales M. Necnon et uestras uices gerentes. Ac etiam uestri custodes
in proprios confessores habueritis. Absolutionis et dispensationis beneficium uobis cum expediat
ualeat impertiri iuxta formam concessionis super absolutione et dispensatione fratrum eiusdem ordinis uestri
superius facte. Et infra. Inhibemus insuper uniuersis fratribus ordinis uestri ne aliquis
eorum nisi in necessitatis articulo aliis quam prelatis suis peccata sua confiteri presumat. uel
aliis sacerdotibus eiusdem ordinis [illegible] et ipsius ordinis instituta.
Singuli fratres determinatos de consilio guardiani habeant confessores. quibus bis ad minus
confiteantur in qualibet septimana. possit custos absoluere. uel Guardianus
Ab excommunicatione pro iniectione manuum uiolenta si custodis presentia infra diem
no naturalem haberi possit. Aut uicarius guardiani si custodis uel guardiani presentia infra triduum
minime possit haberi. Hoc autem tamen priuilegium quod statutum non intelligitur de iniectione
atroci. uel de iniectione subditi in prelatum. Enormem autem excessum
Nullus incarceretur nisi pro manifesto et enormi excessu dicimus. uel ratione grauis
peccati. ut est lapsus carnis peccati. Inobedientia contumax. et perfidia heresis. uel ratione
circumstantie sicut est furtum rei notabilis. uel notorie factum. seu quod frequenter iteratum
Et de similibus idem uideatur habeatur. puniuntur. eo ipso actibus legitimis sit priuatus
Declaramus quod omnes qui pena carceris Unde quamuis liberetur a carcere non propter hoc
restituuntur ad actus predictos. nisi hoc eius beneficium expresse impendatur. Qui autem carceri
mancipandus habitu ordinis spolietur. debeat sustinere. Guardianus uel Custos uel
Si frater fecerit aliquid propter quod penam carceris eorum uicarius de consilio discretorum possit
eum detinere siue sit de eorum subditis siue non. donec per M. quid sit agendum de tali-
bus sit diffinitum. Hoc autem intelligitur debere fieri quando commissus excessus est rei eui-
dentia manifestus. Habeant autem boni carceres fortes et multiplices secundum humani

Quicumque per se uel per alium sigillum uel litteras prelatorum uel principum seu generalis uel prouinci-
alium. M. siue aliarum notabilium fratrum falsificare presumpserit ipso facto sententiam excommunicationis
incurrat. Et si legitime fuerit deprehensus carceri mancipetur. Qui si falsificauit
sigillum uel litteras generalis. M. non absoluatur ab excommunicatione. Nec liberetur a carcere sine spe-
ciali. G. M. mandato. malitiose per se uel per alium destruxerit aut in-
Quicumque fratrum litteras eorundem pedierit ne mittantur eisdem. retinuerit uel ap-
peruerit. suspensus sit omni actu legitimo ipso facto. Et cui hec pena non competit pri-
uationis caputio puniatur. Et hoc intelligimus tam de litteris quas ipsi aliis mittunt
quam de illis quas ab aliis transmittuntur. Nec releuentur nisi per suum prouincialem. M.
Si autem fuerint. G. M. per ipsum. G. M. tantummodo releuentur. Predicte autem pene sub-
iaceant qui superiores litteras ipsis missas legere uel aperire distulerint malitiose. Et qui
retinuerint aperuerint uel legere distulerint litteras missas socius generalis uel prouincialis
ministrorum seu missas etiam ab eisdem. litteras seu libellos famosos
Si quis fratrum tacito proprio nomine uel sub nomine alieno. ediderit eos mittendo uel ap-
ponendo. uel quolibet exponendo in infamiam alicuius. ipso facto sententiam excommunicationis incurrat.
Qui si editi fuerint in infamiam. G. uel prouincialis. M. non possit restitui actor eorum
nisi per. G. M. uel ab eo cui ipse in speciali duxerit committendum.
Si uero aliarum quarumlibet personarum infamiam tangant per prouincialem dumtaxat. M.
auctor ipse possit releuari. Et quicumque in hiis uitiosus fuerit legitime deprehensus
carceri mancipetur. et consilio custodum. generalis uniuersis. M. et custodibus
Mandat. G. M. de uoluntate quod grauiter puniantur imponentes ignominiosas
culpas et penas et graues iniurias irrogantes. et hoc idem faciat guardianus
de consilio discretorum. de persona summi pontificis. uel de constitutionibus
Si frater aliquis ore blasfemo apostolicis obloqui temerarie presumpserit
et in hoc legitime fuerit deprehensus pena carceris. uel priuationis. aut priuationis. uel
alia competenti pena secundum quantitatem delicti. aut blasfemie qualitatem per eum coram
quo deprehensus fuerit de discretorum consilio puniatur.
Item quicumque qui quamcumque personam falso et scienter de crimine infamauit
in occulto. non nisi a M. uel custode possit absolui. Si uero in publico
non absoluatur nisi a M. imposita sibi pena criminis de quo falso et scienter alium
infamauit. Nec aliquis istorum absolui ualeat a predictis nisi primo prout poterit
restituat famam infamate persone. Si uero de ueris in publico eum infa-
mauit puniatur ad arbitrium ministrorum. Ideo districte precipimus fratribus
uniuersis quod nullus in secreta collocutione sub sigillo confessionis aliquid dicat
quod uergat in infamiam alicuius. uel quod possit inter fratres dissensionem aliquam generare.

Item Quicumque frater sciens peccatum sibi in confessione detectum quoquo modo in scripto vel verbo revelaverit. ipso facto sententiam excommunicationis incurrat. Et si legitime fuit deprehensus carceri mancipetur. non defferat ambassiatas qualescumque quorumcumque personarum

Item fratres de inceps ex nostro ordine nisi prius exponat ministris vel eorum vicariis. vel custodibus seu guardianis in absentia eorumdem. Ipsique antequam permittant fratres predictos ambassiatas assumere. exponat priori consilio discretorum. Et si eis visum fuit quod ambassiate per ordinem sint honeste et non nocive. acceptent. prohabita licentia a suo superiore ad quem pertinebit. hoc sententiam incurrat.

Precipimus per obedientiam in virtute spiritus sancti. ut nullus frater per se vel per quamcumque aliam personam interpositam suadeat vel suaderi faciat alicui prelato regi vel principi. communitati castro vel ville. vel alicui alteri persone extra nostrum ordinem existenti. ut aliquid immutet de statu ordinis vel ordinatione alicuius provincie. vel unione vel divisione provincie. vel custodie. vel quocumque fratre seu fratribus de aliquo loco amovendis. Et quicumque sciens contrafecit ex nunc Nos. G. et provinciales. M. et diffinitores capituli generalis tale fratrem contra preceptum predictum scienter facientem excommunicamus in hiis scriptis. et ab omnium ordinum executione suspendimus. omnique actu legitimo privamus. Nec absolvi a dicta excommunicatione. seu a dicta suspensione relevari possit nisi per generalem seu provincialem M. vel eius vicarium. Et cum hec pena non competit prelationis caputio privatur Ac sine spe redeundi de sua provincia expellatur. pro se vel pro alio. quoquo modo

Item Quicumque frater cuiuscumque conditionis existat per se vel per alium. promotionem procuravit in nostro ordine per personam aliquam extra nostrum ordinem existentem. vel quod in aliquo loco ponatur vel quod removeatur. vel quod removeri non possit. sententiam excommunicationis incurrat. et omni actu legitimo sit privatus. et illa promotione et omni alia careat ipso facto. Nec relevari debeat nisi de assensu sequentis

In virtute spiritus sancti per obedientiam inhibemus districte. Ne quis causam depositionis capituli generalis. provincialis M. custodis seu guardiani. vel eorum excessum seu correctionem. Aut secretum capituli cuiuscumque. seu dissensionem diffinitorum. seu fratrum. Aut quod aliud unde ordo noster possit turbari vel infamari sciens audeat extra nostrum ordinem publicare. Et si quis talium fuit deprehensus omni actu legitimo et officiis ordinis per M. privetur. Et cum hec pena non competit probationis caputio privatur. ordinis nisi per provincialem M. de assensu capituli vel maioris

Item fratres non relevent ad officia partis eiusdem. constituta carceri debent

Item Nullus frater convictus de crimine propter quod merito secundum nostri ordinis incarcerari. promoveat ad studia generalia vel lectionis vel prelationis officium sine capituli provincialis assensu. Si tamen aliquis frater iam emendatus fuit et correctus de culpis gravibus commissis in sua provincia fama publica non existit. M. provincie illius de consilio quatuor priorum et discretorum fratrum custodum predicti fratris eundem fratrem valeat absque requisitione assensus provincialis capituli ad officia ordinis promovere secundum deum

visum fuit relevare. Iniungit tamen. G. M. per obedientiam omnibus. M. ordinis. ne in hoc aliqua partialitate ostendant. minus infames exponendo capitulis et magis infames secrete sine consensu capituli relevando. Predicta autem relevatio ad promotionem studii parisiensis minime se extendat. officium aliquod prelationis vel lectionis. si apostataverit

Nullus in super frater huiusmodi in ordine. cum notabili scandalo constituatur in perpetuum absque dispensatione. G. M. tunicam pecuniam vel res alias ludendo ad taxillos

Item Quicumque frater deprehensus fuit pena carceris puniatur. Et quicumque taxillos retinuerit. aut ad taxillos iocose luserit. pro prima vice ad terram panem et aquam comedat. pro secunda. actibus legitimis sit privatus. Si autem tertio in hoc fuit deprehensus carceri mancipetur. biles errores contra fidem catholicam. vel contra bonos mores manifeste

Item Quicumque frater detestabiles errores contra fidem catholicam. vel contra bonos mores manifeste continue detestando fructum pure et austitatis vite et in exaltationem carnalem amorem predicavit seu dogmatizavit publice vel occulte pena perpetui carceris puniatur. Et quilibet. M. tractatur diligenter inquirere de erroribus supradictis.

Item Nullus frater habeat seu teneat postillam Petri Iohannis super apocalipsim. Et quicumque contrafecit pena carceris puniatur. nisi suo provinciali. M. ipsam reddiderit infra mensem postquam sibi constiterit de mandato. Alia autem eiusdem fratris opuscula suo. M. sine morosa dilatione reddere teneatur in persona uno mense in posita super p. M.

Si frater fratri vel alteri persone minabitur vel C. portari probationis caputium teneat

Si vero manum levaverit vel etiam ad percutiendum arripuit contra fratrem. ei probationis caputium tribus mensibus imponat per altium predictorum. Si autem non graviter percusserit predictam probationem portet per annum imposita p. M. Si autem graviter percusserit vel ad percutiendum graviter lapidem vel etiam aliud proiecerit vel gladium vel etiam aliud eduxerit. Et qui in arma offensionis portavit vel in cella vel alibi tenuerit pena carceris puniatur. Nam si quis frater fratrem aliquem vel secularem enormiter vulneraverit vel mutilaverit. vel alicui venenum dederit perpetuo carceri mancipetur. Et eidem pene subiaceat qui hec eadem vel similia sibi procuravit. vel ad huiusmodi facienda inventus fuit machinari.

Qui per maliciosam concordiam seu conspirationem adversus aliquem et maxime adversus superiorem se erexit omnibus officiis ordinis et omni actu legitimo sit privatus. quousque post satisfactionem condignam per G. M. vel provincialem fuit restitutus. Non autem intelligitur maliciosa concordia quando subditi voluerit. G. M. vel alteri suo prelato aliquid intimare

Sub interminatione anathematis prohibemus ne aliquis verbo vel facto aliquo modo ad divisionem nostri ordinis laborare presumat. Si quis autem ex deliberatione contrarium fecerit ipso facto sententiam excommunicationis incurrat. et si legitime fuit deprehensus carceri mancipetur.

Fratres evidenter notati de suspectis consortiis et colloquiis mulierum que in iure prohibentur si admoniti et correcti sufficienter se non correxerint. si in officiis fuerint. ab omnibus

offitiis absoluat l' suspendat. Nec tali suspensi l' absoluti restituat n' i pui
tiali ca p. M. Si uo i offitiis no fuerit puiet libris 7 oi actu ltimo. Et qb
hec pena no opetit pbationis caputio 7 alijs penis grauib puniat ad arbitriu
ministroz. Et ad hoc minist fr tenean. Et intelligunt suspecta osortia no solu
de mulierib sz 7 de suspectis familiaritatib quibuscuq.

Quicuq fr osuet fuit a sotio suo fratre cu mulierib seqstrari de quib
iuditio plati sui merito possit oriri suspitio. si canoice monit 7 corect
se no emendauit. tanq suspect d' mlierib oib offitiis ol 7 actib ltimis sit
puatus. Et si talit puat itato duob fidedigs testib ouicat de seqstratioe
pdcta. vel si seqstratioes h' suspitioez multu uioleta faceret iuditio p
lati sui de osilio discretoz 7 pbent ltime. abs monitioe 7 punitioe pre
missa artet ad uitate dicedaz. Si uo vni testis fidedign de seqstratioe
pdcta appareat 9 eu 7 ali de lapsu carnis artet grauit i domo disciplie.
Si uo aliqs de inoiabili crimie pp qd ira dei ueit i filios diffidentie
fuerit qd absit notat 7 ouict carceri ppo mancipet. vbi oi die igne circa
eu accenso corpe denudato disciplinat. pane 7 aqua cottidie comedens
defleat uita sua i amaritudine 7 dolore. circa qd si plati fuerit negli
gentes. ipo fcto suis offitiis sint puati. Nullus fr opatioes alchimie
Districte p obiaz pcipit. G. cu ca gnali aut alias qualscuq opatioes
doctinaz l' artiu suspectaz q i pui no docet. 7 ab ecca vbate st. discere
exercere l' doce. seu libros l' scripturas otinetes talia scient retine psumat
Q' ouu fecit ipo fcto snaz excois icurat. Et si ltime fuit dephensus pea
carceris puniat. propetari libris 7 oi actu ltimo sit puat. Laica
Quicuq fr ouict fuit vo 7 clerici q libros 7 offa no hnt pbationis
caputio puniat. Et si qs tal' i morte ouict fuit carcat ecclastica sepltra.
Postremo 9 appatores locoz. Statuim q. Minist du uisitat. qn eis ui
debit expedire de h' diliget iquirat l' inqri fatiat p custodes. Et si
quos tales iuenerit de suis locis eos expellere teneant. Dicim aute
appatores locoz quib si dant obie recedeb. pcurat eas p pces seculariu
reuocari. vel q alios de suis locis natiuis. seu qs extraneos reputat sbditos
vl' platos. secu nolut hre. l' etia pacifice sustinere.
Fratres icorigibles cu suis excessib osciptis 7 examinatis fidelit p
ministru l' Custode seu visitatore ad puitiale ca transmittat. Q2
adeo icorigibles fuerit. q nec clpa cognoste huilit. nec pniaz odignaz
subire noluerint. i carcere mantentur. Si uo pniaz accipiat 7 corectioez

pmittat. eis cu nimia pnia ipoat. qua si portare otepserit ad osueta uitia
reuertentes i sequti ca pena carceris puniant. secrete quaz suo ex
Teneant aut fres exeuntes p obiaz i reditu suo cessus suos notables
intimare. Et si vn' fr excessu altius sciuit p duas uias ut pote p con
fessioez 7 p aliu modu. no pp hoc min' te ut pdcat dice quar 7 7 alti
suo supiori. ab eo p obiaz reqsit. q2 hoc nllo m sigillo ofessiois pudicat
quin poti si taceret iobie crimen icurreret. Et si qs ouu dixit l' assueuit
et corect reuocar noluerit oi actu ltimo puetur.
Ite Dogmatizare q fiat qui frem corripit de aliq excessu sz norma euaglicaz
in oculto. no tenetur dice suo supiori qnuis ab eo p obiaz reqsit. Similit
Q2 qn aliq st sotij i crimie no te alt altiu reuelare supiori q pt 7 dz pdesse
ac aiaz periculis pcaue. ex snia toti gnalis capli hoc diffinitu e hac doctina
ee pestifera 7 no sana. p eo q cede pt i detrimetu ol 7 iuris pudicium disciplie
cu plati scire debeat sbditoz excessus no solu ut puniat. sz 7 ut possint pe
riculis pcaue. Et id circo oem qui tal' dogmatizat 7 tenet puam' libris 7 oi
actu ltimo. Q2 si post tale pniaz ptinax fuit pena carceris puniat.
Nullus fr aliquem de aliquo actu i publico accuset. cui ueritas l' fama pbari
no possit. Q' uo ouu fecit. p eo qd frem omisisse assueuit. pena sustieat
q accusato ifligi debet si ouict fuiss. Dicim at accusante qui cora plato
obligat se ptestes aliqs ydoneos ad pbandu. Ide fiat de eo q scient ac
cusat aliquem de aliq de q fuit sufficiet corect. Si uo i pbatioe ifamie
de q tuc accusat defecit. pro culpe modo ltime puniatur.
Quicuq fr deposuerit cora quocuq plato l' uisitatore falso 7 scient d' aliq
crimie 9 frem l' aliqua psona. l' ad hoc faciedu induxit. vl' reuocauerit
false. l' ad reuocadu induxit qd uere deposuit. ipo fcto snaz excois icurrat.
Nec possit n' p. M. puitiale absolui. ~~vl' p aliu cui ipe i spali h' duxit omit~~
~~tendu. Supiores uo. s. Minist Custodes~~ ita du taxat q pius satisfatiat
put s' possible fuit i forma sz qua deposuerit l' reuocauit. s. pu l' oculte.
Districte p obiaz inhibem' ne psone accusantes. accusatis l' alijs aliq
mo reuelent. Qd max de noib accusantib misity. ihibem' n' de crimie
accusati i sua excusatioe petierit a suo supiore s' accusatis 7 testiu noia
reuelari. obiaz accusatis. ne scient de noib accusantiu se iquirat. Et
Inhibem' 7 p eu qs de crimie accusat 7 petit accusantiu se s' noia re
uelari. Et quicuq ouu fecit reuelari. dz. l' 7 inqreb no possit n' p. M.
puitiale absolui. vl' p aliu cui ipe i spali h' duxit omittedu. Supiores

nro. s. M. C. et Guar. si in inquirend l' reuelan contra fecerint. Nec non et subditi ac
cultores eor reuelatores eisde. infra sex mises xv. dieb in pane et aq tm p totam
die sine dispensatione ieiunare p obiam teneat. alias eor absolo sit irrita.
Ministri possint uisitare fres sue prouincie publice et oculte Ac sigilatim
coram se uocare et proponere priuati l' publice l' postponere sic eis uidebit expedire
Custodes aute uisitare n pnt prius l' priuate. n a ministr eisde spalr comittatur
Et ne simplicib fratrib ignorantia sit occasio delinquendi. M. cu uisitat
et constitutiones tam aplice sedis qm alias ord ad uisitatores spectantes eis i uul
gari diligent exponat.
Ordinam q nullus M. prouincial Custos a pnia qua imposuit. M. Nec
Guar a pnia qua iposuit custos. Nec aliqs inferior a pnia qua iposuit
quar absoluat aliquem nec mutet sine licentia iponentis. Et si contra factum
fuit ipi absolutio sit irrita.
Pena non i plerisq statutis pena carceris excois suspensionis et priuationis exp
ti et ex deliberatione contra facientes. mitt. nolum fres ligari ad illas n sciet
censura excois suspensionis et silium
Ite ubicumq i constitutionibus continet aliqua ubi non sit ia lata sentia. sz tm modo
cominatio de futuro. Nec ibi exprimit a quo impoi debeat l' infligi. Intellig ab eo
infligi debere cora quo tunc pbat excessus. dum m tal excessus correctio ptineat ad eundem
In priuatione uo offitiorum ord. intellig priuatio non solum plationis. sz et confessionis pdi
cationis lectionis diffinitionis uisitationis et electionis ad eam p discretos In priuatione
uo actuum legitimor nolum q intelligat priuari exequtio ordinum l' testificato
in uidatio n spalit exprimat. Ne at labor gnalis capli sit irrita et i conte
ptu ueniat ordis disciplina. M. C. et Guar constitutiones dilige fatiat obsuari
quas qlibet quar i loco suo studeat dilige hre et i sua custodia suare. cauens
ne extraneis publicet. Ipas et fatiat semel i mse vel infra duos mses ad
minus fratrib suis legi. maxie septe p capla q oem tagunt coitate. Si qs
uo inuenerit discolos cogat eos ad plena obsuatia penarum q i ipis constitutioni
bus st taxate. Et si eor contumatia exegerit et grauiores iponat. Nec penas
i eis taxatas comutet n fuit hesitatio i conscientia. obliuio i memoria. Vl in
corpore ipotentia fatiendi. Concedit tm M. i casu spali atq ex ca rationabili
comutare penas l' leuiores ac et mitigare. Or si ex remissione eor soluet
ord disciplina accusent eu gnali. Ordinat et. G. M. cu gnali caplo
vniuerso q si contingat mori. G. Ministru. Acta ordis ac sigillu offitii ministri
sigilent sigillo prouincial. M. illi prouincie si pns fuit. et sigillis sotior eius
dem. G. M. et custodis et guar loci i quo contigerit eu mori. Vl uicarior corde

in absentia pdcor. et sigillis aliquor frm solepnium si q fuint tunc pntes
i conuctu. q sic clausa et sigilata tradant eisde sotiis. G. q ea teneantur
consuar fidelit et tradere successori. M. G. p obiam salutare. Si uo ni ltum
distaret tps ca gnal possint trade sic clausa et sigilata. M. prouintiali. qui
ad gnale cap proxime celebrandu fideli portar debeat et tradere. G. M. successori
p obiam salutare. Si uo. M. aliquem prouintiale contigerit grauit infirmari
Acta sue prouincie et sigillu sui offitii. i sua pntia sigillis sotior suor. Custo
dis i cui custo fuit. et guar i cui conuctu infirmat. Vl i eor abntia uicarior
corde fatiat claudi et sigillari i aliqua capsa tuta q trib seris claudat. quar
vna custodi pdicto. Alia sotio. M. eiusde. Alia guar tradat. Et pdcti con
ueniat dcta acta successori. M. fideli assignari p obiam salutare. Or si pdcts. M.
morte preuent hoc non posset exequtioi mandare. idem fatiat sotii sui cum
custode et guar pdctis sic supius e expssum.
Caueat at. M. prouintiales a multitudine constitutionum preceptorum. pp obli
uionis et trasgressionis periculu euitandu. prouintialium et quorlibet
Ut apostatas et isolentes nri ord. n uris salutarib monitis acquiescant
excoicare cape et ligare ac carceri trade si uidebi expedire. possitis. auctore
aplica concedim facultate.
Uolentes apostatis uiam precludere. Nos. G. et prouintiales. M. ac diffi
nitores ca gnal excoicam i his scriptis oem frem apostatante ab ord nro.
Et ex decreto pntis statuti anathematis uinculo inodam. Intelligimus
aut apostatante oem qui sine licentia l' contra obiam supior suor p tras loca seu pu
trias. cu habitu l' sine habitu. cu sotio l' sine sotio ierit. l' uagabundus fuit
Ac gnal abs eiusde ord licentia quolibet discedentes
Ordinam et q ois apostatas ab ordine nro. carceri mancipetur.
Quicumq frat incarceratu frem a carcere liberauit. l' consentiens fuit ut recedat
sine licentia Minist seu custodis s assignati. Et fr incarcerat manus ord euasit
ta liberans qm consentiens. ta guar qm ei uicari. qm custos frat incarcerato assignatus
si de pdictis conuicti fuint carceri macipent.
It Quicumq fr sine. M. G. licentia. quam nullus eo inferior dare possit. plationem
quacumq extra nri ordinem recepit. sic apostata nri ord heat. Nec i locis frm recepiat. sz tamq excoi
catus ab uniuersis fratrib euitet. Idem de illis statuim q pmoti st
quor uita i famis i scandalu ord nosat redundare. Et nullis h' licentia concedat
nisi prius resignet ordinum libros et res alias. put i priuilegio aplico contine.
Postq uo inotuerit sufficient custodib frem aliquem l' aliqs ab ordine

de suis apostatas se custodiis ipsi vel ipsos in singulis provinciarum suarum conventibus in capitulo fratribus congregatis bis in anno excommunicatum vel excommunicatos nominatim et expresse denuntient vel denuntiari faciant usque quo de talium apostatarum absolutione per documenta litteraria eis fuerit fides facta. Ministri vero provinciales anno quolibet in suis provincialibus capitulis in die diffinitionum omnium suarum provinciarum apostatas publice denuntient seu denuntiari faciant excommunicatos donec ut predicitur de eorum absolutione litteraria constiterit eis.

Quilibet M. provincialis habeat ordinariam iurisdictionem auctoritate G. M. excommunicandi capiendi incarcerandi ac pena alia puniendi super omnes apostatas aliarum provinciarum in provincia sua. Quod possint custodes et guardiani in casu necessitatis. Et fratres alii potestatem habeant apostatas nostri ordinis capiendi. Caveant autem M. et C. quod non permittant apostatas sue vel alterius provincie seu custodie in scandalum nostri ordinis evagari. Apostate qui in suis custodiis commode recipi corrigi vel conservari non possunt per provincialem M. de custodia ad custodiam vel si necesse fuerit per G. M. de provincia ad provinciam transferantur. Eorum conditiones et demerita custodibus ad quorum custodias et ministris ad quorum provincias per ministros de quorum fuerint provinciis fideliter intimentur. Ut hii qui ipsos translatos habebunt regere circumspectiores esse valeant circa eos.

Nullus apostata redire volens ad ordinem repellatur. Sed iuxta mandatum domini pape Benedicti xii. salva ordinis disciplina recipiatur et saluti anime sue ut premissum est consulatur. Nec proiciatur quisquam professus ab ordine sed provideatur pestilentibus de remedio dicte translationis vel de vinculo proprie disciplinae.

Bndt xii

Ordinamus quod G. M. teneatur omnes provincias ordinis dumtaxat exceptis inferius designatis infra decem annos postquam ad officium ministri assumptus fuerit per se visitare. Et visitando easdem provincias illum ordinem teneat qui expeditior videbitur capitulo generali. Et postquam unam provinciam visitaverit numquam postea causa visitationis redeat ad eam priusquam omnes reliquae provincie ab eo fuerint visitate. Quod si forsan casus aliquis arduus emerserit propter quem provincia visitata prius aliis que visitate non fuerint indigeret visitari. Tunc dictus G. M. si per M. provincialem et custodes dicte provincie fuerit requisitus vel generali capitulo vel ipsi G. M. propter magnam necessitatem vel enormem excessum videretur fore ad eandem provinciam causa visitationis intermissis aliis provinciis redeundum possit ad eandem causa visitationis redire provinciam, ne aliarum profectus aliqualiter negligatur. Ubi autem ex quacumque rationabili causa huiusmodi visitationis ordo interrumpitur ipsa causa cessante eundem ordinem visitandi resumat. Et ubi visitationem predecessor dimiserit ibi eandem visitationem debeat inchoare successor. Si vero eundem G. M. contigerit litteratime (?) impeditum quod per se visitare non possit tunc pallium vel alios ydoneos deputet ordinis fratres huius visitationis officium exercere. Ad tres vero provincias ut prefertur exceptas quas G. M. non teneatur

per se visitare videlicet Ybernie, Crete, ac Terre Sancte, infra eosdem decem annos mittat dictus G. fratres ydoneos et discretos ad huiusmodi visitationis officium de consilio generalis capituli deputandos qui ipsas provincias visitare teneantur tam publice quam private.

Singuli quoque M. provinciales illas videlicet que parvas per singulos annos. Qui vero magnas habent provincias de triennio in triennium ad minus conventus et alia loca suarum provinciarum visitare et complere in eis visitationis officium teneantur. Quod si rationabili causa cessante non fecerint a suis ministeriis debeant amoveri. Prefati quoque G. M. teneantur fideliter facere relationem in capitulo generali. Hoc idem facere teneantur de statu provincie sibi commisse M. provinciales. Et quicumque alii qui provincias visitabunt.

Item cum in eodem ordine aliqui fratres fuerint et sint excellentes in devotione huius professionis Ordinamus quod tales sic viventes per prelatos suos benigne tractentur et favorabiliter in suis devotionibus nutriantur in suis dormitoriis vel cellis. Caveant autem predicti prelati ne fratres aliquos ad heremitoria mittant pro residentia ibidem facienda, nisi maturos solidos et probatos in observantia regulari ubi fieri poterit bono modo.

Item quod decreto Nullus audeat conventus aut loca seu heremitoria multiplicare aut de novo hedificare seu hedificari facere non solum per fratres quin etiam per seculares sine auctoritate domini nostri pape dominorum diocesanorum G. et M. provincialium licentia sine periculo conventuum propinquorum in quorum terminis huiusmodi contigerit attemptari. Salva tamen decretali Bonifatii viii. que incipit Cum ex eo. de excessibus prelatorum libro vi. ubi sic dicitur. Cum ex eo quod predicatores Minores et religiosi alii mendicantes in civitatibus castris villis et locis aliis ad habitandum domos et loca de novo suscipiant seu olim suscepta dimittunt seu ibidem ad alia transferentes diversa scandala quamplurima provenerunt et frequentes clamores ad sedem apostolicam preferantur. Nos super hoc providere volentes hac presenti prohibemus edicto ne deinceps aliqui vel aliqui de predictis quibuscumque super hoc privilegiis muniti existant quod ipsis contra tenorem constitutionis presentis nullatenus volumus suffragari in aliqua civitate castro villa seu loco quocumque ad habitandum domos vel loca quecumque de novo recipere seu hactenus recepta mutare vel ea venditionis permutationis donationis aut cuiusvis alienationis titulo quocumque in alios transferre presumant absque sedis apostolice licentia speciali plenam et expressam de prohibitione huiusmodi mentionem faciente. Si secus egerint irritum decernentes. Per hoc tamen eis qui vitam ducunt heremiticam seu solitariam eligendam de maiorum suorum licentia in cellas et mansiones seu habitacula in heremis sive locis ubi non sit hominum habitatio de propinquo possint acquirere ac mutare non intelligimus interdicere.

De visitatione provinciarum. Capitulum viii.

Quum autem dicatur quod fratres qui sunt ministri visitent et moneant fratres suos

et humilit' ⁊ caritatiue corrigat eos. Ad pstandu eis adiutoriu ⁊ ad corrige
dam negligetia Ordinam' vt a tcio i tciu anu p visitatores pales uisitet'
totus ordo. Ita q qz puītia vnu visitatorē hēat. cui det' vn' soti discret' qui
succedat ei i visitatiōe tpe infirmitatis l' mortis. cu q possit collatiōez hēe ⁊ osi
liu i dubijs. nō expssis eor nōib' de qb' ag' si fi potit bono m̄
Teneat' aut M. ⁊ diffinitores bona fide puidē de fr̄e ydoneo mtiōe honestatis
discretiōis ⁊ zeli ad tale offiz exequēdu. Qz si an egressu de sua puītia mori
contigerit l' alit' ipediri. Misi' ouocatis custodib' qn bono mō potit intce
et aliqb' discretis de diuisis custodijs de visitatore l' sotio i cau osili mx pre
missas aditiōes. de ydoneis possint ⁊ debeat puidē. ⁊ ad h' tn̄ M. q osuletes tnat'.
Qz si alt'u istoz post exitu de sua puītia an igssu puītie uisitāde decesserit
vl' alit' fuit lgitime ipedit'. Teneat' Custos illi' custodie. vl' Guar' illi' loci in
custodis abstia. supstiti puidē de sotio usqz ad puītia uisitādaz. Tuncqz p'
Custos uisitāde puītie tnat' s' sufficiete sotiu assignar Acsi i sua custodia
decessisset. Ordinet' a' i. gnali ca'. q prouītia quā puītia debeat uisi
tare. Ita q post fz puītiale ca' uisitate puītie a ca' gnali. tali tpe icipiat
visitare q expleta uisitatiōe puītiali ca' visitatores puītie ualeat itesse
qd' immediate pcedit ca' gnale. Si uo ōtigat q pp morte. G. M. visi
tatores puītiaz n possēt hēe puītiale ca' an ca' gnale. Ipi visitatores in
p' seq' caplō puītiali si uoluerit potiūt intesse. Et tūc debeat notificare. G.
M. que notificaū erat ca' gnali. Nichilominu' a' si accusan' fuīnt accuset
ipi. G. M. Ite visitet singl'a loca absqz ostitutiōe psonaz ⁊ hedifitioz
mutatiōe in locis ōuētualib' infra sex dies. In nō ōuentualib' at infra
tres dies ad plus suu offiz exequat'. Qz postqz ad loca friu puenerit exequi
incipiat infra duos dies. n' mag'a euidēti necessitate l' cōi fratz utilitate
fuīt differendu. Visitatores a' h' nō intromittat se de occultis vel in
discrete corectis. Nec de discretiōe aut de indiscretiōe corectiōis discutiat.
nisi talis indiscretio p fr̄es fuīt accusata. Caueat at ne sup crīmib'
de quib' ifamia nō pcessit inqrat pticulārit' anq crīmia h' publice accu
sent'. Procedat a' i h' modu. Ingssis visitatorib' locu uisitādum
legat' ?. ⁊ ostitutiōes dn̄i Bndci ppe. xij. ⁊ gnales ostitutiōes or'' nri. qz
ptinet ipis visitatorib' p suo uisitatiōis offō utilit' exeqndo nsu fuīt
expedire. Postea p obraz ⁊ i vītute sc̄e sci pcipiat vt oes qui integabūt'
ab eis rñdeant bona fide. si sciēnt l' fama ē frem pnte l' absente de quo
fiet intgatio excessisse ō aliquē articulu pdcoz. Ita q frem l' fama possit
pbari.

Postea dicat fr̄es culpas suas ⁊ egdiant' fz ordinē Ita q residui maneant egs
sum. de quo in publico fuerit accusandus. Accusatores q scribende st' sb' certis
ūbis nr̄e cybatiōez capli oscribant'. fiūt at accusato postqz fuīt reuocatus
audietia nō neget'. et sic p ordinē culpe dicant' ⁊ cu debita corectiōe pnīe
imponant'. Visitatores isti i nllō cau ptatē hnt excōicari suspendendi
l' interdicēdi. n' spali missi. a. G. M. Nec pnt absoluere custodes. n' a quadrag'
nec ad mon' ire monialiu n' sup hoc hūerint lrāz spalez. Ite pnīe quas
imponūt nō pnt se extedere ultra anu. Fr̄es a' tnant' visitatorib'
suis i hijs q ad offiz visitatiōis ptinet ⁊ nō i alijs obedire. Et de nllō tnat'
obedire eisdē qd' nō possit p duos alios fr̄es pbari. Visitatores g'.
iux' forma p'missaz corrigant excessus friz qs uisitat. hoc saluo q excess'
M. puītialis ⁊ si qua alia iuenerit difficilia caplō puītiali reportent.
Et i eodē ca' post diffinitoz electiōez vna die dūtaxat i corrigendis p'u'
excessib' suu offiz exequat'. Et cu mis'tro ⁊ diffinitorib' corā illis tm̄ q sciūt
corectionē extrat de iuctis. n' sit tal' excessus q sit pena publica puniēdus.
Alijs uo agendis capli nō intsint. Nec ipi ca'o intsint soti eorūdem.
Quicqd a visitator portauit ad ca' gnale corrigēdu ibidē defferat illud
sb' sigillo illi' loci i quo iuenerit. Si uo visitator reputet ad notabile
ualdē i puītia corrigendu. qd' M. ⁊ diffinitores capli nō possint l' nolint
corrige seu corrigēdu nō reputet. casus istruct' cu ratiōib' ⁊ opiniōib'
utriusqz ōscptis cont' sb' sigillo. M. ⁊ visitatoris mittat' p discretu illius
puītie electu ituz ad ca' gnale. ipi ca'o gnali. l' ad min' mittat p se si ca'
nō ōuenit. ⁊ nllātenu' ōsentiret. Ad extirpatiōez uo maloz i nr̄o
ordiē pululātiu ne succrescat Iniugim' visitatorib' uniuersis. vt si quas
Inuenint puītias uitiosas i suptuositate hedifitioz ⁊ vestiu l' esu carniu
Aut egtatiōib'. Vel relaxatiōib' aliis discipline. a' gnaliu statutoz ta
Ministros qz puītias tnant' accusare caplō gnali. Teneat' n' pri
obiam statu puītiaz qs uisitat siue bonu siue malu eidē gnali caplō
nūtiare. Siqs aut visitator obtē ac vitatis ōteptor amore l' odio
dissimulātiōe aut paliatiōe h' statu mendacit' nūtiasse pbarē. i habilis
ad cuncta nri or'' offa p. gnale ca' cu m̄ datis ⁊ iobrē nota reddatur.
Nec ullo m' in puītijs quas visitat. seu i eoz puītialib' caplis existētes
de statu eoz pdcto ūbo l' scpto phibeat testimoniu ipis. Nec aliqs ab
eis h'mōi testiōiu postulare psumat. eisdēqz uisitatorib' prouintie
a quib' mittūt' de vestimtis ⁊ expensis si indiget tā i eundo qz i redundo.

debeat puide. ¶ A prouitus uo qs uisitat nichil p h's petat l'accipiat
ullo modo. Et si ꝯtrm fecint accusent cā gnali. ¶ Nulli ī visita
tori lr̄e comendatitie ꝯcedāt. ¶ Excessus at visitatoꝝ examinati p
puītiale cā tr̄asmittāt correctioī cā gnal'. Ita tn̄ q si visitator ī illa
puītia fuīt nūtiet eidē. Siuō absens fuīt sighficent ei excessus suꝯ
pl'rās pātēs ut se excusatur ꝯpareat cā gnali. ¶ Alioqn̄ de hijs in
quib; fuīt accatus nichilō' puniet. ¶ In sup ordinam' q singulis
ānis visitet dom' parisiēsis p spāle visitatorē missū a gnali. Q̄
si inuenīit aliquē insolētē de studētib; cū puītiali. M. possit eū re
mittē ad suā puītiā. ¶ Conuēt' sacri loci de Assisio. sit sub
manu puītialis. M. cui' tn̄ uisitatio. M. G. ꝑtinē. ¶ Conuētus
quoq; loci vbi erit rō curia seu ubi pcūr' ord' ratiōe sui offitij mora
trahet p spāle visitatorē missū a. G. M. ānis singlis p'uate q pub'ce
visitet'. ¶ Sz ad visitatiōes h'i ꝯuocet' oēs fr̄es n̄ri qui ī d'cta curia
quocūq; titlō morā trahūt ꝯtinuā. ⁊ subitiant' p'ut exegit disciplīe.
Et ī ipo ꝯuētu ponat' p ipm̄. G. M. fr̄es diūsaꝝ nationū q suaꝝ
nationū plat' ⁊ alijs psonis notablib; ad romanā curiā uenietib;
fuīr ualeat qn̄ ⁊ sicut sz deū pcūru ord' uidebit' ext'i esse. ¶ Pre
fati at visitatores attēdant solicitē vt ī locis qs uisitāt picturaꝝ
abusus tollat' oīo. Sic q nec falsitas ī rep'ntatiōe. nec īdecētia
ī ymagine nec ad retrahēs a deuotiōe ī pictis ualeat appārē n̄ris.
Nā nec rep'ntatio t'initatis nec figātio ei'. nec lasciuus ā disso
lutus sc̄oꝝ l' scāꝝ gestus ap' fr̄es pingi ā picta r'manē sinant'.

De Electione Ministroꝝ tā Gnālis. q̄z puītialiū. Ca'. ix.

Q Um sz r̄ā G. M. sit a puītialib; M. ⁊ custodib; eligēdus. Ordinam'
q ad electionē pcedat' hoc mō. Electorib; ꝯgregatis die ad eligēdū
p̄fixa. p' inuocata sp̄s sc̄i grā fiat īclusio electoꝝ. sic h'et' in illo. ¶. de cā gnāli
M. G. in p'mis se accuset corā oīb; rc. Deīn. M. puītial' ubi fit cā. disquisitores in
stituat de duoꝝ l' triū ꝯsci' discretoꝝ. q singloꝝ uota seorsū alīq'tulū corā oculis oīm
pquirat fidelit' ⁊ ꝯscribāt. Ita q singli anq; recedāt ab eis audiāt quali ꝯsc'psint
uota sua. Et fr̄es electores ī exp'mēdo hijs ūbis utat'. Ego fr̄ talis. M. l' Custos talis
puītie nōio talē fr̄em p gnāli mīst'. Q̄b; p ordinē ꝯsc'ptis stati ī eodē loco anq;
fr̄es recedāt l' colloquat' ad īuicē publicet' in mediū q sc'pb'ūt. Q̄ si diuina grā
inspirāte unanimit' ī aliquē ꝯcordauīt. illi electio firma ē abs; alia ꝯgne.
Siuō ī partes inēq'les se diuisint. ille ī quē plures medietate oīuz eligentiuz

ꝯsensint. p'tq; electio fuīt pnūtiata de eo. Tali electiōe ⁊ pnūti ꝯstitutiōe rc. G.
ord'. Mīst' h'eat' auctē puilegioꝝ n̄rō oī a sede ap'lica īdultoꝝ. Surgat tn̄ vnus
ex electorib; a pdc'o. M. l'. C. deputat' ⁊ dicat. In n̄. pris ⁊ fi. ⁊ s. sc̄i. Amē.
Ego talis fr̄. Noīe meo ⁊ noīe oīuz uēz qui mecū ꝯsensistis eligo talē fr̄ez
in. G. M. toti' ordis n̄ri. Q̄o f'cto Incipiat stati. Te d'z laudam'. Et ī oī
pnūtiatiōe electiōis forma p̄d'cta ab oīb; fr̄atib; uniformit' obs'uetur.
¶ Siuō r'fato h'i scrutinio quoties electorib; uidebit' expedire ꝯtigeret
q nulls eēt electus a maiori parte electoꝝ. possit' coīt' ꝯp'mittē ī tres uel
quatuor fr̄es ydoneos ⁊ discretos. qui uice oīuz de p'fitiēdo ualeat puidē.
¶ Si uō. G. M. mori ꝯtigerit an' festū. s. Michael'. Mīst' ī cui' puītia
l' admīstratiōe morit' l' ei' uicari' teneat' sine dilatiōe sighficare oīb;
mīst'is quib; potit bona fide vt ī penthecoste seq'ti fiat cā' gnāle. ¶ Si
uō p't p̄d'cz festū. s. Michael' decessit. nūtiet' nichilō' ut dcm̄ ē. nō tn̄
fiat cā' gnāle. n' alias illo āno debuerit celebrarī. s; celebrab'i ī seq'ti āno.
Et hoc ī loco ⁊ puītia ubi p. G. M. ordinatū fuerat celebrarī. ¶ Predc's
uō. M. puītie ubi fiet cā' gnāle. p'tatē h'eat sup fr̄es coh'rcēdi eos ī hijs
q ad expeditioēz capl'i ptinet. quis; electus fuīt. G. si fuīt p'ns. Si uō ab
sens. ipē. M. puītialis ubi fiet cā. assumptis secū duob;. M. vno tras
montano ⁊ alio cismontano de se ipis l' alijs. de vno. M. puideat. qui
sup alios us; ad finē capl'i h'eat p'tatēz. Qd' ⁊ intlligim' quacūq; alia de
causa. M. G. p̄d'cto cā nō potit intesse. ¶ Nō possit Custos illi' puītie
electus ad gnāle cā' qn̄ suus M. p'ns nō fuīt. Alijs at tractatib; capl'i gnāl'
nō intsit. ¶ Circa uō electiōez puītialiū. M. silr̄ pcedat'. sic ī electi
one. G. M. Excepto q electores nō oz includi. nec ī fine cantari Te deuz
laudam'. ¶ Ordinam' at q ipi puītiales. M. ꝯuocato puītiali cā a
s'bditis. i. a fr̄atib; de coꝝ capl'o puītial' eligant'. ꝯfirmādi. p. G. M.
Electores uō puītialiū. M. postq; ad cā' ꝯuenerint eligat' p'eise ī die seq'ti
Q̄ si ī ip'a die nō elegerit. l' in eligendo nō ꝯuenerit. ex tūc. G. M. eis p
uideat' de mīstro. Nichilō' tn̄ ipi electores possint ⁊ debeat puītie de vīo
prouidē. ¶ Possint at puītiales. M. eligi de toto ord'e. ¶ Q̄ si ī pui
tiali cā ꝯgāto. M. puītialē mori ꝯtigerit. l' absolui. possint ī eodez
cā ꝯgāti. aliū s' eligē ī Mīstrū. anq; ad hoc missi nō fuerit l' uocati.
¶ Custos at ī cui' custōa morit' puītial'. M. p'tq; sibi de mōtē ꝯstiterit
cto die p'fixo ⁊ loco ī q possent fr̄es comode ueīre. puītiale cā' teneat
ꝯgāti potit ꝯuocare. vbi p'pīquus fuīt t'min' puītialis capl'i celebrandi.

De electiōe puīti
aliū mīstroꝝ

Custos u° illi loci custodie i q° ca° celebrat' l' si ipe defuit. 7 i puin° vicari
Mist' nō hēat. Guar' illi loci i q° ca° celebrat' tenebit ip̄z ca°. donec electio. M.
fuit celebrata. Et vicari' de assu maioris ptis ca° fuit institut'. qui ex tunc
capl'z teneat 7 regat puitiā. q̄usq̄z. M. i puitia hēat. Nullus fiat in.
M. electus utat' offitio vicarie. Cū hoc videat' ꝯ statutū gñalis colly.
Electioē u° celebrata t'minatoq̄z ca°. vicari' puitie. duos fr̄es instituat d'
corpoē ca° fidedignos de ꝯssu eiusdē ca°. Et cū electionis decreto mitte debeat
sine mora ad. G. M. p ꝯfirmatioē petēn. Q' de electioē 7 d' electo ac statu
ipius puitie sciat 7 possint. G. M. iux q° expedit reddē certiorē.
Nullus fr̄. fungat' simul Custodis 7 lectoris offo. l' visitatoris. n̄ maife
sta necessitas id requirat. It fr̄es assignati seu deputati curiis d'nor
In quib' ꝯtinue l' frequēt' eos adēe oporteat. nō ponant' nec dimittant'
in offitiis or'. Illis dūtaxat exceptis q nō sō' alibi 7 ap illos. s' 7 i curiis ipis
et ap curiales oz l' expedit exceri. Si u° Guar' nō ꝯuētualē mori ꝯtigerit
post puitiale ca°. Custos de assu. M. de guar' puidat illi loco. cū aliq̄z ꝯsilio di
scretor. Nec tn̄ illū amoueat sine. M. lcn̄a sp̄ali. Locū at nō ꝯuētualez
dicim' ubi. xiij. fr̄es 7 s. pro maiori parte āni nō pñt debite ꝯmorari.
Diffinim' q̄ Custod' 7 Guar' hēant p p̄latis ex p'uilegio d' Clemētis pp
q° d'r Mare magnū. eis cura ꝯmitti aiar. Et guar' i oib' obediat suis cu
stodib'. Caueat tn̄ ne i suis offitiis ad se inuicē pturbent'. Mist'
puitial' qū vadit ad ca° gñale. ul' alias exit puitiā. vel sic infirmat' q̄ non
possit cā puitiali interesse dimittat vicariū de discretor ꝯsilio. Vicarius
at sic institut'. si Minist' i gñali ca° fuit absolut'. l' ip̄z interim mori con
tingēt. remaneat vicari' auctē Mist'. 7 ca° gñal'. Q' si. M. absens abso
lutus fuit i ca° gñali. offz' exerceat don' s' ꝯstitit q fuit absolut'. Et ex tūc
offz' exerceat vicarie. don' puitiale ca° fuit ꝯgatū. Vicari' iste puin
tialis. M. 7 alius vicari' a puitiali ca° istitut'. eandē hēant ptatē i oib'
exceptis hiis q vicariis. M. ex p'uilegiis sp̄alit' ꝯcedut'. Possīt 7 institue vicariū
Custodes l' Guar' de ꝯsilio discretor si casus necessitatis id reqrat. Nō autē
possīt. ad sacros ordines pmoui facē. nec ad ordinē recipē. nec eiicē iā receptos.
It fr̄es nō mittat extra puitiā ad moradū. nec alios recipiat i sua puintia
moraturos. Itē fr̄es nō transferat de una custodia ad aliā. ad moradū.
n̄ euidēs necessitas l' cōis utilitas id reqrat. Et hoc de assu illor custodum
si fieri potīt bono modo. Et b'uit' de loco ad locū nō mittat fr̄es. n̄ ex causa
necessaria fuit faciedū. Custos sili cū vadit ad gñale ca°. vl' quacūq̄z

aliter

alit' exit custodiā foris aliq̄ȝdiu moratus. vicariū instituat i sua custo°. de aliq̄z
ipius custodie ꝯsilio discretor. It pp euitāda pi'clā. Nolum' q̄ passim guar'
qū de domo exeūt uicariū instituat. n̄ certos fr̄es discretos 7 securos. Et hoc d'
M. suor ul' Custodū ꝯsilio. Fr̄es patietes defectū natalui. i. nō ltīmi. n̄
fiat p̄lati i or' n̄ro. nec vicarii ordinarii. ita q̄ oporteat eos tenē ca°. Alit' at
poni pñt ad modicū tps i q nō oporteat eos ca° p̄sidē. Nec possint 7 fr̄' i͞qui
sitores or' n̄ri. nec 7 or's s̄te Clare. Nec fiat diffinitores. n̄ cū eis fiat dyspen
satū. Nec talis dyspēsatio i p̄dictis sortiat' effcm̄. donec s' sigillo noto 7 autētico
puitiali ca° fuit ctitudinalit' declaratū. Nullus fiat p̄sitiat' i offo
n̄ possit iuxta cōez s'uar. q° ta ap̄latis q̄z s'bditis obs'uet'. max' i uestib' ab'is alctī.
Exequtioēs at ꝯfessionū quaruicūq̄z psonar ex n̄ri ordine ꝯcessetur. 7 p̄la
tionis offz' nll's hēat decreto nisi xxx°. ānos ꝯpletos hēat in etate.
It p obviam ihibem'. ut nll's fiat i aliq° electioē seu visitatioē. l' pmotione
aliciu' ad ad offz' or' fatiat colligatioēs l' inductioēs ꝯminando pmittendo
laudiis mēdacit'. ul' mēdacit' detrahendo. Et q sciēnt' ꝯfecit. ipo facto ab

De ꝯuenctib' ad ca°. puitiale Ca°. X°. || oī actu lītimo sit p'uat'

Qum i dicat. Q' Minist' 7 Custod' possint i singlis puitiis fr̄es suo
ad ca° ꝯuocare. Ordinam' ut i singulis āniis. i singulis prouitiis
puintiale ca° celebret'. iuxta q° mag' ꝯgruit cuiz regioni. In quo locus
et dies sequtis ca° assignet'. Ita q̄ redeūtes d' ca° gñali p'tē p'cedēti ualeat
interesse. Ad istud at ca° ꝯueniat Custod' 7 fr̄es d' puitia. s'z q̄ i cap°
puitiali fuit ordinatū. puiso tn̄ q̄ multitudo ueniētiū euitet'. Et ideo
nll's fr̄' p p̄dicationis offo ad puitiale ca° mittat'. n̄ de mist' ꝯsilio 7 assu.
In hoc at ca° 7 aliis electionib' uocē p se nō hēant fr̄es i monastiis ꝯmo
rantes. Admittat' tn̄ ad electioēz discreti ad ca° trāsmittēn i locis iuxta
quos morat'. sic fr̄es ceti de ꝯuētu. Nullus fr̄' pus l' absēs possit in
electioē aliq° facta p sautiniū. uocē suā alti ꝯmitte n̄ iux formā q̄ i p'uileg°
dn̄i Nicolai de custodib' ꝯtinet'. Fr̄es ꝯuet' eiusdē uenire bona fide
Ad p̄fixū at diē electionis discreti oēs p obviaz tñant'. Et guar' p obviaz
tenet' denūtiare oib' quib' poterit bona fide. Et ut aliq̄z ambitio
et isolētia euitet' ne crescat ordinat. G. M. cū vniuso gñali caplo°
ut nll's fr̄' eodē āno i electioē discreti. ~~n̄ i approbatioē mittēdor ad ... m~~
ad puitiale ca° seu custodiale uocē hēat n̄ unā. Et si sec' fcm̄ fuit secda
uox nlla sit. 7 int' uocas eligētiū minime ꝯputē. Ordinat in sup'
q̄ fr̄es iuuenes nō hēant uocē in electioē discreti. n̄ i approbatione

De electioē discreti

mittendorum ad ipsum capitulum. Postquam etatis sue .xx. compleuit annum secundum custodis inditum
de consilio discretorum nisi de ipsa etate aliud testimonium certius habeatur. ¶ Lectores uero
extra suas prouincias legentes et filii fratres extra suam prouinciam studentes in electionibus discre-
torum ad prouinciale capitulum uocem tamen actiuam habeant et non passiuam. Hanc autem electionem
discreti ad capitulum transmittendi fratres faciant post diem. Alioquin M. custos uel eius uicari-
us prouideat de discreto. Quem si mori contingerit uel itinere impediri ante exitum de
custodia sua alterius prouisio ad M. pertineat uel custodem.
¶ Guardianus autem teneat capitulum quando de excessibus M. uel custodis uel de eorum insufficientia
et de aliis causis mittendis ad capitulum prouinciale perquirit. ¶ Cum uero de guardiani ex-
cessibus inquiritur aliquis eorum institutus a guardiano de consilio aliquorum discretorum
teneat capitulum. ¶ Predicti uero de excessibus prelatorum et insufficientia eorum diligenter
per obedientiam inquirere teneantur. Et alii fratres inquirenti teneantur bona fide ueritatem
pandere. In predictis autem inquisitionibus tam reuelantes quam accusantium nomina quam inqui-
rentes ad penam que in aliis uisitationibus ponitur obligentur. ¶ Custos autem huic
scrutinio non intersit. Istud autem scrutinium ultra unius diei spatium nolumus
prolongari. ¶ Excessus autem guardiani qui mittitur ad capitulum prouinciale recitentur
ei in publico coram suo conuentu si ad dictum capitulum non fuerit perfectus. Et si aliquid
graue accidisset in prouincia uel contigisset in uia quod aliter ad capitulum missum non
esset, debeat frater quibus notum est coram diffinitoribus accusare.
¶ Isti in loco capituli congregati ipsa die quiescant et deliberent usque ad mane diei
sequentis. Et tunc audita missa ingrediantur capitulum. Et inuocata spiritus sancti gratia
fiat sermo fratribus in communi. Deinde eligant ex se ipsis tamen quatuor diffinitores
per disquisitionem trium quorum M. C. uel guardianus loci uel duo ipsorum si tertius defuerit
duxerint eligendos. Si autem in electionibus diffinitorum plures quam quatuor
maiorem partem uocum medietatem omnium habere contingerit, illi qui plures uo-
ces habent pro diffinitoribus habeantur. Si uero qui pauciores habent ex ipsis fuerint
in equali numero, iteretur scrutinium quo ad illos quousque per pluralitatem uocum
electio unius alteri preferatur. ¶ In hoc capitulo prouinciali custodes et guardiani per se si
presentes fuerint uel per litteras si absentes suis officiis renuntiare teneantur. Quorum
renuntiatio a M. uel ab eo qui tenet capitulum loco eius cum diffinitoribus in fine
capituli si uidebitur admittatur. Si autem M. interesse non poterit et uicarius
eius defuerit, custos in cuius custodia celebratur capitulum teneat capitulum loco eius.
¶ Predicti uero diffinitores possunt corrigere M. prouincialem, diffinire et ex-
pedire cum ipso omnia que ad capitulum prouinciale pertinebunt. Que sunt hec.
Collatio super transmissis ad capitulum. Correctio eorum que in prouinciali capitulo

corrigenda notificantur. Ordinatio locorum et eorum que ad necessitatem morum et honestatem
prouincie uidebuntur pertinere. Cum diuerse prouincie diuersis consuetudinibus uariantur.
Nullas tamen constitutiones uel ordinationes ibidem faciant absque maioris partis capituli consilio
et assensu. ¶ Subditi autem qui fuerint diffinitores in generali uel prouinciali
capitulo precedenti non sint diffinitores in sequenti proximo consili capitulo. Et dicimus subditos
huiusmodi hic esse, sed ministris prouincialibus constitutos. ¶ Predicti autem electores
quintum ex se ipsis eligant qui in hoc tantum possit articulo, uidelicet si .iiii.or diffinitores
in correctione M. in partes equales se diuiserint, ut eorum sententia ualeat cui ipse
duxerit adherendum. Idem tamen qui sic eligitur in capitulo prouinciali non intelligitur pro diffin-
itore. Vnde anno sequenti possit eligi diffinitor. ¶ Electis ergo diffinitoribus littere
que super facto prouincialis M. a fratribus locorum sunt transmisse, eisdem diffinitoribus presententur.
Et si qui sunt in eodem capitulo qui preter illa que scripta sunt probabilia tamen habent dicere de ministro, dif-
finitoribus tamen dicant. Qui super scriptis aut taliter relatis habita seorsum diligenti
deliberatione ministrum corrigant secundum formam superius pretaxatam. Et quandocumque diffinitores
uoluerint de M. inquirere teneatur ipse M. de capitulo exire. Hec autem inquisitio ultra
unius diei spatium non protendatur. Quem si incorrigibilis fuerit ipsum ab officio ministerii
suspendant, et uicarium de consilio et assensu maioris partis capituli diffinitores constituant
ac sine dilatione causam incorrigibilitatis per capitulum approbatam sub sigillo uicarii uel
custodis M. significent generali. Si uero insufficiens reputetur, eidem similiter signi-
ficetur. Ita tamen quod nichil horum fiat absque maioris partis capituli consilio et assensu.
¶ Minister uero sic suspensus non instituat uicarium. Nec intromittat se de officio
donec de suspensione fuerit iudicatum. Nec ei precludatur uia quin possit ire ad G. M.
ad se si uoluerit excusandum. ¶ Teneantur autem fratres in prouinciali capitulo immediate prece-
denti capitulum generale inquirere de G. M. Et de eius notabilibus excessibus certis et in terminis
explicatis. Et tales excessus per custodem certum ad capitulum generale transmittant sub sigillo
M. custodis et guardiani loci in quo capitulum prouinciale celebratur. Vel custos mittatur a custodibus
ad quos spectat illa correctio. G. M. extra repetitet h'. M. uisitationes in capitulo generali.
¶ Item per obedientiam teneantur capitula prouincialia significare capitulo generali de excessibus et insufficientia
ministri. Et de receptione personarum inutilium per eundem et de bono et communi statu prouincie.
¶ Si uero quod absit aliquis prouincie status per prouinciale capitulum generali capitulo fuerit mendaciter
nuntiatus et huiusmodi mendacium fuerit per legitima documenta probatum, custodes et diffini-
tores qui in huiusmodi mendacium consenserint inhabiles ad cuncta nostri ordinis officia sint et inobedientes et
mendaces per capitulum generale reddantur. ¶ Et cum de predictis inquiritur M. de capitulo exire teneatur.
Et si pax non fuerit causam probationis scribat et sciat quod secundum illa que mittentur procedetur
in capitulo generali. ¶ Accusationes autem petitiones et statuum prouinciarum insinuationes non

in vna lr̃a s; singlā sigilati ĩ singlis litteris ad maiorē expeditioēz . gñali cap̃ mittet . et forma scribendi prout ordinauit alias cap̃ gñale ab oĩbus obs̃uetur . Ita q in litteris mittendis ad cap̃ gñale de statu puĩciarum nō ponat nomen puĩcial' . M. sigillū tn̄ ei in hijs litteris apponat sic sup̃ius ē exp̃ssū . Predicte aūt lr̃e clause sint . Nec . M. eas legat aut videat q̃ ɔtinet in eis . Nichil aūt scribat cap̃ gñali p̃ repetendo . M . l' amouendum ipm̃ a puĩciali cap̃ . Possint tn̄ scribere si qd hn̄t dicere ɔ ipm̃ . ¶ Jdē mod' scribendi circa custodes et guardianos ad puĩ tiale capl'm teneat'. De ptinentibus ad Capitulum Gñale · Cap · xj.

Q Uum dicat . Q fiat cap̃ gñale vbicumq; a . G . M . fuit ordinatū . Sta tuim' de volũtate . G . M . ne vltra tres annos . G . cap̃ differatur . Nisi . G . M . cum gñali cap̃ p̃xio p̃cedenti p̃ max' necc̃itate duxit plongandum .

¶ Jt' p̃p labores fr̃m ɔparciendos . Ordinam' q . G . cap̃ altn̄ati citra montes et vlt' de ceto celebret' in quacumq; puĩcia et loco . G . M . duxit ordinandum

¶ Ad . G . cap̃ . Conueniat . M . quilibet tm̄ cum vno honesto socio . et Custos elc̄t' a custodibus . et vn' discret' a cap̃ puĩciali elc̄tus . Jta q Custos portet lr̃as testimoniales sb̃ sigillis custodū . Et discret' sb̃ sigillo . M . Custodis et Guard' loci . in q p̃fatū cap̃ fuit celebratū . Et si altu' istorum mori ɔtigerit vl' tal' infirmari q nō possit venire . Alius Custos a Custodibus . et alius . Di a Custodibus et guard' l' discretis aliquibus . a . M . vocatis eligat' . Si tn̄ ɔtingat ex p̃dictis aliquē l' aliq̃s nō venire : nichil eorum q p̃ cap̃ expedienda sūt . omit tant' p̃p hoc . ¶ Si aūt aliquē de venientibus ad cap̃ gñale ɔtigerit manifeste impe diri ne veniat . tn̄eant' fr̃es reliquum de loco ad locum sociare donec societas oc currerit oportuna . ¶ Jdē fiat de redeuntibus a . G . cap̃ . domū in suas puĩcias redeunt . ¶ Jdē fiat de fr̃ib; euntibus p̃ p̃fictioē puĩcial' . M . Q si aliq de p̃dictis remansit qui iudicio . G . M . l' cap̃ . nō fuerit ltime ĩpediti . si in offō p̃laciois l' lectiois fuerit absoluat' . et in eisdē repoi n̄ possit vsq; ad seqns cap̃ . G . ¶ Null' aūte t'minū p̃fixutū ad intrandū audeat p̃uenire sine licn̄a . G . M . si p̃ns fuit . Vel illi' . M . in ei' absn̄tia . in cui' puĩcia cap̃ celebrat' . ¶ Jt' Null' ad gñale cap̃ venire p̃sumat . n̄ cui ex offo l' ɔstitutioē hoc ɔpetit . Aut de licn̄a . G . M . l' puĩcialis sui . M . si gñalis . M . offm̄ tunc vacaret . Quicumq; alr̃ venit vl' intētione veniend' puĩciā in qua morat' exierit ipo facto oĩ actu ltimo p̃ annū integrū sit p̃uat' . Et si capl'i locū intrauit p̃ guard' loci l' ei' vicariū stati p̃ obiaz expellat' . ¶ Jdem p̃ oĩa dicim' de exeuntibus custodias . intentioē veniendi ad cap̃ puĩciale . p̃ . M . puĩciales nō vocatis l' nō licētiatis . Aut in . M . ab sentia p̃ ei' vicariū vel Custodē custodie in q cap̃ celebrat' . ¶ Jtem

obiaz
nulla ɔstitutio de nouo facta p̃p̃e valitā q p̃ obligaret sup̃ eoitate or' inducatur n' in vno gñali cap̃ p̃uenit' ordinet' . et seq̃ntis t'p̃e p̃ fr̃um p̃bet' experientiā . et in alio . G . cap̃ cōfirmet' . ¶ Ordinam' q gñalis cap̃ diffinitores sint . M̃ist' . Et vn' s̃bdit' de q̃lz puĩcia in puĩciali cap̃ ad hoc elc̄tus . Et dicim' hic s̃bditos oēs s̃b puĩcialibus . M . ɔstitutos . Salua tn̄ . G . M . correctioē absolutioē et elc̄tioē q sz ɔ'ã ministros et Cu stodibus ɔcedunt' . ¶ Jn q cap̃ . Mist' p̃ se si p̃ntes fuerint . l' p̃ lr̃as si absntes renun tiare tn̄eant' . quorum renuntiatio a . G . l' ab eo q tenet cap̃ loco ei' cum ɔsn̄u . G . cap̃ si videbit' admittat' . ¶ Declarat aūt . G . M . cum gñali cap̃ . q fr̃es habitātes actu ext' suas prouĩcias puta parisius . l' in alijs studijs gñalibus . nō p̃nt eligi pro discretis ip̃arum p̃uintiarum suarum ad cap̃ . G . Nec . M . G . admittat petitioēz si ei sup̃ hoc ~~admittat~~ porrigat' ¶ Jn oĩbus aūt memorati capl'i diffinitioibus sn̄ia plurium indistincte p̃ualeat et inuiolabil' obs̃uet' . Nec ab ea aliq̃s appellare p̃sumat . ¶ Porro fr̃es qui veniunt ad . G . cap̃ . qui nō occupant' in diffinitioē negotiorum cap̃ quol; die excepta vigilia et dn̄ica p̃ent . solēpnit' celebret una missaz ad honorē virginis gliose : qd' et volum' in capl'is puĩcialibus obs̃uari qn̄ fi' potit bono mo ¶ Congregati igr̃ . Minist' et dc̄ti Custodes feria sexta p̃ria añ festū pentecostē . et nō prius quiescat et deliberet vsq; mane diei seqntis . Et tunc audita missa Jngressi capl'm Cantet ymnū Veni creator sp̃s . Deinde dicat' . V . Emitte sp̃m tuum et creabunt' . etc̄ . orō . Deus qui corda fideliū . etc̄ . ¶ Tunc lr̃e testimoi ales custodum . M . G . et puĩcialibus p̃ntent' . Postea tractet de statu et corre ctione . G . M . hoc mō . M . G . Jn p̃mis corā oĩbus se accuset . Post hec eg' diat' . Q egresso . Guard' loci assūptis secū aliquot discretis fr̃ibus de ɔuentu de eos . M . cum . C . in ɔclaui recludat . Jta q nllaten' exire valeat . Nec illis vllo mō aliq̃ alimenta ministret donec puidit vt oz circa statū . G . M . Et ad hoc tm̄ includetes qz inclusi fuerint tn̄eant' . Jta q si q̃s ɔfecit excoicat' sit ipo facto . Processus inclusorum sit tal' . M . puĩcial' illi' puĩcie in q cap̃ celebrat' . Vl' si ip̃e defuit Custos illi' puĩcie elc̄t' a custodibus ad gñale cap̃ Requirat in p̃mo a singlis p̃ ordinē si qua hn̄t dicere de excessibus et insufficientiis G . M . Et singli tn̄eant' bona fide incusare ipm̄ de quibus reputauerint incu sandū . Q si aliq incusatioes notabiles p̃ponat' . dc̄s . M . puĩcial' vl' Custos cum duobus discretis quos ex p̃ntibus s' assumat diligent' ɔscribat . Quas p̃tq; ɔscripsit et mox in mediū recitauerint eidē reuocato audientia ɔcedat' . Et eodem egresso iterum sup̃ accusationibus et excusationibus eorum collatio habeat' . Q' p̃ acta p̃dicti disquisitores singlorum vota sicut in elc̄tioē fatiēda p̃mo p̃curant . vtrū eis appeat deinde . G . M . esse corrigendū l' penit' amouendū . Quibus

conscriptis et mox in medium recitatis ultra sententiam maioris partis medietate
omnium ad correctionem eius vel amotionem procedatur hoc modo. Si tamen fuerit corrigendus
per M. et C. continuo ibidem corrigatur. Si vero penitus amovendus predicti tres
disquisitores eidem revocato seorsum et secreto prius suadeant cessionem volun
tariam. Et si in continenti non cesserit habeatur nichilominus pro amoto. Et stati
ipso foras egresso. hostioque ut prius firmiter observato ad electionem alterius similiter
procedatur. Ita quod in mane festi sequentis habeat ordo alium. M. G. presente vel absente.
¶ Feria. ii. penthecostes mane cantata missa de spiritu sancto. intrent fratres locum capituli
et fiat sermo fratribus in com. Quo completo recitetur nomina fratrum defunctorum a tempore
G. capituli proxime precedentis. pro quibus dicatur psalmus. De profundis. et in fine Requiem eternam.
etc. Pater noster. Et ne nos. A porta inferi. Requiescant. Dominus vobiscum. Dominus vobiscum.
oratio. Absolve. ¶ Nomina autem fratrum ibidem recitata ad singulas provincias de
portentur. ut in singulis provincialibus capitulis similiter in modo absolvantur. Post hec littere
provincie presententur. Et recommendatitie in fine capituli legantur et ordinetur quibus fuerit
respondendum. ¶ Nullus religiosus alterius religionis vel professionis. nullusque secularis
cuiuscunque ordinis dignitatis vel status tractatibus dicti capituli admittatur. Missi ad
excusandum fratres qui non venerunt audiantur. Deinde fiat collatio super hiis que de
provinciis ad capitulum sunt transmissa. Provideatur per G. M. et diffinitores de singulis
ut oportet. De correctione corrigendorum. De ordinatione ordinandorum. Et perquiratur
diligenter qualiter regula et statuta generalis capituli in singulis provinciis fuerint custodita.
In fine assignetur locus in quo sequens capitulum celebretur. Et fiat communis confessio et
absolutio. prosequentibus benedictio. Apostatis anathemazizatio. postea
Cantetur. Te deum laudamus. V. Confirma. oratio. Actiones nostras etc. in fine
per Christum dominum nostrum. Amen. ¶ Talis autem solempnitas in fine provincialis capituli observetur.
Quicquid autem de cetero fuerit statutum in capitulo generali. sub sigillo. G. M. ad singulas
provincias deportetur. De suffragiis defunctorum. Capitulum xii.

Statuimus. ut pro fratribus nostris omnibus in nostro ordine decedentibus
quilibet sacerdos nisi contigerit cum langore vel itinere impediri quilibet
ebdomoda celebret de mortuis unam missam privatam vel appropriatam cum colecta de mor
tuis. Ceteri vero fratres clerici dicant unam vigiliam ix lectionum. Layci vero. Centum
pater noster cum totidem Ave Maria. Et hoc si omittatur in una ebdomada possit suppleri in
alia. omnibus statutis capitulorum provincialium que ad hoc pertinent revocatis. ¶ Ordi
namus etiam. Quod pro fratribus et familiaribus nostris defunctis quorum recommendatio facta
fuerit in capitulo generali quilibet Sacerdos unam missam de mortuis celebret annuatim
Quilibet frater Clericus. Lectionem psalterii. Quilibet laycus Centum pater noster. Et pro vivis et

familiaribus Missa et psalterium et pater noster totidem persolvantur. ¶ Ordinamus
etiam ut pro Cardinali qui in ordinis decesserit regimine a quolibet sacerdote ordinis
tres misse de mortuis celebrentur. Et a quolibet Clerico unum psalterium
Et a quolibet layco. CCC. pater noster. Et idem fiat pro G. M. in offitio de
cedente. ¶ Et pro illis qui vadunt ad capitulum generale si contigerit eos mori tunc
una missa tunc dicatur a quolibet sacerdote. Et similiter pro procuratore ordinis in curia in offitio
decedente. ¶ Offitium pro defunctis fratribus et benefactoribus et pro illis qui
in nostris cimiteriis sunt defuncti ter in anno solempniter celebretur. scilicet. prima die ante
festum Marie magdalene. Et prima die ante festum beati Michaelis. Et feria secunda
post dominicam. lxx. Similiter offitium fiat pro patribus et matribus fratrum. ultimo die feriali
ante adventum. Clerici vero dicant vesperum et vigilias cum. ix. lectionibus. et missa cantetur
Layci vero dicant. C. pater noster. ¶ Statuimus quod in quolibet conventu ordinetur
ebdomedarius qui missas alternatim pro vivis et mortuis specialiter celebret
vel recommendet omni die pro summis pontificibus et cardinalibus illis maxime
qui sunt vel fuerunt nostro ordini favorabiles et devoti. et pro omnibus benefacto
ribus tam vivis quam mortuis qui recommendantur ordini in qualibet regione.
¶ Item singulis annis pro hospitibus qui in itinere fratres receperunt infra
tavam beati F. ad honorem ipsius sancti appetatur una missa conventualis et una
privata a quolibet sacerdote. Et a quolibet clerico. Lectio psalterii. et a quolibet layco. C.
pater noster. ¶ Obitus Illustris domine Johanne condam regine Francie. pridie nonas aprilis per
totum orbem celebretur. Et fratres omnes solliciti sint in missis et orationibus
habere de ea memoriam specialem. ¶ Item ordinat. G. M. de beneplacito totius
capituli generalis. quod pro anima domini Conradi tulensis episcopi ordinentur suffragia
specialia in quolibet capitulo generali.

Expliciunt constitutiones ordinis minorum generales

¶ Incipiunt Constitutiones Reverendi patris fratris Johannis de capistrano per eum facte in sacro
monte alverne. anno domini 1444. tempore pontificatus pape Eugenii. anno 13. Quo
tempore iste pater fuit institutus primus Vicarius generalis familie de observantia
cismontane. vigore bullarum ipsius pape Eugenii. Sed quia non fuerunt facte
de consilio et assensu generalis congregationis. non in totum postea vigorem obtinuerunt
Sed quia in eis multa notabilia sunt. ex constitutionibus ordinis recolecta. Ideo
dimisso prohemio brevitatis causa. cetera scribentur. Et procedit secundum xii
Capitula regule.

P[rimo] Primo circa p[rimu]m ca[pitulu]m. Prouidendu[m] e[st] utilit[er] de capitulis i[n]stituendis. Vn[de] pro
quadam conformitate futuru[m] a constitutionu[m] or[dinis] n[ost]ri. Dico a ordino q[uod] circa t[em]p[u]s congregationis
fr[atru]m sive ca[pitu]li n[ost]rar[um] familiar[um]. Quilibet loc[us] eligat suu[m] discretu[m]. Ad cui[us] electione[m]
admittant[ur] o[mn]es professi p[re]sb[iter]i sive layci. Et h[ab]eat[ur] respect[us] ad maiore[m] p[ar]te[m] fratr[um] dom[us]
u[e]l loci sive convent[us] uno du[m]taxat a no[n] zelo n[ost]ro mito. Qui discreti ut p[er]mittit[ur] electi
cu[m] guar[dian]is locor[um] toti[us] p[ro]uincie i[n] loco ca[pitu]li co[n]gregati. p[ost] a[n]n[u]m o[mn]ia i[n] no[m]i[n]e d[omi]ni. iiij[or] diffinitores
eligat de fratrib[us] coadunatis ibide[m]. Vel de existe[n]tib[us] de familia i[n] loco congregationis
u[e]l ca[pitu]li an[te]dicti. In quor[um] diffinitor[um] manib[us] p[re]s[ent]ib[us] guar[dian]is a discretis vicari[us] q[ui] pro t[em]p[o]r[e]
fuit resignet p[ri]mit[us] vicariat[us] off[iciu]m l[itte]ras a sigillu[m]. Quo facto p[re]dicti diffinitores guar[dian]i
et discreti p[ro]uideat dilige[n]t[er] a discutiat a examinet co[n]ditio[n]es a op[er]a vicarii resignati.
Et sic ei[u]s s[ecundu]m deu[m] videbit[ur]. Vel illu[m] reeligat p[ro] a[n]no futu[r]o. Vel aliu[m] mag[is] ydoneu[m] scie[n]tia
vita co[n]scie[n]tia morib[us] a exe[m]plis. q[ui] eo[rum] vita fratr[um] seq[ui] valeat salte[m] q[uo] ad abazia a vestiar[ia].
Cui[us] electio tu[n]c e[ss]e i[n]telligat[ur] canoni[ca]. q[ua]n[do] salte[m] p[er] maiore[m] parte[m] fr[atru]m p[re]dictor[um] uno du[m]taxat
uoto fuit concordit[er] celebrata. Et q[uo]d citi[us] fi[er]i pot[er]it a R[euerendissimo] p[atre] M[agistro]. p[ro]uincie confirma[ri] postulet[ur]
iux[ta] forma[m] institutionis offitii m[e]i. Et nullo m[od]o ultra trie[n]niu[m] cuiq[ue] vicarii offitiu[m]
extendat[ur]. p[er] i[n]teruallu[m] t[ame]n sequentis trienii vel salte[m] duor[um] anor[um] licita sit electio d[e] eod[em]
cu[m] circu[m]stantiis an[te]dictis. Et i[n] qualib[et] anni congregatione. Vicari[us] cu[m] diffinitorib[us] an[te]dictis.
et no[n] sine eis guardianos ordinet. quorlibet locor[um] n[ost]re familie. p[ro]nu[n]tiados i[n] capi[tu]lo
p[ro]uintiali ut legat[ur] in tabula iuxta i[n]stitutio[n]e[m] an[te]dicta[m]. Et ut o[mn]ia s[ecundu]m deu[m] a recta
co[n]scie[n]tia fiat rite. Et quilibet vicari[us] o[mn]ia loca domos vel co[n]ue[n]t[us] a fr[atr]es s[ibi] co[m]missos salte[m]
bis i[n] anno studeat visitare. a diligent[er] inq[ui]re[re] a corrige[re] q[ui]cq[ui]d reperexit corrigendu[m].
p[er]sonar[um] acceptio[n]e a i[m]pedime[n]tis iustitie quibuslibet resecatis cu[m] n[ost]ra t[ame]n p[ro]uintiar[um] i[n]
iungetis. | ad ordine[m]. qui xviij

Circa s[ecundu]m ca[pitulu]m. Dico a determino Q[uod] Null[us] recipiat[ur] | annu[m] etatis sue non
attigerit. et qui ultra u[el] ui[ri]le[m] potius q[uam] puerile[m] ostendat. Et qui sit ydone[us]
et apt[us] ad labores religionis a onera supportanda. Et null[u]s fr[atru]m iuvene[m] que[m]piam
vel etate p[ro]uectu[m] adulationib[us] suasionib[us] vel blanditiis p[re]sumat attrahe[re] ad n[ost]ra[m]
religione[m]. Ymo vita[m] n[ost]ra[m] accipe[re] volentib[us] diligent[er] a seriose exponat[ur] rigor
potius n[ost]ri stat[us] quo ad obs[eruantia]m paup[er]tate[m] a castitate[m] a cetera q[ue] i[n] n[ost]ra r[egul]a co[n]tinet[ur].
Et mod[us] a vivendi q[uo] ad petendas elemosinas. q[uo] ad bonas co[n]suetudi[n]es a cerimonia[s]
or[dinis]. de ieiuniis vigiliis a orationib[us] disciplis a ciliciis a aliis austeritatib[us] vite
n[ost]re. Vt puta ire sine calciame[n]tis. sine camisiis sine linteaminib[us]. sine pe
cuniis in itinere a ubiq[ue]. Et o[mn]i t[em]p[o]r[e] sive sanitatis sive i[n]firmitatis dormire cum
habitu a nu[m]q[uam] sine eo. nec i[n] publico sine h[ab]itu appare[re] i[n] mo[dum] secularium p[er]sonar[um].
Cu[m] mag[is] expediat nos h[on]estate[m] s[er]uare q[uam] qua[m]cu[m]q[ue] m[u]l[ie]res seculares. Nec

sint p[ro]pitu[m] Vicarii ad recipiendu[m] quoslibet i[n]disti[n]cte qui se p[re]sentat ad or
dine[m]. s[ed] solu[m] m[odo] iux[ta] dispositio[n]e[m] r[egu]le a statutor[um] n[ost]ri or[dinis] a illi qui p[ost]q[uam] re
cipiant[ur] ad pan[n]os p[ro]bationis no[n] p[os]s[u]nt comode sua bona si qua h[abe]nt paup[er]ib[us]
erogare instruantur ut de illis fatiat testa[me]n[tu]m et de reb[us] suis disponant
sic[ut] d[eu]s inspirau[er]it eis. Disponat a eis de vestime[n]tis secularib[us] q[ue] secu[m] portat ue
nientes ad religio[n]e[m] a no[n] s[er]uet[ur] p[er] fr[atr]es. S[ed] si uult ipse s[er]uari fac[er]e remittat ea ad
pare[n]tu[m] domu[m] vel ad suu[m] beneplacitu[m] fatiat ea s[er]uari. Aduisent a ipi nouitii
Q[uod] si p[ost]q[uam] h[ab]itu[m] n[ost]re religionis susceperint Voueru[n]t religionis i[n]gressu[m]. Statim
suscepto habitu intelligunt[ur] tacite p[ro]fessi. Simil[ite]r si in ip[s]a h[ab]it[us] susceptio[n]e fir
mu[m] p[ro]positu[m] q[ui]sq[ue] h[ab]uit ad seculu[m] no[n] redire q[uo]d o[mn]i[n]o uita[m] mutare. a i[n] religione
p[er]seuerar[e]. Et pari m[od]o intell[igitu]r obligat[us] si infra a[n]nu[m] p[ro]bationis firmo p[ro]posito et
deliberata m[en]te se p[er]seu[er]aturu[m] spondeat i[n] vita r[egul]a[ri]. Et m[u]lto magis si effitacit[er]
voueat. Simil[ite]r si infra a[n]nu[m] p[ro]bationis scie[n]t[er] a sine p[ro]testatio[n]e habitu[m] p[ro]fessor[um]
defferat. distinctu[m] ab h[ab]itu p[ro]fessor[um] p[er] triduu[m] co[n]tinuu[m]. Simil[ite]r si co[m]pleto p[ro]bationis
a[n]no. remaneat i[n] religio[n]e cu[m] h[ab]itu sine p[ro]testatio[n]e a p[er] sola[m] die[m] naturale[m]. tacite
p[ro]fessus intell[igitu]r. a est ligat[us] religioni i[n] g[e]n[er]e. Nec ullo m[od]o licet illi ad seculu[m]
remeare. Quin ymo si sine h[ab]itu religionis appareat i[n] mo[dum] secularium p[er]sonar[um]
excoicat[us] e[st]. et ut apostata iudicat[ur]. Et si de facto matrimoniu[m] co[n]trahere p[re]su
meret. alia[m] maiore[m] excoicatio[n]e[m] i[n]curret ip[s]o facto. Aduisari s[unt] a ipi nouitii. Q[uod]
q[uam]q[uam] in i[n]gressu religionis ex p[ri]uilegiis or[dinis] in fauore[m] eis co[n]cessis possint ab
solui a quib[us]cu[m]q[ue] crimib[us] a censuris. ymo s[ecundu]m quosda[m] p[er] i[n]gressu[m] religionis cu[m]
i[n]tentio[n]e p[er]seu[er]a[n]di sane intelligendo us[que] ad morte[m] in obs[er]uatia regulari co[n]
sequit[ur] q[ui]s plenaria[m] remissio[n]e[m] o[mn]i[um] peccator[um] a restituit[ur] p[ri]me i[n]nocentie
baptismali. Si t[ame]n deposito h[ab]itu religionis ad seculu[m] r[e]u[er]tat[ur]. reincidet ligat[us]
i[n] o[mn]ib[us] sic p[ri]us. cu[m] cessante ca[usa] cesset effect[us]. dignu[m] e[st] eni[m] p[er]dere b[e]n[e]fitiu[m] q[ui] nesciat
eo uti. Et aduertendu[m] e[st] cauti[us]. q[uod] q[ua]n[do] q[ui]s e[st] tacit[us] p[ro]fessus a obligat[us] religioni
in g[e]n[er]e. no[n] l[ice]t fratrib[us] inferre s[ibi] violentia[m] ad spoliandu[m] s[e] h[ab]itu. vel ad expellendu[m]
eu[m] p[ro]p[ter]ea de loco. Na[m] s[ecundu]m i[n]curr[er]it excoi[catione]m maior[em] ex violentia illata nouitio. sic
ex illata p[ro]fesso. Bene t[ame]n licet p[re]latis eu[m] artare carcerib[us] a disciplinar[e] et
corrige[re] pro suis defectib[us] si dicat se uelle emendare atq[ue] p[er]seuerar[e] i[n] n[ost]ra religio[n]e.

Circa .3[m]. ca[pitulu]m. De diuino off[iti]o s[er]uet[ur] co[n]sti[tutio] pape b[e]n[e]dicti.
De ieiuniis at[ue]m dico q[uod] o[mn]ia ieiunia n[ost]ra more xl[ma]li debeat a fr[atri]b[us]
s[er]uari. Aliis at[ue]m t[em]porib[us] de o[mn]ib[us] cibis qui apponu[n]t[ur] eis liceat manducare put[er]
r[egul]a d[icit]. Sint t[ame]n fr[atr]es modesti a te[m]p[er]ati i[n] esu carnium. ne cuiq[ue] scandalu[m] a[u]t
i[n] p[ro]curando carnes i[n] plateis ac locis publicis. sive i[n] foris a nu[n]dinis. tamq[uam]

glutones ad macellos. sz poti abstineat si nō pnt alit honesti pcurari. me
mores illi apli dictis. Vt nō scādalizet fr meus nō manducabo carnes in
etnū. Et cū pnt hoeste pcurari sint ɔtēti seml' i die refectioez sumē de
cibis carniariis. exceptis infirmis pegnis pdicatoribꝫ ⁊ alijs fratribꝫ q
pro coī utilitate quottidianis laboribꝫ occupant. ¶ Attēdat ⁊ diligenter
cū accideīt p licitis ⁊ hoestis causis icūbentibꝫ or̄ sive p salute aīaꝝ
sive p sustētatiōe fratꝝ ⁊ i domibꝫ religiosoꝝ l' secularium psonaꝝ ho
spitant. ut se conformet i cibarijs cū eisdē. ne eis scandalū pbeant
in esu carniū. Vt sz scm euāge tale lniaz ɔtēperet cū modestia sctitatis

Qrica. q̄rtū cā. Qz fr̄es nō recipiat pecuniaz
Dico ⁊ ordino. Qz fr̄es oīo abstineat a receptiōe tactu ⁊ pecuniaꝝ
ɔtrectatiōe. Sz hoeste ⁊ licite necessaria pcurari. si cōtingat pecuniariā elīaz
pcurare iuxa declaratioēs aplicas pcuri l' yconomo loci integralit ɔsignet.
Et p eundē expēdant suis tpibꝫ. tā pro necessitatibꝫ infirmoꝝ ⁊ alijs fr̄ibꝫ
induēdis qȝ pro alijs quibuscūqȝ necītatibꝫ occurētibꝫ. iuxa declātioēz. Inno. 4ti
In sua ɔstitutiōe q̄ incipit. Ordinē uīz. Qui dic q̄ fr̄es possīt. si rē s' necīia
Aut utilē uelīt emē l' solutioēz facē p iam empta. nūtiū eī a q̄ res uedit
ul' aliquē aliū uolētibꝫ s' elīam facē n̄ idē p se l' p ppos nūtios soluē ma
lucrit. pntare. Et ad ipm si soluto empte rei pretio de h' elīa. remaneat
aliqd ap cū recurrē pnt ⁊ fr̄es pro siliibꝫ necītatibꝫ l' comodis licite hr̄e
recursum. Si uō p alijs necessitatibꝫ occurētibꝫ l' ɔmodis noiet s'. Vel
pntet ab eisdē fratribꝫ pot ille ɔmissa s' elīaz sicī a do' ɔsuari. Vel ap spi
rituale amicū fratꝝ noiatū l' nō noiatū ab ipis depoīe p eū loco ⁊ tpe pro
ipoꝝ necessitatibꝫ ⁊ comodis sic fr̄es expedire uiderit dispēsanda. seu ⁊ ad
psonas alias l' loca alia trāsferēda. Ad q̄s ⁊ fr̄es p h' necītatibꝫ l' comodis
sana ɔsciā recurrē potūt. Hec. Inno. pdcs. Et caueat fr̄es oīo ne aliquaz
elīaz pecuniariā sive p se sive p alijs fratribꝫ l' secularibꝫ psonis de puintia
l' ex puintiā pcurari psumat l' acceptare sine spali lnīa sui plati. Caueat
et ptin' ne ɔtrahat aliq̄ debita n̄ cū lnīa suoꝝ platoꝝ ⁊ cū modis ⁊ formis
licitis ⁊ ɔcessis fratribꝫ iuxa declaratioēz. Nicolay tcij. i decretali Exyt q̄ seiat
i. §. Ceteꝝ cū i eadē cā. De infirmis at pro uiribꝫ nr̄e paupertatis solicita
curāt ɔcrat nedū vicarij ⁊ guar'. Sz ⁊ oēs illi fr̄es quibꝫ p vicariū puītie
l' guarꝫ loci diligens fuīt cura ɔmissa.

Qrita. V. cā. Dico ⁊ ordino q̄ Nllꝫ. guar' psumat occupar fratres
in supfluis laboribꝫ ⁊ exercitijs corporalibꝫ ex quibꝫ diuinoꝝ offoꝝ

psolutio sive p clīcos sive p laycos detrimētū patiant. quīymo adeo se ɔtē
peret i laboribꝫ ⁊ exercitijs āndetis ut excluso otio aīe inimico. scē orationis
et deuotiōis spm̄ nō extīguat. Qd ⁊ sane intelligēdū ē circa spūalia exercitia
cū corporalibꝫ intermixta. Vt neqꝫ i pdicatiōibꝫ nꝫ i ɔfessiōibꝫ nꝫ i studijs
sive lectiōibꝫ l' ⁊ spūalibꝫ ɔsilijs psonis reglaribꝫ l' secularibꝫ exibendis
adeo se occupēt q̄ diuinas laudes ⁊ tminatū offꝫ ptmittat. Et caueat
fr̄es ne q̄sqꝫ coꝝ temē se ingerat offō l' exercitio sibi nō ɔmisso i scandalū
fr̄is sui Cui ex ɔmissiōe h' offꝫ ptinet. Et nllꝫ psumat altiū mortificar
ul' increpare n̄ auctez hēat uigore offitij s' ɔmissi. Sz qui maiorē grāz hn̄t
discolos instruat i spū lenitatis. alt' alterius onera portātes ut adimpleat legē xi.

Qrica. VIa cā. Dico ⁊ ordino
Qz nllꝫ frm̄ minoꝝ psumat aliquā rē q̄tūlibet parui ualoris suo ā
bitrio retinē quoqꝫ mō. nisi quā a suo vic' puītie l' guar' ad usū s' ɔcessa
fuīt. Et q̄sqꝫ teneat ⁊ debeat ɔcrti assignar vic' puītie l' suo guar' q̄cūqꝫ
ad suā instātiā retinet. q̄tūlibet mīma. Cū. b. Bnar' dicat. Monachus q
h̄t acum. nō ual' acum. Et ea q̄ p suū platū ad usū s' ɔcedūt gratiose
recipiat. Ab hijs at q̄cūqꝫ denegant oīo patient' abstineat. Et nllꝫ psumat
sb clausa quacūqꝫ aliqd retinē sine lnīa. nꝫ i loco nr̄i or̄ nꝫ ex ordinez.
Nec audeat q̄sqꝫ aliqd dispēsare l' ad donar. nꝫ i or̄. nꝫ ex ordinē. n̄ de li
centia sui plati. vicarij vꝫ l' guar'. Null' insup audeat q̄cqꝫ emē l' em
facē. Aut uēdē l' uēdi facē sine lnīa pdcā. Et tūc nō nisi sꝫ modum
licitū ⁊ pmissū. p amicos spūales pcurēs ⁊ yconomos distractio l' emptio
fiat. iuxa declaratioēz. N. tcij i pdcā decretali. Exyt q̄ seiat. i. §. Qz uō dn̄ui.
Caueat isup oēs fr̄es. ne annes reddit. l' pecuniarias oblōes i altari cippo
l' trunco. i aliquoꝝ locoꝝ nr̄oꝝ recipiat l' acceptet. Neqꝫ p modū exactiōis
quoqꝫ mō pmittat pcurēs l' yconomos nr̄i or̄ in iudicio agē ɔ quēqꝫ ad ca
pturā psonalē. l' ad molestā apphēsionē reꝝ tpraliū ⁊ sꝫ ordinē iuditiariū
ex quo possit ɔ deuotionē nr̄e sacre religiōis scandalū exoriri.
¶ Attēdat ⁊ diligent' ne patiant' annexā pprietatē cuiqꝫ loco nr̄i or̄ pmanē.
nꝫ vinearꝫ nꝫ oliuarꝫ. nꝫ aliarꝫ reꝝ quarꝫlibet mobiliū l' imobiliū ɔ nostre
rē puritatē. ¶ Amutius ⁊ suppignerationibꝫ ⁊ pmutatiōibꝫ. ceterisqꝫ ɔctibꝫ
et negotijs secularibꝫ fr̄es ptin' se abstineat. tū p procurēz l' yconomum
nr̄i ordis cū expedit ad pdcoꝝ exeq deuote requirat. ¶ Caueat insup
ne panē l' uinū. l' alia mēdicata sive oblata p vsu fratꝝ distrahat aut
vendat l' uēdi faciat sive p re alia pmutet. Vel p satisfactiōe faciēda cuiqꝫ

tradant. Sz p alios modos licitos satisfieri p̃curet illis qbꝫ fuit satisfa
ctio inpendenda.

Circa .7. ca. Dico ꝛ ordino q oẽs frẽs cuilibet loci saltẽ bis ĩ ebdā
confiteant suo guar. vel de ꝯsciā ꝛ assu eiusdẽ quilꝫ determinatū
suū nr̃i ordīs hēat offm. Et qui psbri st iux grãz sibi a dño data se p̃paret ꝛ di
sponat ad frequentanda diuinā misteria. Qui uo psbri nō st de quindena ĩ qn
denā cõitare nō p̃termittat. ¶ Et si qd absit alteruter scandalizauit ĩ aliq
fratrem suū p̃usqꝫ cõitet. vnio meli p̃usqꝫ dormiat. veniã huiꝰ postulãs reco
ciliari se frat suo p̃timus nō postponat. Et p quibusqꝫ peccatis recurrendū eēt
ad .G. l' p̃uintialē. M. vt fam̃ discursus euitet. ad vicarios p̃uintiar rẽmitat
quibꝫ auctez plenariā iã ꝯcessi. ¶ Et qz ut ĩ nr̃a dr̃. ira ꝛ ꝯturbatio ĩ se ꝛ
ĩ alijs ĩpediunt caritatẽ. caueat tã vicarij qz Guar. ꝛ ceti offi ꝛ offitiales
ne turbato aĩo quēqꝫ penitētiet. Aut ꝯmittat laicis ut psbros l' clericos
disciplinet. Sz poti ipsimet disciplinados iniūgat. vt seipꝫ disciplinet casti
get ꝛ emēdet ac cõrigat. Si uo ĩcorrigiblez se p̃bēt. cūctis laicis ꝯmittere
possent ipi p̃lati. vt eū capient ꝛ artaret ĩ domo disciplinẽ ad p̃miaz pagēdā.

Circa octauū ca.
Dicit pauca. de cõgregationibꝫ ad ca. fiendis ante ca. generale. vt
tabula nr̃a possit legi cū sua rc. q omitto qz nō st ĩportantie.

Circa. nonū ca. Dicit de p̃dicatoribꝫ.
Qz oẽs frẽs quibꝫ offm p̃dicationis ẽ ꝯmissuz adeo caute prudenter et
discrete p̃dicet u̇bū dei ꝛ honestā ꝯuersatiōez hēant. ꝛ modeste loquant oībꝫ
et suos s̃mones taliẽ moderent q nec ecciaz p̃latis. nec quibuscūqꝫ p̃sonis secula
ribꝫ scandalū oriat. Et qz p̃dicationis offm ẽ sustētamētū fidei xpiane. lumen
veritatis. scola u̇tutū. ruina vitior. dieta salutis. doctrina mor. camera scitati.
tribunal iudicij. fugatiō dimonū. clausura īferor. Janua celor. Confirmato
iustor. reductio peccator. ꝛ Instructio oīuz rationabiliū aiar. Nō inmito
hꝰ offm tã arduis ꝛ excellentioribꝫ p̃uilegijs ab ecca p̃dotat. Nec mir. Si
sapiẽs. pr̃ nr̃. F. ĩ nr̃a ĩ ca. hoc de p̃dicatoribꝫ tanto pondẽ atqꝫ matitate
librauit. pꝰ ad euitandā scandala p̃lator ecce. p̃hibet. ne frẽs p̃dicet ĩ epatu
alicuiꝰ epi cū ab eo illis fuit ꝯdictū. ¶ 2° ad euitādū errores ꝛ picula atqꝫ
offensiōes piar aurium auditor. p̃hibet. vt nllꝰ frm̃ papulo p̃mit audat
p̃dicar. nisi a. G. M. hꝰ frnitatis fuit examīat ꝛ app̃bat. ꝛ ab eo sibi offm p̃dica
tionis ꝯcessū. vbi nō q q̃uis hodie nō sit oīo neccẽ. a. G. dū tñ. M. ob
tinen lrã p̃dicatiō. ponderaꝰ tñ st illa u̇ba. ꝛ tria adiectiua ꝛ participia

s. examinat. app̃bat. ꝛ ꝯcessū. qꝫ dicat. Nemi ꝯcedā offm p̃dicationis. ni p̃us fuit
app̃bat p sufficienti p̃dicatore. Nllꝰ app̃bet ni p̃us fuit examinat a docto et
valente examinatore. Et sic p̃supponit. q minr̃ hꝰ offitij debeat esse sufficieti
scientie atqꝫ peritie. doctores ĩ sacra pagina. q dꝫ eẽ subiecta mā tal' offitij. Nā
theologie recte ꝯuenit discernẽ de veritate fidei ꝛ sinceritate mor. ac ĩmūditia
vitior ꝛ spurcitia falsitatis hereticor. Hic de bto ludouico offm ordīs nr̃i leg. ac
Et infra. Hinc. Eugeniꝰ papa. iiij. S. d. nr̃. cuiꝰ simplitia u̇ba ꝯsultoria
l' exhortatoria debet p p̃ceptis impleri. pluries mi ĩiūxit. sicut ꝛ nō nlli Rm̃i.
dm̃ Cardinales suaserūt. q ĩ qualꝫ p̃uītia curarẽ p̃uidẽ. de bona ĩstructione
iuuenū tã ĩ scientijs qꝫ ĩ moribꝫ ꝛ circa uita obsuātie rr̃ij. vt nomi nob' ĩpositū.
fuiꝫ. vꝫ. de obsuantia. ex ꝯsequntia rei suū lectū ꝛ p̃fectū ꝯsequat offm ĩ cūctis p̃tine
tibꝫ ad salutẽ. ¶ Ex his q oībꝫ audietis Mando ꝛ p̃cepio oībꝫ vicarijs mẽ cure ꝯ
missis. ĩ quibꝫlibet p̃tibꝫ cismōtanis. qtꝰ hita notitia de p̃dcis qꝫ citi potuīt qlꝫ
vicariꝰ ĩ sua p̃uītia determet vnū l' plura loca iux possiblitatē ꝛ aptitudinem
fratrum p̃uītie ĩ q l' ĩ qbꝫ locēt frẽs ydonei ad docēdū pariter ꝛ discēdū. q profi
cere ualant nedū ĩ p̃imitiuis scientijs sꝫ ꝛ ĩ sacra pagina deo duce. vt tam
p̃dicatores qꝫ offi sine defectū ꝛ errore ad dī gliaz ꝛ aiar salute cor offā valeat
exercere. Vicarij qꝫ ꝛ Guar. nō occupēt. nec occupari p̃mittat frẽs ydoneos ad
discēdū ĩ scribendo. nec ĩ alijs laborijs. ni ĩ q̃tū ĩeuitabilis neccitas suaderet.

Circa. xꝰ ca.
Dico ꝛ ordino. Qz vicarij p̃uītiar ĩ visitatioibꝫ fiendis saltẽ bis ĩ
āno ut ĩ pꝰ ẽ dem ẽ. cū oī diligētia studeat suar famā fr̃m q̃tū possibile est.
bona t̃p̃alia postponendo fame. famā p̃t ponendo uite. qz dꝫ nō ult mote peccori
sꝫ ut ꝯuitat ꝛ uiuat. vitā postponendo aie frm. qz teste sap. Melius ẽ nom bo
qꝫ diuitie mlte. Qz dr̃ do. Nolite time eos q occidūt cor. aiaz at ni p̃nt occidẽ
sꝫ mag eū timete q pot ꝛ aiaz ꝛ cor p̃dẽ ĩ gehēnā. Et ipẽ tamqꝫ summū bonū cūcto
oīuz cūctis rebꝫ ẽ p̃ponendus. Hinc recte. dr̃. b. f. ĩ hoc ẽ. Frẽs q st minr̃ ꝛ s̃ui
oīuz frm visitet ꝛ moneant frẽs suos. ꝛ humili ꝛ caritatiue cõrigant eos. qꝫ dicat.
Visitanꝰ ĩqrat. ꝛ si deliquētē inuenerat moneant ne ampliꝰ delinquat. Et si
secretū ẽ crimen secreta sit cõrectio. Si uo publicū. pari m̃ p̃na publica ca
stiget. Et totū fiat ad finē emendationis uite ꝛ lucrandi aiam peccatoris. qz vt dr̃
Augꝰ. Siue plectendo siue ignoscendo hoc solū bn̄ fit. ut uita hoīs cõrigat.
¶ Inquirant ĩ visitatioibꝫ diligent ꝯ rebelles obiẽ p̃tuos ꝛ ꝯtumaces. Contra
p̃prietarios ꝛ Cupidos ꝛ ambitiosos. Et ꝯ illos q approp̃ant sibi loca. vel ad libitū
volūt sibi mansiōes. ne forte qd absit libidinosa cupidine moueat. Et dilige
tissime

ac intentissime pquirat. de quaque transgressione uoti nitidissime castitatis. circa
qd puniat delinquentes cu iustitia et pietate. iuxta determinationem statutorum fainey
et constitucionum nrarum Assisy editarum ex dispense facta re. Mantum Vn. ¶ Inquirat et
attente de negligentes et lentos ad diuina officia. et missarum solempnia psoluenda.
De Jeiunys. De disciplinis et i ebdomada faciendis. De officys de gra. ut mortuorum
bndicte. et ps penitentialium. scz bonas consuetudines ordinis. Et i sabatis et ceri
monialibus religiosis conformet se fres cuiz ptum cismontanarum captum c po bonon.
Et subsequent ingrat. de oibus offitialibus sigillatim. Quos Guar. inueniunt et reuert.
Si continuauerit assidue residentia i suis guardianatibus. Si suos fres comoniu
erunt ad bona. et retraxerit a mala. bone uite exemplis. moribus operibus et doctrina
max i caplis semel i ebdomada celebrandis. Et si fuerit diligentes et soliciti circa
bona spualia et tpralia ad utilitatem fratrum sibi comissorum. de quibus se nouerit obligatos
reddere rationem coram deo. tanquam habentes curam aiarum ipsorum ¶ Inquirat et de vicarys locorum
quo se habuerit. De paramentis et alys rebus sacristiarum. Et de armaruis. si bonam curam
habuerit de libris tam descriptis i inuentarys. quam de alys describendis. De pdicatoribus.
De confessoribus. De magistris nouitiorum et iuuenum. De infirmarys. De questuarys.
De coquinarys. De canparys. De ortulanis. De communitarys. De forestarys
De Janitoribus. Compescant in super cum studio et solicitudine tam vicary quam
Guar. vagos supfluos et inutiles fratres discursus quam max ad romana curiam.
Ad quam nulli liceat accedere nisi cum spali mi licentia qua possit i scriptis ostendere. vel vicari
orum suarum puintiarum. Nec mittat Guar. fres sibi comissos ex terminos sue custodie. nisi iusta
urgente et necessaria causa interueniente. Silr accessus ad conuiuia festiuitatum. con
messationes l prandia ac cenas. ymo et potationes cum secularibus psonis tam i locis
quam ex. nisi i itinere. et cum aliquibus nobilibus psonis. ad euitandum scandala quantum possint
et ne pxi scandalizent de nobis ex cibo l potu. aut i aliquo uerbo incepte prolato.
Et recordent oes fres hi discurrentes. et timeant maledictionem. b. p. n. f. quam
fres dantes mala exempla et scandalizantes prios quicunque l ubicunque. Moneat quoque
sepe fres i caplis ebdomadarum ne incaute dimittat aut teneat lumina p cellas ad
incendy multiplicia pericula euitanda. Prohibeat et ipsi vicary. Ne quisquam frater
siue guar. siue subditus psumat ad imutandum addere l minuere de hedifitys locorum
sine consensu vicariorum spali licentia. Nec procurare psumat nec acceptare paramenta
supflua et minus pretiosa. siue libros portatiles l p choro. siue alia quecumque
utensilia que curiositatem ostenderet nro ordini inpetente. Prohibeat et ipsi Vicary
pciositatem i uestimentis. supfluitatem hedifitiorum et ornamentorum tam in ecclesys et in
sacristys. quam in alys officinis. Prohibeat et ne quisquam fratrum aliqua bona secularium

psonarum i locis nris reponat. l sibi ei custodiam suam psumat. Aut ad dispensandum
bona aliena inter paupes se quolibet intromittat. l intromittat. Vel de matrimonys
et alys contractibus et negotys secularium psonarum. Cum iam multa scandala inuenerint
ex pdictis. Moneat et fres. Vt suis platis sint obedientes et reuerentes. et quibus honeste
loquantur oibus sic decet. et transgressores puniat ¶ Ipsique plati istius ordinis non
induicat nec patiantur sibi fieri supfluas reuerentias. Vt puta de frequenti genufle
xione max ad mensam cum subditi suis platis ad sunt dictum ¶ Prohibeant
insuper vicary supdicti. Ne fres sibi comissi incaute scribat unus alteri vel alter alteri
res scandalosas l mali exempli. Vel dehedificantes prios. nec de querelis. nec de
inpudiciatys ac silibus. Neque defferat ambassiatas in scriptis l sine scriptis se
cularium psonarum. l aliorum quorumcumque. ex quibus consili scandalum oriri ualeat quouis.
Nec reuelet ex ordine secreta nobis occurrentia ¶ Non patiantur quoque fieri a fratribus
representationes aliquas festiuitatum quarumcumque. Vel i die lamitationis dni et passionis
Vel i alys quibuscumque diebus. cum dissimulatis uestibus secularium psonarum l cum armis
et silibus non conuenientibus statui nostro ¶ Studeat et oes quantum c po. consiles fieri i
mo uestieis saltem quantum ad colorem et formam habituum. De alys aut indumentis
puideat oibus possibiliter scz loca et tpra et frigidas regiones. Et caueat fratres
ne fatiolis l manutergys circa collum utantur i conspectu secularium. ne putet ex inde
fres camisias deferre ¶ Nec apparere psumat i conspectu secularium temere sine habitu.
siue causa piscandi. siue natandi l balneandi. Sz si i firmitatis causa balneorum consilio medicorum
indigent. sine habitu tunc i occulto intret balneum. si uoluerit euitare laqueum excois.
sic. dt. do. Jo. an. et oes doctores modmi pt ipz. Vel si non pnt intrare quin a se
cularibus uideantur. tunc sibi puideat de aliqua leui tunica cum caputio. Vel de aliquo
antiquo et leui habitu. sic faciunt cartusienses et alii multi religiosi qui intuntur
adherere obsuatie regulari.

Circa. xi. cam. Dico et ordino. sic et dico. Precipio fratribus subditis uniuersis
ne habeant suspecta consortia l consilia mlrum ¶ Intelligunt aut suspecta
consortia. non solum de mulieribus scz et de suspectis familiaritatibus quibuscumque. siue
cum secularibus psonis. siue etiam cum ipsis fratribus nri ordinis nouitys siue pfessis. Et
ideo tam vicary quam Guar. sint soliciti diligentes et attenti ut oio a pturb a subditis
sibi comissis omnia suspecta consortia et colloquia euitent. Talis aut suspitio iudicari
poterit. ex circumstantys locorum secretorum et ocultorum tporum nocturnorum l diurnorum. Vt cum
fres dormiunt. l non conueniunt ad eccam l refectorium. Et si suspect ab alys se
quantur i occulto a secreto loqui et conuersat cum psona suspecta. Silr ex frequentia conuersationis
et colloquii quam max cum sibi interdicatur a plato. Ex his igitur ordino et dispono. Qui

Null' frm in ɔmissor ex loca nra l' publicas ecclas. ⁊ alia loca patentia si occ
rat necciio ꝑsumat audire ɔfessiões mulierꝝ q̄rūcūq̄. vl' ad domos seclariuꝫ
ꝑsonarꝫ ca audiedi ɔfessiões mlꝫ accede. n̄ forte tpr̄ grauis infirmitatis. Et
tūc si accessus ratioabili excusatiōe negat euitari. semꝑ ɔfessoris sotius
ipm ɔff̄ tñat diliget intueri. Et cū acciderit oporte frēs remane noctis tpr̄
in domibꝫ seclariū ꝑsonarꝫ cū aḡs morti ꝑpinquat l' alia q̄cūq̄ de causa. neq̄
vn' ab alto segreget. Jde fiat ī itinē. Et qn̄ frēs vadunt ꝑ eliva q̄rtū fi potit
bono m̄. Nllꝰ insup ꝑsumat mlres introducē. nꝫ pueres. nꝫ ⁊ adolesce
tes suspectos intra officinas fratꝫ nꝫ ī ortu nꝫ ī silua clausarꝫ. nꝫ ī claustrꝫ
interi' n̄ forte ɔtiget ex ɔcursu popli ī claustro p̄dicari. Et tūc diligenter
claudant' aliē officine. Vl' n̄ forte aliq̄ Magn̄ca ⁊ excellēs dn̄a cū copiosa ⁊ ho
nesta sotietate cā dēuotiōis ⁊ sp̄ual' recreatiōis istat' postularet nrꝫ locū visitar'.

Nullus p̄ea ingrediat' moñ monachar' quarūcūq̄ vīx declaratioēꝫ. q̄s̄. ix.
et Nicolai tij. Q' declarat q' ad moñ. s. clare nlli fiat licet accedere p̄t
illos quibꝫ a sede aplica ɔcessa ē lnīa sp̄alis. Ad alia at moñ ī locis p̄nte
tibꝫ n̄ ɔueniunt ī seclares. p̄nt frēs illi cā p̄dicatiōis l' aliē petēde accedere
quibꝫ a suis suꝑiorībꝫ ꝑ sua ydoneitate l' maturitate fuit ɔcessū. Et sic
pꝫ q' n̄ ad alia moñ q̄s̄ s̄cte clare. ī cā p̄dicatiōis l' petēde elyē nō debent
p̄lati licētiare frēs indistincte. s̄ꝫ illos dū taxat mittē de quibꝫ ex eorꝫ p
batā ⁊ ex̄eri vita maturitate ⁊ ydoneitate sinistra opinio nō sit visilꝫ
oriēda. Ex parte g̃ ⁊ mag̃. S. D. n. Eugenij. iiij̄ viue uocis oraculo
m̄ feto. Mando ⁊ p̄cipio oībꝫ fratribꝫ ⁊ singlis m̄ ɔmissis. q̄s nllꝰ eorꝫ
ꝑsumat accedē ad q̄cūq̄ moñ. n̄ cū lnīa vt s̄. ɔcessa. Ad moñ at s. Clare
nullus vnq̄ accedat q̄quō m̄ n̄ ɔff̄ elēt ꝑ vicariū ⁊ diffinitores ī loco et
tpr̄e ɔgregatiōis cū sotio s' deputato. Et tā ɔfessores q̄s̄ sotij eligant
et deputent' de antiq̄oribꝫ maturiorībꝫ ⁊ ꝑbatiorībꝫ ⁊ exēplariorībus
nr̄e famile qui tali offo sint ydonei. Et semel dū taxat ī mēse ɔfessiōes
audiat moialiū p̄fatarꝫ. Et de m̄ illis ꝑbeat eukaristie sacrm̄ ad cratē ī eccā
expedictes se de p̄dictis q̄rcati potiunt bono m̄. Et nllaten' audiat ɔfessiōes
mlīꝫ quarūcūq̄ nō receptarꝫ ī aliq̄ de moastij p̄dictis. Et nllō vnq̄ tempore
ingedi ꝑsumat intra clausam cuiuscūq̄ moastij moialiū. n̄ ī casu tam ex
treme necessitatis l' infirmitatis q' nō possit ɔgrue euitari. Et tūc tā ɔfessor
q̄s̄ soti' ingedientes supplicitys induant'. ⁊ semꝑ soti' assistat ɔfessori. vt clare
videat ⁊ p̄cipiat q̄cq̄d facit. Et si q̄d forte videat aliud' l' q̄d absit p̄cepit ī
honestū. tñat' ad meritū obe salutaris ⁊ s̄b intiminatiōe diuini iudicij.

q̄rcati potit' vicō nūtiare. Q' vicari' tñat' de oportuno remedio celerit' puidere ⁊
frēm corrigē deliquētē. Ordino ī ⁊ dispono q' ī loco ⁊ tpr̄e ɔgatiōis p̄fate ꝑ p̄
dictos vicariū ⁊ diffinitores eligat' vn' notabilis matur' ⁊ ydone' fiat' qui cū
ipō vicario debeat interesse visitatiōi p̄dcarꝫ monialiū faciēde ad cratē tm̄ sine
ingssu moñ'. Nisi forte eēt aliq̄ carceriā ⁊ nō esset dispositio n̄ visitator intraret
ad disponēdū. Q' si ita oportet ambo supplicitys induat' vt s̄. cū oī modestia ⁊
exēplari honestate celit' expedictes vistiaꝫ ī p̄dictis. Alias at q̄cq̄d corrigibile rep
erint ad p̄dcam cratē corrigat p̄niasq̄ iniūgat. Et tūc si opus fuit dumtaxat
telam' cratē fatiat amoui. oī at alio tpr̄e fixa ꝑmaneat ⁊ imobilis. Visita
tiōne at fatiat semel ī ano tm̄. cū oī bōa diligētia timōe dō ⁊ modestia ɔdecenti
successiue ⁊ expeditiōe celeri vīx posse. Nullus at frm̄ mee cure ɔmissorꝫ au
deat l' ꝑsumat lr̄as aliq̄s destinare alicui moiali. vl' ab aliq̄ s' destinatas
recipe. n̄ ꝑus p̄ntent' vicario l' legat' ab eo p̄ntibꝫ ī duobꝫ vt s̄. Nllꝰq̄ alicui
ꝑsumat offerre l' mittē aliq̄ munuscla. l' ab aliq̄ recipe q̄cūq̄ munuscula
vl' fercula n̄ forte pro īfirmis. Et tūc nō n̄ cū lnīa vicarij l' guar' ī ei' absētia
Nllꝰ ⁊ ꝑsumat q̄cq̄d laborij recamatē l' suture ⁊ similiū ab aliq̄ moiali
ꝑ se l' ꝑ aliq̄ alio frē l' seclari fi face. Vl' e s' ab aliq̄ alia s̄ ꝑ aliq̄ moniali. ⁊
de factis eorꝫ intromitte se. Nisi vicar'. visitator l' ɔfessor de rebꝫ sp̄ualibꝫ
vl' q' ad sp̄ualia ꝑtinēt q̄quom̄. Si uō q̄cq̄ occurret ꝑ aliquē frēm necc̄io
expediēdū cū aliq̄ moniali petat inde lnīaꝫ a vic̄. qua obtēta nō n̄ cū
ɔff̄ moialiū ⁊ sotio suo p̄ntibꝫ audiētibꝫ ⁊ vidētibꝫ ad cratē publice licitus
sit accessus. Contrafatiētes at Vicari' acrius puniat. vt deliquētis pena ī
cetis trāseat ī ex̄. Dicā at sup̄dca de moialibꝫ intelligo ⁊ extendi ad so
rores tertij or' in ɔgatiōe viuētes s̄b similitudiē moñ' regularis.

Qrta. xij. cā.

Qrta. xij. cā. Qrinctas de zelo martirij. Cū ordinata iustia ex caritatis feruore ī ecclastica v
nitate vn' dic. Q'cūq̄ frm̄ diuina inspiratiōe voluerit ire int' sarracenos ⁊ alios ī
fideles ⁊c'. Satis hec vba p̄derat. Nā p' diuīa inspirā ꝑsupponit'. Ex q' a dn̄o sibi
resultat. q' nō inspirati adeo nō mittant'. Et qui nō sponte volūtarieq̄ se offert
nō cogant'. Jnde dr̄. voluerit ire. g' nō volētes nō s̄t ɔpellen'. Nō eni tutū est s̄b tāto
periculo pone renuēte ⁊ inuolūtariū ad martiriū s̄b obie vinclō obligare. Hic dicat
petat inde lnīaꝫ. Et nē forte iordinat' feruor īsurgat ad tēptatiōeꝫ ex zelo di
sine s̄cīa. ⁊ q' diuīa credit' inspiratio forsitan diabolica sit sugestio. Prohibet
ne passim ⁊ indistincte cūctis petētibꝫ lnīa ɔcedat'. dicēs. Ministri uō nullis
eundi lnīaꝫ tribuat n̄ eis quos viderit eē ydoneos ad mittēdū. Nec at ydoneitaś.

attendenda est quantum ad utrumque hominem videlicet interiorem et exteriorem. Ut interius sint spiritu ferventes
in fide stabiles. in spe magnanimi et fortes. caritate ardentes. prudentia circumspecti
iustitia recti. constantia firmi. temperantia modesti. humiles in reputatione. patientes in tribulatione. benigni
in conversatione. elevati et disgregati ab omni humana ac mundana habitudine. et totaliter inflam
mati in dei ac proximi dilectione. Ac primum ad divine pietatis unitatis et bonitatis gloriam
propalandam. et procurandam infidelium salutem integram procurandam. et ad sustinendum martirium
disponantur. Sint ergo probati in tua disciplina qui licentiantur. ut diligenti examinatione prece
dente si sunt diligentes observatores extiterint sub voto obedientie castitatis et paupertatis
In divinis laudibus. in orationibus. in vigiliis et ieiuniis. in laboribus et spiritualibus exercitiis
non mundo sed deo viventes irreprehensibiles et laudabiles longa perseverantia floruerunt
Corpore autem sint sani et robusti ydonei et apti ad labores subeundos. ad tribula
tiones et angustias. ad verbera et ludibria. et omnes adversitates pravitates et angustias. Ut
victores effecti in celis et pro omnia coronam glorie sustinere mereantur. Ergo quo omnes milites et
filios qui tam in partibus infidelium conversantur. quam qui in regione catholicorum domino famulan
tes abiectis illecebris mundialibus sacro desiderio ad bravium aspirantes glorie sempiterne
et crucem domini amplectentes mundo crucifigi elegistis. et mundum vobis. deponentes omne
pondus et circumstantias nos peccatum cum apostolo curramus ad propositum vobis certamen. Aspicien
tes in auctorem fidei et consummatorem ihesum qui proposito sibi gaudio sustinuit crucem confusi
one contempta atque in dextera dei sedet. Nam si testimonio veritatis summe oportuit christum
pati et ita intrare in gloriam suam. Et nos parati simus. ut et similiter configuremur. Existimo
enim quod non sunt condigne passiones huius temporis ad futuram gloriam que revelabitur in nobis. Legatur
sanctorum gesta passi sunt tormenta ut sanctam pervenirent ad palmam martirii. Alii autem distenti
sunt. alii autem ferro perempti. alii flammis exusti. alii flagellis verberati. alii ictibus
perforati. Alii cruciati patibulo. Alii periculo pelagi [?]. Alii vivi decoriati.
Alii vinculis et carceribus maceriati. Alii linguis privati. Alii lapidibus obruti. Alii
frigore afflicti. Alii fame cruciati. Alii truncatis manibus sive ceteris membris spe
ctaculum contumelie in populis nudi propter nomen domini [?] portaverunt. Alii pecti
nibus laniati. Alii dentibus evulsis oculisque [?]. Alii bestiis traditi ferocibus ve
nenosisque serpentibus. Alii de rupibus altis parietibusque precipitati. Alii in ligno
per medium secti. Alii membratim detruncati. Alii manibus eradicati. Alii cruci
fixi. Alii decapitati. Alii bullienti oleo immersi. Alii post caudas equorum tracti
Alii super tribulos nudi deiecti et provoluti. Hiis et aliis suppliciis variis et
tormentis cruciati pro ihesu nomine egentes angustiati afflicti quibus dignus non
erat mundus pervenerunt ad regna celestia. Per multas ergo modo tribulationes oportet
nos intrare regnum dei. Christus enim passus est pro nobis. qui omnia bona terrena contempsit.

ut exemplum nobis monstraret. omnia terrena mala sustinuit. Ut ad sustinendum nos animaret
Et ut non in illis quereretur felicitas. non in istis timeretur adversitas. Equidem si christus pro nobis
caritatis zelo mortem pati voluit. factus pro nobis obediens usque ad ignominiosissimam mor
tem crucis. Cur ergo et nos non debemus exire extra castra improperium eius portantes et pro gloria
sui nominis omniumque salute mortem pati cum illo. Imperfectorum est enim cum patientia mori.
qui cum desiderant vitam istam cum illis advenit dies mortis letantur adversus se se
quentes voluntatem dei. Perfectorum autem est cum patientia vivere et cum desiderio mori. qui
dissolvi cupiunt et esse cum christo. Amor enim ut ait dionisius. est vis unitiva. perfectus
autem dei amor perfecte inclinat amantem ad omne id per quod convenientius et intimius et celerius
amato possit uniri. Sed non est quod magis disponat ut celerius et intimius perfectius homo in
statu mortalitatis existens uniatur immortali atque impassibili deo. quam sustinentia
mortis illate propter honorem dei. Necesse est hoc perfecte amantem desiderare antequam id obti
neat. et cum obtinuerit perfecte letari. Hinc de apostolis dicitur. Et illi quidem ibant gau
dentes a conspectu concilii quoniam digni habiti sunt pro nomine ihesu contumeliam pati. Non enim potest in aliquo
actu evidentius signum perfecte caritatis ostendi quam pro amico animam ponere sive vitam. Ergo
si deum diligimus. et dominum nostrum ihesum christum. animam nostram pro ipso ponamus. quia ipse pro nobis animam suam
posuit. qui se morti crucis exposuit. Et si proximos et fratres diligimus. animam
nostram pro animabus illorum salvandis ponere non cessemus. Ego inquit apostolus libentissime
impendam et superimpendar ego ipse pro animabus vestris. In hoc enim cognoscimus caritatem dei
secundum iohannem. quoniam ille scilicet christus animam suam pro nobis posuit. et nos debemus pro fratribus animas ponere
Id enim quod in presenti momentaneum est et leve tribulationis nostre supra modum in sublimi
tate glorie eterne pondus superat. in nobis contemplantibus non que videntur sed que non videntur.
Que enim videntur temporalia sunt. que autem non videntur eterna sunt. Scimus autem quoniam si terrestris domus nostra
huius habitationis destruatur hedificationem ex deo habemus domum non manufactam sed eternam
in celis. Participantes enim de amaritudine crucis christi. gustabimus mellis dul
cedinem. sentiemus odoris suavitatem. audiemus angelorum melodias. cantabimus cum
ipsis beatissimis spiritibus. et cives effecti superne civitatis ierusalem cum sanctis patriarchis
et prophetis apostolis et evangelistis martiribus et confessoribus atque virginibus ceterisque spirituum ce
lestium beatorum in mensa regis omnipotentis dei et domini nostri ihesu christi epulantes et gaudentes
in aspectu vultus domini exultabimus et iocundabimur in gloria sempiterna. Ad quam
vos et me perducat qui est laudabilis et benedictus in secula seculorum Amen. Valete
infim[?] et orate pro invicem ut salvemini. Ex sacro Montis Alverne. 1444
14. setembris. pont. S. d. n. Eug. pape 4ti anno 13o. feliciter.

Declaratio rte ffrm minor sz 4or magior & divsos sumos ponti-

PRimo qd est frm minor fices extracta de lo oformitati.
e a xo miraculose data a mostrata. Ubi scedu e q. bts. f. no stati
mudo abrenutiato suscepit eva eugli ca i muicis. ymo p bienniu stetit
indut habitu heremitico portas corigia caltiamta a baculu quedda i manib
At tu isto tpi tres eccias ecep erige. Quo biemo opleto du in queda aplor festo
missaz de aplis audiret. a forma intlliget data aplis a xo i muicis. de aplice nome
se p oia coaptasset ut ia dein e i pcedeti fructu. Et ex tuc cepit pniaz a ubo a
facto pdicare. Cu mlti ei pdicati oc aiati a pcipue fr Bnardus de qntavalle m
du relique uellet a xo deseruire. Cui debent obsuare a accipe: B. f. cu fre Bnarc
ad eccaz catedrale accedetes. p missaz a qda bono sacerdote audictes. dein usz ad
tcia i orone dd depcates ut sup hec eis suu bnplacitu ondedignet. Oratioe opleta
Sacerdos ad rogam. bti f. sig tucis se muniens missale apperuit a libru euagliorz
In cui p aptioe occurit 1o. Si uis pfect esse vade a ued o q hes a da paupib. ¶ In 2a
aptione occurit 2o. Qui ult uenire p me. ab neget semetipz. a t. c. s. a se. me. ¶ In tcia
uo aptioe occurit 1o. Nichil tuleritis i uia. Quib auditis ait. b. f. ad f. Bnardu.
Hec e uita a regula nra omizq q nre uoluerit societati iugi. Sic g edoct celit pr btq
reglaz euaglica suscepit. Et cu fres usz ad duodnariu nuz creuisset. tuc. b f. Illu
strat celitus de ubis euaglij quada oposuit 2a. paucis alijs supadditis q ad vni
formire uiuei moriz necca uidebat. psupposita tn p fun idissolubli obsuatia
sci euaglij. Ubi attetis q posuit. a ipi. b. fi igratia. qr ydiota a simplex. pcul
dubio. a xo eide extitit reuelata. Sic g miraculose p fca. no min miraculose
extitit ofirmata. Qd ondit. p uisio ipi. b. fi de sumo pont. Inclinatio ad ei
uotu adeo s demostrata. Cu eni sotq ex simplicitate sumi pont pntiaz adire
formidaret. ipi bto f. visio e mostrata. Arboris mag celsitudis. sb q cu staret a ei
magna celsitudine miraret. subito diuina uirtute tatu leuabat in altu. vt
cacumen illi otiget cuisz suma facilime curuaret ad yma. P qua sumum
pont intlliges ei diuia uirtute inclinai debe. ofortatis sotis cu ipis ad dd. In
noctetu. 3. roma pcex. Visio a onsa sumo pont id ipz ofirmat. Qui multis
negotijs occupat. cu btz. fi an se ostitutu cu sotis indignant repulisset. reuela
e s fca de nocte. de palma au pedes suos paulati surescere a i arbore plecuma
elleuari. Et diuia luce edoct q palma significaret illu paupe que repulerat
de mane ipz madauit iqri a ad sua pntia adduci. ¶ Alia qz uisio pfato pont
ostensa fuit a dno. vz de eccia lateranensi ruine ia pxa qua quida hoc paupculus a
modic a dspect ppo dorso submisso ne cadet sustetabat. p paupe illu. btz. fi
intlliges. q postulauit cucta ocessit. aprauit ipaz sz no cu bulla. dedit

pnia pdicani madatu. a ipz semp spali amore dilex. ¶ Sic g osideratis oib. vz
2a osceptioe. pape ocessioe a diuia pmotioe miraculose a xo p 2a e data.
¶ Verum cu dilatato ia ordine. viuedi forma p ipz. Inno. aprobata. qr uidbat
eam plixa. cupetqz ad breuiore forma reduce. Et p dd. Honoriu tetiu qui
Innocetio succsbat i ppe facere roborai. Ad hoc faciedu mira uisioe fuit a do
pmonit. Videbat eni s micas panu subtilissimas collegisse. multisqz famelica
fratrib ipm circuistatib debe tribue. sz pp caz tenuitate ne int man excideret
dare formidaret. Vox de sup e ei fcta dices. Francisce. vna de micis oib hostia
facito. a maducai uoletib tribue. Quo faciete. quicuqz duote no recipiebat. aut
receptu otepnebat denu. mox lepe ifecti notabiles appebat. Sz cu visione pfata
b. f. no intlliget a vigil eet i orone. voce de celo delapsa audiuit dicete. F. micae no
ctis ptite. uba st euagca. hostia e 2a. lepa iniqtas. Qua uisioe. b. f. p moit assu
ptis duob sotis. fre. vz leone. a fre bonizo de bon. ad motes fontis colube
uix reatine pcexit. Ubi pane tm otet a aqa ieiunas. 2a fec scbi. sz q orati s
diuin sps sugerebat. Qua cu de mote descedes pcuada fri Helye suo vicario
tradidisset. ille ea plecta cu s no placet ipaz destrux. dices se p incuria ea
pdidisse. Sz itato fuit sces ad mote redies pfatu et ieiunas ea ad instar
prioris. Ac si ex ore dei uba susciperet illico reparauit. Et p dd. Honoriu. viij
sui pont ano. ut optauat ofirmai obtinuit. ¶ Sic g visioe micar a hostie
et intlligetie ipor institutioe 2a p. cu reparatioe eide fca fai. App ispita
cuti 2a minor miraculose fcaz. et ab ipo bto. f. mostratam.

SEcudo pclaritas e appz qr a xo instituta a ordinata. Ubi scedu q
cu. b. f. 2a vic suo tradita a amissa. cu itato ea uellet repai. fr
Helyas q 2a uidrat a sciebat tenere. ministris significauit. btm f. tale 2a uelle fa
cere. Qui ad ipz oggati induxerut fratem Helya. vt vicariu ipi. b. f. Qr ad ipz
iret a diceret s p parte ipor. Qr 2a ipam faceret p se a no p eis. qr ad ipaz nolebat
ee obligati. Sz. fr Helias timens. bti. f. rsioez. renuit q ire nolebat. Sz
instatib ipis q iret dix se nolle ire sine ipis. Et tuc oes simul ieerut. Cuqz
essz fr Helyas pp locu ubi erat. btz. f. vocauit. btz. f. Quo rndete a uidete
detq ministros dix. Qd uolut isti fres. Et. fr. Helyas dix. Isti st Min. Qui
audietes q facis noua 2a. a timetes q facias ea nimis aspera dicut a ptestat
qr nollut ee obligati ad ea. a q facias ea p te a no p eis. Quo audito uertit
facie sua. b. f. ad celu. a loqbat xo sic. Dne none bn dixi t q ipi no credent
m. Tuc audieriut oes uoce xi rndetis i aere. Francisce nichil e i 2a de tuo. sz tot
e meu qcqd i e. Et volo q 2a sic fuet ad litaz. ad litaz. ad lita. sine glosa

sine glosa sine glosa. Et addidit x. Ego scio qntu pot humana fragilitas 7 qntu
volo eos iuuare. Qui noluit q ea suari exeant de or. Tunc b. f. uitit se ad illos fres
et dixit eis. Audistis. audistis. Vultis iteru q faciam dici vobis. Tunc Minist se ipsos rel
pantes ofusi 7 tti recesserunt. Ob ubis no solu vz q e nra. e a x instituta 7 or
dinata s; 7 ut e pmissu. q ab ipo x e bto f. data 7 monstrata. De hic si qde e
dixe pp. l'oneri. qn ofirmauit ea. Bus ille q gra dei roborat hac e fidelis 7 de
uote suauit. qm o q i ea scpta sut. sca catholica 7 pfca sut. Pz g. quo a x e nra

Tertio e nra e ab eccia. 7 p summos pont. apbata. ¶ e ordinata
Do. Inno. iij. pma e apbauit. s; sine bulla. Do uo honor. dicus e. a
dno Innocentio apbata. ipaz ofirmauit. 7 de hoc bulla sua madauit. Do Ni
cola. iij. x. apbata 7 ofirmata ab honorio. iij. 7 bullata ofirmauit appba
uit 7 declarauit. q declaratio het i. vj. decretaliu. 7 incip. Exijt q seminat
¶ In signu uo apbatiois ulterius e declarata p summos potifices. Gregorium
ix. Innocentiu. iiij. Allex. iiij. Nicolau. 3. Clemte v. Et Johem. xxij.
Qui x declarates ea p eccaz solepnit apbata ondrut. Ac pvilegior mul
tiplici omunitioe 7 exceptioe ea obsuantiu firmauerut.

Primu e ca d. Regla 7 uita fm minor. rc. In hoc ca. forma edici
Et fudamtu iacit toti euaglice pfectiois. Et ondit p ei euidetia
p. Qd a fre minore de euaglicis osilijs e papue obsuadu. qr d. Rla 7 uita
rc. uiuendo i obia. rc. V'uide e nre ab alijs prorogatiua diuisioe 7 distictioe psti
i inceptioe. Nulla reglar icipit ab obsuatia euaglij sic expsse sic e fm minor.
Vt ex pn medio 7 fine det intelligi q palij i hac e poit euaglica uita 7
ipius x. ¶ 2o vide bti f. pfunda hulitate. No d. e hec e mea. s; frm
minor. Nec d. hec e qua suaui. qd nc potuisset dice. qr e fuit sua pe
diligentissima ipi obsuatioe. Noluit eni se l'actore expme l'obsuatorem
censeri. vt actor x pocl intelligat qz ipe. Et ne pptetas obsuantie e soli ipe det
s; 7 alijs fratribus minoribus. vz primis sotijs 7 alijs. q ea ad lraz obsuauerut ¶ 3o
Inspice nom datu isti religiois 7 fratribus h e. qr minores nucupat. vt nom
sumptu ex euang. m. rx. intelligat. Qd uni ex minim mis fecistis rc. Et qd uni
ex minoribus meis fecistis. dix. b. f. x ad lraz intellexit de fratribus h or. et m fe
cistis. Nec imerito sic dz intelligi. qr si de alijs. mlto magis de fratribus minoribus
quor paupertas salus ex pfessioe dz mag peculiaris. ¶ Dat n itelligi. qd appeter
dz frat h ordis. qr no pmotioes ecclasticas. l' stat mudiales 7 dignitates. dixit
b. f. i visioe fca. dno hugoni cardinali hostiesi q fuit pca. gg. ix. Hic cardinal
ea psitaret. a. b. f. si uellet q fres sui ad ecce dignitates pmouerent. Rx. fl.

f. Dne. Minores ideo uocati st fres mei. ut maiores si no psumat. docet eor uoca
tio i plano subsiste 7 hulitatis x uestigia ymitari. vt p hoc tadem i respectioe scor
plus alijs exaltent. Si eni ultis ut faciat fructu i ecca di tenete ipos 7 osuate i
statu uocatiois eor. atq ipos si ad alta ascendrit ad plana reducate uiolenter.
Nec ad platioem aliqua ascede pmittatis. hec b. f. hoc ipe ondit ex offitio
qualat renutiauit. ¶ Intelligi e dat qd debeat agere. qr ut minor. o hulitat
offa. Et ideo. b. f. i h sig i pn religiois oes fres nobiles 7 ignobiles ad hospitalia ad
suiedu leprosis destinabat. Scopabat ipe ses eccias. et p eius debet icede libent.
¶ Dat e intelligi. qd i eis pluce dz. qr ee hulitatis insignia. In habitu i gestu.
in visu. 7 i sensibus inuribus 7 alijs. ut minor ualeat ee scat. ¶ Dat e intelligi q
q spectat ad suppbie uitiu resecata debet ee. ab h or. pfessore. Jactatia. ypocsis
Elatio. psumptio. Ambi ac h ab eo amota ee debet ut uere minor existat.
¶ Innuit n ex noie. qr i fre minore dz ee ois ornat uirtutu. vt 7 si reputatioe
sit minim. virtutu ornat cora deo iueniat maxim. ¶ Exprimit noie frats
minoris. Qr sit s abnegat. totali mortificat 7 motu mudo. s; viuificatus
x. Grat dz ee deo p i pensis. ut minori 7 no maiori iputet a deo facta. Et
ut ecluda. s; h e ta ex noie qm ex e. esse debet. mudi abdicato. celi icola
Angelis terestris. x crucifixe 7 tota mte deo heres 7 iuct. ¶ P g ca. e. dic
Regla 7 uita rc. Lapides positi 7 quibus teplu hedificatu e i quadro ad i
dispositi erat. e. Rx. 6 ¶ Tu s; minor. si dei teplu ee uis ut terius. ad i
hac t ax p. f. tradita te quadreis. vt sit i te ¶ Justia i reddedis. Prudentia
in cauedis. Tepantia i abstinedis 7 fortitudo in patiedis. de quibus t pcnctus
e hec sctissima disposit alo. ¶ Et aduite q. b. f. ymo ipe x. ad apice pfectiois
vlt nos adduce i e pnti. sic vz. p fres uita seq euaglica. q excelleti ab alijs n fiat
Nli adaratioe uita eet adduc no respiciede retro. cur oppositu e ea edoctum.
¶ In sup attede qm i euang duo palij sunt aplis mdata q. vz pfectio scti
tatis. 7 auctas ecclastice ptatis. Intetio. b. f. fuit. suis filijs 7 fratribus idicere
put possibile e i gda euaglica sctitate. 7 nichilo ad ascenda aplica dignitate.
p. fac i pn cu d. Rla 7 uita frm rc. e fac i p sui 7 successor suor ac fru
oiu, dnte e. s. f. pmittit obia rc. ¶ Dic g p. Rla 7 uita frm minor rc.
s. b. f. 7 frm suor psetiu 7 futuror. hec e. dni nri y. x rc. Et p h pmi pncti
ac fundamti toti e. declaratioe st aliquor dubior solones uidede. quibus
visis nulta aerea ulta pte patebut. ¶ Et p dic. ¶ An fres minores ex sue
e pfessioe ad obsuatia oiuz osilior euaglicor teneat. Ratio dubitatiois e
qr dic. e 7 uita rc. scm euaglii obsuar rc. ¶ Ad istud videt ocordit.

quinque summi pont. scilicet Grego. ix. Inno. iiij. Alex. iiij. Nico. iij. et Cle. V. Quia non. Unde dominus Grego. dicit. Quia ad consilia evangelica que in regula non ponuntur non tenentur nisi ad ea ad que ipsi se obligare intenderent. Ad alia vero ut ceteri christiani et eo magis quia se ipsos obtulerunt domino sacrificium medullatum. ¶ Dominus Inno. dicit quod fratres non tenentur ad omnia consilia evangelii. sed ad ea dumtaxat consilia evangelii que in ipsa regula preceptorie vel inhibitorie sunt expressa. Idem dicit papa Nico. et addit ad illa Innocentii quod ad ea tantum tenentur que preceptorie vel inhibitorie vel sub verbis equipollentibus sunt expressa. Ad alia vero consilia tenentur propter statum perfectionis quem assumpserunt ut ceteri christiani et eo magis etc. ut dicit Gregorius. Dominus Clemens dicit idem cum prefatis et dat rationem. Quia cum votum cadat super determinatum et certum vovens autem non potest dici teneri ex vi voti huius ad ea consilia evangelica que in regula non ponuntur. Et beatus Franciscus quedam posuit et quedam omisit. Ut patet cum dicit regula et vita etc. vivendo in obedientia sine proprio et in castitate. Si enim intendisset ad omnia obligare superflue et nugatorie quedam eorum posuisset aliis suppressis. Et quia vita eorum constrictiva sic excluditur extranea quod omnia ad ipsam pertinentia includit. Dicit ipse dominus Cle. papa. Quia fratres non solum ad illa tria vota nude et absolute accepta ex professione regule obligantur. sed et tenentur ad omnia alia implenda que sunt pertinentia ad hec tria. evangelica. Respondet papa

¶ 2m dubium. An ad consilia que in regula ponuntur fratres teneantur sicut ad precepta. Nico. et Cle. Quia cum beatus Franciscus aliqua consilia indicat ut consilia sub verbis monitionis et exhortationis ac consilii. Et aliqua sub prohibitione ac verbo precepti. Quia intentio beati Francisci non fuit quod fratres ex regule professione tenerentur ad omnia consilia sicut ad precepta evangelii. sed solum ad ea consilia que in eadem regula preceptorie vel inhibitorie seu sub verbis equipollentibus sunt expressa. Solutio autem huius dubii patet ex precepti solutione. quia ex quo non tenentur ad omnia consilia. ergo nec sicut ad precepta. Sed si dubium restringatur ad ea consilia que in regula ponuntur patet responsio ex verbis pp. Nico. et Clementis.

¶ 3m dubium. Utrum teneantur ad omnia consilia expressa in regula. Respondet papa Ni. in declaratione regule dicens quod ad ea consilia que sub verbis obligatoriis ponuntur. Ad alia vero que sub verbis monitoriis informatoriis exhortatoriis seu quibuscumque aliis in regula continentur ea prosequi magis decet quia imitatores tanti patris effecti et eius semitas arctas elegerunt. ¶ Papa Clemens Respondet dicens. Non solum ad illa tria nude et absolute accepta ex professione regule obligantur. sed et tenentur ad ea omnia implenda que sunt pertinentia ad hec tria que in ipsa regula ponuntur. Et dicit quod si ad tria precepta tantum possent permittentes servare regulam et non ad omnia contenta in regula. vane ponuntur vel dicuntur hec verba Promitto semper hanc regulam observare. ex quo nulla obligatio ex hiis verbis nascitur. Nec tamen inquit papa Clemens putandum est quod beatus Franciscus professores huius regule quantum ad omnia contenta in regula modificantia tria vota seu ad alia expressa in ipsa intenderet esse equaliter obligatos. quin potius aperte discernit quod ad ad quedam ipsorum ex vi verbi transgressio est mortalis. et quo ad quedam alia non. Cum ad quedam ipsorum verba apponat precepti vel equipollentis eidem. et quia ad aliqua verbis aliis sit contentus. Ex quibus patet solutio questionis que tangitur per dominos papam Ni. et Clementem. scilicet. Utrum fratres teneantur

tantum ad consilia quam ad precepta evangelii. Respondeo patet ex dictis. Quia ad quedam tenentur sicut ad precepta. et ad quedam non. ut enim dicit papa Ni. Cum beatus Franciscus dicat. Regula et vita fratrum minorum etc. Et que dicuntur in principio refferuntur ad medium et finem. et que in medio ad principium et finem. et que in fine ad principium et medium. Que beatus Franciscus in principio dicit regula et vita etc. non absolute sed cum quadam modificatione determinatione seu specificatione ponit. Quod quando dicit in fine. sanctum evangelium etc. ad illa tantum in principio dicta habent referri modificata vel determinata seu specificata. Et quia beatus Franciscus aliqua consilia indicat ut consilia sub verbis monitionis exhortationis et consilii. et aliqua sub prohibitione ac verbo precepti. Non fuit ergo intentio beati Francisci quod fratres ex regule professione teneantur ad omnia consilia sicut ad precepta evangelii. sed solum ad ista consilia que in eadem regula preceptorie vel inhibitorie seu sub verbis equipollentibus sunt expressa.

¶ 4m dubium. Cum multa in regula ponantur sub verbo imperativi modi tam affirmative quam negative. An ad ista fratres ex regule professione teneantur sicut ad huiusmodi vim precepti. Respondet papa Clemens in declaratione. Quia licet fratres non ad omnia que sub verbo imperativi modi ponuntur in regula. sicut ad preceptorum seu equipollentium observantiam teneantur. Expedit tamen fratribus ad observandam puritatem regule et rigorem quod ad ea sicut ad equipollentia se noverint obligatos. que hic inferius annotantur. Que videntur equipollentia preceptis ex vi verbi. vel saltem ratione materie de qua agitur seu ex utroque. Et primo quod possunt de novo habendo plures tunicas quam unam cum caputio et aliam sine caputio. ¶ Item de non portandis calciamentis et non equitando extra casum necessitatis. ¶ Item quod fratres debeant ieiunare a festo omnium sanctorum usque ad nativitatem domini et in sextis feriis. ¶ Item quod clerici faciant divinum officium secundum ordinem romane curie vel ecclesie ¶ Item quod M. et C. pro necessitatibus infirmorum et fratribus induendis sollicitam curam gerant. ¶ Item quod si qui fratres in infirmitate ceciderint alii fratres debent eis servire. ¶ Item quod fratres non predicent in episcopatu alicuius episcopi cum ab eo illis fuerit contradictum. ¶ Item quod nullus frater populo audeat predicare nisi a G. M. fuerit examinatus et approbatus et ad hoc institutus. ¶ Item quod fratres qui cognoscerent se non posse regulam spirituali observare. possint et debeant ad suos M. recurrere. ¶ Item omnia que ponuntur in regula ad formam habitus tam novitiorum quam professorum. nisi non ad modum receptionis ad professionem spectantia sunt ab ipsis fratribus sicut obligatorie observanda. nisi recipientibus quo ad habitum novitiorum ut dicitur in regula aliud secundum deum videtur. Hec inquit omnia sunt a fratribus tanquam obligatoria observanda. ¶ Item dicit quod licet in regula post hoc verbum teneantur obtinet vim precepti et servari debet a fratribus sicut tale. Hec papa Clemens. ¶ Sic ergo patet in. quod dicit papa Nico. in declaratione Quia fratres ex professione sunt astricti ad ea consilia evangelica que in ipsa regula preceptorie vel inhibitorie seu sub verbis equipollentibus exprimuntur. Et ad omnium observantiam que ipsis in eadem regula sub verbis obligatoriis indicuntur. Et que sunt illa patet supra. ¶ Ex predictis patet quid intelligatur nomine evangelii. Cum in regula dicitur. Regula et vita etc. ubi dicitur evangelium etc. per evangelium consilia evangelica intelliguntur. Et quomodo omnia observare et quo non patet ex iam dictis. ¶ Dicit ergo regula et vita fratrum etc. vivendo in obedientia sine proprio et in castitate. Ubi videtur Quia cum omne quod est

ī mūdo sit. Supͣ in te. scupiā cāuiss ⁊ oclo҃ꝝ. b. f. ꝗ suā īstituit ad ꝑcauedum
dc̄a uitia. ⁊ totalr̄ ea abiciēdū. Cōꝝ supbiā. uirtute posuit obīe. ꝯ auaritiā
ūtute pō. paupt̄. ꝯ luxͣ castitate ꝯdicit ⁊ ꝑponit. Vlt ḡ fr̄es ꝑfatis cruci fixi
mūdo ⁊ ꝯiūctos ēe ē. ¶ Dic ḡ qͦ ꝯ ⁊ uita nr̄a ē. viuē ī obīa sine ꝓpͦ ⁊ ī castite.
¶ Adhec tā ꝯsilia ex ꝓfessiōe sic ad ꝑcepta fr̄es obligatͬ. Et posuit dc̄a tā. q ī ꝗlz
ꝗra obſuatiā ponitͬ. nō tn̄ equalr̄. Atq; ad tā ꝑfata ut plīmū q ī ē po
nitͬ ꝯsci euāgͣ reducitͬ. ¶ In ꝑfatis ḡ ꝯdus ⁊ nō eq̄litas int̄ ꝓfessiōes ē. b. f.
ad alias ꝗꝝ. ¶ In obīa qr̄ possiōes hn̄t tū obīā arctā ad locū. ut dr̄. B. epla. ꝗ.
Duo nb̄ ī mon̄ ꝯūsantib; obſuanſ ſtͬ ⁊ traduntͬ. Subiectio abbi ⁊ Stabilitas in
loco. ⁊ ita obſuanſ q neutra īpediat aliā. ⁊ sic sis obediēs abbi. q stabilitate
nō āmittas loci. R. B. Arctior ē obīa q ad nllʒ locū arctatͬ. nllō tr̄e fine ꝯ
cluditͬ. sicuti ē ī obīa nr̄e ꝓfessiōis. q nͥ hʒ uiris ī aliq̄ loco. obīaʒ ḡ hn̄t sup
oēs loci t̄minū ampliatā. ¶ In paupertate. i. sine oī ſpāli ⁊ gn̄ali dn̄io ⁊ ꝓ
prietate. Sic exponit. pp. Gre. Inno. Ni. ⁊ Cle. ¶ Arctior ē hec hn̄tibus
in coī ⁊ sinō ī ſpāli ¶ In castitate. ⁊ si nō ꝯdus sit q ad actū castitatis
ē tn̄ gradͦ ī castitate ſuanſ. Ad quā obſuādā frͤ minor districti obligatͬ. Dr̄
eni ut dr̄. xj. ē. caͦ. uitare. ñ hr̄e suspecta ꝯsl mlr̄. Et qm̄uis fr̄es ut dr̄
ē ꝯ nō t̄nantͬ. ad oͦ ꝯsci euāgͣ ut ad ꝑcepta. ſʒ magͣ q̄ cet̄i xīiii. fratres ā
tiq uix posse talͣ ꝯsci custodirent. Paupertatē ubiq; ſuātes. Cū qdā sarracenͦ
vellet pecuniā fratrib; dare. ꝓ elyā ipāʒ abicerēt. ut dr̄. bon ī qͣ pte legēꝝ ma
ioris. Sic Soldanͦ. b. f. munia obtulit. q oīā ꝯtēpsit. pecunia enī ut st̄cus ē
putabāt. Dūdā frͤ qui denarios cepat ⁊ posuerat ī fenestͣ. mānͦ. b. f. ipāʒ
pecuniā ore ad st̄cus portauit. ¶ Obiāʒ. Cunctis erāt sbiecti. ⁊ ꝑcipue
eccē ꝑlatis. qͦ. b. f. ꝯ dimisso gn̄alatͦ offō quaʒ uolunt hr̄e cui obedirēt.
¶ Caritatē ḡ ꝑ ꝯxiēs. ipēs ad uiā inducētes salutis u̇bo ⁊ exͦ. ¶ Inimicos di
ligētes. ꝯ frͤ Bnarͦ bonͦ ī platea se posuit dieb; plurib; ut a pplō ꝯspicer̄tͬ
et uitupar̄etͬ. Sicut flor̄ctie. Videbāt se mutuo. ac si eēnt angli dei. ut
pʒ ī legēdā trīū sociorꝝ. ¶ Nō solū nō offendebat. immo eos offendētes amabāt
deū ꝓ eis orabāt. ⁊ ī iniuriis exultabāt. nō scādalizabāt se mutuo. Et si
qn̄ casu id fecissēt. stati ī culpā se ꝑniāʒ exercebāt. ¶ Volētes inferre in
iurias ꝑ ꝯ. ipī ī se excipiebāt ne ꝓximͦ offenderēt. Patuit de illo fratre
qui excepit ictͦ lapidū se int̄posito. cū fatuus frēm suū ꝑcutē uellet.
¶ Vpatisim sup oͦ exercebāntͬ. sc̄itatē abscōdētes ⁊ mūdi honores fugiētes
Neminē iudicātes. Neīeʒ ledētes. Mites benigni. Curā crastini sic uitabāt
q legumina nō de sero ſʒ pͦ matutinū ponē nō audebāt. Vitātes u̇ba ociosa

¶ In cā gn̄ali celebrato assisij t̄pr̄e. b. f. ubi fuerūt ultra quiq; milia fr̄es. nllʒ erat
qui loquer̄et ñ de deo. ꝉ quō possēt ꝗꝝ spūalitͬ obſuare. diceͬbāt. ꝑꝝ nū ꝓ u̇bo mimo
fracticͦ silētij. Pacē ꝑmū offerētes hoib;. ꝯformes patͦ ⁊ euangͦ. ¶ Crucē dn̄i
ꝑ ꝑniāʒ ⁊ meditatiōēʒ hn̄tū ⁊ ope defferētes. Ac ut sal t̄re doctīa salutifera m̄
tes ꝯdiētes. Lux exēplaritatis fuer̄e mūdanis. Sensib; corꝑis ne ꝯturbarent
intiora pudorati. Intentiōē ad patͣā tēdētes. Ministrātes lep̄sis ⁊ humilibus.
Corrigētes ī māsuetudine peccātes. dn̄i ꝯsceͬ implere st̄ conati.
¶ Suppositis ⁊ iactis fundamētis euangͤ ꝓfectiōis. Ac nōie īposito fratrib; suis
qr̄. Minores. Cōsequitͬ. ꝑ euāgliū ꝯsaͬ. s. obīāʒ. ꝑcipiens cui frͤ ut minor ⁊
humilis sit sbiectͦ ⁊ obīāʒ debeat exhibē. b. f. suo sbdit elogio ⁊ ex. dicēs. frͤ.
f. pmittit obīāʒ. i. ī uictis ⁊ ꝑcipiēdis. ⁊ reuerentia ī obseq̄ndis ⁊ ꝑficiēdis.
Cuiͦ ꝯiungͬt. dn̄o pape. ꝗ ꝑ x ī t̄ris. vʒ. dn̄o Honorio iij. tc̄ residēti ī sede
romana. ⁊ nō solū ipī Honorio. ꝑfata fecit. ſʒ eadē pmisit eiͦ successoribus.
canoīce intrātib; ⁊ ecce romae. i. dn̄is Cardinalib; q uice gerūt pape sede
uacāte. Oͤ ꝗꝝ appʒ. qr̄. b. f. orͦ ñ ꝓ t̄pr̄e ſʒ ꝓ ꝑpēͦ pape sbiecit. qr̄ fides ecce ñ
dʒ defic̄e. qr̄ nec aꝯ uetͦ successorī petͦ. Oͤ appʒ q illā ī sic subiecit suū
ordinē ecce. sic ordo minorꝝ ē sbiectͦ dn̄o pape. Qr̄ de nllō ordinū ꝯside
rata sbiectiōe ita dʒ ēe cura dn̄o ꝑpē ⁊ ecce. sic de isto ñ sic foꝝ ꝓ ceteriʒ.
¶ Vt sapiēs architectͦ. b. f. ordinē suū ecce romae supposuit ⁊ ꝯcōmēdauit.
In cuiͦ signū voluit ut fr̄es unū de cardinalib; peterēt. ut eēnt sꝑ sbditi
et sbiecti pedib; eiusdē sc̄e ecce. ¶ Ex ꝑfata obīa seq. q dn̄s papa ⁊
tā ratiōe sūmi pōtificij q̄ualʒ leges ꝯdere nouas. qr̄ obīē ⁊ ꝯuentiē pro
misse. ꝗꝝ ualet declarare glosare ꝯstitutiōes ī oīb; facē put nr̄o statui uideat
oportunū. ¶ Sic ḡ aplicis mādatis a frē minorꝝ ē obtēꝑadū ñ ꝯ fidē
eēnt exp̄sse. ⁊ ꝑ alios q ꝑ ipū iudicanͣ sic ēe. ¶ Vꝝ qr̄ eis cōitas ⁊ corͦ
unū ⁊ nō plā capita debet hr̄e ne res mōstruosa uideatͬ. Vnū cap ī hoc
ordie sic ī ecca militāte ꝑficitͬ. cui parēdū ē sine rebelliōe ⁊ cū sbiectiōē
et ꝯuenͣ obsequiͦ. Ideo ꝗ sbdit. q obediēdū ē ꝑpē ⁊ cͦ. sic ⁊ capiti. vʒ. bt̄o
f. qui ī ꝓ oīāʒ ordine sbiec ecce. fecit sͦ homagiū fidelitatis. scaʒ. s. obīaʒ
et ꝯuētiā. Instituitq; ē cap orͦ ꝑ papā. ut fr̄es ei obediat. Et nō solū ipī
ſʒ ⁊ successorib; suis. ¶ Et aduītē qr̄ hic pͦ hoc u̇bū t̄nantͬ ꝯpollet ꝑ
cepto ut dr̄. pp. Cle. ī sua declaratiōe. Qr̄ nō obediē. ē. m. ꝑstim ꝯ
teptu nō fit sine culpa morͤ. Debet enī fr̄es obediē ut dr̄. xͣ. caͦ. ē. ī
oib; dūmō nō sit ꝯ aīāʒ necꝯ ꝯ r̄uraꝗ. ¶ Sʒ hic orit dubͦ. qr̄ ē. dr̄. q
frū. f. ē obediēdū ⁊c. An. fr̄es t̄nantͬ ad obſuatiā textͦ sui. cū ibi ñ dn̄llā.

mandet ne petat declaratio n priuileg a sede aplica i e c. Rx. p. d. gg. ix. Jnno. All.
i Ni. Q fres no tnt ad dei testi obseruatia. Ratio. qr ad hoc no potuit. p obligari
fres sine cons illu i pfti mistror qs tagebat ¶ 2o obligari no potuit successores
cu no heat ptate par i pare ¶ 3o qr cu sint ecce romane p o subditi i subiecti i ad
ipam ut ad magram e recurreds. qr sic ipaz constituit sic i ei du ht declarare. n
p inferiore pt subdit ab obia secludi superioris plati i pape illi sb cu nutu oes
subiecti stat i cam. ¶ Sic g pz q i hoc ca. edificat fora i fudamitu iacit ois pfectiois

S Ecudu i ca e. Si qui uoluerit hac uita ic. Q ca. mdus dspicat i mo.
tradit mudi abdicatiois ¶ Jn q ca st multe ptes. Et p ad que spectet
receptio uoletiu uenire ad or. Et d. i. i h ca i p pte. Q ad solos. M. puitiale
ptinet ¶ Ubi sacedu q ex isto passu e. G. M. n excludebat. cu ipe. M. sit G. i
toto or i puitial i i qlibet puitia. ymo ad ipz pn ptinebat. ut d. declaratio ppe
Gre. ix ¶ Jstl de receptioe taliu qd ptinet ad solos. M. puitiales potat i pn ors
obseruai pp paucitate frm. Sz or dilatate excessu e. p d. Gre. ix: i priulegiu in
cipit. Cliantibz uob i sola cruce ic. Et p declaticez. d. Jnno. iiij. i Ni. iij. Q
no solu. G. M. i puitiales. M. pnt ad or recipe. sz i alijs fratibz discretis comitte
At tn vicarij. M. i multo forti. vicarij puitie no pnt ex offo uitare ad or recipe
n i spali a. G. M. l puitiali cui e uitari comittat. Nec e hic relaxatio e. sz a
pliatio auctis. Quibz pz. Q. G. M. cu puitialibz. M. hnt ordinaria ptate. ceti
sbdelegata. ¶ Jn i pte h ca. q icipit. Mist uo diliget ic. Ubi po q exai
nadus e i qualr qui hc ordine optat intrare. Ubi sacedu q cu hec e sit to.
aplica. i ordo iste ecce rone supposit. hic e q. b. f. poit uolete ingdi de ptinetibz.
ad pfata duo debe p. M. exaiari. De fide cathca pp p. Et de sacris ecclasticis pp e.
Ro qr v erior eet i tali p. i alicui pfessor. hic ordo sic i nullz ali s no ualet ad
salute. Jn sup fide romae ecce sic fres debet tene. sic alios doce. Et lz. b. f. sol
de pfessis poat exaiandu uolete intrare addes q sit ab uxore solut. Constitutioes
tn or gnales i p ca. d religiosis ingssu. i alias ponut cditioes. Vn dnt. Q i
capies diligent i solicite attedat q recipiedus sit fidelis i catholic. de nullo
errore suspect. Matrimoio no ligat. Corpe san. Aio pmpt. ltime nat. Debiti
expedit. Conditioe lib. Etate. xiiij anor ad mi. n fuit a paretibz oblatus
Nulla ulgari ifamia maclat. Copetet lrat. Ul ad labores or copetetes i utiles
apt. Ac tal cditiois ceris q ei receptio clero i pp no modica edificatione
afferat. hec osti. ¶ Declatioes Jnno. i Ni. dnt. Q no passim fres uoletes
ingdi recipiat. sz so or utiles. i de qr receptioe no modica hedifica sit i pp.
¶ De vxore. b. f. spale fac mtioez. qr talia st ad castitatis ruina qua st i or.

manes dz illibate suar. ¶ Jn 3a pte. b. f. addit. Q ipi. M. dicat ill. Vba. sci
euaglij. q uadat i uedat ic. ¶ Ubi sacedu Q cu saluator m dicat. Mt. 6. No
potestis do suire i mamoe. Dz g se nudu offerre i brachijs cafixi. Sic se sequitibz
oia dimitte x uoluit. ut pz i aplis. Et pfectioez uoleti adipisci dix. Vade i uede o
et da paupibz ic. hoc utiqz fec ipe. b. f. fr Bnar. fr Petr i alij soij sui o abitiete
et cucta dates paupibz. Vt nudi cu nudo luctaret. s. cu hoste ifernali. i nuduz
cruci fixu pfectissime seqret. Repulit. b. f. queda i marchia uolete or itrar
qr sua no paupibz sz paretibz dedrat. ¶ Dic g. b. f. q talibz dica ubu. s. euagelij.
q uadat ic. i seq. qd si face no potuerit. ut pote p distatia loci. l qr litigijs i
uoluta. l qr i ptate alti. i sic de silibz. Et iste libere facet si facltas adeet. d. b. f.
q suffic bona uolutas. hic mlta cent dda d uo tela bo. quo ipa fac actu mitorz. u no
adest facltas opis. put ult. hgo de sacris. li. ij. pte. 14. ca. 67. sz l uitatis ca
dimittat. ¶ Jn 4a pte d. Et caueat fres ic. huc passu declat. do pp. Cle.
i sua declatioe. Vbi talibz dubijs i uderis huc passu declarat i serenat. ¶ Pz du e
Si lz fratibz recipe qcqz de bonis igrdietiu si donet. Ad hoc R. Q cu igrdientes
sint libi no uidet aliqd obsiste qn si uellet ei dare p morez clyc sic ceteris paup
ibz fres possit recipe. Caue tn debet. Ne ex nobili qtitate psumi possit sinist
oculus i eos. ¶ 2m du. Si ad dandu qcetibz. fres pnt inducere eos sine clpa. R
et d. Ne ad sinistru uideat circa taliu receptioez fres dbet abstine a taliu iductioe
¶ 3m du circa illa pte. Si tn csiliu requira ic. An si ipi fres st ydonei ad dandu
csil. ad alios ex nrz or trant mitte. R. ppa. Q ad deu timetes alti status
debet dirigi. Vt uideat zelatores patiui statuti. ¶ Jn. va pte h ca. Cu dicat
Postea cocedat eis pannos ptationis ic. Vbi. b. f. poit qualr debeat indui i qbz.
qr duas tunicas sine caputio. cingl i bracas. i caputioez ic. Circa qua pte sut
aliq notada. p. qr. b. f. hic poit distictioez hit nouitior ab hitu pfessorz
Et qr utra cas fatuit dificltate magna q ad nouitios. ut potatos hitu nouiti
or i pfessor. Pro ut hoc uidat. Videdu e. p. ¶ Qs possit ordine intrar ut sit
ibi nouitius. Et di q no minor 14 anis cpletis. Si eni minor itret. pt n exire
et extrahi a pre l tutore. i si an. 14 anu offerat a paretibz ipo csenciete. poss
egdi ipo pueniete ad pfcaz etate. s. anu. 14m. hetur hoc. 20. q. 3. pnis. i ex de
reglaribz. Cu simi. Q n si tal intrat pp aucte an cpletu 14m anu. pz. 20. q. 2.
puella. i. 20. q. 1. i suma qois. q an cpletu 14m anu. pz qr no suffic q attigat
sz oz q pfecit. pz. ex d reglaribz ad nraz i textu i i glo. i e. Significatu. pot n
repeti. Nec malitia pt supple i h cau etate. 20. q. 1. i suma qois. Et Jo. an. pot
de regla. ecs. i cle. Dz g ad uitadu pfessa esse etatis. xiiij anorz cpletorz

¶ 2º Qualis hitu dz indui. V' sequedu. Qz ii habit' novitioz e determinat' z distinct' ab
hitu pfessoz dz s'dari hit' novitioz. Si u'o ipe ult h're hitu pfessoz z no novitioz
et sciens recapit. tal' p talem susceptioe; iducit' ad tacita pfessioe. ex de reglaribz
tox. i cle. z si no sit i tali or' pfessius expsse. e tacite pfessus. no q allige tali or'
s; gnalit' alie or'. ex de regu. li. 6. Caucedu q' e quo tal' hit' no novitioz s; p
fessoz det talibz. vn si petent debet i forma qd gestatio hit' pfessoz fac i eis. z hoc
semp itellige ii hit' novitioz e distinct' ab hitu pfessoz i forma z colore. V' eni no
esset distinctio tal' pfessio tacita no induceret. Bri. g. si ad pcavedu talia qual'
habit' det novitijs or' ii ut dt ppi. M. z iductibz aliud s; deu alii uidat. Q' vz
si oio ult hitu h're pfessoz forte ei declaratioe dz ei dar. z hoc l' p hoestate or' Vl'
utilitate z editioe recepti. Et te dt 2ª. no s; ppa no dz dari hit' pfessoz s; s; dz.
¶ Et no q in anu pbois novit' pt ab or' exire ii i tribz casibz. De p' dcm e s
si sciet' recapit hitu pfessoz distictu ut s. z ipe sit etatis 14 anoz z sup.
¶ 2' casus e si in anu pbatiois faciet votu. tuc z si no obliget tali or' loquedo
de ordibz mdicatuu gnalit' tn alie or' obligat'. ¶ 3' casus Si cuidet' appz q
tal' absolute uita uoluit mutar. qd tn no psuit ii clara pbatioe l' opetetibz
iditijs apparet. Et de istis duobz casibz. vz. de portatioe hit' pfessoz. z de uite
mutatioe lo' p'uilegi or' ocessu. p. d. Cle. iiij. Et incipit. Ex pte dilectoz fi'oz
In q madat oibz Archiepis z epis p ytalia ostitutis. vt tales ad or' redeat. Vl'
ad aliu' edictat se trasferre. opellend' eos ad h' p cesura ecclastica monitioe pmisso
et appellatioe postposita. Et sic madat fratibz q in anu pbatiois nullz ad obitz
recipiat. sic a madat q volentes exire siue alia religioez intrare no debeat retine
p. d. Gre. ix. z Inno. iiij. ¶ Et e sciend' Q' volentes nuz intrar or' siue p' usq'
or' intrauerint siue pt. ac a pt pfessioez emissaz. p. 6. z puintiales. M. z Cu.
Ac ipoz vicarios pnt absolui a snijs excois suspesiois z interdicti a iure l' a iu
dice gnalit' pmulgatis. z cu eis sup octis irreglaritatibz dispesare. Ita tn
q absoluti stati ordine intret. alit' in pstinas snias relabut'. pp indutias
hoc ocedit. Bonifati' Allex. Cle. z honor'. i mari magno. cuiuslibz eoz
sic ocedit'. p Inno. z iceps p'uileg. Celestis amor pre. Et aliud eide qd icip'
In uite cani nc. ¶ In ratte. vij. Addit' r. d. finito ano pbois nc. Vbi circa
ista pte uidedu e. qn an' icip' pbois. z q e. Et dz. q an' pbois. e anus
xv'. Na cu no possit ingdi ii opleto xiiij ano. seq q tuc icip' an' pbatiois.
hoc trad' Jo. an. ex d' regu. b'nfi. li. vi. ¶ Et aduteri q pp honori' bto. f.
et fratibz i puil'. qd incip'. Cu s; osti sapietis. Mandat q in anu pbois nllz
audeat ad pfessioez recipe. Et pea tales recipietur e triplex ¶ p' q' pcat

mortali. q' fac o' pceptu do' pe. z efficit' iobediens ¶ 2º q' a fratibz dz puiri pena
q p graviorbz culpis solz ifligi. ex de regu. No so'. li. 6. z c. ostitutioez. Et ille
q receptus e lz ee secularis ii possit. no tn alligat' e illi or' p illa pfessioez ¶ 3ª pea
q suspesi st' a receptioe cuiuscuq; ad pfessioez ¶ Sz pone casu q novit' infra
annu pbois p' q; stetit duobz l' tribz msibz exit ab or'. z stat ex or' duobz uel
tribz msibz z demu reuertit' ad or'. nuq' d duo l' tres mses qbz stetat. debet s'
oputari. Re. s; d'o. Boni cotri filiu. Jo. an. q no. Dz eni stare p anu integru
no interruptu. Na qn iura loquut' de ani spatio loquut' de ano otinuo. vt. dt
Jo. an ¶ Dt q' i. opleto ano pbois. z eode die z hora opletus pt pfiteri ¶ Et adu
te hic. Si pt face pfessioez z no ult z stat ultius nllaz pcstatioez faciedo q
ex suo ee in or' no ult s' puidicari qn libe possit ad seculu redire. tal' tacite e
pfessus z ii pt ad seculare uita redire s; oz eu aliqua religionu intrare.
¶ Sz a q ad pfessioez debuit recapi z si ia no poat expsse. tn a mistis itelli. q' si
solis. M. ingressus reservat' illito forti z ad pfessioez taliu receptio. Sz p declati
ones ocessu e q z alij apsatis omitti pt ¶ Sz qua forma debeat pfites i pfi
tendo tene ia no poit. ii q pmittat uita ista i a' obsuar. hoc implicite dt
i sequedu. Sz ostitutioes ondut mag explicite. forma hec e ¶ Ego fr'. H. pro
mitto z voveo deo z bte marie semp u'gini. bto. f. z t' pri toto tpe uite me suar
regla fratrum minoz p d'o papa Honoriu ofirmata viuedo i obia sine ppo et in
castitate. Et q' sic exprimant tria hec uota i spali z si pateat i dctis i p'
ca i sol'one dubioz. pate pt z ex solutioe h' dubij. An aliqs pfites sic dico
Ego pmitto toto tpe uite mee suar regla fratrum minoz. icidit explicatis. si tuc
ad oia ea tenet' ut ad pcepta. Re'. pp. N. i declaratioe. d. Qz si aliqs diceret absolute
Ego pmitto s'm euagelij obsuar ii pfessoz intedet se ad oim obsuatia osilioz
obligar q uix aliqs nuq; possz ad litaz obsuar. tal' pmissio abs; intetioe pmitteti
ad aliu intellz no debet restrigi. ii obsuati euangelij sit sic tradita reput' a xº
vz q pcepta ut pcepta z osilia ut osilia a pmittete deo fuet. Et p hoc ad ppo'. Q
tal' sic pmittec. ii huit itetioez se obligan ad o'a oteta i regla ut ad pcepta. itelli
ia pmitte ut osilia q pceptoie l' inhibitorie. l' s'n ubis obligatorijs l' psatis eq
polletibz ex pfessioe obsuar ut pcepta tene. alia u'o no nisi sic posita sint.
Vt q' sciat qd vn sit suadu de osilijs ut pcepta. videa forma ex declaratoibz summoz
pont e oflata z bene. Eande mnsioez cu pp. N. pont. Cle. i declaratioe. uide i.
¶ Sz qd dz dice recipiens pfitenti. Ete ia ii pont. s; oslices. dz eni dice ¶ Et
ego si hec obsuaueris pmitto t' uita eterna ¶ Et no q cu hec pfessio sit no
tum solempne pu' dz fi. s. cora fratibz tenedo man' infra man' recipientis.

genuflex sine caputio & facie & mēte ad deū elleuata. Pri tn̄ dz inqri si ult plus d
tpīe ad pbandā or rigiditates. Et si sic tēp xcessū eidē nō pudicat qn ɔpleto ano
ulti stando ad seculū nō ualat redire. Et hoc intllige in tpīs pfixū. Sz si ulterius
staret n̄ prestan dic uts. Sz si p illū q dz cū ad pfessioez recipe. tps nimie taxare
q etē eēt male fan dz lrā recursus ad iura. Sciens tn̄ q tal tpis taxatio de q lqm
dz fi ta de nō recapietis qz zapiens. Dt g̃ q uouēs pmittat semp obsuare. ▽
unde ē indefitiete obsuatiā. qz semp hoc ht locū i uotiuis ɔsalis & affirmatiuis sz
p semp i affirnegatiuis. Cui eni fit hoc pmissio n̄ deo. de q d ps. Vouete & reddite
et i scptā. Reddes dn̄o uota tua. Or g̃ hec pmissio fit deo. dz iuiolablr fuari. Vt salte
si nō reddit qd decet. nō fiat qd nō decet p positioez act ɔtraey ad id qd ē fiēdū.
Sz qz dr q semp ē obsuadū. pt ēē dub an qlz ē trasgssio. sit mortalis. Rn
q cū i ea multa sint q ex pfessioē equipolēt peeptis. hoz trasgssio si fiat ex omis
sione & sciēnt & hoc i peeptis negatis sine clpa mor taliū nō ē trasgssio. Si in
peeptis affirmatis qn talia debēt fi. et sic eode m. Vbi uo nō dz fi. qz talia n̄
obligat p semp sz ad semp. & fiat ex iaduertētia nō ē cū culpa mor. Si uo talia
omittant ex ɔteptu semp ē cū pecco mor. qz ɔtept ē pcēs sup. Transgressio uo
illoz q ponūt alio m a pdcis q peeptis nō eqpolēt. si fiat ex omissioē & ex qdā
neglia nō ē sine clpa ueniali. Si fiat ex ɔteptu sine p. s. plati. siue statuti siue mandati.
nō uidet sine clpa graui fi. Si uo fiat trasgssio ex omissioe pz. ē peccz mor. qz i ē ɔto
ptus inpetratiu. Insup qz si nō tē ad positioez act. tn̄ ad uitadū oppōz tē. Queda
uo cū ponat i ea ɔcessiue & exhortatiue taliū trasgssio pōt ēē sine clpa. pz de xla e
piphanie. Et de aliis q apponūt liceat manducare & de silib q pnt omitti sine oi clpa.
Debet g̃ semp fr Minor ēē i solicitudine ad obsuadū q pmisit cū taliū obsuatia s
uita pmitat etnā. Et i timoē stare ne deo ɔmittat ɔ reglā. tali eni timoē ho mlta
uitat q alit nō uitaret. Et qz ut dnē ē pfitēs. pmittit ea fuare. ex hoc seq q tali
nllo m ēlatū sua aucte ab or recede. qz ē ɔ pmissū. & ɔ mandatū ppē honoz i puilegio
qd incipit. Cū sz ɔsci sapa tc. Or seq. q nulla q ea ē sta artior. qz tale licet adire ret
nllatenz respitiendo. Et qz pfessioē sic fres ligant or. hīc ē q nlls cardinal n̄ d late
nlls archieps. l quicūqz ali plat. pōt aliquē frēm assumē l dirige l tenē. i p ecce ma
gnis negotiis qmuis hēat lrāz a sede aplica n̄ feēit expssā mtione de hmoi indlto et
ordie ipo sine lrā. G. M. l puitialui. M. l corde uicarioz. Et deti plati pnt tales
remoue & corrige sic alios fres. Et hoc p puileg. qd dr Mare mag. Bonifatij. Et icap.
Virtute ɔspicuus. Taliqz ac tato stuctiois uinclo. qz fres obligant ē ioz. & hīc de
ca apostatates icarcerare ligare capo & excoicare pnt. Mist. & puileg. dō. Inno. qrti
qd incip. Prouisiois ure. & a ecte. Deuotiois ure. Prelati qz debet uitare apostatas

nros & eos denūtiare excoicatos qn a fratib requirūt. puileg. Allex. qrti. qd icap. fr̄m minoz
nroz. & Et puileg. Gre. ix. qd incip uts. & Inno. qrti. Nec apostatas nros aliqs pt dtine
et retinentes debet excoicari p platos si fuint a fratib reqsiti. puil. Allex. qrti. & Cle. qrti
q incipiūt. Cū sic ex parte. Nec fres pdicatores pnt recipe nros or obligatos. ex puil. Inno.
qrti. Quos ix. Nec cistercienses. puil. Inno. qrti. Cū olim. Nec alij iligiosi. Nec hmite
nec guilhermite pnt apostatas nros retine sine lrā. & opp facientes ipo fcō st excoi.
n̄ pnt absolui ii p sede aplica. & hoc puil. Allex. qrti. icapiēte. Virāz & uxoz ordinū. Capi
a pnt apostatē nrā or a hntes lrāz app. si m duos l tres m̄ses aliā religioez n̄ intrauit
ul hitū nō suscepit eiusdem. puil. Allex. qrti. qd icapit. In graue cordi nro. Apostate
et nrī nllāz admistratioez. nllāz curā aiaz. nllz offz debet hre. puil. Allex. qrti. icap
In nrī or. Egssis ab or nrō phibē pdicare & doce & ɔfessioes audie. puil. Inno. qrti
incap. Justis potentiū. Erat antiqt l uitatū mbra putida ab or separe. i. malos eiice
lz exitus spotane eis intdicet. nō tn̄ emissio. m uo ē intdcū. p papa bndez. & Cle.
In. ɔ parte h ca. q dr. Et illi qui ia pmisiūt obiaz tc. dt pp. Cle. Or hoc eqpolet
peeptis. Et d ipe q pluribȝ tunicas uti nō licet n̄ i necessitatib q pnt hri ex ea
Et dt pp. Ni. i declaratioe. Or fres de lrā. M. & custodū ɔuenti & diuisiz i amīstra
tionib eis ɔmissis cū eis iudebit. pelatis necessitatib & aliis circūstātiis q sz deū & ea
attēdēde uidet. uti plib pnt. hoc igit pz ex eo q dr. Or M. & C. de isimoz necessitatib
et frib iducēdis solicitā curā gerat sz loca & tpra & frigidas regioes. Habe g̃ duas
tunicas ut dicit qrti magri & nō plures reglaris ē forme. habē plures duab dispē
satiois ē ea. aucte illoz qb fratrum ē cura ɔmissa. Addit d caltiamtis. d. Or necces
sitate tc. Or p id possint. Rnt qrti. Magri. Or p posse intlli hīc. Sz qd necessitatis
noie h intllz. Rnt qrti. Magri. Or necessitas cū dicā mltipr. pot necessitas i pposito
mltis de causis intlligi. Necessitas eni ē aliū ratioe psono. qz debilis l infirma. Aliū
sz tepus. qz behemēs frig. Aliū sz locū. qz sine ipedimto nō pōt nudis pedib ptrasiri.
Aliū sz iter l offz iniūctū. qd nō pt sine detimēto ps l cauē pp quā iniūctū ē pficē. Sic
g̃ pfatis pz. qn ē necessitas. Sz attende i pfatis. q nō qlz dctaz necessitatū debet
stati p cā iudicari necessitatis. sz fr dz expiri plures anqz caltiamta sic sumat. Et rō
qz ut dt pp. Cle. i declaratioe. de nō portādis caltiamtis eqpolet peepto. P caltia
metū intllz cohopimtū de corio q opit pes. Vn̄ nec calige sane nec tuitate nec
solee ppē ut caltiamta deputari uident. Ita dt fr. Vgo. cū pdcis. qrti magris. Sa
dalia eni q solee dnr frm minoz. nō intlligūt noie caltiamti. qz xps aplis caltia
mta interdixit & sandalia ɔcessit. Mt. 6. Et qz d tunicis pfessoz pt ēē hesitatio
quales ēē debeat. b. f. dt. Et fres oes uestimtis uilib iduant. nō dic ptiosis. Hīc
ea passū exponit ps papa. Cle. i declaratioe sua. d. Vilitate uestiū illā itlligi dbe

q̄ sꝫ ꝯsuetū l' ꝯditioēs patē dꝫ qp̄tū ad colore p̄imi ꝛ p̄tiū uilitas nimo reputari
hoc tn̄ relīqt iuditio. M. Cn. ꝛ guardianoꝝ. de uilitate uestiū ꝛ q̄ necessitate
fr̄es possint portare caltiamta. ¶ Dō. pp̄. Jo. xx. istū passū ꝛ exponit. ut. cle.
ꝯmittes p̄fatis ut h̄eant arbitrari de colore uilitate lōgitudīe ꝛ latitudīe ꝛ capu
tiꝫ b'uitate. qꝛ ut ipē ait. b. f. dix fr̄atibꝫ q̄ uilibꝫ īduant'. sꝫ de p̄dcīs n̄ dixit.
Et mādat fr̄atibꝫ q̄ iux declārātioēꝫ p̄dcōꝝ debeat age ꝛ oppō facientes. p. G. a
moniti si nō se correxerīt sīt excoicati ipō facto. Et q̄ magri dixerūt. qꝛ uilitas
attēdit' in p̄tio. paritꝫ ꝛ colore sꝫ extimatioēꝫ hoīuꝫ regiōis in q̄bꝫ fr̄es morat'.
¶ Jnt' alia q̄. bto. f. displicebat erat. q̄ fr̄es qui paupertatē uouerīt mltiplicibꝫ ī
ducerēt' ꝛ mollibꝫ. Signū extitit sīc hoc ī fr̄atibꝫ asserebat. Ac mollibꝫ ꝛ d'licatis
uestitos fr̄es ad teptandū dia' uehemēti amari. Asserebat. Jo. bap̄tan. de h' ī sp̄ali a
dn̄o ꝯmēdatū. Jpē. n. semp̄ uilissimis indut' fuit. Multi sc̄i singlares ī ue
stimītis fuerīt. ut pꝫ de abbē. Ant'. ylarioē ꝛ de aliꝫ. de bto. Jer'. q̄ sacco ibat
indut'. Ad reuidiā uē ē fr̄is minoīs ueste defferre mollē seu p'ciā ā noblis
qꝛ p̄cūctis religiosis h̄uada paupertate arti ipē p̄misit. Et hoc ē totalr̄ a uesti
giis p̄ris exorbitare. quē seqndū corā dō ꝛ sc̄tis uouit. Et ū alioꝝ exeploꝝ
deficit copia. cuilibet nr̄ꝫ paupertas obiciat' x̄ ꝛ suē mīs ah̄. ¶ Sbinfert.
b. f. si ꝯtingat tunicas lacerari. qd̄ fiendū. Nō statī dꝫ noua p̄curari. sꝫ ipā
antiq̄ repetiari de saccis ꝛ aliꝫ petiꝫ uti ipē faciebat. Rō qꝛ sic faciendo fac
cū bndictoē dei. ¶ Jn ultia parte h' cā: ꝯmonet ꝛ exhortā fr̄es ꝛc. V' sciēdū
q̄ sūt nō ulli qui asp̄eris induti ꝛ cibis nō utētes d'licatis. ex hoc ad iudicaduꝫ
alios ꝛ despiciendū assurgūt. B. f. Si a fr̄ibꝫ molēs indūc tunicas. multo
forti' ꝛ cibis delicatis uti. qꝛ facili' inclinat' hō ad peccꝫ cibor delicatoꝝ su
ptione nīmia. q̄ꝫ uestiū. D'. q'. fr̄es nō iudicēt tales male age. qꝛ qs dum
utit' uestimītis sꝫ decētiā sui status nō male agit. Nec despitiat tales. s. as
serētes pectores. sic pharise' de publicano censebat. de iciū se ꝯmēdari. Sꝫ qd
fr̄. minor. dꝫ age. Certe iudicet. s. se. nō age ꝯfort' ꝛc. cui' ꝯscā p̄sequās dicat.
Et dicat cū ps̄. Ego sū u'mis ꝛ nō hō obrobriū hoīuꝫ ꝛ abiectio plebis.

Tertiū x'. cā' ē. de diuīo offō. Et quali fr̄es debet ieiunare ꝛ ire p
mūdū. Et īcipit. Clerici faciāt diuinū offīꝫ ꝛc. Jn hoc cā'. Vnnu'
deo p̄soluūt'. Corp' ꝯtit p actū dirē sbiectiōis. Vbi sciēdū q̄ ī hoc c'. b. f. or
dinat fr̄es tpli. p' q̄ ad deū p opa collaudatiōis ꝛ reuertē. d. Clici ꝛc. Vbi
sciēdū. Qꝛ ī ordiē cū sint fr̄es ī dup' diffia. Quidā diuīo cultui deputati ꝛ
litterati. Aliꝫ s'uitio p̄fatoꝝ deputati ꝛ illitati. Ac q̄libet p modulo suo dꝫ dn̄ū
collaudare ꝛ p īpensiꝫ iux posse regtiari. Hic ē q̄ clicis ꝛ p'mis fr̄ibꝫ īpōit

ut clerici laudēt eū d'. faciāt diuinū offīꝫ. Sꝫ qualr̄. Jnqt. sꝫ ordinē scē romāē
ecclē. i. se ꝯformēt ordinatō ecclē. put. s. ē ī eēl b'uiariꝫ ordinatū. excepto p̄saltio
Et qn̄. s. ex q̄ h̄re poterūt b'uiaria. Qꝛ a'. dn̄t p b'uiara. intllē offīꝫ diuinū
s. quo ad missale. ꝛ nocturnū. qꝛ ī hiꝫ duobꝫ fr̄es se ordinatō ecclē debet ꝯforma
¶ Nō hic sꝫ pp̄. Cle. ī declārātioē q̄ s̄ tn̄ equipollet p̄cepto. q̄ seq. Qꝛ Clici fr̄es ꝛ
si nō sūt ī sacris n̄ pn̄t offīꝫ diuinū dīcē ꝛ nō dn̄t peccat mortalr̄. qꝛ sacr' om
mittūt ad qd̄ tn̄t'. p̄sti nō h̄ntes īpedimītū. Seq ꝛ q̄ fr̄es celebrātes alias fe
stiuitates ab hiꝫ q̄ sūt ī kl'ario/a' de quibꝫ nō dꝫ sꝫ rubrica b'uiarij p̄ccat grauit'
qꝛ p̄suptuose faciūt ꝯ ordinariū ecclē. ¶ Seq ī q̄ nō p q̄caq̄ solēnitate fr̄es
pn̄t eximi a solōne diui offitiꝫ. pꝫ qꝛ hoc ē p̄cepto equiualēs. ¶ Et sciēꝫ q̄
de ppā. Jnno. ī declārātioē sua ꝛ ī p'ui' qd̄ īcip'. p̄ūro colegio ꝛc. Concedit. Qꝛ
si fr̄es clerici int'sint diuīo offō alioꝝ. q ad. dꝫ. ppū minīē tn̄aūt. Et qꝛ dīc
mī me. Si fr̄es dicat ppū nō necessitatis sꝫ supererogatioīs ē ¶ Seq ī ex p̄dcīs
q̄ s'iō fr̄es offiꝫ ordinata tenēt' s'uari. sic ꝛ q̄ ad cantū. qꝛ cū cant' fiāt' non
sit p ordinariū ecclē ordinat' fr̄es tales cant' exercētes peccat. qꝛ faciūt ꝯ ordi
natioēs ꝛ ꝯstōnes p̄pe bn̄ decti. Sꝫ h' ē dub'. Si dō pp̄ faceret de uno festo qd̄ nō ē
ī ordinatō l' kl'ario. l' sꝫ rubricā b'uiarij. fr̄es tn̄t ne facē de illo festo. R̄ q̄ nō. n̄
ipē madaret de eo fiendū. Qō passu ī d'. b. f. Ex q̄ h̄re pn̄t b'uiaria. pꝫ ut
d'. declārātio. Ni. Qꝛ. b. f. b'sū rerꝫ nō imitauit. fr̄es h̄re. ymo uoluit. q̄ libri
quo ad usuꝫ ī coī h̄erēt' ꝛ nō ī sp̄ali. put dicebat fr̄. leo fuisse ex ītētioē. b. f.
Et lꝫ. b. f. roat q̄ fr̄es p̄soluat diuinū offīꝫ ꝛ modū nō pandat. At tn̄ qꝛ
supponit diuinū offīꝫ dici ꝯseqnt' intllī q̄ tali dicā q̄ placeat deo. p̄sit dicen
et hedificet audiētes ꝛ ad d'uotioēꝫ inducat. qꝛ dꝫ dici ut ipē sc̄s faciebat
sic ait. Bon' ī x' pte legende maioris. d.

¶ Jmposito clericis ꝛ l'catis quo dicat diuinū offīꝫ. Videt. b. f. ī x'. qualr̄
si fr̄es illitati. dꝫ ꝛ layci deū debeat suo posse collaudare. Et dic tex'. x'. qꝛ
pat' nr̄ debet deo p̄soluē. Qꝛ orō ꝛ si b'uis sit ipā celū penetrat. ꝛ tāto d'uosio'
p'aliꝫ q̄to ab ipo deo apl̄is data ꝛ resata. Dat' laycis h' uē offīꝫ. nō sine cā.
Vt pote qꝛ s'uitiꝫ alioꝝ occupatis ¶ Et d'. pp̄. Ni. ī declārātioē. Qꝛ tales ꝛ si nō
uacēt studio ꝛ diuīs offitiꝫ. dū m̄ s'uitiꝫ īhereāt alioꝝ. cū ipēs q̄bꝫ s'uiūt su
stentari merēt'. ex' dd'. q̄ descēdēntiū ad bellū ꝛ remanētiū ad sarcinas uolu
it portio eq̄ret'. Hiꝫ laycis īdicā ī sp̄ali. Vt orēt p defūctis. qꝛ ī offō diuīo

pro ipis defunctis sep ora. ta i offo diuino .i. missali q̄ nocturno. Sz no sic
i offo laicor. Et attēde hic q qz hnt fres psolue diuinū offz. vt libe hoc
valeat exerci summi pont fratb; ecessit. q tpre gnal' intdci. intdcis 7 excoicat
exclusis. ianuis clausis 7 sbmissa uoce i eccīs nris fres pnt celebrar diuina.
Addit pp. Al. q no so. lege diuinū offz pnt 7 missas celebrar. s; i tpalb; ₒsuet
uix more or' sacre cois 7 extreme unctois sacra pcipe. Pnt i fres ad diuina
admitte pauperes opariōs 7 pueros sui tpz intdcti. p'ui. Allex. q. qd incipit
vt i uariis domib; uob' ₒstructes. Prefatis g̊ appz. quō. b. f. i i. p° ordinat fres
ad dz p opa ₒuenīte. 2° ordinat eos q̄ ad cor' p opa pmo p ieiuniū. D' pōt
q fres debet ieiunar 7 qn. Et d'. pp. Cle i declatioe q istud ₒplet pceptis
Et dca ieiunia tnt ieiunar. Ac o' alia ieiunia ad q ex statuto ecce tenentū
oes aly xam. Sz qz no oib; frib; ē eade ualitudo seu etas. hic ē q. b. f. sic
discretissim' sbdit. Qz fres tpz maifeste necetatis no teneat' ieiunio corpali.
Necessitas eni ali eiicit ratioe etatis l' infirmitatis. Ali ratioe laboris. Ali ₒone
defect' uict' 7 sustētatiois. Qn g̊ necitas ē maifesta. tuc no tenet' fres ad cor'le
ieiuniū exibēdū. Sz hic ē du'. Cu iura no strīgāt hoies n' usq ad xxi etatis
ānū puenit. Est ne sic suadū i or. R' q no. qz ₒtrie noti 7 ē pmisse sic tene.
Sz quo debet fi' hec ieiun'. R'nt. statuta qi ebo vl l. Nec fres ab alis ieiunys. f.
vigiliar 7 q' tpr eximut'. ut d'. pp. Cle. Qz si aly xam a fortiori ipi. n' a pceptis
absoluūt ecce aliq p opa supererogatiois. qz ut d'. x°. Illa oz facē. ista no omitte.
Ordinat 3°. b. f. fres quo ad pxim p opa mie. f. Vbi dei. d. Consule uero
Moneo 7 exhortor ut qn uadūt p mudū 7c. f. missi ad pdicadū more aplor
a'. x. 7 luc. ix 7 x°. q per x° missi st ad pdicadū. Qn g° fres uadūt p mudū
Qz no d'. qn frat. hoc loco accipit' documētu q fres no debet ire soli. s; sotiati
f. bini. Sic ipe b. pr. f. fec stati ut fres hnt. 7 uix or' euagly. Na x° no misit
solos discplos s; binos ut hēt' luce x°. Sz attede q. b. f. i hoc passu ₒe
vlt q fres p° ope pdicet de in vbo. Sz quo ope debeat pdicare ₒndit. p°. Al
tigys ₒtēdendo. d. no litiget. qz cor statu hoc no ₒueit. 2° nec ubis ₒte
dant. put x° ₒsuluit. m' v. 3° ne sint temerary alios iudicāt. ide d'. Nec alio
iudicet. Ista pdca tn debet uitare. Sz quib; v'tutib; debeat refulge. d'. p°. Vt
sint mites. nō. f. resistendo ipbitatib;. 2° pacifici. alios illaten' impetendo
3°. modesti. f. in ubis 7 i factis modū suay uix apl. Modestia ura nota sit
oib; hoib;. 4° mansueti. impetus irascibiles refrenan'. 5°. humiles. ppaz
excellētia ₒtepnent 7 declinando. 7 sibi ipis uilescēt. 6°. honeste. i. no turpia
aut stultiloqa pferent'. loquētes oib; sic decet. Vz cuil; statu q st debita ₒponēt'

Debet g° 7 fabulas deuitare. 7 smo cor' sale esse dz ₒdit' diuie sapie. Sz qlit'
debeat incede pedib;. f. l' a° mo. sbdit. b. f. q no debeat equitare n' maifesta ne
cessitate l' infirmitate cogant'. Xps. eni peditauit 7 no equitauit. s; sup asellū
uiit. m' .21. Et qn x° misit aplos pdicar p mūdū. a'. ult°. no eqtan' s; peditando
misit. hor' ex° fres minores sic debet incedere. Addit qd debet dici more euag°
d. In quacuqz domū intrauerit 7c. De pace p fres dicen' 7 anūtian'. b. f. 7 a scto
hnt euang. luce. x°. 7 diuina reuelatioe ut ipe ait i testo suo. Et qz scm euag'
testat' x° ₒcessisse aplis. Vt comederet de oib; cibis q apponeret' eis. Et. b. f. ₒcedit
vt. f. oūz ieiunātiū i ieiunio. 7 no ieiunātiū ex ieiuniu cibis uti possimus.
Nec fres hoc passu a ieiunys absoluūt'. n' oūz cibor' usus ē eis ₒcessus s; p tpre
isto ē passu pz. q. b. f. d'. hoc sm ₒcessioe 7 no pceptu. Et sic hes q aliq' idicat'
p modu pcepti. aliq p modū instructiois. aliq' p modū monitiois. 7 aliq' p mor'
~~monitiois~~ ₒcessiois. Sic g° pfatis 7c.

Receptio firmit' 7c. Ut nullo mo denarios l' pecunia 7c. Hoc ē i cap'. q'.
In q° census 7 es abdicat'. fora tradit' ue admistratiois. In q. b. f. facit
duo. p° intdicit ois pecunie usuz 7 receptioez. Et expoit modū p infirmis 7 aly'.
et puratioez cū o'. tam p necitatib;. 7c. Et qz hoc ca ualde fuit cordi. b. f.
cū sexto ca h' ē. Ideo ad ei' euidētia st aliq uidenda. Et p° de differētia it'
pecunia 7 denariu. qz. b. f. utruqz intdicen' poit distictioez. Et iux ostones a
tiquas 7 q'or. magror' smaz p denarios intlli pecu nuata. Pecunia uo dici
ois alia res q solet uti hoies cu oportunū ē ad ptiu rer' emdar. Vz aur' 7 ageta
et qcqd tale sit. q' p denario ad ptiu rer' emdar hoies utūt'. Videt' g° phibei
receptio denarior' 7 qzlibet rer' q accipiūt' ad ptiu emdar. 2° uidēdū. Q'd
ē recipe pecunia. dnt. q'or. magri. Qz qda res recipiūt i ppetate 7 no i usuz.
qdam i vsum 7 no i ppetate. et qda i ppetate 7 usum. Dnt g°. q receptio cu
iuslibet rei in ppetate phibet' frat' minori. ut pz i. 6. c° ē. Receptio uero
quorda ad usum ₒcedit'. Vt libror' 7 vestiū 7 h'moi. Receptio uo denarior' 7
pecunie q̄tu ad ppetate 7 q̄tu ad usum oio phibet' 7 p se 7 p interposita psona.
Sz ē sciedū q aliq' res ht duplice usuz. f. nālez 7 accidentalē. Ad ppositu
Si qs uteret' auro i gemis ad usū nālez. qz ualet ad mlta medicinalia. Sili'
ad vsū aliquē accidentalē. Vt auro p calicib; 7 h'. taliū usus no intdiceretur.
n' i talib; eēt excessiu' abusus. At tn pfatis utetn' ad emdū nullo mo lz frib;
hre. 3m uidēdū. ē. Q'd ē recipe p se l' p interposita psona. R'nt. q'or. m' pfati
p se recipe pecunia ē. pecunia ad ₒuētedū i suos usus accipe. Recipe uo per
interposita psona ē sua auctē aliū sbstitue ad recipiedū pecunia i suos us'.

propos conteda. ¶ 4 videndu e de qda casu q incidit qual fres circa pecunia et denarios debeat se hre. Et casus e talis. Fratres indiget pro suis necessitatibus, et ipa pecunia invenuit aliquem dante l' mittente l' omittete. l' i testo eis pecunia legante. Qd fres pensata necessitate qua hnt. circa psona dante l' offerete age debet. Vt sic stuemat eis i re q indiget. Et ipi psuet re p se l' interposita psona pecuniam seu denarios papiat. Ad hunc casu sic e vndem. Q fres indigeat pecu hec e. vel pro re ia empta eis neccia. vl' pro re qua volunt eme eis neccia. Et tunc p re emenda vel de pnti ul' de futo. Et talis res neccia fratibus qua eme volunt vel e ubi hitat fres ul' i alia regioe. Ista distinctioe omissa. sic veniedo ad casu. P° si fres re emerit. tunc ad volete dare pnt accedere rogan eu q satisfaciat. Si ipe fac i pp° p°. bn quide. Si no ipe no vult man ppa satisface. ul' no pot. tunc fres pnt eu rogare sz papa. Ni. i declaratioe q ipe aliqua stituat p ipm vel ab ipo noiandu p que creditori frm satisfiat. Si hoc fac bene. Sz si no no vlt a hoc face l' no pot. tunc sz papa. Ni. fres pnt famuli illi a q res emut ul' alteri seu alios pntare/aut i quib posuit si danti placuit committi executioe p dictoy. Sic tn q semp ap dante dniu, et posso pecunie remaneat cu libera re ttlatate revocan ca usqz q° consa fuit i re deputata. Ita q fres q psona datem l' noiata nulla hbeant actioez qualiscuqz i omissioe pdicta se hnt. Liceat tn fratibus ut d' pp. Ni. suas necessitates insinuare ac specificare l' exponere psone pdicte .s. stitute. ac ea rogare q solvat. Et ad eade exortari ac inducere q fidelit se hbeat i re comissa. et aie sue saluti i omissa s executioe pvidat. ¶ Pnt a sun do. Grego. ix. i sua declaratioe. Vbi stitut no facet p negligetia l' ignorantia. ad tale p q dedit et stituit fres hre recursu. narran ei no esse satisfactu eis. p illu que ipe stituerat. Dic. a. do. Ni. papa. Q si tal's stituta et noiata otigeret p absentia l' infirmitate volutate seu locoru distantia i qbus solui eet fres nolle l' no posse attede. liceat fratibus. qtu ad vna alia psona subroganda. si ad pmu date no pnt l' nolluit hre recursu, psone subrogate noiare ut dem e d ps ipa subrogata i° co subrogatis. Et sic pnt plures psonas pntare fres ta dati s. qz psone stitute. Et si qrat. Iste nutius l' nuntii p fres pntati. cui st. Rndt papa. Grego. Inno. et Ni. Q ul' illi a q res emut. vl' illi cui auctate pecu deponit. Et si qrat. Stituit di stati solue. Rt. pp. Gre. q sic. Et si no stati solvet vl' ex ignoran l' ex negligetia fres inducat eu ad dos subrogate ut dem e. Sz tale nutiu fres pntan. Nuqd fres dnr pecunia recipe p se l' p interposita psona. Rt. pp. Inno. i declaratioe q no. Q no cor auctate pecunia l' denarii oservantur nec ipi hnt i eis ad dniu l' ptate. sz do ipaz dans. Vt dic papa Nicolaus.

¶ Scdo. Si fres no emerit. si eme volut. et do velit dare. Si stati volut eme fres. dic vtis. i pcedenti casu dictu e. ¶ 3° si fres volut eme re qua n stati hre pnt. vt pote libros scribe et hedifitia ostrue. et sic de silib. Ita q requirat tractu tpis. dic papa. Ni. q fiat ut dem e. s. Q do dans dare differat. l' aliquis stituat p ipm. cui omittat. Vl' stituit alti omittat. dnio pecu semp libe pmanete i illo q prius dedit. usqz q° i re deputata oitat. ¶ 4e Si res no het in tra illa ubi fres morat sz i alia tra. q re idiget. Rt. ppa Ni. Q fres debet ad do pecunie ire si psto e. vl' ad ei nutiu. et dice q s' placeat q dnio pecuie ap ipm remanete usqz q° i re deputata oitat. p quascuqz man' pecunia seu clv ipa tracte sive psonas ab eo l' a fratib noiatas. totu suo osu volutate ac auctte pcedat. Q° assensu suu pbete pdeis. secure fres re empta l' acqsita de illa pecu p quecuqz vti pnt. Et d' papa. Ni. q fres pfatis modis ut pdictu e circa pecunia i suportadis cor ptitas a sgruetib necessitatib obsuatis. no intelligi nec dici pnt p se l' p interposita psona pecunia recipe o regla l' pfessioez sua. ac sui ordis puritate. Cu manifeste pa teat ex pmissis. ipos fres no solu a receptioe pptate dnio sive vsu ipi pecu nie et a qualz otractatioe ipi. et ab ea penitus alienos. ¶ Sz hic st aliqua dubia videnda. ¶ P° e quib vbis debet fres vti i pntan aliquem dno volenti elyam pecuie dare. Rt. Constitu antiq. Q fres debet dice psone pecunia offerenti. Potestis dne si placet vob. istu ostitue vestru nutiu. l' ap istu vestra elyaz depone qui vice vra inde fratru pvideat necessitati.

¶ 2m dubiu. Si casus accidat q do pecunie moriat. anqz id qd deposuit p frm necitatib sit expesu. Qd fiendu de illa pecu. Rt. pp. Ni. i declaratioe. Q si do ocedes dixit qu ocessit. q s deputata pecunia ipaz i fratru necessitatib expedet. qcqd de ipo ocedete otigerit. vivens l' moriens. sive ocedens herede reliqrit. sive no. pnt fres ad psona deputata no obstante ocedetis morte. l' hedis ocetioe p illa pecu expedens recurre. sic poterat ad ipi do ocedente. ¶ 3m dubiu e. Do dat et deponit plusqz fres indiget pro solutioe. id qd supfluit de ipa pecunia. qd fiet de ipo. Rt. pp. Nicolaus. Q si dans rogetur q supfluu possit i alias necessitates fratru expedi. Si co sentiat. pot in tales necessitates m° pfato oiti. Si non osentiat. resi duu ad ipm do libe redeat. Dic tn papa Q fres debet cave ne faciat plus dari qz extimet res eis neccia valitura. ¶ 4m du. Do credit fres posse recipe i dat libe et absolute fratib. Rt. q Nullus intedit dare fratib n' put cor ogruit pfessioni et e. dat q fratib eo m° q eis opetit. omittens

alicui qui ea dispenset in illis rebus quibus fratres possunt uti. Si vero ipse dans si fuerit eorum minister fuat pro necessitatibus eorum. Et semper est dominus usque quo pecunia in re est consumpta. Et dato quod dans in tendat dominium transferre proprietatem et dominium in fratres. numquam hoc facit nec facere potest in fratres nolentes quia nullus potest dominium in alium transferre ipso nolente. Et ideo fratres nolunt. quia non possunt habere talem proprietatem. quia nec per se recipere possunt nec per interpositam personam. ¶ Secundo dicitur. Dator pecunie. nullo modo vult habere talem proprietatem. Nec pecuniam quam dat vult aliquo modo ad se pertinere. Ad quem ergo pertinebit. Respondeo quod secundum declarationem domini Io. xxii. Inno. iiii. et Cle. v. Cum talis non possit esse fratrum. nec substituti sive depositarii. proprietas erit ecclesie. Sed quia dominus papa Io. xxii. in quadam extravagante que incipit. Ad conditorem canonum. modificat quod spectat ad romanam ecclesiam de rebus fratrum minorum ubi concessit d. iux fine. De fratrum nostrorum consilio hoc edicto in perpetuum valituro. sancimus quod in bonis que in posterum offerentur aut quolibet obvenire contigerit fratribus seu ordini supradictis. exceptis ecclesiis oratoriis officinis et habitationibus ac vasis libris et vestimentis divinis officiis dedicatis vel dedicandis que ad ipsos obvenient in futurum ad que se non extendunt in convenientia supradicta. propter quod constitutionem istam extendi nolumus. nullum ius seu dominium aut occasione ordinationis predicte seu cuiuslibet alterius a quocumque predecessorum nostrorum super hoc specialiter edite. sancte romane ecclesie acquiratur. Sed quod ad hoc habeant. ordinationes habeantur pro non factis. per hoc autem in hiis que ex dictis ordinationibus in bonis predictis ad dictam ecclesiam pervenire vel pertinere quolibet poterant vel debebant. nullum eidem parti preiudicium volumus. sed illa sint expressim involuta et intacta fuerant. Quibus verbis patet quod dicta pecunia ad ecclesiam romanam non pertinet. Sed cuius sit. quia ipse papa non dicit. et sic de multis aliis ut puta de habitibus et fratrum tunicis ortis et huiusmodi. ego non determino. Sed super hoc habeatur domini pape determinatio et declaratio. Et si dicatur. pecunia pro fratribus deputatur. ergo videtur quod sit fratrum. Respondeo quod licet pro non dicit proprietatem. cum eorum auctoritate non deponatur. sed de utilitate vel aliam causam fratrum quod fratres indiget.
¶ Nec enim ista consequentia est bona. Hoc deputatur pro isto. ergo hoc est isti pro quo deponitur. Patet exemplo in patre familias. qui dispensatori suo pro nutritione familie suam tradit pecuniam. licet illa pecunia sit pro utilitate familie. non tamen est familie sed domini. Quod autem pecunia deputata pro fratribus non sit fratrum. dicit papa Gre. et Inno. dicens. quia non eorum auctoritate deponitur. nec eam exigant nomine depositi
¶ Tertio dicitur. fratres non habent necessitatem presentem. sed imminentem. Numquid modo prefato volentes eis dare possunt rogare fratres quod dominus fuerit vel substituat aliquem et ut dictum est. Respondeo quod sic. Nam isto presupponentes licitum fratribus modum talia committendi. ostendit. Gre. et Inno. in declarationibus ut ipse conferet vel substituat. Et substitutus non potest alium substituere. ad quem pro loco et tempore pro necessitatibus fratres habeant recursum. Ex predictis ergo patet solutio casus. quo ad partem illam. videlicet quando fratres indiget et invenit personam pecuniam eis dare volentem. quid faciendum. ¶ Videndum est ergo nunc de secunda parte casus. videlicet de pecunia transmissa fratribus per nuntium quid faciendum. Respondet papa Ni. in declaratione. Quia quando contingit ipsam pecuniam dari vel mitti fratribus. nisi aliud per mittentem exprimatur. modis premissis oblata et missa intelligatur. Non enim ut dicit ipse

est invisibile

est invisibile aliquem clericum sive sine expressione modum illum velle prefigere. per quem et donans mittit. Vel illi quorum necessitatibus intendit per donum huiusmodi providere vel effectum doni vel sue conscientie puritatem fraudet. Hec intelligenda sunt ubi per dominum mittentem non fit mentio quid de ipsa pecunia sit facienda. Si enim exprimeret nuntio. id debet facere quod dominus intendit. et non aliud. quia fratres nec nuntii contra voluntatem domini cuius pecunia sit sua. agere possunt.
¶ De tertia parte casus. videlicet de committente pecuniam apud aliquem pro fratribus. dicitur ut dictum est. Quia si alicui pecunia expendenda pro fratrum necessitatibus committitur. fratres secundum papam Grego. et Inno. possunt ad illum recurrere cui est commissum nisi sit dicto supra et expresso. Et necessaria sic a domino recipere. hoc forte excepto quod commissarii non sua vel fratrum auctoritate pecunia a domino ad aliquem casum vel necessitatem determinatam potest ad alios usus commutare nisi a domino acceperit potestatem. vel eius ad hoc presenserit voluntatem hec. 4a. magistri. ¶ Circa quartam partem casus de pecunia in testamento fratribus dimissa quid faciendum. Respondet papa Ni. in declaratione. distinctionem ponens. ¶ Quia vel talis dimittens modum exprimit in legando fratribus licitum. videlicet. ut si dicit. Dimitto vel lego eis. pecuniam. aut agrum vel domum. vineam. vel siliam. ut per personam vel procuratorem vendatur distrahatur. et de pecunia vel edificia fiant vel in necessariis fratrum convertatur. Si sic legat. talia legata possunt fratres habere. nisi in pecuniis aliis et eleemosynis ut supra dictum est servato ¶ Si vero talis legans modum exprimit. fratribus non licitum in legando. ut puta. dimitto fratribus vineam ad colendum. vel domum ad locandum et siliam. dicit papa quod a tali legato et eius receptione per omnia minores fratres abstineant ¶ Si vero aliquid legetur sine modi expressione. Ut in legato indeterminate relicto. dicit papa. Quia fieret quod dictum est de pecunia et eleemosyna fratribus indeterminate oblata vel missa. Ut sub modo licito fratribus intelligatur relictum. Ita quod neque legans mittit. Nec fratres ipsi effectum relicti fraudent.
¶ Sic ergo patet responsio ad casum supradictum quo ad singulas eius partes. ¶ Dominus papa Clemens. v. in declaratione que incipit. Exivi de paradiso. que dominus papa Nicola circa pecunie receptionem dixit. approbans subdit. Quia cavere summopere debent fratres ne per alias causas quam ponat predecessoris declaratio. scilicet domini Nicolai. ad dantes pecunias sive deputantes nuntios non recurrant. Ne si secus ab ipsis attemptatum fuerit transgressores precepti et regule merito possint dici. Nam ubi aliquid generaliter prohibetur quod expresse non conceditur. intelligitur denegatum. Quare papa Clemens concludit. Quia questus omnes pecunie. ac obligationum pecuniarum receptio in ecclesia vel alibi. capi seu truncorum ordinati ad offerentium seu donantium pecunias reponendas. Nec non et quicumque recursus alius ad pecunias seu habentes ipsas qui per declarationem ipsam non conceditur. hec namque omnia sunt eis simpliciter interdicta. ¶ Dicit enim papa Clemens Quia cum regula dicat in duobus casibus recurrendum ad amicos spirituales. videlicet pro necessitate

.3a. pars casus. si alicui committi pecunia.

4a pars. de pecunia legata in testamento.

si modo licito

si modo non licito.

si sine modi expressio

quid dicat papa Clemens circa pecuniam.

idem papa.

infirmorum et fratribus inducendis. Et pp. Ni. cessantibus eliis extendit ad fratrum
alias necessitates occurrentes pro tempore et imminentes. Caue debet fratres ne paliis cautis quam p
dictis vel sibi ad amicos siue sint dates vel deputati per fratres recurrat. Et sic se
gerat in omnibus quod se cunctis ostendat in dictis pecuniis sic non habere penitus ius vel dominium.
xc°. pp. Cle^tis^ — Et excludit papa. Clemens. Quapropter precepit quo et quali pecunia expendat. computumque
exigere de expensa. eamque quo modo repetere. siue deponere vel deponi facere. Capsulam pecunie
vel eius clauem deferre. hoc actus et consiliis sibi illicitos esse fratres sciat. predictam enim
facere ad solos dominos pertinet quod debent et eos quos ipsi deputauerint ad hoc ipsum. ¶ Con
fr. Vgo. — cludit fr. Vgo. ex dictis. Quod fratres non possunt esse custodes pecunie vel depositarii. quia
depositarii non custodes pecunie non possunt esse. — custodia realem obligationem importat. non a principio per declarationem excludatur
quibus debet dici — ut posse dicto. Nos nolumus ad custodiam pecunie teneri. Nec eam uolumus recipere. Et
sic debet de quolibet deposito prout uoluit constitutiones ordinis moderare. Dispensatio et
quadam habet auctoritatem saltem ministralem et affectus ordinis scandalum et suspitionis nota. et hec
secunda probabilis uidetur. ¶ Sed circa iam dicta quoddam insurgit dubium. et est hoc. fratres indiget
si liceat committere mutuum. — nec inueniunt. offerentes vel dare uolentes. sed inueniunt solum eis mutuare uolentes
· non — Nunquid possit mutuum committere. Respondet pp. Ni. in declaratione quod non licet. eis. eorum statu
considerato. propter obligationis uinculum quod exigitur. possunt tamen dicere tali quod laborabunt
fideliter quod per elemosinas et amicos suum satisfiet eidem. ¶ Quarum autem dicunt quod Mutuari
quod est mutuum. — proprie est. de meo tuum facere. et hoc modo non licet fratribus. quia est contra proprietatis ¶ Et hoc modo
qui mutuat ad solutionem se obligat ¶ Alio modo mutuare dicitur improprie. scilicet bona
fide ad procurandum non ad faciendum solutionem se obligare. et hoc modo possunt fratres mutuari
dubium. si in aliquo casu licet uti pecunia. — ¶ Aliud dubium est. Nunquid in aliquo casu fratribus liceat pecunia uti. ¶ Respondet pp. Nicolaus
et fr. Vgo. Quod non solum in extrema necessitate quando nec petendo non laborando nec per
oblationem uite necessaria possent inuenire. quia tunc notum cedit conseruationi nature
quod magis obligat. Nec pecunia tunc illis fit quod eam gerat vel recipit sed tantum usus. Nec
vsus simpliciter sed ad tempus et extra. Et subdit fr. Vgo. Porro soli deo acquiritur cui in totum
vel nomine offertur. Cuius uite et auctore cum prefata durat necessitas in aliud transfundi
vel transfertur. Sed dicta necessitate cessante. pecuniam recipere nullo modo permittitur.
¶ Et ideo bene dicit pp. Ni. Et si dicta tempus uia prefata secluderetur. via extreme
necessitatis quod iure poli omnibus subuenitur. sic et fratribus. Cum ab omni lege extrema ne
cessitas sit excepta. ¶ Et sic patet prima pars exposita istius quarti capituli. In quo b. f.
secunda pars capituli. — interdicebat omnis pecunie et denariorum usum et perceptionem. ¶ Secunda pars capituli est
¶ Tamen pro necessitatibus infirmorum etc. Vbi b. f. ostendit quandam solicitudinem habendam
et procurationem. Circa quam sunt aliqua uidenda. ¶ Primum est quod intelligitur nomine Ministrorum
quod intelligitur nomine ministrorum. — et Custodum ¶ Respondent quatuor magistri et fr. Vgo. Quod nomine Ministrorum intelligitur et Guardiani

Quia sic Guardianus antiquitus uocabatur. Respondent autem in octano capitulo. S. M. nominat Custodem. Attamen
Do. Inno. dominus Ni. et Io. xxii. vocat ministros et custodes vt modo in ordine uocatur. Nota quod
hiis modernis temporibus papa pius ii. anno domini. 1464. in quadam patenti bulla declarat
vicarios prouinciales fratrum de obseruantia esse vere ministros sic est intentionis est
et. vbi. s. non in aliquo nisi tantum nomine differentiari a ministris. Et sic est intelligendum
¶ Secundum uidendum. An ministri et Custodes. aliis fratribus possint prefata duo committere. — Si m. possunt aliis committere.
Respondent Inno. et Ni. quod Sic et similiter pp. Io. xxii. Quia possunt per alios fratres talia exercere
Et quibus committi debet talia diligenter exercere. Sic tamen quod quibus committitur per ipsos prefata
faciat non per se sed per amicos spirituales. quia substitutus et uicarius non habet ampliorem auctoritatem
quam dominus et substituens. ¶ Tertium uidendum. Quid intelligitur per Amicos spirituales. Respondet fr. Vgo. — quod sunt amici spirituales.
Quod Antiquitus M. et Cu. declinantes ad loca. de duobus prefatis ualde fratribus necessariis
populum in predicatione exhortabatur. Et tunc fideles aliqui ab aliis positi ad hec procurandum
in hiis uice populi absque fratrum solicitudine prouidebant. Et predicti uocabantur. Amici
spirituales. Sic et in quibusdam locis aliqui fideles ad prefata ab episcopis deputabantur. et fratrum
amici spirituales censebantur. At tamen sed dictos summos pontifices qui loquuntur de presenti puncto in
telligunt per amicos spirituales dantes et substitutos ad quos per prefatis fratres possunt habere
recursum. ¶ Quartum uidendum. Si pro aliis necessitatibus fratrum a predictis. M. et Cu. possunt — Si pro aliis necessitatibus.
ad tales recurrere et per eos deputatos. Respondet Ni. et Cle. quod sic ut videlicet est. Vt cessa
tibus eliis. Qualiter se fratres debet habere declaratur est supra in prima parte huius capituli. per ipsum. Cle. uidelicet in
¶ Quintum uidendum. Quod dicit quod. M. et Cu. solicita cura gerant secundum loca et tempora et frigidas regi
ones etc. An liceat fratribus in posterum prouidere. vt potest tempore messium et vindemiarum facere — An liceat facere congregationes frumenti et vini.
congregationem de frumento et vino et de aliis ¶ Respondet summus pontifex. Cle. et Io. xxii. Quod Sic
At tamen pp. Cle. distinctionem facit dicens. Quod consideratis. b. f. intentionem. non est verisimile eum
voluisse fratres habere granaria et celaria. et precipue in quotidianis mendicationibus possunt
transigere uitam suam. Et subdit quod talia fratres debet in multum credibile est ex iam exceptis
quod non possent uite necessaria aliter inuenire. Sed hoc pp. committit. M. et custodibus
simul vel separatim in suis administrationibus cum quarum et discretorum locorum sacerdotum et
antiquorum consilio et assensu. ipsorum conscientias onerans. Idem dicit Io. xxii. in decretali. Quo
rundam exigit. conformans se domino. Clementi. Quod prefati habeant uidere si sine prouisione
possunt uiuere. Si non. concedit quod talis prouisio fiat. Ita tamen quod moderate addens quod fratres
aliis predictorum determinationem sequentes non presumant eos dicere sue esse transgressores.
¶ Secundo dubitatur. dicunt. Quod prelatis huiusmodi est summe. Non solum exigente necessitate
possunt seu fratres in posterum prouidere. Ita tamen quod non diuturnitate non eorum qualitate vel quantitate
in prouisione quam faciunt in rebus necessariis formam paupertatis excedat. ¶ Hoc est in passu
vbi ¶ Quod M. et Cu. solicita cura etc. sunt loca etc. ostendit pp. Ni. Quod fratres de licentia.

M. a Custodiu sunctim et separatim usus administrationibus vel pluribus
tunicas pnt. pensatis necessitatibus et aliis circumstantiis. Demum ut quartum esset
cordi. b. f. ne fratres habeant pecuniam in fine huius capituli concludit. Eo semper salvo
ut nullo modo denarios vel pecuniam recipiant. Alia que posset dici circa hoc capitulum
dicentur infra in sexto capitulo.

F Ratres illi quibus dedit deus gratiam laborandi etc. In isto c. frater supponit
labor indicat digne occupationis. In quo c. a b. f. filiis ostendit. primo occupatio fru
ctuosa in parte prima. 2o abdicatur receptio dampnosa. cum dicit. de mercede vero laboris etc.
Circa primam partem per eius declaratione est primo videndum. An hoc sit preceptum. monitio vel
informatio. Et ex predictis per papam. N. in declaratione. patet expresso. quod non est preceptum.
Ratio quia si esset preceptum omnes obligaret. Cuius oppositum ostenditur per d. Quia non fuit intentio. b.
f. Constitutionis quod vacantes studio vel divinis officiis et ministeriis exequendis manuali labore
et operatione subiacerent. vel ad hoc illos artaret. Cum ex hoc a multorum studiorum premium. labor
iste spiritualis tanto illi preponderet. quanto quod sit anime corporalibus preferuntur. Ad alios vero
qui se in predictis spiritualibus operibus non exercent ne otiose vivat predicta verba dicuntur extendi.
Nisi tales aliorum fratrum licitis officiis occuparentur. Nisi et tales tam excellentes in nobilis
contemplationis et orationis consistent. quod minime propter hoc non essent a tanto bono et pio exercitio
substrahendi. Et subdit pp. N. Quia fratres quamvis studio vel aliis divinis ministeriis non vacantes
sed inhertes fuerint aliorum tamen studio vel aliis divinis officiis et ministeriis vacantium. cum
ipsis eisdem quibus fruuntur sustentari merentur. Quod ostenditur ex lege dd. que ipse san
civit. quod descendentium ad prelium et remanentium ad sarcinas portio equaretur. Sic
ergo patet quod non est preceptum nec precepto equipollens. Nec monitio. quia verbo monitorio
non utitur. Est solummodo informatio. Et si dicatur. In textu beatus. f. dicit. quod ipse vult
laborare manibus. et vult quod omnes fratres firmiter laborent. quia videtur esse preceptum vel precepto
equipollens. Respondetur. frater Ugo. Quia in primo ordine. pauci fratres erant literati et studio vacantes. et
maxima pars erat laborare valentium. Omnes tales ad vitandum otium. b. f. volunt la
borare manibus. In super cum. b. f non dicat quod laborent manibus sed simpliciter quod laborent
potest ad laborem spiritualem sic referri sic ad corporalem. iuxta id quod dixerat in prima regula
videlicet. Servi dei semper orationi vel alicui bone operationi insistere debent. ¶ 2o videndum est.
Quid intelligitur per gratiam laborandi. Respondetur. Quia per gratiam laborandi intelligitur industria et ars
laborandi. corporis valitudine suffragante et usu. Quando hec suppetunt et in aliis
non impeditur. talis gratiam adeo habet laborandi. Hoc ergo supposito. quia otiositas est
inimica anime. sed dicit spiritualem ... Servi dei semper ad boni facito. Ut
dyabolus semper te inveniat occupatum. b. f. otium cupiens evitare a fratribus et hoc
per laborem. Quia labor est in ordine multiplex. videlicet In studio veritatis. In exercitio

humilitatis pietatis seu caritatis et ceterarum virtutum. In officio predicationis procurationis
aliorumque ministeriorum prout singulis imponuntur. Quando ergo homo assuetus laborare in predictis et
similibus non occupatur. debet laborare sive manibus sive alio modo recto. ut vitet otium.
Hoc presupposito. b. f. docet modum laborandi. dicit. quod laborent fideliter et devote etc.
Fideliter quo ad proximum ut possint si daretur fratribus aliquid ad operandum. Devote quo ad
deum. ut devotio sit voluntatis et intentionis recte in mente et discretio in executione.
Ita quod excluso otio anime inimico sancte orationis et devotionis spiritum non extinguat.
etc. Ubi. b. f. Innuit. quod otium et si sit fugiendum. spiritus devotionis in operatione
non est extinguendus. Nam religiosus orationes necessarias propter occupationes dimittere
non debet. sed debet primo querere regnum dei. Et sic marthe curam habere. ut marie quietem
non omittat. Nonnulli sunt et fuerunt in hoc ordine qui hac. b. f. sententia. In vitatione
cuiuscumque laboris se muniunt dicentes. quando eis aliquid imponitur. Quia talia exercere
non debent. eo quod spiritum devotionis et orationis extinguat. Nam ut dicit glossa. super illud.
luce. 13. Oportet semper orare. Orare semper non cessat. qui non cessat bene operari
Et frater Egidius dicebat. Quia orare est voluntatem prelati sui perficere. Tales non
accusant sed potius incusant. quod exercitia spiritualia et similia in tantum devota non putant
censenda. ¶ 3o videndum est. Quid est spiritum extinguere. Respondetur. b. Augustinus super psalmum 37.
Et habetur in glossa. 1. ad thimotheum. 7. super id. Spiritum nolite extinguere. i. abscondere.
Sed ad unum eundem vocabulum. Spiritum extinguere est ipsum totaliter opprimere occidere et
abicere. Ille spiritum extinguit qui ratione abiecta que sunt mundi carnis et dyaboli
sectatur et querit. Quod ultimo dicit. b. f. cum ait. Quia fratres qui habent gratiam laborandi labo
rent. Et quia ad excludendum otium. Et quomodo. ut videlicet laborantes. Nec diminuant
ea persolvere ad que tenentur. Nec querant hec temporalia que eis necessaria sunt. quia sic facientes
cum peccatum mortale spiritum extinguit devotionis et orationis. Cum scilicet. spiritui cetera temporalia
debent deservire. ut potest quia spiritu immortales sumus. Via potius spiritus eligere quod corpus
debemus. Et talem sensum habent et concedit. b. f. ostendit. in 2a parte huius capituli. Cum dicit. De mercede
vero laboris etc. ¶ Circa quam 2am partem. quarto videndum. Monet quomodo. quia. b. f. concedit
Quia pro labore corporis necessaria recipiant sed non denarios vel pecuniam. An liceat eis recipere
pro mercede materiam de qua operantur. Ubi gratia. Unus frater scit scribere. Et alius scit facere
sotulares. et sic de similibus. An scribenti liceat recipere pro mercede cartas. et pro so
tularibus accipere corium. Responsio. Quia si concedere quod sic. Sequeretur quod fratres scientes
laborare in auro et argento possent pro mercede recipere aurum et argentum de quibus
fabricaret monetam de qua necessaria posset emere. Quod concluditur quod nullam materiam
preciabilem pro mercede possunt recipere. Sed aliquis dicat quod materiam impreciabilem sic sunt
iunci ex quibus fiunt storia et calati. que materia et si nullius est precii. sed quod precii

pucit' e ex arte. Nec istud fres possent recipe. eo qz calati i talia uederet' non e
frm. qd' e intedam eis. vt dicet i seq' ca. Quid g° dd3. Videt' dd3. Qz p labore i
merede no pnt recipe quacuqz manu. n' in ypam opari. ut data eis p labo'e
merdis. s3 suu laboritiu i artifitiu i alterius man debet cede p hndis
necessitatibz. Et hoc e qd' b. f. d'. q fres recipiat cor' necessaria p se i fratibz s3 no
denarios l' pecunia3. Et sic nec manu q uendat'. ad qua mau3 ppetas zcomitat'
i dniuz. Intelliat' i qdcuqz pactu faciendu. pro laboris merede hnda. Et
hoc ondit b. f. d. Et hoc huili. sic decet fres dei. Qz no cu lite merces est
petenda. i tanqz eis danda ex debito. S3 ult' qcqd dat' p necitate accipiatur
sine lite i cu huilitate magis hndo respectu ad elymosina3 q3 ad merede. qz sic
decet fce pauptatis sctissime sectatores.

FRatres nichil s' appent rc. Istud e. vi' ca' i. In q° mes a mudo suspedi
infirmo spatii' ui grate dilectiois. In q° ca. b. f. tria fac'. ¶ p° docet fres
se totali expropare. ¶ 2° velle meditare. ¶ 3° q' st huilitatis i caritatis uelle ppetrare
¶ 2a p3 e ibi. vadit p elya rc. ¶ 3a i. ubicuqz st. rc. ¶ Circa p'a parte st aliq' uidenda
et declanda. ¶ p° qd e appare qz d'. 2a. Qz fres n' s' appent. R'nt 4or aa. q appro
priare e re sua face l' i suu dnium zutere. Sua at' res e q' trasit i pprium arbitriu
facultate. vt faciat de ea hui' qd' ult'. donando vendo ucdendo zmutando i ipignorando.
¶ 2°. quo d3 intelligi. q fres nichil s' appet rc. R'nt. 4or. summi pont. v3. Gre. Inno.
Nicola' i Clemes. V. Qz ordo nec i pprio n' i coi d3 taliu ppetate hre. s3 simplex
facti usu. vt dnt. papa. Ni. i Cle. S3 quo debat intelligi. do' papa Jo. xxii'. de
clarauit. ut inferi' dice. Et si qrat'. An tal' abdicatio sit meritoria. R't. pp.
Ni. i declaratioe q sic. q e meritoria i scta. Et no nlla alia d't. q. do' pp. Jo. xx' re
uocat i oppositu d'. in decretali q' icip'. Qz uir repbz ¶ 3°. videz e. Cui' erit
ppetas i dniuz rez qbz fres utut'. R't. summi pont. Inno. Ni. i Cle. q eccle roa'.
S3 do'. pp. Jo. xx' i decretali q' icipit Ad zditore canonu. limitat pfatoru pont
uba. Et so3 i dniuz eccle recipit. eccas oratoria offiānas. hitatioes. vasa libros
et vestimta diuis offitys dedicta l' dedicata q' obuenerit l' obuenient. Alia uo fratibz
zcessa. no ult' q' i dniu trāseant romae eccle. Et cu talia sint mlta. Cui' sint
q' ad ppetate i dniu ipe nudu declaūit. Est tn i pdcas scedu sm oes pfatos pont
Qz si dantes talia l' zcedētes resuaret s' dniuz ad tales tuc ptinet i no ad eccam roana
S3 de talibz do' papa. Ni. distiguit. qz talia q' dant' fratibz. vl' e eccia i cimitiu
vl' no. Si sit eccia i cimiteriu ad roana eccaz ptinet. Si no tuc dniu e zcedetis
d't. i do' pp. Ni. Qz vtesilia q'z usus eis zcedit'. no debet hre ad ulla supfluitate
q' deroget pauptati. Vl' ut ea distrahat i futo. Et sup hoc. Ministri disponant

Et custodes cu distrectioe put qualitas locoz exigit i zditio et alie circu
stantie. sic tn q semp pauptas i eis relucerat ut 2a. dic. ¶ Ex ho passu 2° — Quo i coi n' pnt hre fres. ut alii re ligiosi.
Qz fres n' s' appet rc. seqt'. zclusio ad id qd' fit sepe. v3 p aliis religiosis
et no nllos alios fres. qz i coi fres ne hnt. qz cu pfessio frm sit uiue
sine pprio. i no dic' i coi. Qz sic e aliis religiosis qui dnt se uiue sine
pprio i hnt i coi. sic i nos hre debem'. zclusio p3. Qz nos no solum
pdcta pmittim' s3 i 2a3. Et max ad illa q' pfata zcenut. vt e hoc sexti
ca' de expptatioe. Et qz summi pont sic declarat. coz stadu e declaratioi.
Ex ista p'a parte capli. v3 q fres n' s' appet rc. Papa. Cle. i sua decla
tioe. Exiui de padiso. pluribz qstis infert zclusioes. ¶ Et p° si qra' — Si fres pnt ee hdes.
Si fres pnt ee hedes. vel pcurare q fiat hedes. R't. q no. Ro put d't.
Qz i successioibz trasit no so3 usus rei. s3 a dniuz suo tpr i hedem. Et
taliu successionu q' ex nra sua i differet' ad pecunia3 i a ad alia mobilia
et imoblia se extedut zsiderata puritate uoti fres nllaten' st capaces.
Sil' phibet ne ualore hereditatu sb' for'a legati fres pcuret dimitti. nec
dimissa recipiat. pstti si i tata qtitate dimitteret' q si uidere' i fraudem
¶ 2° si qrat' de annuis redditibz. R't. pp. Qz cu anui redit' s3 uira mt' imo — De annuis redditibz.
bilia. censeant'. sic ipi fres possidere. sic nec redit' tales cor zditioe pdcata
pnt hre. ¶ 3°. si fres pnt i curys u' agitat' cause p tpralibz eis dimissis
aduocatis assiste i adesse. R't. pp. Qz nllo m' fres talibz curys debent
adesse. ut testio' hant ab hys q foris st. i puritati satisfatiat uoti sui i
scandalu uitet pximoz. ¶ 4°. An fres possent ee exequutoes ultiarz uolu — An po. ee exequutores ultiarz volūtatu.
tatu. Vl' se intromitte de restitutioibz usaz i mala ablatoz. Vl' de resti
tutioibz faciedis. R't. pp. Qz no. qz sic a dnio pecunie sic a qualz zrectatioe
st alieni. veruttn i exequēdis pnt zsiliu dare. ¶ V°. Si licet fratibz — Si l3 hre ortos.
ortos hre ut olera uendant'. Sic i uineas. R't. pp. Qz fres heant ortos et
ortalitia e decet mltis de cais. S3 q olera uedant i alia ortalitia sicut
et uineas. statui coz repugt. Ro. qz p papa. Ni. d't. Si ager l' uinea ad
colēdu fratibz dimitta'. fres tal'a no pnt hre. sic nec istud. Cu ad forma
puetuu pp'inquet. ¶ 6°. de zgatioe. fta i uini. dem e s. ¶ 7°. Si — Si eccas. l' hedifitia magna.
eccas magnas i hedifitia sūptuosa pnt zstrue. R't papa. Qz no. S3 fieri
debet hedifitia huilia i tepata nuositati frm zpetetia i oz pauptati i
sic madat decretys fieri. ¶ 8a. dub. Si paramta solepnia i mltiplitia ac — Si paramta.
calices i palia pnt hre fres. R't. pp. Qz et si dcta fiat ad dei honore. do's tn
potius cor q3 man' inspicit. Et p illa ult' s' fuzi q' zditioi i statui zueniut

fructuu. Ideo fratrib; debet sufficere paramta 7 uasa cota decetia in
nuo 7 magtudie sufficietia. Et ptiositas l' q̄uiq3 cuiositas pfessioi
fm̄ no ouēit. talia .n. sapiut quadā thesaurizatioez ɔtria paupⁱtati
Cq°. si lz fratrib; i funib; arma 7 equos recipe. Rⁿt pp. Q2 i talib; obſuari
ē id qd i peculiarib; clis ē sancitu. C x°. si fres ex ē tenet ad paupere
tenue 7 artu usu rez. Rⁿt pp. Cle. Q2 ex ē pfessioe tnt ad artos usus
seu paupes q i ipoz ɔtinet. Hec ō. ɔtinet. i declatioe ē. i clemētina
de q° s. Exiui de paradiso. Vide ibi diffusius. C Et q2 dam ē ɔ q appⁱ
are ē re sua facere suie i suu dniu ouiete. ut fatiat de ea qd ult habēs
donan uedent rc. Et ɔsequit ut dam ē clare patcat q uende eme 7 h̄r
no liceat fratrib;. pro ipoz tn plenioi discussioe uidedu ē de pⁱfatis ɔtib;
An liceat fratrib; eos excece. Et ad hoc ḡ° q2 q2. Rⁿt. C Et p. si qrat. An
fres possint eme. Dicut pdci. q2 q2. Q2 eme dr tpli p°. de pⁱtio rei
emde ouenire. 2° m° solicitudinē empte rei dr pcurare. Et hys
duob; mois pnt fres eme. 3 m° dr eme. pecunia l' pⁱtiu p re dare.
Et hoc fratrib; no ouenit. Vn fres emeⁿ pnt dice venditori. Ego non
obligo me q2 no possu. s3 ego pcurabo fidelit ut t' satisfiat p hac re
quā ate accipio C 2° An fres possint uede. Rⁿt. pⁱfati. q2. Q2 vendere
vno m° dr. re ppā i alienu dniu trasferre p pⁱtio. Et hoc m° uedit ille
q ht rei dniuz. Et hoc m° fres no pnt uede. Alio m° dr uede. de re alig
pⁱtiu recipe. 7 hoc m° si licet frib;. tn uede s3 eoz pfessioez ē ihonestu
et tpe. De ɔtu mutuatiois dem ē s. i q° c°. C 3° de ɔtu comodatiois.
An liceat fratrib;. q ɔtt differt a ɔtu mutui. q2 i mutuo dniu trasfert.
non i accomodato. Rⁿt. pⁱfati. q2. Q2 Comodatio iportat uno mo rei
restitutioez. 7 hoc m° fres q nichl' pnt hre. nec ad i acomodatu pnt hre.
Alio m° pt dice pcuratioez l' solicitudiez rei restituende bona fide. 7 h3 mo
no iportat obligatioez reale. Et sic pnt. C 4° Si qrit. An fres possint
locare opas suas. Rⁿt. sdci. Q2 locare si importat cu pacto de mercede
ouenire. no pnt. Si uo locare dicat sine pacto mercede sua expectare
tuc pnt. C 5 Si qrit. An fres possint ɔmutare res quas hnt ad usuz.
Rⁿt. Q2 re aliqua i alia sua auete ɔmutare n pnt. S3 auete ecce. q2
dd ppa. Ni. lnaz ɔcedit. G. 7 puītalib;. q2. Vl' auete dni q re dedit
Vl' pⁱsupta l'accepta pnt res ɔcessas s' ad usu i alias mag necessias
ɔmutare. C 6°. Si qrat. An possint ipignare. Rⁿt. Q2 alienu rem
aliquā ut suā. no pnt obligare. C 7. Queri. An possint donare

de paramtis.
de arto usu rez.
An. fres possint emere.
An possit uede.
de acomodato
Si locare opas suas.
Si comutare.
Si ipignare
Si donare.

Rⁿt. q2. q2. Cu nllaz re heant ppā sua auete ad no pnt tribuere
Ad ppā Ni. i sua declatioe. Auete aplica ɔcedit. Q2 vilia intra 7 ex
ordine. fratrib; liceat clargiri hita sup hoc lnia suoz supioz. Possit' n
donari de lnia dd dantis re 7 ɔcedetis fratrib;. Quo appz q lz fratres
possit ad iuice res 7 libros accomodare. tn no sine lnia dare l' recipe
datas pnt. C S3 nuqd p pena filo 7 h3 minutas sep oz ire ad platu.
Rⁿt. fr. Ago. Q2 credit. Q2 sufficit a plato hre licetia gnale. S3 pⁱsumdo
de volutate plati. Nuqd pot a fre aliqd recipi. Rⁿt. Ide fr. Ago. Ita. si stati
fieri pot plato denutiet' l' pntet. Alit' de appatioe arguit' 7 de furto. q2 p
furtu ht. qd sine lnia retinet. Vl' de uolutate plati no pⁱsuit. Q2 uo religiosi
ppⁱu abdicates no possint dare ad l' recipe sine lnia plati sui. hoc assit. bts
Aug°. i po. 12. q. 1. i c°. No dicatis uos hre ppⁱu s3 sint uob oia coia. Et iij. Q2
cuiq3 progssus fuit i tatu malu. Vt ocult lrās ab aliq. l' qdlibet muni' accipiat
si ultro ɔfite pcat' illi 7 oret' p illo. Si at' dephedit' 7 ouicit' s3 m arbitu epi l'
pⁱsbri l' ppositi grau' emdet'. Et iij. Cu h' nre ɔggatiois fres. no solu facltatib;
s3 uolutatib; ppys i ipā oz susceptioe renutiauit 7 se p pmissaz obiam
penit' alioz uolutati 7 ipeāis i xº 7 p xº sbdiderut. certu ē eos n hre possidē
dare l' accipe sine supioris lnia debē. Q2 si ppiqu' l' amic' l' quilibet fim
cuiq3 ad offerre uoluit. p° qde pori isinuet'. Et sic suscipiat si ipe mada
uerit. de q° tn nil fiat aliud n qd pori placuit. rc. Q3to mag g° fres minores
n hntes nec i ppo n i coi. P3 g° quo intelli. fres nichl' s' appent. rc.
C Attn 7 si pprietas a frib; resecet'. no tn oniz vsus. q2 sic ho ageret ɔ lege
ne. cu sine usu mltoz ee ne no ɔsuc. C S3 an ois usus l' aligs separet'
ul' separi possit a dnio. q2 dd pp. Jo. 22. hoc determinauit i decretali. Ad
Coditore canonu. sufficiat ei' determinatio. C S3 aduitedu ē. q ut dem
ē p dd pp. Cle. fres ad artu usuz rez tnt'. q seq q illa q s' necitati ɔcedit
et fres pnt hre. et no supflua. Vt dnt. Ni. 7 Cle. Supfluitas resecat'
a frib; 7 itdicat'. Q2 attedit'. In nuo. Duo supfluunt si vnu suffic. In q3
titate. Multu supfluit. si paz sufficit. In supta. Suptuosu si ville.
In decore. Speciosu. si despicable. Seq' i ex pⁱfatis Q2 ex q° dr. q fres n s'
appent rc. Q2 nec usu taliu possit s' appare. Q° p3 q grauit' peccat fres
appiantes s' loca ad usu suie custodias siue puītas. S3 debet p ō uolun
supioz p oia sbiecti ee i oib; talib;. Taliu eni locoz appatio siue p nati
uos siue p alios ē uri oz destructio. pⁱncip3 sectaz 7 ois diuisiois. Ratio
sbdit'. q2 talia no debet p fres appari. q2 dr. S3 sint taq3 aduene 7 pegrini

q. f. n pnt dare ppā auete
de lnia platoz possit dare
n. de minuts.
Aug°. notable dcm.
Vsus necessari' no negat.
de arto usu rez.
appiantes s' loca grauit' peccat.

in hoc seclo &c. Sic intelligentur qd domus a loca a pata i qbus habitant n propias
reputemus s ut propias diligamus. No madat. b. f. loci instabilitate. s vitat
ois usus a propietatis pusitate. Ad instar advenar a peginor utendu e
necessis a no ut propiis s ut alienis. ¶ Ex hac 2a sma dicete q fres sit
tanq advene a pegni sunt q. ad 3or. sequit. solo duor dubior ¶ Pm e. An
paupertas qua fuar tenemus phibeat ne fres ad fixu ad sustetationem
recipe. sic aliq voluerit a de fco fecerit reditu ppetuu ordinar q fratres
possent i loco aliq sustetari. Ita tn q ap fres nulla ppetas residet ¶ 2m
dubiu. An phibeat fres ne possint hre titoria de qbus p cultura a idustria
o sustetations sue necclia pervaret. ita q ppetas ap alius resideret. vt sic
hnt ortos a ola a fruct. Ita heant uineas a agros. Ad hec dubia pz
rnsio. ex hac 2a sma. Ad pm Dr No. pz. qr debet ee ut advene a pegni.
Et p ons nllu fixu reditu hre. s i paupertate dno famlari. Na debent
paupertate q ad usu hre. vt tales sint paupes q a indici. qr dr vadat
p elma ofident. pz q rnsio ad pdca ¶ Dic q 2 q vadat p elma ofident
&c. qr ds se fecit paupe &c. Na ut dix s 2a. Xps a discipli a bta a
de elms vixerit. Et mendicavit i tuduo q remasit i teplo. vt ait B. stipe
qrendo ivit. Hoc 2o dcto. replexedunt mlti. qui no solu no vadunt
mendicare s nec u ecaidat. Cui oppm madat 2a. B. f. suasit vbo et
exo. ut dicet in. Et ostitutio atiq orz a osuetu angebat ¶ Attis scedu
Qr no e mendicadu n ad necessitate a no supfluitate. qr sic esset alia
recipe. ac ptedere paupertate ubi no e. vpecisis e ¶ Ad imitadu do vz
qn indiget mediciet fres. Et no s iducat ad hec exeqndu exo xi. s p
mio. qd penuria a paupertate obtinet. Sz qd pmu o. d. Hec est
illa celsitudo altissime paupertatis &c. Vbi. b. f. statu omdando pauptat
ab effectibz qd pmii det in futo a qd i pnti ondit. In futo hedes et
reges &c. In pnti uc uitutibz sblimat. Et qr sic e. b. f. hortat fres
. d. Cui. s. paupertati totalr iherentes n aliud &c. fideliter herect paupt
qui ea corde diligit a usu fuat ¶ Sz qr pax e i cape. n qs pseueret
idz b. f. dt. In ppetuu hac amplectenda voluntate nichil a. sb celo
hre volendo. ¶ Sz ex ia dctis orit du. Qr. b. f. vlt fres mendicare
An fres i tris excoicator omorantes possint a talibz elmas pete. l' accipe.
Rt. pp. Inno. q. In pnile. qd icipit. Vobis extrema patietibz p xi
nore paupertate. Et Gre. 9. i osili pnile. a Allex. q. dicit q sic
. s. Qr in tris talium excoicator fres pnt omorari a pete ab eis uite necclia

et recipe. Ide het i oibz Mare magu. Allex. Bonifaty a Cle. Sic q
pz. 2a ps huius capli sexti. Vbi. b. f. Inducebat ad paupertatis amplex
et mendicatione. ¶ Circa 3am parte. b. f. Inducit fres ad humilitatis
et caritatis acceptioe. Et po loquendo de caritate qz caritatiui ee debeat
Inqt. Vbicuq sunt a se iuenerit fres &c. Et qtus ee debeat dilectionis
affcus. ondit. d. Qr si mat diligit filiu &c. 2o effcu caritate ondit
d. Si qs eor i infirmitate ceciderit. &c. Vbi innuit caritatis a dilectionis
affectu i effcu. Ac humilitatis i fuiciis infirmis pandit bo ¶ Antiqui
fres pfata fuavere. Et susciperent oes ut fres a fuicis s' mutuo sic
frat frat a mat filio se no solu ipendentes s sup ipedentes fratibz a p
fratibz. Hec st due radices ois q religiois pfessionis. s. Caritas fraternitatis
Et humilitas sbiectue obie a fuitutis. quibz oibz hedificatio ostru
cta esat i teplu scm i dno. Et sine eis religio ruina minat. Et
Hec e sucintesima pfati sexti capli 2e.

Si Qui fratrum instigante inimico &c. Hoc e 7m ca 2e. In q morbz
. s. pectm corrupit. Pat ondit a describi grate osolonis. In q ca. b. f. vnu
pcipit. vz peccatiu recursuz. Cu dt. Si q fim &c. Adiungit pru occursuz
cu ait. Ipi uo mist &c. ¶ Circa pm e scedu a videdu. An G. mistra
puitiales possint s aliqs casus resuar. Ro pz ex 2e. q psuponendo q
Gre. dt fratibz qd agendu. Vn. G. M. i gnali ca a puitiales. M. In
puitialibz caplis libere pnt ordinar de qbuda casibz vt ad solos ipos 2
curat p absolone ¶ Et adute qr 2a. nllus poit exp'sse resuari scedt.
oscqnt libe ipis de qtitate a qlitate arbitrari. pnt g determinare q
pecta dn fuit publice recurat ad mistros pro ipis a de quibz no. Et
sic de ocltis. ¶ 2m videdu e. De quibz pectis intelligit 2a cu dic. Si q
fratr istigante inimico &c. An de publicis intelligat. vl' de ocultis. Rt.
papa. Gre. 9. a Inno. q. i declationibz 2e. q ad pecta pu referet a no ad
oculta ¶ Sz nuqd qui sic recurrit. ad eos possit talia absoluci omitte
aliis. Ac a pro uitadis discursibz frm. Rt. pp. Inno i sua declatione
Qr sic. vz Custodibz a aliis fratibz absolone talium pnt omitte. Et vult
papa Qr p. G. a mistros. fres deputet. qui ofessiones talium audiat cu
fuint oculta pecta. Nisi ipimet fres ipis mistris a custodibz ad eor
loca declinatibz maluerit ofiti. Hoc a loco appz q mistris cura o
missa e aiar. qr casus pnt artare a recede. vt pz ex hoc 2e loco ¶ Qd
q. b. f. Inqt. teneat. Vbu e obligatoriu a uim hns pcepti. sine mora

ad ſuos miſtros recurre. Cu eni ho infirm' utroqz hore ſua debeat regere
ſalute. q2 a fiat ifirm' i aia a dya ex pecco ſbiectus. Et ſic pz qualis ſt
debeat acceſſus. Sz q2 iniquu e a impiu afflicto ingere afflictioez a in
firmis nllo mo opati. vt pote q2 facile qs talis laberet in deſpatioez. b. f. i
benign' occurſus peccatib9 de — 2a parte dat benignu talib9 accedetib9 p platos occurſu. d. ipi vo. ai. ſi pſbri
ſt cu mia rc. Ecce affectus a occurſus benign9. Et aduite q. b. f. fratres
peccatores no mittit ad alios ſz ad. ai. Vt det' intelligi q nllis exiſtetib9 extra
noſtru ordine n i neceſſitatis art9 a deſitietib9 ofeſſorib9 or' fres debent
ex er' no dlet ofiti — ofiteri. Qd phibet. papa. Boifati i ſuo mari magno. Tales eni ſic cofi
tentes alys ſacdotib9 ex ordine. no diluut pecca ſz auget. q2 iobedietes ſt
pape a ſue e truſgreſſores. Dic q b. f. q pnia no e dimittenda ſz cu mia
pnia cu mia iugi d3 — eſt iiugenda. Ideo d' ſz cu mia iiungat illis pnias. no q remittat. Meli' eſt
eni ut d' ype. b. f. velle reddere ratioez deo pp miam q pp crudelitate. b. f. vlt
q fiat mia no dimittas iuſtitia. q2 una ſine alia nichl
eſt. Et ſolu faciens miaz a iuſtiaz totali dimitens e ordinu deſtructio a cuiuſlib3
ciuitatis. Vez. b. f. diſtictione fac de pſidetib9 a miſtr. d. Si pſbri ſut
cu mia rc. Si no pſbri ſt iiungi faciat rc. Vbi p. no' e q absolutionem
taliu a ſi. ai. poſſint omitte fratib9 no tn ex ordine exiſtetib9 ut dcm eſt
q' mittut ad ſacdotes p abſolue — ſ' 2 no' e. q. b. f. no ult q. miſt' no ſacdotes peccatib9 pnias iponat. Et
l3 i 2 no tangat de ca nec aſ tapat. puto q ca ſit mltp'. p. q2 ad ſacdote
vi clauiu videt' auctas abſoluen pn' ptinere. 2o q2 ali otigit q ſacdos cui
qui peccat. pp zuentia offitij qd ht. ab indigniori no uult cu puniri. 3a q2
medu ſic peccatib9 occurrut aliq. q ipi peccatores nlli panderet ex ofeſſioez a ſi
publicu ſit pecc, ptratu. q' ut ta i foro ofeſſionis q2 extiori poſſint abſolui n
vlt. b. f. p ai. no ſacdotes eis pnias iiungi. 3. no' ex hoc puſſu e. q2
ai. vt ordinaij ht ptate a auctem delegandi. q2 d' q iiugi faciat p alios
ſacdotes no ſeclares a alior ordinu. ſz or'. ſ. ppry mozu. 4o no'. q. ai.
potas abſoluen — no ſolu ht auctez abſoluen i caſib9 reſuatis fres ut pdem e. ſz n i caſib9 pli
bus reſuatis aute. vz i oib9 p quib9 excois ſinds a intederi aut ſuſpenſionis
incurreret ſnial. put d'. pp. Bonifati' i ſuo mari mag. a. Inno. a Allex. i alys
coz puilegys. Et no ſolu fres profeſſos ſz a voletes ordine intrar apſtatis pnt
abſolue. n tal' eet caſus pp que merito ſedes aplica eet oſulep. A partiapatioe
cu excoicatis maioi exce Cuſtods a Guar pnt abſolue ex puileg' Allex. 4a
qd. Incip. Contigit inedu. Gnal a Prouiales. M. abſolui pnt a ofeſſoe
plati aſuis offi pnt abſolui — ſuo ab exce a diſpeſari cu eis i irreglaritatib9. p puileg' Allex. q. Incipit

Ordiq ui gloſa plantatio. a p mare magnu Boifatij. Sic q pz de aucte
miſtrox. Ceteru q2 no nllis aſpicietes feſtura pximi. a ſua trabe no ad al
tentes. o delinquetes excadeſcut. b. f. ſbdit i 2a. Et caue debet ne irriſcat' — ne iraſcant'.
rc. No debet iraſci penitentib9. i. corde irritari nec oturbari. i. vbis tur
batois irritari. io q debeat dlect' benigne a miſicordit' eos recipe a tractar
talia eni no ondut dilectioez ſz poti' ut d'. b. f. impediut caritate. ſ. fratnaz
Sic q appz ſucite h. ſeptimi capli ſnia. Sequit' octauu cap3 e.
Niuſi fres rc. Hoc e. 8 ca. In q ordo dirigit'. pat eligit' p loco re
gulatiois. Et i hoc ca. b. f. duo fac. Ma tangit. G. ai. iſtitutioez
et deſtitutioez. a hoc i p parte. ſm e. tagit. caploz puitialui celebratione.
Ibi et ca uo pont. Circa p pte aduted. Cu q3 corpe duo ee capita
de. G. miſtro — ſit deforme. i nd. Sic a i corpe facre oruſt religiois. vt vz. ibi no duo ſint
ſz uni capd. Et ſic ult. b. f. i ſua ee religioe. Et h' ont. d. madat. q2 uni'
ſi fres iſtius religiois teneant' ſemp hre. G. ai. No gnales. M. vt unitate
inſinuet capitis. cui ut mbra capiti ſint ſbiecti a eide tiant' fre obedire.
Sz ql3 hoc capd e pſticedu i ordine. No ete caſu a fortuitu. a puiſioe
fit p electioez — ſz electioe. et hoc ut d'. 2a i ca pent. Qo appz q i ca pent electio. G. ai. debet
celebrai. Ad qd ca tut'. M. puitiales accedere. Et q2 e d'. q electio. G.
fiat. a. ai. puitialib9 a cuſtodib9. Et i q3 puitia a ſi no ſit n un'. miſt'
ſt tn ples cuſtodes. hic e. ne oes cuſtods puitiaz or' otiget p electioe. G.
de cuſtodib9 — ad ca gnale accedd. ordinauerit ſumi pont. Ex. Inno. m. a. Clc. V. q2
de qualz puitia or' ſo un' cuſtos accedat. q ab alys cuſtodib9 puitie eligat
et cui p cuſtodes uices coz omittat' qtu ad electioez. G. ai. Circa. G.
ai. electioez ſt duo nonda. p e pz. papi. Boifatiu i ſuo mari magno.
q2 ca oporteat fres de remotis partib9 oueire ad h'moi electioez tpe a iure
ſtatutu ſup hoc no cuint. nec ipi i hac pte iuris h' reglis coartent'. 2
q2 ſtati q ſt electi. i. electiois decretu pnutiatu. ordo uero Gnale alib3
alia oſtimatioe ht. vt d'. ide pp. Boifati i ſuo mari magno. Et q2
In. gnali ca no ſo fit electio. G. ſz a fiut or' ſtatuti. Queri pt. an. capl3
q ca gnale aucte pot aucte3. G. M. — gnale auctate poſſit ptate. ai. G. Ra. q. d. q2 ſic. q2 ca gnale auctate
pot a ptates. G. ai. et puitialiu. Ratio ut dnt e. q2 Intetio regle
e vt celebret' ca gnale. a ca gnale ordinatu e. ut eis p q pot pfectionis
puritas cuſtodiri ordinet'. nec a ſupiori l' inferiori poſſint aliquatenus iolai
q2 i oclude q ſi ca gnale. coartat. G. ptate a puitialiu. ai. a alie alia ſalu
bria ordinat int' fres gnalit' obſuari. aucte e q pſtat auctez ca gnali.

p gnale no potit infirmari. Et concludit q pari rone. Qd de com consensu supior et iferior ordinatu fuit gnali ordinatu i ca gnali et summo pontifice ap bante. no potit p solos supiores l p solos iferiores aliqten irritari. et max i illis i qbus e ordinatio et limitatio ptatu. C dicto a. b. f. de istitutioe. G. M. consequent ag de ei destitutioe et depositioe. Et p hi euidetia e p qrendu Qd intelli noie vniuersitatis. Rnt q. m. fm vera q maior ps. Et p maiore parte sz papa Clemente i declaratioe loqndo de electioe. M. no intelli ps sanior s maior ps q ad numm vocu. Ita credo q sit intelligenda maior pars i electioe gnali. Vt ad num vocu refferat. nulla zeli l meriti collatioe aut osideratioe habita. C 2o pp qd. G. ueiat absolued? Rnr 2a q pp insufficietia quo ad duo. Vz quo ad suitutu et sic tagit isufficietia psone. Vl rone infirmitatis l altius ipotetie qbus no posset quod sit iusitandum iusitare. 2o quo ad coem utilitate frm. coms utilitas e. Vt no sit fratribus onosus i expesis a alias hbeat oditioes quas descripsit. b. f. G. M. debe hre. de qbus dr fructu et confortate 12a ca 32. Vbi go pdca no sit. qr e destructio cois utilitatis frm Minist cu pnt absolue et i hoc ca gnali pent. extra vo ut pz ex 2a no pnt. qr. minist ex 2a no hnt ogregari ni i ca gnali pent. qr ppo. C Et nota q. b. f. no solu ocedit q ob hac insufficietia gnal' a. minist' possit absolui vmo madat. d. q minist tnat i noie co aliu s eligere in custode.

qd itelli noie custodi

C 3o qd intelli i hoc ca. pro noie Custodis. Rnr. q intelli hic noie custodi M. G. Ac i puitie noie custodie intelligunt. cu sbdit de ministris puitialib et possint i suas custodias ecc. i. puitys eis ad custodia deputatis ecc. Sic et antiqt nom minist ad gnalez et puitiales sic et ad locales platos. i. ad quardianos extedebatur. Na Guar. minist dicebat. ut dnt q. M. Sic. nom custodis ut pz i hoc ca ad gnale ad puitiales minist. se extedit. Si go pfatis. pz h capli. pme partis aliqlis declatio. C 2e ptis declatio pz ex se. qr no idiget expositioe ultiori ni i hoc qd dr minist et custods. ecc. Credo q 2a qn facta e. prouitie erat latiores qz sint mo. Et p ons custodie diffusioes. Qr go facili erat custodia ogregari. ad ca ouocare qz puitia ideo custodib ocedit ca tale posse celebrare. Alit possz dici. ut dicta q p custodias intelligunt puitie. mo capla puitialia sine custodib celebrari no pnt. Sic go dr 2a. q minist et custods. i. una cu custodib i suis custodys. i. puitys possint fres ad capli ouocare. Et sic pz clare totu.

Nonum Caplz regle.

Fres no pdicet ecc. In q ca cetus suspedit. ubi ponit sce eruditois. In hoc ca. b. f. duplice poit phibitioez. et hoc i pri. 2o quada fac ad

ordinata i c gnali no pnt irritari

pp qd absoluit' G.

fratres exhortatioez. Ibi moneo ecc. C Circa pma parte duplice pmittit prohibitioez. Et pa e. Ne fres o uolutate epor pdicet i epatu alic epi. Et hoc cegit. b. f. ad uitadu scandala alior. Mandat tn do Gre. ix i puilegio qd incipit. Cu q recepit pplaz ecc. Et i alio qd incipit. qm habudauit iniqtas oibus eccaru platis. q fres pdicari libe pmittat pplo. cisaz puidant de necessariis et inuicet osilys et fauoribus oportunis. Btus f. nuqz uoluit ipetrare puilegi ut fres posset pdicare i epatu o uolutate epor. sz oppo sep uoluit dno. Qr talia facili fieret cu pace epor et clicor qz alio m. Est tn sciedu q hec phibitio pot intelligi sic. Vz intelligeis epatu p ecca cathedrali et eccys parochialib et sic ad lraz e uera. q fres no debet et si possint. Sz intelligeis p epatu dyocesim tota hoc no e uerz. qr fres i locis ppys et i moasterys sororib in diocesi aliqa ostitutis. o uelle epor et clicor pnt pdicare ubu dei. ni actualit ipemet eps pdicaret. Ratio e. qr loca nra et monya soror excepta sut. a cuicuqz iferioris dno pape iurdictioe. C 2a phibitio. b. f. e cu dr. Qr nllz poplo audeat pdicare ecc. Qr mltiplicatis fratrib valde difficile erat hoc iplere. Summi pont. Vz Inno. Ni. et Allex. i puio qd incipit. Prohibete 2a. omiserut minist ut eor vicarys et hoc i caplis puitialib du taxat et no ex. Ita q cu diffinitorib ca examinatis et aprbatis offm pdicationis pnt omittere. At tn si certaliqs i sacra pagina mltu erudit q examinatioe no indiget et ad ca ouenirent. M. puitial cu diffinitorib auctez pdicar pnt ocedere. Vt dt. Inno. i declatioe. Gnal' tn M. pot ex capla offm pdicatiois ocede. put dr 2a i declatioes. Ita tn q sint examinati et aprbati p pus.

In ppys locis pnt fres pdicare

offz pdicatiois a quibus ocedi pt.

C Post mo. b. f. i 2a pte. qr ipe i pma 2a dicat. q cu fres opib pdicet. Ideo sbdit i 2a monitione. d. Moneo et exhortor ecc. Vbi poit pdicatiois ubu quali dz ee oditionatu. Na po poit q debet ee catholicu. qr sint examinata. nc. Vz sint erronea l incauta. 2o dz ee mudu et honestu. nec fabul poetar amyctu. qr casta. Ne sapiat imuditia l uanitate 3o salubre. qr ad utilitate popli. 4o dz ee exeplare. i. platu ab hnte uite exeplaritate. qr pl mouet fca qz uba. io dic ad hedificatioez ppli. 5o distinctu et no ofusum. qr anutiando uitia et uirtutes pena et gliam In hys 4or stat distictio pdicatiois. 6o no dz ee plixu. qr cu buitate smois ecc. Que o modicu p fres qui pntib tpib pdicat suat. Sic go pz expositio h noni capli.

oditioes ubi pdicari

De decimo ca 2e.

Fratres qui sut ministri ecc. hoc e. xe ca 2e. In q culpa corigit. nut cognit et odor ois bone ou satiois. In hoc ca. b. f. duo fac. Qr

pº ponit platorum ordinis informationem. ¶ 2º subdit subditorum obedie exhibitionem. ibi fratres uero qui sunt subditi etc. ¶ Circa primam partem ostendit qualiter prelati ordinis se habere debet ad

quo plati debet se here ad subditos.

subditos. et hoc ostendit. Quedam premittendo. quedam subiungendo. Et quedam persuadenda suadendo. ¶ Premittit quomodo prelati ordinis sit censendi. quia ministri et serui. In primo humilitas. in 2º utilitas ostendit. Nomine ministri intelligitur hic omnis ordinis prelatus.

noie minist'

Quia si de ministris solum prouincialibus intelligeretur. ergo fratres custodibus et quasi minime obedire tenerentur. Ministros voluit vocare platos ordinis. b. f. vt ostenderet se uix cuiusque talibus nomen imposuisse. luce. 22. Qui maior est uestrum erit minister uester. Et quod prelati ordinis tam humilitate quam uite imitatione xpo essent conformes. Qui dicit. Mt. 20. filius hominis non uenit ministrari sed ministrare. et animam suam ponere etc. ¶ Nomine serui

noie serui.

B. f. exprimit. Quia super subditos non habent dominium. nec domini sunt censendi. Sed debent esse serui. scilicet utilitati et ministerio seruientes. Hec duo ubi presidentium in hoc

. uo.

ordine iugiter per meditationem adessent. non superbirent nec prelationes ambirent. Vti fit. Et quia talium debeat recordari. dicit b. f. in pª 2ª. quia eis est commissa cura animarum. Et si quis perierit propter eorum culpam et malum exemplum oportebit eos reddere

moz que tenere debent plati.

rationem coram domino yhu xpo. ¶ 2º quedam subiungit. videlicet modum quem tenere debent quantum ad subditos. et hoc cum dicit. visitet etc. Ex quo presuppositum est quod prelati sunt ministri et serui aliorum fratrum. sequitur quod pagere debet. Ideo dicit. Visitet. etc. ¶ Vbi

Visitare.

ponit tres actus. ¶ Primus visitationis. videlicet si quid deficit eis. et sic subueniendo. ¶ Et si quid deest contra regulam et ordinationes est omissum. Et hoc tam publice quam priuate facere conuenit. Et hoc ut sciat quid agendum erga subditum. Et si cognouerit subditum non agere decenter et debite b. f. ponit 2ᵐ actum. scilicet Monitionis. Quia prelati non debent subditos statim si cogno

monere

scant defectuosos publice detegere uel punire. sed inter eum ad se inter se et ipsum humiliter et benigne monere ut omittat que egit. et ad uirtuosa exercenda assurgat. Et si monitio non ualeret. ponit b. f. 3ᵐ actum. scilicet Correctionis. Que fiat non ubique

corrigere

exasperatorie sed humiliter et caritatiue. quia ut frater lucretur. debet eum corrigere Dimittat ergo iniquam contumeliam. et secundum compassionem ostendat et clementiam. non dimittens tamen iustitiam et si cum misericordia. ¶ 3º b. f. quedam precauendum subiungit. d. Non precipientes eis aliquid quod sit contra animam suam et regulam nostram. Vbi est uidendum. Quid est contra animam.

qd e 9 aiaz et 9 regulam.

Respondetur quod peccatum mortale. et ad id incentiuum et inductiuum ¶ Quid dicitur contra regulam esse. Respondetur quod non solum quod est contra regule precepta. ymo et contra statuta ordinis facta ad seruandum regule puritatem. ¶ Dicit ergo b. f. Quia prelati debet cauere quod non precipiat subditis aliquid quod sit contra animam suam. id est inductiuum ad peccatum uel quod sit peccatum. Vnde audire confessi

audire ofessioes mliez.

ones mulierum non est peccatum. et tamen in patiente fragilitate carnis posset esse incentiuum ad malum. Si aliquis frater sit inclinatus et dubitaret ne in peccatum caderet. et ob hoc

nollet confessiones audire. dicunt quidam quia prelatus non posset sibi precipere quod audiret confessiones talium. scilicet mulierum. Sic et de illis agendis que sunt contra statuta ordinis ad seruandum regule puritatem ut potest quod uadat ad querendum pecuniam contra modos ordinis declarationum et statutorum et sic de similibus. Et sic uisa est prima pars. ¶ 2ª pars est Cum dicit fratres uero qui sunt subditi etc. Vbi b. f. duo facit. quia primo tangit quedam particularia ¶ 2º ponit quedam generalia. ibi cum dicit. moneo et exhortor etc.

¶ In prima parte. b. f. duo ponit. quia primo Mandat ad platos obedientiam ¶ 2º remouet indecentiam. ibi cum dicit. Vbicumque sunt fratres etc. ¶ B. f. postquam ordinauit platos ad subditos. econuerso regulat subditos ad platos. d. fratres uero qui sunt subditi. etc. Vbi ponit omnis obedientie et humilitatis fundamentum. videlicet abnegationem proprie uoluntatis hoc enim posito Quia homo abneget semetipsum et consequenter suam uoluntatem. sequitur inmediate quod homo sit obediens Sed hoc ponit. b. f. d. Quia fratres subditi recordentur quod propter deum abnegauerunt proprias uoluntates. Quo posito infert preceptum. d. Vnde firmiter precipio eis. i. non modo sed semper. ut obediant suis. M. i. omnibus platis ordinis. in omnibus que s. uoto se astrinxerunt. uel ad ipsorum obseruantiam spectat. uel transgressionis eorum uitationem. Nec in ducit. b. f. ponere seu artare fratres ad illam perfectam obedientiam que legem nesciat. nec terminis coartatur. neque contenta est perfectionis angustiis. sed ferat in latitudinem caritatis que potest dici obedientia supererogationis. Sed artat fratres ad obedientiam perfectionis videlicet. ut obediant platis in omnibus que promiserunt domino obseruare et non sunt contraria anime et regule nostre. quia in talibus sic plati non possunt precipere ut demum est 3. sic nec subditi tenentur obedire. ¶ Sed Attende quod in regula ponitur triplex obedientia. scilicet necessitatis. ut in presenti capitulo et 3 in capitulo de professione. Alia est Caritatis. ut in capitulo vi. Vbicumque sunt et se inuenerint fratres ostendant se domesticos etc. 3ª est humilitatis. et est platorum ad subditos. quia hic in isto capitulo dicit. Quia subditi dicere possint eis et facere sicut domini seruis suis. —

¶ Posita subditorum obedientia. b. f. remouet quandam indecentiam. d. Et ubicumque sunt fratres qui non possent regulam spiritualiter obseruare etc. ¶ Circa quam partem uidendum est. Quid est regulam spiritualiter obseruare. Respondetur per aliquos. Quia est obseruatio secundum rigorem siue secundum puritatem. siue sine occasione ad malum pericula et peccatum. Et per oppositum Non spiritualiter obseruare uel non posse est. non posse seruare regulam secundum suum rigorem. siue secundum puritatem. siue sine occasione periculi ad peccatum. Sed aliter uidetur dicendum. tamen ex uerbis hiis regule. quam ex uerbis primis regule. ubi habetur. Quia fratres in quibuscumque locis sunt. qui non possunt spiritualiter uitam nostram seruare id ipsum suo ministro significent. hec regula dicit. Vbicumque sunt fratres. Videtur ergo ex uerbis prefatis quod ad locum sit talis inobseruantia regule reflectenda. Sed quomodo. Certe. cum tali loco est annexa proprietas. uel cura animarum. pueros baptizandi Et alia parochialia faciendi. Aut quia ibi uel domino reclamante morantur fratres. Aut

fres. Aut q p necessarior penuria oz eos i congatioib l' qstib inhoestis q e pu
ritate absum oz gnale accede. Aut pp societate inhoesta ul' inportabile frib
pstim rudib z infirmis. Et sic de silib. pp hr cas fres debe(n)t a pnt ad suos
m. recurre p eos remouendi ab inde. ¶ Subdit. b. f. Qualit carca talui zcur
sum se debet hre. m. d. q huilit. caritatiue z benigne. Caritas sit i facto.
Benignitas i actu z vbo. Ac familiarit se heant. sic carca tales. vt fres recur
rentes de ipis possint exire ut dn agnit de suis suis. Et ca e qz ex x q forma
sui accepit. m. debet ee sui oim frm. Nec ex tali suili zdescesioe plati
auctas minuit, z auge. qz dt saluator. Q' se humiliat exaltabit. Condescedat
g talib benigne z caritatiue i vbo. s. z facto ¶ Moneo uo zc. hic b. f.
poit qda gnalia tam ad platos qz ad sbditos. et st qda monitoes z exhortatioes
ad pecta ptinetes ¶ pa e ut sint humiles z no elati. qz dt Caueat fres ab
oi supbia. i. ab oi spe sup q multe st. sm. Gre. vz Jpocsis. Jactatia. Elatio
Ambitio. Conuitiu. Contetio. Arrogantia. Preceletia. Insoletia. Ingratitu
Et sic de alis ¶ 2o ut pagat bonu intetioe recta z oni obediat. qz dt Vana
gloria uitet ¶ 3o. bonu diligat mutuu. qz. ab iuidia ¶ 4o. Vt linguam
choerceat a detractioe z murmuratioe ¶ 5 no i hyent lrdis. qz cura et
solicitudine h' sceuli ¶ 6o no psumat ultra cor uocatione. qz dt Nescietes
lras no curet littas discere. ¶ 7o. hortatr uirtutes z ex. mentalis deuo
tionis. qz orare ad deu zc. z e pz i ce. pz e gre z bone actions qz dt spm
dni z scam ei opatione ¶ 3m. supportationis. qz ait. hre patientia. z quo sb
dit i psecutione zc 4z sue abiectionis. qz huilitate. Vz pseuantie z recte
zsumationis. Qz dt Qui pseuauit usz i fine hic saluus erit.

Recapio firmit fratrib. Jn isto xj. ca. Motus zstrugit. lux repelli
freno phibitionis. Qz. b. f. i caplis supiorib e. de ptinetib ad
uotu pauptatis z obie plura determinauit z posuit. Hic ad suada castitate
metis z corporis fres iduuit. cis tria papicio ¶ pz e. vitationis mulierbris
zsortij. d. papio no vni sz gnalit oib fratrib. qz uniusis frib ne heant
suspecta zsortia l' zsilia mulierz. Sz quit. Q'd e hic suspectu zsortiuz:
Rnt. 4. dz. Qz suspectu zsortiu no dr ex una sola ca sz plurib. vt. vz ex
gne actus. Ex circustantis loci tpis frequetie psone z hz. Et si intechatu
sibi aplato z reiterat. de feto se reddit suspectu ¶ De colloquys mlier
optu ect dupplicable. b. f. het fructu z zfortate zc. Et q sit pidosa ide
¶ 2m e retractionis frm ab accessu cuiuslibet mony. d. Ne ingrediantur
mony zc ¶ Et si quat. An intelligat gnali de oib. Rt pp. Nicola. i declaratioe

Qz sic. Et dt q noie mony intelli claustru dom z officine interiores. pro
q ad alia loca ubi hoies seclares zueniunt. pnt fres hita lnia a suis supe
riorib accede ca pdicationis z elye petende. exceptis monastery ordinis
scte Clare ad q nlli dat lnia accede sine aplice sedis lnia pspetiali ¶ 3
est declinationis zpatrinitatis z ois scandali. d. Nec fiat zpatres zc. Jura
hoc icludut monachis. Et. b. f. suis fratrib. Et no q ohit zpatrinitas in
sacro baptismi z zfirmationis. 2a semp pot uitari z pa i n adsit necessitas
vt si puer i motis art. z alius no eet q posset eu baptizare. B. f. no itedt
vbi subest necitas. sz solu ubi nlla subest necessitas. Et qr. b. f. papit
uitari a fratrib pdca sbdit. Ne hac occasioe int fres. qz quilibet uellet esse
vl' de fratrib scandalu oriatr. pro taliu mlrz familiaritatib z zusationib
qz talia ut plimu st castitatis dispediu z ruina. Duodecimu ca. zc

Quicuqz frm diuina inspiratioe zc. Jn hoc xij z ultio ca. b. f. duo
zfac. ¶ pmo ondt. qs e ydone ad xi fidelib pdicadu. d. psupones fratre
uelle ire int saracenos z alios infideles. petat inde lnia zc. Et seq q. Ministri
lnia no tribuat ni uidrit ydoneos ad mittedu. Que ydoneytas attedenda e
in lrtatu. Jn psoe sanitate. Religiositate z uita. Ac fidei zelo z feruoe. mudi
abdicatioe. z sui pfecta abnegatioe z sic de alis. ¶ 2o Mandat adno papa
p. ministris. Cardinale petedu ad ordine ptegedu. Cu dt Ad hec iniugo ministris zc
Qr ptector determinatioe dni. Gre. xiiij. de ordie no ht se ipedire ni i trib casib
i 2a expssis. vz. ¶ po si conitas or pedib sce eccie uera obia no eet sbiecta. ¶ 2o
si no e stabilis i fide catho. ¶ 3o si rla fudata i euan x' a nob pmissa no suaet
tuc pot se intromitte in oz ale no. Ymo quiqz uitet gra aliqa a ptectoe ei z
cessa do papa puat eu gra pdca z actib ltimis. vt pz i ei bulla ordini data
et zcessa q de ubo ad ubu e scripta i isto libro. ac. ¶ Ex dictis pz
quo e fratru minor p plures sumos pontifices est declarata. z comdata
sic zstat phemys. Nicolai z Clemtis. vide ibi. hec sufficiat

Sequitr. Jn zformitatib. i 7o c. quo rla e a xpo dilecta z amata
qd ca zformitatis ca omitto. sz tm hec pauca i uulgari scribam

Che lo Saluatore nro yhu xe ami z abi amata qsta regola lo
demostrano molte cose. po. po chi xo demado al padre suo ctho
li zcedesse. frano. a reformatioe del mudo. 2o. po chi esso xo dito. et
ordino essa ra. 3o. po. che esso xo a semp defensata essa ra. da mol
ti maliuoli e mordaci. 4o. po che esso pmise a sco frao de auere
de essa sempre spetiale cura e custodia; E qsto si demostra p quelo

qd intelli noie monasteriu

de auere ptectoris in ordine.

che disse esso xpo a franc. stando in oratione nel loco di sca. ch. deli arche
Orando una volta. s. f. nel predito loco e implorando la divina misericordia
p la tribulatione maxima ch doveva venire al populo xriano. Apparen
doli yhu xpo i oratione li disse. Francesco se tu voy che io abia misericordia
del populo xriano fa qsto che lo tuo ordine e li toy frati stiano i qlo
stato nelquale e posto e instituto. impo ch de tuto lo resto del mundo
non me ne remane altro de bono. Et io te pmetto ch p tuo amore
e del ordine tuo non lasaro venire al mundo alcuna tribulatione
Ma. io te dico. francesco. Che li toy frati se partirano da lo stato e
via neliquali io li ho posti. e me provocarano a tanta ira e indignatione
one ctra de loro. Che io me levaro ctra de loro. e chiamaro li de
monij. e daro ad essi ogni podesta ctra de loro. Et essi diavoli mete
rano tanto scandalo tra essi frati e lo mundo ch quasi non sera alcuno
che possi portare labito tuo se non p le selve. Et impo che lo mundo
perdera la fede de lordine tuo. non remanera piu luce nel mundo
po che io li ho posti p lucerna del mundo. Alora cum molte lacrime disse
s. f. di che viverano li mei frati ch habitarano ne le selve. Disse
xpo. Io li pascero. como io feci li figlioli de ysrael nel deserto di manna
po che qsti tali serano boni. e alora retornarano al primo stato nel
quale fu fondato e principiato lordine. Questo e descrito ne la
legenda antiqua nel ca. de la pfectione de la humilitade. Nelquale ca.
anche si ctene. Che una volta. s. f. fastidito e turbato del scandalo
di frati. disse. a xpo. Signore mio io recomando ate la toa famiglia.
laquale tu ay data ame. Et incontinente li respose xpo. O ydiota e sin
plice homizolo di mi. Perche tanto ti cturbi e ctristi. qn alcuno frate
esce de la religione o vio che non fa qlo che lo debe e non va p la via la
quale io ho insignata e demostrata a ti. Dimi. Chi ha piantata qsta
religione de frati. Chi converte la creatura humana a penitentia. Chi da la
virtu de pseverare i essa penitentia e religione. Non son io qlo. ch fa le
predite cose. Io non ho electo te p homo litterato ne eloquente sopra la
mia famiglia. Pero ch ne tu ne li altri che serano veri frati e observa
tori de la regola laquale io ho data a ti et aloro. voglio ch vadano p
via de scientia ne de eloquentia. Ma io ho electo te simplice et ydi
ota acio ch e tu e li altri sapiano che io son qlo loquale vigilaro sopra
la grege mia. Et ho posto te como signaculo i anti aloro. p qste che le

opere ch io faro i te essi le debiano operare e sequitare. E queli liquali
andarano p la via laquale io o demonstrata ati. averano me e piu ha
bundantemente. Ma chi vora andare p altra via. li sera tolto etiam dio qlo
che pare che abiano. E po io te dico da hora i anti non te cturbare tanto
Ma fa qlo ch fay. e opera qlo che operi. po che i ppetua caritade io ho pian
tata qsta religione de frati. Unde sapi ch io tanto la amo. Che se uno frate
retornara al vomito morira fora dela religione. Io ne remetero uno altro
i suo loco. laquale abia la corona soa. E se lo non sera nato. io lo faro na
scere. Et acio che tu sapi ch io amo molto qsta vita e religione de frati. dato
caso che i tuta la religione non remanessono seno tri frati veri e boni
ancora ella sera mia religione. et io non la abandonaro may. Lequale
cose audite. s. f. rimase molto csolato. Queste cose anche sono scrite
ne la octava parte de la legenda mazore. Seqta i qsto ca. de molti signori
e nobili homini. e doctissimi chiamati da xpo ad essa religione etc. liquali b
revitatis causa lasso de scrivere qui. Chi vole vedere molte e belle cose
de essa regola. e religione. veda esse cfortade etc. Hec hic dicta sufficiant.

Questi sono li Comandamenti de la regola nostra i vulgare.

Dice lo salvatore. math. 19. Se tu voy intrare ala vita. serva li comandamenti.
Et impo acio ch niuno cada in trasgressione de li comandamenti de la regola e i csequentia i
lazo de peccato mortale p ignorantia laquale non excusa sforzaromi qnto lo
signore me cedera mostrare quali sono li comandamenti de la regola nostra.
In lordine de qsto tractatelo se ponerano doe parte principale. In prima se
tractara de li comandamenti i generale. o vero p tre regole. Nel so loco se dira de li comandamenti
in particulare de ca. i cap. Quanto ala prima parte. e da sapere. ch tre may
nere de comandamenti sono nela regola. uno universale. tre generali. et altri particulari.
Universale e lo primo comandamento de la regola. loquale e qsto. regola e vita de li frati menori
e qsta. cioe. observare lo sco evangelio. Questo e universale. perche ctene i se tuta
la regola. Et intendesse la observantia de lo evangelio non qnto atuto ch se ctene nelo
evangelio. Ma qnto aqle cose de lo evangelio. leqle la regola pone e p lo modo che la regola pone.
Como dicono. Nicolao e Clemente. ele nove cstitutione nel primo articulo de le loro
declaratione. E qsto meglio se mostrara de soto ove se dira de li comandamenti i particulare.
Li tre comandamenti generali e principali sono qli liquali se ctegono nel primo ca. cioe. vivere
i obedientia. senza pprio. e i castitade. E sono diti generali. perche ctengono molti altri
comandamenti soto de loro. deliquali se dice i diversi capituli particularmente. Sono i dio

diti principali. per che tuti li altri sono ordinati a guardia e obseruantia de questi tri principalmente. Li altri comandamenti sono particulari liquali particularamente sono posti de
capo in capo. nela regola. E si cognosserano per tri modi. Cioe quali sono quelli li
quali nela regola sono posti comandando. o vedando. o soto simile parole
o uero equipolente. como se dice nel primo articulo dela dechiaratione de nicolao. E quali
comandamenti sono posti comandando o uero vetando liquali expressamente in se demostrano forma
de comandamento. Altramente non seria differentia tra essi. e li equipolenti. liquali pero sono
diti equipolenti per che non hano expressa forma de comandamento. aduegna che alcuni de
loro siano posti soto forma de modo imperatiuo. Unde fo bisogno che da la sede
apostolica fosseno dechiarati particularamente de uno in uno. como se contene nel primo
articulo de le declaratione de le noue constitutione. Et impertanto quello che nela regola
expressamente non contene comandamento per chiare parole. o vero che non e posto tra equipolenti
particularamente expressi da Clemente papa. e da le noue constitutione non pare che
induca comandamento. Aduegna che alcune de le cose vedate inducano a peccato mortale
non per comandamento de la regola. ma per sua natura. como se mostra nel decimo capitulo de la regola. Oue se dice
Amonisco li frati nel signore yesu christo. Che se guardino li frati da ogni superbia.
vanagloria inuidia. e auaritia. etc. Manifesta cosa e. che queste cose sono de
spetie de peccato mortale. ma non per la regola. pero che la regola le pone soto forma de
consiglio e confortamento. Si che non sequita che tuto quello che de se e peccato
mortale. sia comandamento de la regola. Ma solo quello che nela regola e posto. cum expressa forma de
comandamento. comandando o vetando. o uero tra equipolenti. E cosi alcune cose nela regola inducono
a peccato mortale. non per comandamento de la regola. ma per sua natura. cioe che generalmente a tuti christiani in
leze come sono de spetie de peccato mortale. Ma al presente solo se dara de quele cose le
quale inducono a peccato mortale per comandamento de la regola

Sequita la seconda parte principale. cioe uedere de capitulo in capitulo quali sono li comandamenti
dela regola. Et e da notare che la regola ha .xii. capituli a similitudine de li .xii.
apostoli. Et ha cerca .xxxiii. comandamenti a similitudine de li anni del saluatore.
Nel primo capitulo. sono zinque comandamenti. vno vniuersale loquale e questo. Regola e
uita deli frati menori e questa. cioe obseruare lo sancto euangelio. Tri sono
generali. o principali. cioe uiuere in obedientia. senza proprio. e in castitade.
e de questi e dito de sopra. L'altro e particulare. cioe obedire e re
uerire la sede apostolica. et obedire ali prelati delordine. e questo e quando
dice. frate francesco promette obedientia e reuerentia etc. Auegna che in questo capitulo
non se fatia mentione seno del generale. loquale e successore de santo
francesco. Ma de soto nel decimo capitulo se dice uniuersalmente de tuti li prelati. Si che

quelo che qui se dice. e quello se dice nel dito decimo capitulo. e quasi tuto vna cosa.
Lo .ii. capitulo ha. dece comandamenti. deliquali sete ne sono cerca lo modo del re
ceuere alordine. Lo primo si e. Se alcuni uorano receuere questa uita. e sano
venuti ali nostri frati. li frati li mandino ali soy. ministri prouintiali. aliquali
solamente e non adaltri se conceda licentia de receuere frati alordine. Questa licentia
per la dechiaratione de Nicolao. se extende in cotal modo a quelli aliquali questo e com
messo dali Ministri. Lo .ii. comandamento e. Ma li ministri. diligentemente examinino
loro de la fede catholica. e de li sacramenti de la chiesia. etc. Lo .iii. comandamento. de la exa
minatione cerca lo matrimonio. Et alcune altre interrogatione e conditione
debeno auere como se contene ne le noue constitutione. Lo .iiii. comandamento e questo.
Dicano ad essi la parola del sancto euangelio. che vadano e uedano ogni
cosa. etc. Lo .v. comandamento e. Guardise li frati. e li loro. ministri. che non siano
soliciti. de le loro cose etc. Lo .vi. comandamento. Che li concedano li panni de la
probatione. etc. Lo .vii. comandamento. Che finito lo anno de la probatione siano in
receuuti a professione. etc. Lo .viii. comandamento e. Che quelli liquali ano fata la pro
fessione. habiano vna tonicha con lo caputio e vna altra senza ca
putio chi la uora auere. questa e. la forma e comandamento de la regola. E per la de
claratione de la regola. chi de piu toniche auesse necessita. li prelati ge
ne possono concedere. e cosi lo frate auendo como e dito necessita. e obli
gato domandare licentia al suo prelato. como se contene ne le declaratione
Lo .ix. Comandamento e. che non si debia portare calciamenti. se non constreti da
necessita. Item secundo le constitutione. la necessita de portare calciamenti debe
esser grande e manifesta. con speciale licentia del prelato superiore. laquale li
centia in absentia del superiore. li guardiani. o vicarii di logi in absentia
del guardiano possono dare cum consiglio de discreti. etc. Lo .x. comandamento
e. Che tuti li frati se vestano de uili vestimenti.
Lo terzo capitulo ha tri comandamenti. Lo primo e questo. li Chierici fatiano lo diuino officio
secundo lordine de la sancta romana chiesia. etc. E li layci dicano. .xxiiii. pater
nostri per matutino. zinque per le laude. e sette per le altre hore del di. Ma
per vespero. .xii. e per compieta .vii. per li morti. Lo .ii. comandamento e. Che dezunino
da la festa de ogni sancti per fino ala natiuita del signore. e la quaresima grande per
fino ala resurrectione. e tuti li venerdi de lanno. Lo .iii. comandamento e. Che non
debiano caualcare. excepto che non siano constreti da manifesta necessita
o uero infirmita. E secundo le noue constitutione similmente li frati non debeno andare
in carete de doe ne de quatro rote. se non constreti da necessita o infirmita. etc.

El quarto cã. ctene dui comti. lo p° e qsto. Comãdo fermiamte a tuti li frati ch
p niuno mõ receuano denari o ũo pecũa p si o ũo p interposita pa. Qui e da no
tare che qn a frati e di bisogno sbsidio d' pecũa p nõ fare c' qsto comto se richiede
doe cose cioe Casone e modo. Cioe ch li frati abiano necessita pnte alaquale
nõ si possa comodamte satisfare se nõ p sbsidio de pecũa. Modo cioe ch qlo loqle
da la elẏa pecuniaria. adminstra la pecũa nela necessita di frati p si o p altri
posti i suo loco. loquale nõ se debe noiare ne pntare da frati. excepto se lo
elemosinario nõ possa o nõ voglia la dita pecũa adminstrare p si o p altri
posti i suo loco. Et i og' caso la pecũa semp e a petitiõe de lo elemosiniero cum
libera podesta de reuocarla asi i fin ch sia spesa nela cosa deputata. E li frati
niuna administratiõe o dispẽsatiõe hano circa la dita pecũa. Vñ nõ possono al
cuna cosa domãdare o comãdare a qlo loqle ha la pecũa deputata p loro ne
cessita. Ma solo possono maifestare le loro necessita e pgarlo ch adimpia
la uoluta del pncipale elymosiniero e farneli cscia. Et i altra casone et i
altro mõ usando li frati sbsidio de pecũa se fa c' qsto comto. cõ si pua nele dite
dechiaratiõe. Lo. ij°. comto e li plati abiano solicita cura deli infermi
e del uestire de frati rc.

Quanto al quinto cã°. e da sape che nõ pare ctenẽ comto alcuno. ma csiglio.
E qlo ch se dice ch nõ se receua denari o pecũa e piu tosto comto del 4° caplo
che de qsto qnto. nelquale di cio se dice icidẽtemte.

Lo Sexto cã°. ha dui comti. Lo p° si e li frati niete se appeno ne casa ne
loco ne alcũa cosa. Questo se intẽde s'o le dechiaratiõe di sumi potifici
ch li frati ne i pale ne i cõe degono aue' alcuna rasone ciuile o mudana
nele cose tene aza solo ẽta rasone ñale. cioe uso de fato neccio a sustẽtatiõe
de la ñã. cõ usa lasino la sella eli ferri. E cõ chi usa una cosa pstata a vo
lunta del pstatore. In ptato nõ possono p alcũa cosa tena i iudicio litigare
ne fare litigare. E tale uso i dio de facto nõ possono aũ ne le cose i mobile.
excepto che li logi e cpeteti orti e spatẏ a loro reducimto. Ma uigne posse
sione case o renditi usare nõ possono. E qle cose lequale possono usare
debeno aue a neccita de ñã. e no a supfluita o ũo habudãtia laquale c
trasti ala pouta. Et e da notare ch i qsto comto. e anche nel p° comto del 4°
cã°. cioe de la pecũa. se ctene qi tuta la sbã de la ra qto ala pouta. In ptato
qsti passi li sumi potifici molto pienamte e logamte dechiarano. E sop
cio li frati doueriano auẽ og' diligentia ad intendere. Lo. ij. comto e
Se alcuno deli frati cadera i infirita. li alt' frati li debono suire.

El septimo cap°. ha uno solo comto. loquale e qsto. Se alcuno de li frati
p instigatiõe de lo inimico aũa pecco mortalmte i qli pecci deliquali
sera ordinato tra frati che se ricora solamte ali. M. puitiali. siano te
nuti li diti frati de recorẽ ad essi piu tosto che potano senza indusia.
Li Casi del Mist°. s'o le noue cstitutiõe. sono qsti. Inobia ctumace.
Retetiõe ppetaria de cose. Lapso di carne. Furto di cosa notabl'e. Mete
mano adosso alt' uiolẽtemte. Falsa testimoniãza fata i iuditio. Com
positiõe butamto o publicatiõe de libelo famoso. Falsificatiõe de sigillo
di qualuche pa notabl'e. Falso icolpamto i ifamia de qualuche psona
E s'o le cstiõe de Guielmo. Inobia ctumace se chiama qñ esset facte
tre amonitione cũ cuenieti spatẏ. alcuno e iobediẽte p uno di naturale.
E simelmte e caso de mistro s'o le cstitutiõe de Guielmo. li tacti no
tabilemte ipudici. It sactẽmte solicitare alcuna pa a pecco carnale.
E s'o le cstitutiõe qlo loquale senza auctã psumera de absoluere
da alcuno de li casi del mistro. ipo facto e i ctinẽte e priuato de li acti le
gitimi. E se ltimamte de cio sera cuicto debesse incarcerare.

Nel octauo cã°. sono tri comti. Lo p° e che tuti li frati siano tenuti
auere uno. Gñale mistro. e ad esso siano tenuti fermamte obedir.
Lo. ij. comto. e. Morendo qlo. che si fatia la eletione de laltro. cõ
dice la ra. nel cã°. de la petecoste. Lo iij. comto e. Che se i alcuno tpo
parera ala uniusita de li Minist. lo deto. M. nõ esser suffitiẽte al s
uitio e cõe utilitate de frati. siano teneti elezere uno altro rc.
Lo nono cã°. ctene dui comti. Lo p° e li frati nõ pdichino
nel vescouato de alcuno uescouo. qñ da esso li sera cdito. Lo. ij. comto
e. Che niuno frate ardisca pdicare al poplo se nõ sia examiato e ap
bato. e aluẏ ccesso lo fitio de la pdicatiõe. dal. G. o puitiale i cap°.
puitiale o li diffinitori s'o se ctene nele declaratiõe de la ra.
El decimo cã° ha dui comti. Lo p° e li frati liquali sono sbditi rcõ
desi ch p amore de dio hano abnegate le ppie uolutade. Unde ferma
mte comando ad essi che obedisano li soẏ mist' i tute le cose leqle
hano pmesse al signore de obsuare e nõ sono cõtre alcũa soa ne a
la ra nra. Et e da notare che p nome de mist°. se intẽde tuti plati
Guar' e alt'. aliqli se de obedire in tute le cose licite e honeste cõ se de
chiara ne le noue cstitutiõe. Lo. ij comto e che i og' loco nelquale
sono li frati liquali sapesseno e cognosesseno nõ poder obsuar la ra.

ſpiritualmẽte. debiano / e poſſono recorrẽ ali ſov miſt.ⁱ Sop̃ qſto paſſo e dito nele noue ɔſtitutiõe. Dechiaremo eſſ iuſta caſone de recorrẽ al Miſt.ᵒ qñ a tale loco / e adiuncta p̃pcta. o vo cura de aĩe de baptizare. e de fare le altre coſe parochiale. o vo p̃o che nel dito logo li frati ſtano ɔ̃ la uolũta del ſignore del logo. o vo p̃che p caruſtia de coſe neceſſrie / e meſtero che li frati fatiano ɔngregatiõe e vadano ĩ cerche ĩhoneſte ɔ̃ la purita dela ᵃ ĩ / obſanza gñale de lordine. o vo p ɔpagnia ĩhoeſta e ĩportabile a frati ſpecialmẽte a groſſi e infermi: p le p̃dite caſone / e ſimile li frati debeno / e poſſono recorrẽ ali ſoy M. Eli M. cũ picta li debeno remouẽ dali diti logi / e colocarli ĩ logi deuoti e ſpirituali. hec ibi. Attendano adonq̃ li frati ĩ quali logi nõ poſſono ſtare cũ bona ɔſciẽtia. cioe ĩ qli neli quali ſono le ɔditiõe p̃dẽ

Nel vndecimo ca.ᵒ ſono tu ɔm.ᵗⁱ lo p.ᵒ e. fermamẽte comãdo atutti li frati che nõ abiano ſoſpecte ɔpagnie / o vo pratiche de done. e ſo le ɔſtõe noue. qſto medeſimo ſe intende de qualunche ſoſpecta familiarita. Lo. ij. cõm.ᵗᵒ e. li frati nõ intrino neli mõy ʲ. de done monache. excepto qli aliquali e ɔceſſa ſpẽale lĩcia da la ſede aplica. lo. iij. ɔm.ᵗᵒ e. Nõ deuetino ɔpatri de hoĩ ne de done.

Lo. xij. ca.ᵒ ha vno cõm.ᵗᵒ Cioe p obẽa inpongo ali miniſtri che domãdino da miſſ lo papa. vno de li cardinali de la ſca romana chieſia loquale ſia gouernatore ptectore / e correctore di qſta fraternita

Explicit pcepta regule

Incipit regula s. clare.

CLEMENS Episcopus Servus servorum dei. Dilec-
tis in Christo filiabus abbatisse aliisque sororibus mo-
nasterii sancte Clare Assisinatis. Salutem et apostolicam benedictionem.
Solet annuere sedes apostolica piis votis et honestis petentium
precibus favorem benivolum. Ex parte siquidem vestra nobis
extitit humiliter supplicatum. Ut cum vite formulam iuxta
quam communiter in spirituum unitate ac voto altissime pauper-
tatis ~~vivere~~ vivere deberetis vobis a beato francisco traditam.
et a nobis sponte susceptam. felicis recordationis Alexandri
pape iiii. predecessor noster tunc ostiensis et velletrensis Episcopus duxerit
approbandum. prout in ipsius Episcopi litteris confectis exinde
plenius continetur nos id curaremus apostolico munimine
roborare. Devotionis igitur vestre precibus inclinati quod ab
eodem Episcopo super hoc factum est ratum habentes et gratum illud
ad instar felicis recordationis Innocentii pape iiii. predecessoris
nostri auctoritate apostolica confirmamus et presentis scripti pa-
trocinio communimus. tenorem litterarum ipsarum de verbo ad verbum
presentibus inseri facientes qui talis est. Raynaldus miser-
atione divina Ostiensis et Velletrensis Episcopus Carissime sibi
cunctisque sororibus tam presentibus quam futuris. Salutem et Bene-
dictionem paternam. Quia vos dilecte filie mundi pompas
et delicias contempsistis et ipsius Christi et eius sanctissime ma-
tris sequentes vestigia elegistis habitare incluse corpore et
in paupertate summa deo servire ut mente libera possitis domino
famulari. Nos vestrum sanctum propositum in domino commendantes
votis vestris et sanctis desideriis libenter volumus affectu
paterno favorem benivolum impartiri. Ea propter vestris piis
precibus inclinati formam vite et modum sancte unitatis
et altissime paupertatis quam vobis beatus pater noster
Sanctus franciscus verbo et scripto tradidit observandam
presentibus annotatam. Auctoritate domini pape et nostra vobis omnibus
vobiscumque in vestro monasterio succedentibus in perpetuum confir-
mamus et presentis scripti patrocinio communimus que talis
est. Forma vite ordinis sororum pauperum quam beatus franciscus

instituit hec est.
Domini nostri Ihesu Christi sanctum evangelium observare. Vi-
vendo in obedientia sine proprio et in castitate. Clara in-
digna ancilla Christi et plantula beatissimi sancti patris francisci
promittit obedientiam et reverentiam domino pape Innocentio et
successoribus canonice intrantibus et ecclesie romane. et sicut in
principio conversionis sue una cum sororibus suis et alie soro-
res teneantur semper successoribus beati francisci et sororis
Clare et abbatissis canonice electis eis succedentibus obedire.
Si que divina inspiratione venerit ad nos volens vitam 2 · m
istam accipere. Abbatissa sororum omnium consensum requirere
teneatur. et si maior pars consenserit habita licentia domini
Cardinalis protectoris nostri possit eam recipere. et si recipiendam
viderit. Diligenter examinet eam. vel examinari faciat
de fide catholica et ecclesiasticis sacramentis. et si hec omnia
credat et velit ea fideliter confiteri et usque in finem fideliter
observare et virum non habeat vel si habeat et iam religionem
intraverit auctoritate dyocesani Episcopi voto continentie iam emisso
et etiam longeva vel infirmitate aliqua seu fatuitate ad
huiusmodi vite observationem non impediente diligenter ex-
ponatur ei tenor vite vestre. Et si idonea fuerit dicatur ei
verbum sancti evangelii quod vadat et vendat omnia sua et
studeat pauperibus erogare. Quod si facere non poterit sufficit
ei bona voluntas. Et caveat abbatissa et eius sorores ne
sollicite sint de rebus suis temporalibus ut libere faciat de
rebus suis quicquid dominus inspiraverit ei. Si tamen consilium
requiratur mittant eam ad aliquos discretos et deum timentes
quorum consilio bona sua pauperibus erogentur. Postea
capillis tonsis in rotundum et deposito habitu seculari con-
cedat ei tres tunicas et mantellum. Deinceps extra mo-
nasterium sine utili rationabili manifesta et probabili causa
eidem exire non liceat. Finito vero anno probationis
recipiatur ad obedientiam promittens vitam et formam
paupertatis vestre in perpetuum observare. Nulla infra
tempus probationis veletur. Mantellulas etiam possint sorores

habere pro alleviatione et honestate servicij et laboris. Abba
tissa vero de vestimentis discrete eisdem provideat secundum qualitatem
personarum loca tempora et frigidas regiones sicut necessitati
viderit expedire. Iuvencule in monasterio recepte infra tempus
legitime etatis tondeantur in rotundum et deposito habitu
seculari induantur panno religioso sicut visum fuerit ab
batisse. Cum vero ad etatem legitimam venerint indute
iuxta formam aliarum faciant professionem suam et tam
ipsis quam alijs novicijs abbatissa sollicite provideat magistram
de discretioribus totius monasterij, que in sancta conversa
tione et honestis moribus iuxta formam professionis vite et
amore sanctissimi et dilectissimi pueri pauperculi panniculis
involuti in presepio reclinati et sanctissime matris eius moneo
deprecor et exhortor sorores meas ut vestimentis semper vilibus
induantur.

ca. 4 Sorores litterate faciant divinum officium secundum consuetudinem
fratrum minorum ex quo habere poterunt breviaria legendo
sine cantu. et que occasione rationabili non possent aliquando le
gendo dicere horas suas liceat eis sicut alie sorores dicere pater noster.
que vero litteras nesciunt dicant viginti quatuor pater noster pro
matutino. pro laude quinque. pro prima vero tercia sexta nona pro
qualibet ipsarum horarum septem. pro vesperis autem XII. pro completorio
VII. pater noster cum requiem eternam. pro matutino duodecim. cum sorores te
neantur facere officium mortuorum. Quando vero soror monasterij
nostri migraverit dicant quinquaginta pater noster. Omni tempore sorores
ieiunent. In nativitate vero quacumque die venerit bis refici possunt.
Cum adolescentulis debilibus et servientibus extra monasterium
sicut videbitur abbatisse misericorditer dispensetur. Tempore
vero manifeste necessitatis non teneantur sorores ieiunio cor
porali. Duodecim vicibus ad minus de abbatisse licentia confitean
tur in anno. et cavere debent ne alia verba inserant tunc nisi
que ad confessionem et salutem pertineant animarum. Septem
vicibus communicent. videlicet in nativitate domini. in quinta feria
maioris ebdomade. In resurrectione domini. In penthecoste. In

Assumpcione beate virginis. In festo sancti Francisci. In festo
omnium sanctorum. pro communicandis sanis sororibus vel infirmis
capellano liceat intus celebrare.

In electione abbatisse teneantur sorores formam canoni ca. V.
cam observare. Procurent autem ipse festinanter habere genera
lem ministrum vel provincialem ordinis fratrum minorum qui verbo
dei eas informet ad omnimodam concordiam et communem utilitatem
in electione facienda. et nulla eligatur nisi professa. et si non
professa eligeretur aliter daretur. non ei obediatur nisi primo profitea
tur formam paupertatis vite. qua decedente electio alterius abba
tisse fiat. Et si aliquo tempore appareret universitati sororum predictam
non esse sufficientem ad servitium et communem utilitatem ipsarum
teneantur dicte sorores iuxta formam predictam quam citius possint aliam
sibi eligere in abbatissam et matrem. Electa vero cogitet quale
in se onus susceperit et cui reddituram esse rationem de grege sibi commisso.
Studeat etiam magis alijs preesse virtutibus et sanctis moribus
quam officio ut eius exemplo provocate sorores potius ex amore
dei obediant quam timore. privatis amoribus careant ut dum in parte
plus diligat in totum scandalum generet. Consoletur afflictos. sit
etiam ultimum refugium tribulatis ne si apud eam remedia
defecerint sanitatum desperationis morbus prevaleat infirmis. Com
munitatem servet in omnibus precipue autem in ecclesia. dormitorio. re
fectorio infirmaria et vestimentis. Quod etiam similiter modo eius
vicaria servare tenetur. Sed in ebdomada ad minus abbatissa
sorores suas teneatur ad capitulum convocare. ubi tam ipsa quam sorores
de communibus et publicis offensis et negligentijs humiliter de
bent confiteri et que tractanda sunt pro utilitate et honestate mo
nasterij ibidem conferat cum omnibus sororibus suis. Sepe enim dominus quod melius est minori revelat

Nullum debitum grave fiat nisi de communi consensu so ca. VI.
rorum et manifesta necessitate. Et hoc per procuratorem
Caveat autem abbatissa cum sororibus suis ne aliquod depositum
recipiatur in monasterio. Sepe enim huiusmodi turbationes

et scandala oriuntur ad conseruandum unitatem mutue dilectionis
et pacis. De communi consensu omnium sororum omnes officiales mo
nasterij eligantur. et eodem modo octo adminus sorores de
discretioribus eligantur quarum in hijs que forma uite uestre
requirit Abbatissa semper uti consilio teneatur. Possunt etiam
sorores et debeant si eis utile et expediens uidebitur officiales
et discretas aliquando remouere et alias loco ipsarum eligere.

.ca^m vij^m

Ab hora completorij usque ad terciam sorores silencium te
neant exceptis seruientibus extra monasterium. Sileant
etiam continue in ecclesia dormitorio. in refectorio tantum dum comedunt
preterquam in infirmaria in qua pro recreatione et seruicio infirmarum
loqui discrete sororibus semper liceat. Possint tamen semper et
ubique breuiter et submissa uoce quod necesse fuerit intimare. Non
liceat sororibus loqui ad locutorium uel ad cratem sine
licentia abbatisse/ uel eius uicarie, et licenciate ad locu
torium loqui non audeant nisi presentibus et audientibus
duabus sororibus. Ad cratem uero accedere non presumant nisi
presentibus tribus adminus per abbatissam uel eius uicariam
assignatis de illis octo discretis que sunt electe ab omnibus sororibus
per consilio abbatisse. Hanc formam loquendi teneantur per se
abbatissa et eius uicaria obseruare et hoc de crate rarissime.
Ad portam uero nullatenus fiat ad quam crate pannus interius ap
ponatur qui non remoueatur nisi cum proponitur uerbum dei uel
aliqua alicui loquitur. Habeat etiam hostium ligneum duabus
diuersis seris ferreis ualuis et uectibus optime communitum
ut in nocte duabus clauibus obseretur. quarum unam habeat
Abbatissa. Aliam uero sacrista et maneat semper obseratum
nisi cum auditur diuinum officium et per causis superius me
moratis. Nulla ante solis ortum/ uel post solis occasum
loqui ad cratem alicui ullatenus debeat. Ad locutorium
uero semper pannus qui non remoueatur interius maneat. In
quadragesima sancti martini et quadragesima maiori nulla
loquatur ad locutorium nisi sacerdoti causa confessionis
uel alterius manifeste necessitatis quod reseruetur in

prouidentia abbatisse uel eius uicarie

Postquam altissimus pater celestis per gratiam suam cor meum digna
tus est illustrare ut exemplo et doctrina beatissimi patris
nostri francisci penitentiam facerem. paulo post conuersionem
ipsius una cum sororibus meis obedienciam uoluntariam promisi
eidem. Attendens autem beatus pater quod nullam paupertatem laborem tribu
lacionem uilitatem et contemptum seculi timeremus. ymo pro
magnis delicijs haberemus pietate motus scripsit nobis for
mam uiuendi in hunc modum. Quia diuina inspiratione
fecistis uos filias et ancillas altissimi summi regis patris celes
tis et spiritu sancto uos desponsastis eligendo uiuere secundum per
fectionem sancti euangelij. Volo et promitto per me et fratres
meos semper habere de uobis tamquam de ipsis curam diligentem
et sollicitudinem specialem/ quod dum uixit diligenter imple
uit et a fratribus uoluit semper impleri. Et ut nunquam decli
naremus a sanctissima paupertate quam cepimus/ nec etiam
que post nos uenture sunt. Paulo ante obitum suum iterum
nobis scripsit suam ultimam uoluntatem dicens. Ego frater franciscus
paruulus uolo sequi uitam et paupertatem domini nostri yhesu xristi. et eius
sanctissime matris et perseuerare usque in finem. Et rogo uos do
minas meas et consilium do uobis ut in ista sanctissima uita
et paupertate semper uiuatis/ et custodite uos multum ne doctrina
uel consilio alicuius ab ipsa imperpetuum ullatenus recedatis.
Et sicut ego semper sollicita fui una cum sororibus meis sanctam
paupertatem quam domino deo et beato francisco promisimus custodire
sic teneantur Abbatisse que in officio michi succedent et omnes
sorores usque in finem inuiolabiliter obseruare. videlicet in non recipiendo
uel habendo possessionem uel proprietatem per se uel interpositam
personam seu etiam aliquid quod rationabiliter proprietas dici possit
nisi quantum terre pro honestate et remotione monasterij ne
cessitas requirit. et illa terra non laboretur nisi pro orto ad
necessitatem ipsarum.

.8^m ca^m.

Sorores quibus dedit dominus gratiam laborandi post horam tercie
laborent et de laborerio quod pertinet ad honestatem et com

utilitati fideliter et devote, ita quod excluso ocio anime inimico
sancte orationis et devotionis spiritum non extinguant cui de
bent cetera temporalia deservire. Et id quod manibus suis operantur
assignare in capitulo. Abbatissa vel eius vicaria coram omnibus
teneatur. Idem fiat si aliqua elymosina pro sororum necessitatibus
vel aliquibus mitteretur ut in communi pro eisdem recommendatio
fiat. Et hec omnia pro communi utilitate distribuantur per abba
tissam vel eius vicariam de consilio discretarum.

.9. Ca.

Sorores nil sibi approprient, nec domum, nec locum, nec aliquam
rem. et tamquam peregrine et advene in hoc seculo
in paupertate et humilitate domino famulantes mittant pro elymo
sina confidenter, nec oportet eas verecundari quia dominus pro nobis
fecit se pauperem in hoc mundo. Hec est illa celsitudo altissime
paupertatis que vos carissimas sorores meas heredes et regi
nas regni celorum instituit. pauperes rebus fecit virtutibus
sublimavit. Hec sit portio vestra que perducat in terram viventium. cui
dilectissime sorores totaliter inherentes nichil aliud pro nomine domini
nostri Ihesu Christi et eius sanctissime matris imperpetuum sub celo habere
velitis. Non liceat alicui sorori litteras mittere nec aliquid re
cipere. aut extra monasterium dare sine licentia abbatisse. nec
quicquam liceat habere quod abbatissa non dederit aut permiserit. Quod
si a parentibus suis vel ab aliis ei aliquid mitteretur abbatissa
faciat illi dari. ipsa autem si indiget uti possit. Sin autem sorori indi
genti caritative communicet. Si vero ei aliqua pecunia transmis
sa fuerit abbatissa de consilio discretarum in hiis quibus indigent
illi faciat provideri. De infirmis sororibus tam in consiliis quam in
cibariis et aliis necessariis que earum requirit infirmitas teneatur
firmiter abbatissa sollicite per se et alias sorores inquirere et
iuxta possibilitatem loci caritative et misericorditer providere
quia omnes tenentur providere et servire sororibus suis infirmis sicut
vellent sibi serviri si ab infirmitate aliqua tenerentur. Secure
manifestet una alteri necessitatem suam et si mater diligit
filiam suam carnalem et nutrit quanto diligentius debet soror
diligere et nutrire sororem suam spiritualem. Que infirme in saccis

cum paleis iaceant et habeant ad caput capitalia cum pluma
et que indigent pedulis laneis et culcitris uti possint. Infirme
vero predicte cum ab introeuntibus monasterium visitantur possint
singule aliqua verba sibi bona loquentibus breviter sibi respondere.
Alie autem sorores licentiate monasterium intrantibus loqui non audeant
nisi presentibus et audientibus duabus discretis sororibus per ab
batissam vel eius vicariam assignatis. Hanc formam loquendi
teneantur per se abbatissa et eius vicaria observare

x. Ca.

Si qua soror contra formam professionis nostre [illegible] inimico
instigante mortaliter peccaverit per abbatissam vel eius
sorores bis vel ter admonita si non se emendaverit quot diebus
contumax fuerit tot in terra panem et aquam coram sororibus
omnibus in refectorio comedat. et graviori pene subiaceat
si visum fuerit abbatisse. interim dum contumax fuerit
oretur ut dominus ad penitentiam cor eius illuminet. Abba
tissa et eius sorores cavere debent ne irascantur vel contur
bentur propter peccatum alicuius. quia ira et conturbatio in se
et in aliis impediunt caritatem. Si contingeret quod absit inter so
rorem vel sororem verbo vel signo occasionem perturbationis
vel scandali aliquando suboriri que turbationis causam dederit statim ante
quam offerat munus orationis sue coram domino non solum humiliter pro
sternat se ad pedes alterius veniam petens. Verum etiam sim
pliciter ut pro se intercedat ad dominum quod sibi indulgeat. Illa
vero memor illius verbi domini nostri: Nisi ex corde dimiseritis nec pater
vester celestis dimittet vobis liberaliter sorori sue omnem iniu
riam sibi illatam dimittat. Sorores servientes extra monas
terium longam moram non faciant nisi causa manifeste neces
sitatis requirat et honeste debent ambulare et parum loqui
ut edificari semper valeant intuentes. Et firmiter caveant ne
habeant suspecta consortia vel consilia aliquorum nec fiant comma
tres virorum vel mulierum ne hac occasione murmuracio
vel turbatio oriatur. Nec presumant rumores de seculo re
ferre in monasterio. et firmiter teneantur de hiis que dicuntur
intus vel aguntur extra monasterium aliquid non referre quod

possit aliquod scandalum generare. Quod si aliqua in his duobus simpliciter offenderit sit in prudentia abbatisse misericorditer sibi penitentiam iniungere. Si autem ex consuetudine vitiosa haberet vitii qualitatem culpe abbatissa de consilio discretarum illi penitentiam iniungat.

.XI[m]. Ca[m].

Abbatissa moneat et visitet sorores suas et humiliter et caritative corrigat eas non precipiens aliquid eis quod sit contra animam suam et nostre professionis formam. Sorores vero subdite recordentur quod propter deum abnegaverunt proprias voluntates unde firmiter suis abbatissis obedire teneantur in omnibus que observare domino promiserunt et non sunt contra animam et nostram professionem. Abbatissa vero tantam familiaritatem habeat circa ipsas ut dicere possint ei et facere sicut domine ancille sue. nam ita debet esse quod abbatissa sit omnium sororum ancilla. Moneo vero et exhortor in domino Ihesu Christo ut caveant sorores ab omni superbia vana gloria invidia avaritia cura et sollicitudine huius seculi detractione et murmuratione dissensione et divisione. Sint vero sollicite semper invicem servare mutue dilectionis unitatem que est vinculum perfectionis. Et nescientes litteras non curent litteras discere sed attendant quod super omnia desiderare debent habere spiritum domini et sanctam eius operationem orare semper ad deum puro corde et habere humilitatem patientiam in tribulatione et infirmitate et diligere eos qui nos persequuntur reprehendunt et arguunt quia dicit dominus. Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam quoniam ipsorum est regnum celorum. Qui autem perseveraverit usque in finem hic salvus erit.

.XII[m]. Ca[m].

Hostiaria sit matura moribus et discreta conveniensque etatis que ibidem in cellula aperta sine ostio in die resideat. Sit ei et aliqua socia ydonea assignata que cum necesse fuerit eius vicem in omnibus exequatur. Sit autem hostium diversis duabus seris ferreis validis et vectibus optime communitum et in nocte maxime duabus clavibus obseretur quarum unam habeat portinaria aliam abbatissa et in die sine custodia minime dimittatur et una clave firmiter obseretur. Caveant autem studiosissime

et procurent ne umquam hostium stet apertum nisi quantominus poterit congruenter. Nec omnino aperiatur alicui intrare volenti nisi cui concessum fuerit a summo pontifice vel a nostro domino Cardinali. nec ante solis ortum monasterium ingredi nec post solis occasum sorores intus aliquem remanere non permittant nisi exigente manifesta rationabili et inevitabili causa. Si pro benedictione abbatisse vel pro aliqua sororum in monialem consecranda vel etiam alio modo concessum fuerit alicui episcopo missam intrinsecus cantare seu celebrare quam paucioribus et honestioribus poterit sit contentus sociis et ministris. Cum autem intra monasterium ad opus faciendum necesse fuerit aliquos intrare statuat tunc sollicite abbatissa personam convenientem ad portam que tantum illis et non aliis ad opus deputatis aperiat. Caveant studiosissime omnes sorores ne tunc ab ingredientibus videantur.

Visitator vero sit semper de ordine fratrum minorum secundum voluntatem et mandatum domini nostri Cardinalis. Et sit talis de cuius honestate et moribus plena notitia habeatur. Cuius officium erit tam in capite quam in membris corrigere excessus commissos contra formam professionis nostre. Qui stans in loco publico ut videri ab aliis possit cum pluribus et singulis loqui liceat que ad visitationis officium pertinent secundum quod melius viderit expedire. Capellanum etiam cum uno socio clerico bone fame et discretionis providi et duos fratres laicos sancte conversationis et honestatis amatores in subsidium paupertatis nostre sicut misericorditer a predicto ordine fratrum minorum semper habuimus intuitu pietatis dei et beati Francisci ab eodem ordine de gratia postulamus. Non liceat capellano sine socio monasterium ingredi et intrantes in loco sint publico ut se possint alterutrum semper et ab aliis videri. Pro confessione infirmarum que ad locutorium ire non possent pro communicatione earundem pro extrema unctione et anime commendatione liceat eisdem intrare. Pro exequiis vero et missarum solemniis defunctorum et ad fodiendam vel aperiendam

sepulturam seu etiam coaptandam possint sufficientes et idonei
de abbatisse prudentia introire. Ad hec sorores firmiter teneantur
semper habere unum de sancte romane ecclesie cardinalibus pro vestro gu-
bernatore protectore et correctore qui fuerit a domino papa fratribus
minoribus deputatus ut semper subdite et subiecte pedibus
eiusdem sancte ecclesie stabiles in fide catholica paupertatem
et humilitatem domini nostri Iesu Christi et eius sanctissime matris et
sanctum evangelium quod firmiter promisimus observemus
imperpetuum. Amen. Datum et actum Perusii xvi. kalendas oc-
tobris pontificatus domini Innocentii pape iiii anno decimo.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre confir-
mationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis
autem hoc attemptare presumpserit indignationem omnipotentis dei et
beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se noverit incursurum. Datum Vi-
terbii ii. kalendas Ianuarii pontificatus nostri anno secundo.

Decernimus itaque tenorem eundem tali annotatum illa fide-
lius tam in iudicio quam extra iudicium deberi fidem et haberi. Ac eandem vim
et vigorem eundem ubique per omnia obtinere quam et que originales
littere dicti predecessoris exinde confecte possent facere ac haberent
et etiam obtinerent si forent exhibite vel ostense. Ac eidem tenori
stetur in omnibus firmiter sicut staretur eisdem originalibus
litteris ubicumque fuerint exhibite vel ostense. Nulli ergo
omnino hominum liceat hanc paginam nostre constitutionis infringere
vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare presumpserit
indignationem omnipotentis dei et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius se
noverit incursurum. Datum apud urbem veterem Annunciationem domini ... iii
kalendas Martii pontificatus nostri anno primo.

Nicolaus Episcopus servus servorum dei.

Dilectis filiis fratribus et dilectis in Christo filiabus sororibus ordinis fratrum de penitentia tam presentibus
quam futuris salutem et apostolicam benedictionem. Supra montem catholice fidei quam populis
gentium qui ambulant in tenebris discipulorum Christi sincera devotio igne caritatis
exestuans verbo sollicite predicationis edocuit, quamque Romana tenet et servat ecclesia solidum christiane
religionis positum noscitur fundamentum nullis umquam concutiendum turbinibus, nullis quassandum fluctibus
tempestatum. Hec est enim vera rectaque fides absque cuius consortio nemo in conspectu altissimi acceptus
redditur, nemo gratiosus occurrit. Hec est que salutis semitam preparat et felicitatis eius premia gaudia
pollicetur. Ideoque gloriosus Christi confessor beatus Franciscus huius ordinis institutor viam accedendi ad dominum
verbo pariter et exemplo demonstrans in ipsius sinceritate fidei suos filios erudivit, eosque profiteri constanter
tenere firmiter et opere voluit adimplere, ut per eius semitam salubriter incedentes mererentur post vite presentis
ergastulum eterne beatitudinis effici possessores. Nos igitur ordinem ipsum optimis favoribus prosequi, et ad
eius augmentum benignius intendentes statuimus ut omnes quos ad servandam huiusmodi formam assumi
contigerit, ante assumptionem sive receptionem ipsorum de fide catholica et obedientia erga prefatam ecclesiam diligenti
examinatione subdatur. Et si eam professi firmiter fuerint vereque crediderint admitti seu recipi poterint tute
ad eandem. Precavendum est tamen sollicite ne quis hereticus vel suspectus de heresi aut etiam infamatus
ad vite observantiam ipsius quolibet admittatur. Et si talem inveniri contigerit extitisse receptum, assignetur ille continuo
inquisitoribus pravitatis heretice puniendus. Cum autem fraternitatem huiusmodi quis intrare voluerit Ministri ad
receptiones talium deputati eius officium statum et conditionem solerter explorent, sibi fraternitatis eiusdem onera
et precipue aliorum restitutionem aperte exponentes. Quibus premissis si eidem placuerit iuxta morem huiusmodi
induatur et de alienis si qua fuerint apud eum satisfacere studeat in pecunia numerata, vel secundum exhibita pignoris cau-
tione, seque nihilominus proximis reconciliare procuret. Quibus omnibus ad effectum perductis post unius anni spatium
cum aliquorum discretorum fratrum consilio si eis videbitur sibi idoneus recipiatur hoc modo videlicet ut promittat se divina pre-
cepta omnia servaturum, ac etiam satisfacturum ut convenit de transgressionibus quas contra hunc vivendi modum commiserit cum
interpellatus ad visitatorum extiterit voluntate: et huiusmodi ab eo facta promissio per manum publicam in scriptis
redigatur. Alio autem modo nullus de ministris recipiat eosdem nisi visum eis aliquando fuerit conditione persone ac ipsius instan-
tia sollicita consideratione discussis. Ordinamus preterea statuentes ut nulli post ipsius fraternitatis ingressum, eandem egredi
valeat ad seculum reversurus. Possit tamen habere transitum liberum ad religionem aliam approbatam. Mulieribus non virum ha-
bentibus nisi de ipsorum licentia et consensu non valeat ad consortium dicte fraternitatis ingressus. Fratres insuper ipsius frat-
ernitatis humili panno in pretio et colore non prorsus albo vel nigro communiter vestiantur nisi fuerit ad tempus in pretio per visita-
tores de consilio ministrorum ob causam legitimam et apertam cum aliquo dispensatum. Clamides quoque ac pelles absque scolatura
scissas vel integras affibulatas non tamen paraturas ut congruit honestati, clausasque manicas fratres habeant
supradicti. Sorores et clamides induant et tunicam de huiusmodi humili panno factam vel saltem cum clamide habeant
garnellum seu placentinum colorum albi vel nigri: aut paludellum amplum de canapo sive lino absque ulla
crispatura tonsatum. Circa humilitatem vero panni et pelliciones sororum ipsarum iuxta conditiones cuiuslibet earumdem

ac loci cõsuetudine poterit dispẽsari. Bindis et ligaturis sericis nõ utant̃ / pelles dũ taxat
agninas / bursas d' corio et corigias simplr absq̃ serico ullo factas et nõ alias tñ fres hẽant q̃ so
rores / depositis cetis iux bti petri aplorum principis salubre ↄsiliũ uanis v' sctis ornamentis. Et
eis ad ĩhonesta ↄuiuia ut spectacula siue curias siue coreas accessus penitus interdicit. Instrionibus
seu uanitatibus ĩtuitu nõ donet / et ne qcq̃ illis donet ĩ a propria familia phibẽ pcuret. Ab esu at
carniu secũda 4ª et vja ferijs dieq3 sabbati abstineant uniusi nõ aliud ĩfirmitas ut debi
litatis instantia suadret. Minutis uõ p triduũ carnes det nõ sbtrahat in Itinere con
stitutis. Sit q3 ipsorum ↄmestio singlis licita cũ solennitate pcipua Interueire ↄtigerit / ĩ qua
ceti chrĩni ab antiq° epulis carneis uesci solet. Alijs at diebus ĩ qbus Ieiuniũ nõ fuerit oua &
caseus neget̃ s3 cũ religiosi ceteriz ĩ eorum ↄuetualibus domibus licite sumẽ ualeant d' appo
sitis ab eisdẽ sintq3 prandijs ceneq3 refectiõe cõteti exceptis languidis et uiatoribus ac in
firmis. Sit sanis cibus modratus et potus cũ textus euãglic hẽat. Attẽdite ne corda ura crapla
et ebrietate gruet̃. Prandiũ at ut cena nõ nõ pmissa semel dnica orõe sumat : post sũptiões
cuilz cũ deo gras uerãda. Q d' si omitti ↄtigerit / dicat tribus uicibus pr nr. Qualz uõ vja
feria totius anni Ieiuniũ celebret nõ forte ĩfirmitate at alia cã legitia excuset / ut nõ festuz
natalis dñi feria ipa occurrerit obsuandũ. S3 a festo oiuz sctorum usq3 ad pascha 4ª et vja
feria ieiunabũt. Aliaq3 que ab ecca st statuta vel ordinarijs ex cã cõit ĩdicta Ieiunia
nihilominus seruaturi. In quadragesima uõ bti Mãtini usq3 ad diẽ natis dñi / et a dnica. xlme.
usq3 pascha diebus singlis exceptis dnicis ieiunaẽ pcuret / nõ aliud fortassis ĩfirmitas ut ne
cessitas suadret. Sorores grauide usq3 ad sue purificatõis diẽ ab excitatiõe qualz cõporali
oroibus dũ taxat exceptis potiunt si uoluint abstinẽ. Laborantes aut propt fatigatiõis affici
entis ĩstatiaz / a dnice resurrectiõis festo usq3 ad festiuitate bti Francisci pdicti ter ĩ die
qua excitio laboru incubet licite cibũ sumẽ possint. Cũ uõ illos ↄtigerit aliorum ĩminere
laboribus d' cuctis appositis die qualz sumẽ licebit eisdẽ nõ sexta feria / ut dies si alia ĩ q̃
genalit ab ecca Ieiuniũ nosceit institutu. Singli aut frĩz et sororum ipsorum ter in ãno uz
in natalis dñi Resurectiõis xpi et petecostes festiuitatibus pcca ppa ↄfiti / et eucharistia de
uote suscipẽ nõ postponat / reconcilian° se pxis et restituen° et alien. ĩpugnatiõis arma secu
fres nõ defferat nõ pro deffensiõe rone ecce christine fidei / ut et tre ipsorum at d' suorum
lĩcia ministrorum dicat vniusi quotidie septẽ horas canoicas uz. Matut. pma tciaz
sexta nona vespas et cõpletoriũ. Clici uz scietes psaltiuz pro pma. Deus ĩ noĩe tuo Et
Bti imaculati. usq3 ad Legẽ pone. ac alios horarum psalmos iux clicorum ordiez cũ Gloria
pri dicat. Cũ uõ ad eccaz nõ accedat pro matutis psalmos dicẽ studeant quos dicit
clici ut ecca catedralis / vel saltez ut illiterati alij pro matutino. xij. et pro qualibet
alia hora septẽ uicibus pater nost. cũ Gla pri dicẽ nõ omittat. Quibus uz prime et

cõpletorij horis minore simbolũ et Miserẽ mei deus adiecerint ↄ nouerit. S3 si horas non
dixint cõstitutas dicat tribus uicibus pr nr. Infirmi at horas hmõi dicẽ nõ teneant nõ uelit.
In q̃drãgesima uõ scti Martini et et ĩ maiori eccas in quarum pãrochijs hitant matuti
nalibus horis psonaliter adire procuret nõ cã ronabili excusent. Omis pterea qbus d' Iure
facultas affuerit condat seu faciat testz d' bonis suis infra tres meses post eorum ingssum
ĩmediate sequens ordinet et disponet ne quenq̃ illorum cõtingat decedere intestatũ. De pace
uõ inter fres et sorores at et exteros in discordia positos facieda sic ministris uidebit̃
ita fiat adhibito si facltas affuerit Epi diocesani ↄsilio ĩ hac pte. Si uõ fres ut sorores ↄ Ius
ut eorũ priuilegia p ptates seu rectores locorum ubi domiciliũ obtinet uexationibus ĩpetat
ministri loci ad epos et alios locorum ordinarios studant hrẽ recursuz iux ↄsiliũ et õdina
tione ipsorũ ĩ talibus processuri. Iuramentis aut solẽnibus oẽs abstineant nõ in necitate cogete
in casibus p ĩdulgẽtiaz aplice sedis exceptis uz pro pace fidei / calumnia et testiõ phibendo
ac et in ↄtractu emptionis uẽditiõis et donatiõis ubi uidebit̃ expedire. In cõi q3 loqla
uitet ut poterit Iuramenta / et q die aliq° minus caute Iurauit lapsu lingue prout cõtingere
in multilogo ↄsueuit / d' ipo in sero d3 recogitare qd fecit / et tribus uicibus dicat oroẽz do
minica pp facta huiusmoi Iuramenta. Memor aut sit qlibet ut ad diã obsequia familiã pro
priã exhortet̃. Vniuersi sane fres et sorores cuiusq3 citatis aut loci diebus singlis si comod
poterit misse officiũ audiant / et mẽse quolz ad eccaz siue locũ ad quã ut ad que minist
curauerit intimare conueniat missarũ solenia Inibi audituri. Vnusquisq3 aut usualis
mõete denariũ massario tribuat qui peccunia huiusmoi colligat / et eã de ↄsilio ministrorum
int fres et sorores paupertate grauatos ~~et~~ et pcipue ĩfirmates / ac eos qui funis carẽ dinoscit̃
exequijs. Et dein intt paupes alios diuidat congrueter. Offerat insuper d' dicta peccunia
ecce meorate / tuncq3 si comod poterit virũ religiosuz et ĩ Xbo dei ↄpetet̃ ĩstructu hrẽ
procuret qui eos ad pniaz et mĩe opa excenda hortet̃ solicite / moneant et inducat. Stu
deant quilz dũ misse celebrat̃ officiuz et pdicatiõis uerbũ proponit seruare siletiũ / oroi
et officio sit itenti / nõ eñ cõis utilitas fratnitatis impediat. Cum at quenq̃ ex fratribus
infirmari contigerit Ministri p se ut aliũ seu alios si hoc eis Infirmus fecerit intimare
semel in ebdomada uisitare teneant̃ egrotũ : ipz solicite ad recipiedũ pniaz prout
melius et efficatius expedire putauerint inducenduz / necnon illi de bonis cõibus ministran°.
Et si prefatus Infirmus de pnti luce migrauerit / fribus et sororibus tuc in Ciuitate ut loco
ubi euz contigerit mori pntibus nũtiet / ut defuncti obsequijs procuret psonalr ĩtesse
a quibus donec missarũ fuerit celebrata solẽnia et corpus tumulo cõditũ nõ rcedat.
Hoc quoq3 circa sorores infirmas et decedentes uolumus obseruari. Preterea ĩfra dies
octo post ipsius sepulti obitũ ĩmediate sequens / quilz friz et sororum ipsorum dicat pro

aia eius sacdos uz missam una. Scies psalteriu quinquagita psalmos: et illiterati totidez
pat nr. et i fine cuiuslibet adyciat Requiez etnaz. Et propt hoc infra annz pro friz et so
roru tri minoru q defunctoru salute tres missas faciat celebrari. Quj uo psaltiuz scinerit
illud dicat et ceteri oroez dnicaz centies dre no obmittat Requiez etnaz i fine cuiuslibet
addituri. Ministeria et alia quoqz officia que pntis formule series exprimit iposita sibi qsqz
suscipiat deuote, curetqz fideliu exercere/officiu aut cuiuslibet certi tpris spatio limitet. Nul
lus minist instituat ad uita, et eius ministeriuz cert termin coprehedat. Ad hoc minist fres
et sorores ciuitatis et loci cuiuslz ad uisitatione coez i aliq loco religioso ut eccia, ubi locu hmo
contigerit deesse conueniat, et visitatore heant sacdotez qui alicuius approbate religiois existat
quiqz illis d comissis excessib iniungat pniaz salutarez, nec quiuis alius possit eis hmoi uisita
tionis officiu exhibere. Quia uo pns uiuedi forma istitutione a bto francisco pfibato su
scepit, cosulim et ut visitatores et reformatores de friz minoru ordine assumant, quos custo
des uel Guardiani eiusdez ordinis cu sup hoc requisiti fuerit duxerit assignados. Nolum tn
congregatioez hmoi a laico uisitari. Huiusmoi aut visitatiois officiu semel exceat in anno
nisi necitate aliq suadente fuerit pluries facienda. Incorigibiles uo ac inobedietes monitio
trina pueniat qui si se corrige no curauerit de ipius congregatiois cosortio expellatur oio de
consilio discretoru. Vitent insup fres et sorores iuxta posse litigia int se: illa si suscitu co
tigerit dirimedo. Alioquin de iure cora illo rndeant ap que potestas residet Iudicadi odi
nariy auctte locoru. Vel uisitator cu fratrib et sororib uniusi i abstinetiis Ieiunijs austita
tib et alijs ex ca legitia cu expedire uiderit poterit dispesare. Minist uo manifestas friz
et sororu culpas uisitatori denutiet puniendas. Et si quisq incorrigibilis fuit post trine
monitiois instantia a ministris et discretoru friim aliquoru cosilio visitatori nutiet eidem
de fraternitatis consortio abijciendus ab ipo et in congregatioe postmodu publicandus. Ceteru
in pmissis oib atqz fres et sorores uri ordinis no ex diuinis pceptis uel statutis tenent ecce
nullu ipoy ad mortalez clpaz nolum obligari: sz imposita sibi pniaz pro trasgressiois excessu
propta hulitate recipiat et efficatius studeat adimplere. Nulli ergo oio hoiz liceat hac pagi
na nri statuti et ordinationis infringe uel ei ausu temario contraire. Si quis aut hc attep
tare psumpserit idignationez oipotentis dei et btoru Petri et Pauli aploru eius se nouerit
incursurum. Dat Areate quitodecimo kl Septebris potificat nostri Anno secundo :–

Urbanus eps. Seruus suoru dei:

Dilectis in christo filiab uniusis Abbatissis et Sororib Inclusis or s Sacte
Clare. Sal. et aplicaz bndictionez. Bta Clara virtute clares et noie gre
die Inspiratione pueta q almi christi cofessoris bti. F. uerbis et exeplis laudabi

libs informata, ac salutarib instructa doctrinis ut se mudaz dno consuaret mu
di huius cotemptis opib opibusqz uirtutis religiose uiue sapiet eleg, et hitu sacre rligiois
assupto arta uiaz madatoru dni q gradietes i ipa duc ad uitaz dilatato corde cucurrit.
Hanc petra chri lapidez ee noluit in uri ordis structura pmariu. In ipa euidet ondt
qz i hmoi sibi structura coplacuit. Ea siqd scitatis erex in terz, ut q uite muditia cla
ruit celebritate clareret. Ac eidez uriz ordiez q scz et laudabile suppsit i eius pa principiu
et venerade religiois istitutio et ipius qz instituentis sic patet approbate patione merita
uenabilez ueriandiqz probaret. In hc at ordie vos et alias pfitetes ipz ab oiuz sinoiationz
uarietate iterdu sorores quqz dnas plerurqz moiales: nonunq paupes iclusas odis sti
Damiani cotingit hacten noiare. vobisqz sb horu et aliorz diuisitate noiuz diusa piuile
gia idulgetie ac lre a sede aplica st ncesse. Et tn a felicis recordatois Grego pp pdecessoe
nro tc hostiesi epo et uri or s cura gerete q alijs varie date regle formeqz uiuedi, quaru
obseruatijs se uriz aliq obligaret solenit. Propt qd dilecte in dno filie fuit nob huilit
supplicatu ut eidez uriz ordine curaren certi nois titulo isigre vosqz ab oib obsua
tiaru diusitatib et uotis sup eis emissis misericordit absolueutes certa nobis uiuedi
forma ad tolledu oez d uris ncijs scrupulu largiremur. Nos itaqz deces arbitrates et
congruu vt idez ordo ur: q ut pmittit in pdicta bta clara felitia sue istitutois suspsit
auspitia, cuiusqz ut cdim firmit ap deu meritis et itcessione protegit et ap hoies at
tollit laudib et fauorib aplia eius isigniat et noie ipz d friz uroru nsilio d cetero
dcernim ordine scte Clare. Ac ipz professas ordinis sorores scte Clare uniformit noiandas
statuetes qz imunitates libertates priuilegia idulgetie ac lre quqz vobis seu eidez ordini
a pfata sede sb quacuqz noiatione ncessa id robur obtineat firmitatis, et ita p oia ipsis uti
possitis, ac si a principio st hc nois titulo sb hac noiatioe ncesse fuisset. Vt aut vni ac ionde
habitetis in unu nc sb pdictaru obsuatiaru differetia i mo uiuedi uidamini differetes
sz abuletis in domo dni cu nsensu. Nos inspectis pdictis oib reglis et formis: ac spalit illas
qua pfat pdecessor tuc hostf epus nob dedisse dignoscit diligentius attedentes regulam
siue forma uiuedi pntib anotata nobis et his q nobis successerit d eorudez friz nsio
pntiu teore ncedim ac et nfirmam. In singlis monastijs uri or s ppetuis tpib obsuadaz.
Illas ex nob q ipaz reglaz siue forma p nos nobis ncessaz et nfirmata pfesse fuint ab oib alijs
reglis formis a votis pmissis d aplice ptatis plenitudie absoluetes. Que regula talis est :–

Omnes q secli uanitate relicta et religionez uram assumere noluerit et tenere. hanc eas lege vite et discipline opotet et conet obseruae uiuendo i obia, sine proprio et in castitate. Et etiam sub clausura.

Incipit regula sororu ordinis Sancte Clare. pm. capm.

De sorores in monasterio recluse cotinue morentur. Capitm. 2m.

Omni naqz tpre uite sue hac reglaz profitentes clause manere firmit tenent infra muroru ambitu ad intrinseca clausuraz monastery deputatu n forsan

quod absit supueniret ieuitabilis et piculosa necitas: sic exustiois ignis ut incursus hostilis seu alicuis huiusmoi q dilatione nullo mo capet ad egrediendi licentia postulada. In qbus casibus trasferat se sorores ad locu aliu opetete i q qtuz comod fieri potit clause moret quousqz eis d monastio sit prouisuz. Et pt huiumo necitat evidentia nulla eis ocedit licentia uel factas ex pdicta clausura ultius exeundi n forte d madato seu aucte cardinalis rone ecce cui a sed aplica gnalr fuit iste ordo comissus ad aliq locu mitteret ca plantandi ut hedificandi eadez religione uel reformandi aliqd monastiuz eiusdez ordis seu ca regimis aut corectiois at alic ualde eminentis et grauis dispendij euitmi uel n d eiusdez cardinalis madato ut aucte maio p ex ronabili ca relicto tot ouet ad monasteriu aliud se trasferret. Possint aut singlis monasterijs recipi aliq licet pauce sb seruitialiu noie ut sororu ad h professiois obsuatia astringende ptq ad articlz d clausura q d madato et licentia abbe intduz poterunt egdi ad negotia monasterij procurandi. Morietes uo tn sorores q seruitiales huiusmoi ifra claustru prout conuenit tumulentur

De sororibus recipiedis et earu professione. Capm 3m.

OMnibus hac religione assume cupientibus et q fuint admittede prinsq habitu mutet et religione assumat, dura eis et aspera proponat p q itur ad deuz: et q sz hac religioez necesse buerit obseruare ne d ignorantia postea se excusent. Non recipiat aliq q ut logiori etate ut infirmitate aliq seu fatua simplicitate ad huius uite obseruantia insufficies et no idonea cesent n forte cu aliq intdu ca ualde ronabili exigete d madato ut aucte dicti Cardinalis alicubi fuit dispesanduz. Per tales n. status et uigor religiois sepius dissoluit et turbat. Vn i psonis recipiendis diligenti studio et cautela dz huiusmoi occasio euitari. Abba nulla propria aucte recipiat sine cosensu oiuz soror suar ut ad minus duar ptiuz earudez. Des uo ex more itra claustru recepte tosis crinibus citius deponat bituz sclare qbus deputet magistra q ipas informet regularibus disciplinis. Ad tractatus quoqz capli ifra anuz nullatenus admittat. Completo at unius anni spatio si etatis legitime fuint pfessione in manu abbe cora conetu faciat hoc modo. Ego. N. promitto deo et btissime Marie sep uirgini: bto franco et bte Clare et oibus sctis uiue sb regla a dno Vrbano papa quarto ordini nro cocessa toto tpre uite mee i obia: sine proprio: et i castitate et etia sz q per eadez reglaz ordinat sb clausura. Idez silr pfitedi modus in seruitialibus uel sororibus q de licentia egdi post extius pt articlz d clausura p oia obsuet.

De habitu sororum. Capitulum quartum:

OMnes sorores conter || capillos suos usqz ad aures certis tpribus tondeant i rotunduz et braquerz soror pret cilitiu si uoluit ut stamineu duas tunicas uel et plures sz q uisuz fuit abbatisse hre ualeat ac matellu post collu hinc inde conexu. Et hec indumenta sint de pano religioso et uili tn ptio q colore iux diuersar osuetudinez regionz nimia brevitate uel longitudie no notada ut i opiedis pedibus debita seruet honestas et curiose longitudis supfluitas penitus euitet. Tunica quoqz supio sit tn i manicis q in busto latitudinis et aplitudinis cogruetis ut habitus extioris honestas intrisece attestet. habeant et scapularia sine caputio d uili et rligioso pano ut stamineu aplitudinis et latitudis codecetis sic uniuscqz qlitas exig uel msura, qbus iduat qn laborant uel tale aliqd agut q matellos cogrue gestare no post. Possint et sine ipis ee aliqn si uisuz fuit abbe cu forte pp calore nimiuz ut aliqd aliud eis grauia fuint ad potanz. Cora extraneis tn huiusmoi utat scapularijs cu matellis. Tunice qz supiores scapularia et matelli coloris oio albi uel nigri aliquaten no ferant. Pro cingulo aut cordam postq professe fuint heant minime curiosa. Vittis aut peplis de pano coi oio albis no tn ptiosis aut curiosis capita sua cohopiat uniformit et honeste, ita q frons gene et gula sint ut earu honestati et religioi couenit cohopta. Nec alr cora extraneis personis audeant appare. habeant et nigru ueluz n ptiosuz n curiosuz extesuz sup capita ita amplu et longu q ex utraqz parte descedat usqz ad scaplas et retro paru ultra caputiu protendat. Sorores uo nouitie albu ueluz eiusde mesure et qualitatis debeant deportare. Seruitiales aut sorores panuz albu no ptiosuz aut curiosuz admoduz tobalie sup capita sua defferat tate longitudinis et aplitudinis q spatulas et pectus pcipue cu exeunt ualeant opire.

Qualiter sorores iacere debeant. Capitulu quintum:

OMnes sorores sine tn abba q alie uestite et cicte i coi dormitorio iaceant, et qlibet p se lectu heat ab iuice separatu. Lectus tn abbe i tali loco domitorij disponatur, q inde cetos domitorij lectos sine obstaclo si comode fieri potit ualeat ituerj. A festo resurrectiois dnice usqz ad festu natiuitatis bte virgis p prandiu usqz ad hora nonas sorores q uoluint dormiat, q uo noluint oroe et meditatione dia seu alijs pijs getis laboribus occupet. Liceat at unicuiqz hre saccone d palea uel d feno, et cuical d palea aut lana seu et pluma esse potit iux q abba duxit disponeduz. habeat et cohoptoia lanea sine cultras religiosas cu lanea hre nequerit congruet. Lampas isup d nocte accensa sep i medio dormitorij habeant.

Qualit celebrent diuinum officiuz. Capm vjm.

DE diuino officio tn in nocte q i die dno psoluedo talit obsuet q he que lege et cane nouerit sz cosuetudine fruz mior cu grauitate tn et modestia diuinuz officiuz debeat celebrare. Illitrate uo dicat 24 pr nr pro mat. pro laudibus. v. p p m. vj et ix pro qualz istar vij. pro vespis at xij. pro copletorio vij. Qui modus p oia i officio bte virginis obseruet. Pro defunctis aut dicat i uespis septe pr nr cu Requiem etnaz, et pro matu xij. tpre q sorores lrate faciut officiu mortuor. Que uo occasione rationabili no possent aliqn legedo dre horas suas liceat eis sic illitratis sororibus dre pr nr.

UBi proprius fuit ||

A quibus sorores eccastica recipiant sacramta. Capr. vijm.

capelan p missar solenijs et diuinis officijs celebrandis hitu et uita religiosus sit

ac bone ſame nec ſuuenilis ſʒ mature et idonee ſit etatis. Ubi aūt nō fuit propri᷒ capelan᷒
a, quoꝫ bone fame et honeſte uite pſbro ſorores miſſaꝫ audire poſt. Pnīaꝫ uō et alia eccaſtica
ſacrā ab eis recipiāt q ̄d mādato uel mēte Cardinalis cui gnalit᷑ iſte ordo fuit cōmiſſus
eā exhibēdi hūerit ptāte n᷒ forte ī nccitatis articulo fuit aliq̄ cōſtituta. Cū aliq̄ ſacer
doti de cōfeſſione loqui uoluit. plocutorꝫ ſola ſoli cōfeſſionē faciat ſac̄doti: et ꝑ illud
eidē ͣ hꝫ q̄ ad cōfeſſionē ptīet tc̄ loquat᷑. Confeſſionē aūt omſ reglarit᷑ faciāt ad
min᷒ ſemel ſinglꝭ meſibꝫ. et ſic cōfeſſione pmiſſā ī ſeqntibꝫ ſolenitatibꝫ uꝫ ī natiuitate
dn̄i. Purificatiōis b̄te uirgꝭ. In initio quadrageſime. Reſurrectiōe dn̄i. Pentecoſt. In feſto
aploꝝ pet᷒ et pauli. s. clare. s. franciſci et oīuꝫ ſc̄toꝝ recipiāt dn̄ici corpōis ſacrūꝫ.
Si tn̄ aliq̄ ſoroꝝ tāta fuit corporis infirītate detēta q̄ ad locutoriūꝫ cōmodē uēire non
poſſꝫ, et neceſſe hūerit cōfiti: uel dn̄ici corporis ſeu alia recipe ſacra, exhibitur᷒ hmōi
alba et ſtola ac manipulo cū duobꝫ idoneis et religioſis ſotijs uel uno ad min᷒ alba uel
ſaltē ſupꝑpelitio ueſtit᷒ īgrediat᷑ et moretur īduti. Et audita cōfeſſiōe uł alio tradito
ſacro ſic ingreſſi fuīnt ſic egdiant induti, n᷒ morā ibi faciat longiorē. Caueāt etiā
ut q̄diu itra monaſteriūꝫ fuerit nullaten᷒ ab inuicē ſeparet᷑, quin ſemp mutuo ſe uide
poſſint. Sic quoqꝫ ſe hēant ī mē cōmēdatiōe. Porro ad exeqas circa ſepulturā age
das ſac̄dos nō īngdiat in clauſtrū ſꝫ exti᷒ in capela q̄d ad illud officiū ptīet exeqt.
Tam̄e ſi abbe et cōuentui uiſuꝫ fuit q̄ ad exeqꝭ debeat itroire, more ſupradicto cū
ſotijs itret īdut᷒, et ſepulta mortua cū eis exeat ſine mora. Si at̄ necēe fuit ut īgre
diāt᷑ aliq̄ ad fodiēdaꝫ uł apiēdaꝫ ſepulturā ſeu poſtmodū coaptādaꝫ, et abbe et ꝯuētui
hᶜ uiſuꝫ fuit expedire propt᷑ ībecillitatē ſororū, ſit ſac̄doti uel alicui alij ad hoc idoeo
et honeſto cū uno ſotio uel duobꝫ licitū itroire. De ſororum exercitio. Capit. viijᵐ.

Si aliq̄ iuuencule uł et̄ gradiores capacis īngenij fuīnt, eas inſtrui faciat ſi
ſibi uidebit᷑ abba, magrāꝫ eis deputās idoneāꝫ et diſcretā, ꝑ quā tn̄ in cātu q
in diuinis officijs īſtruāt᷑. Sorores uō et ſeruitiales horis et locis ſtatutis prout ōdinā
tū fuit utilibꝫ et honeſtis laboībꝫ ſꝫ illa prouidētia occupet᷑ q̄ excluſo otio mē inimico
ſctē orōis et duotiōis ſpꝫ nō extiguat cui debēt cetā tpalia deſeruire. Verū q̄ mīltitu
dini ſb᷒ hui᷒ religiōis obſeruātia congregate oīa debēt eē coīa, n᷒ cuiq̄ licet dr̄e aliqd
eſſe ſuū, caueāt ſolicite ne occaſione laborū hmōi ſeu mcedis rcepte ꝑ ipis cupiditatis
uł proprietatis ſiue et̄ notabil ſpalitatis morbꝫ obrepat. De ſororuꝫ ſilentio. Capit. ixᵐ.

Silentiū continuū ſic cōtinue ab oībꝫ teneat᷑, q̄ n᷒ ſibi iuiceꝫ n᷒ alicui alij
ſine licētia eis loq licēat, exceptis hꝫ q̄bꝫ magiſteriū aliqd, uł op᷒ iiunctum
fuerit q̄ nō poſſit cogrue cū ſiletio exceri. His q̄dē loqui licent ſimt, de hꝫ q̄ ad offi
ciū uel op᷒ ſuū ptinēt, ubi q̄n et qualr̄ abbe uiſuꝫ fuit. Sorores tn̄ debiles uel īfirme
ac ſeruietes eiſdeꝫ pro recreatiōe et earū ſeruitio et ī infirmitorio loq poſſint. In du
plicibꝫ q̄ꝫ feſtis ac aploꝝ ſolenitatibꝫ et alijs q̄bꝫdā diebꝫ q̄bꝫ uiſuꝫ fuit abbe ī certo

loco ad hoc aſſignato ab hora nona uſq̄ ad ueſpā uł aliq̄ alia hora competēti loq poſſit
de dn̄o ihū chriſto et ſolenitate īſtanti ac pijs ſc̄torū exēpł et de alijs licitis et ho
neſtis. Ab hora quoqꝫ cōpletorij uſꝫ ad tertiaꝫ exceptis ſeruitialibꝫ ex monaſtiuꝫ
Abba abſqꝫ cā rōnabili loq̄ndi lnīaꝫ nō ꝯcedat. In alijs uō tpribꝫ atqꝫ locis ſic
attēdat ſolicite abba quā de cā ubi q̄n et qualr̄ ſorores liceātiet ad loq̄ndū q̄ re
glaris obſuātia, q̄ nō mediocrit᷑ a ſiletio q̄d eſt cult᷒ iuſtie depēdere dignoſcit᷑
nullaten᷒ relaxetur. De modo loquendi. Capitulum. xᵐ.

Mnes aūt uti ſtudeāt ſignis religioſis parit᷑ et honeſtis. Sane q̄n aliqua
perſona religioſa ſeu ſclaris uł cuiuſlibet dignitatꝭ alicui de ſororibus
loqui petierit nūtiet᷑ primit᷒ abbe: et ſi ipa cōceſſit accedēs ad loquutoriūꝫ
duas alias ad min᷒ hēat ſecū ſemper quibꝫ iuſſerit abba que loquētēꝫ uideāt &
audire ualeant q̄ loquit᷑. Ad crātē uō loqui aliquaten᷒ nō pſumāt n᷒ pntibꝫ duobꝫ
ad min᷒ ꝑ abbaꝫ ad hoc ſpālr̄ deſignatis. Caueāt tn̄ ſibi ſorores q̄ cū aliq̄ loq hn̄t
ne ꝑ ūba inutilia īanit᷑ ſe diffundant n᷒ et̄ trahāt ī locutiōibꝫ longā morā. Hoc
naꝫ firmit᷑ ſernet ab oībꝫ ut q̄n de cōfeſſione ſac̄doti īteri᷒ īfirma fuit aliq̄ locutā
nō loqt ad min᷒ n᷒ cū duabꝫ nō longe ſedētibꝫ q̄ cōfitēteꝫ et cōfeſſorē uideri poſſint
ab eiſdē pit᷑ et uideri. Hāc at̄ loq̄ndi legē et ipa abba diligeter cuſtodiat ut oīs oīo ma
tia detractiōis oībꝫ auferāt᷑ excepto q̄ cū ſororibꝫ ſuis horis et locis ꝯpetētibꝫ loqui pot
ſic ei ſꝫ deū uiſuꝫ fuit expedire. De ieiunio et abſtinentia ſororum. Capit. xjᵐ.

Sorores aūt oēs et ſeruitiales infirmis exceptis a feſto natiuitꝭ glōſe uirgꝭ
uſqꝫ ad feſtū reſrectiōis dn̄ice n᷒ diebꝫ dn̄icis et die natiꝭ dn̄i continuum
ſeruent ieiuniū. A rrē uō dn̄ica uſꝫ ad natiuꝭ b̄te uirgꝭ teneāt ſextā feria ieiunāe
oīi quoꝫ tpre ab eſu carniū abſtineāt. Cū debilibꝫ at̄ diſpēſare ualeāt abba put debi
litati eaꝝ uiderit expedire. Ouis uō caſeo et lacticinijs licite poſt uti pretq̄ ab
aduētu uſꝫ ad natiuiteꝫ dn̄i et a dn̄ica quīquageſime uſꝫ ad paſcha. n᷒ nō et ſexta fe
et ieiunijs ab ecc̄a gn̄alr̄ īſtitutis. Cū ſeruitialibꝫ uō ſororibꝫ ēē p̄dictū ieiu᷒ pterq̄
ī aduētu et. vj. feria poſſit abba miſericordit᷑ diſpēſare. Diſpēſare et̄ poſſit ēē ieiu᷒
ſup̄dictū cū adoleſcētulis et debilibꝫ ac ſenili etate cōfectis prout eaꝝ debilitati uł
ībecilitati uiderit expedire. Sane q̄ꝫ ſorores ieiunare nō teneāt minutiōis ſue tpre
q̄d in triduo ꝯtiuet ex maiorē xlᵐᵃ et ſextā feriaꝫ aduētū dn̄i et ieiunia ab eccleſia
gn̄alr̄ īſtituta. Caueat tn̄ abba ne ultra quater ī āno minutionē pmittat celebri
cōiter n᷒ ētā nccitas plus reqrat, n᷒ a pſōā extnea maxīe a uiro minutionē rcipiat
ubi cōmode potīt euitari. De ſororibus infirmis. Capit. xijᵐ.

E infirmis uō cura et diligentia maxīa habeat᷑ et ſꝫ q̄ poſſibile fuit et decue
rit, tā in cibarijs q̄ eaꝝ rq̄rit īfirītas q̄ ī alijs nccījs ī feruōe caritatꝭ benige
ac ſolicite eis ꝑ oīa ſeruiat᷑ que infirme propriū hēant locū ſi uniq̄ fieri pot ut a

ſanis manent ſeparate, ne illaru ordine et qete cofunde ualeat ut turbare.
N quolz moaſtio || **De hoſtio ſupiori moaſtij et eius cuſtodia capit. xiij.m**
unu tm hoſtiu habeat ad intrandu clauſtru et exeundu cu opportunu
fuerit iux lege de ingreſſu et egſſu poſita in hac forma. In q hoſtio nullu ſit hoſtio
lu uel feneſtra, et fiat iſtd hoſtiu i ſblimi qto mag fieri potit congruets, ita q ad
ipz per ſcala leuatoria exteri aſcedat q ſcala p chatena ferrea ex pate ſoror ſtudio
ſe ligata, a cpletorio dicto uſq ad prima diei ſeqntis ctinue ſit ſuſpeſa, a tpre diur
ne dormitiois et uiſitatiois n aliud intdu3 euides rgrat necitas uel utilitas mani
feſta. Ad pdictu at hoſtiu cuſtodiedu aliq talis ex ſororib deputet q deu timeat,
ſit matura morib, ſit diliges et diſcreta, ſitq couenietis etatis q una ipi hoſtij claue
ſic diligent cuſtodiat, ut nunq ea uel ei ſotia ignorate hoſtiu ualeat aliqn aperiri.
Reliqua uo claue diuſa3 ab illa cuſtodiat abba. ſitq3 alia eque idonea ſotia ei de
putata q ei uice in oib exequat cu ipa aliq ronabili ca ut occupatioe necia occu
pata fuit ul detēta. Caueat at ſtudioſiſſime et pcuret ne unq hoſtiu ſtet aptu
n q min fieri potit cogrueter. Sit aut hoſtiu ſerris ferreis 7 uectis optie cmunitu
et ſine cuſtodia aptu uel clauſu minie permittat nec 7 ad mometu n una claue
i die et i nocte duab ſit firiter obſerratu. Nec oi pſanti apiat ſtati, n indubitat
pri cognouerit q talis ſit cui ſine dubitatioe aliq ſz madatu qd de ingreſſuris in
hac regla cotinet debeat apiri. Et nlli liceat ibi loq n ſoli hoſtiarie de his que ad
ſuu officiu ptinebut. Q ſi alri int mona op aliqd fuit facien ad qd agedu ſe
clares aliquos ul quaſcuq pſonas alias oportet introire, puideat abba ſolicite
ut tc ſ. du op excet aliq alia p couenies ad cuſtodiedu hoſtiu ſtatuat q ſic pſonis
ad op deputatis apiat, q alias intrare penit no pmittat. Naz ſorores ipſe et tc
et ſep qtucuq ronabiliter pualet ſtudioſiſſie caueat ne a ſclarib uel exneis
perſonis uideantur. **De rota et eius cuſtodia Capit. xiiij.m**
Q Eteru cu pfatu hoſtiu pro alijs apiri nolum n pro illis tm q per rotam
uel aliunde decent nequent expediri, madam q i ſinglis monaſterijs
in exteriori muro clauſure itrinſece i loco ſiqde cpeteti rota una fortis fieri debeat
latitudis et altitudis congruetis ita q p ea nulla pſona igredi ualeat uel exire, per
qua necia ta int q extius miniſtret. Et tale diſponat q per ea n int n ex ualeat ds
intueri. Ex utraq et parte hoſtiolu fiat ualidu qd de nocte et i eſtate tpre dormitiois
ſerris ferreis et clauib clauſu et firmatu debeat pmaere. Ad cui cuſtodia p expe
diedis necijs p eades una ſorore diſcreta ſecura et matura ta morib q etate que
moaſtij diligat honeſtate cſtituat abba. cui ſoli tm ul deputate ſibi ſotie cu cgrue
no poterit intereſſe loqui ibide et rnde liceat ſup his q ad ſuu officiu ptinebunt.
Ibi aut nulli alij loqui liceat niſi eſſet locutoriu occupatu uel et alia ronabili 7

necia ca aliqn ſep tn de lnia abbe qd tn rariſſime fiat ſz modu loqndi ſupi ptxatu.
Ropt necitates quoq || **De hoſtio inferiori moaſterij. Capit. xvm.**
aliqn imminetes q no poſſut p ſupdictu hoſtiu ul rota comode expediri pmittim
q aliud hoſtiu i loco deceti i monaſtio fieri poſſit p qd ctis tprib itromittat ul emit
tant q fuint opportua. qd qd hoſtiu ſit claui ſerris ferreis et repaglis comunitu, ſitq mu
ro a parte exteriori muratu, ita q no poſſit aliquatr apiri, ul perſona aliqua inde
loqui. Poſſit tn necitatu dictaz tpre ipi hoſtij mur dirui et hoſtiu apiri. Nec tunc
aptu niſi qto min fieri potit. ſz tn fida cuſtodia dimittat. Expeditiſq necitatib illis
ſz pdictu modu remunitu claui ſerris 7 repaglis extriſecis remuretur.
L ocutoriu at coe in capela uel poti in clauſt ubi || **De locutorio capit. xvjm**
comodi 7 honeſti fieri poterit diſponat ne ſi forte fuit i capela pace oratiu
inquietet. Ipſu uo locutoriu ſit cogrue qtitatis de lamia ferrea ſbtilit pforata 7 ta
lit clauib fortib coaptata q nunq ualeat apiri. Sit q ipa lamia clauis ferreis in
longu proteſis exteri fortit comuta. Cui pan niger lineus interi talr appoat q n
ſorores uidere ex ualeat n uideri. Ad iſtu locutoriu a cpletorio qd dici dz tpre cope
teti uſq p prima diei ſeqntis ſeu tpre comeſtiois ul dormitiois in eſtate aut quado
officiu celebrat n pro ca adeo ronabili 7 necia que comode differri no pot nulli li
citu erit loqui. Qncunq uo in ceſſis tprib aliq uel aliq hueit ibi loqui, cu mo
deſtia et maturitate loqntes breuiter ſe expediat prout decet. Ubi uo pp ſoror multitu
uidebit opportunu, aliud ſile locutoriu eſſe poſſit. **De crate et ei cuſtodia. capit. xvijm**
Olum et ut in muro qui ſorores diuidit a capela, congruetis forme cra
tis ferrea colocet que ſit crebris 7 ſpiſſis contortis lineis ferreis diligeti et
forti opere fabricata, 7 clauis ferreis in longu proteſis extius fortit comuita, uel ex
lamia ferrea paruis et minutis foraminib pforata cu protenſis clauis fereis ut dic
tu eſt. In cui medio fiat unu hoſtiolu de lamia ferrea p qd coionis tpre poſſit in
tromitti calix 7 ſacdos mittes manu poſſit dnici corporis tradde ſacru. Qd qde
ſerra 7 claui ferrea ſit ſep firmatu, n apiat n qn ſororib proponi contigerit Vbu dei
uel ſacru dnici corporis exhiberi. aut quis cu aliqua ex ſororib ſiue propiqua con
ſanguinea uide petierit. uel alia necia ca expoſtulat quod et rariſſie fiat, et ſep
de lnia abbe, q tn i nullo caſu, primis tn duob exceptis lniaz largiat. n pri ſin
gulis uicib cſiliu de h petierit a conetu. Cui crati pan lineus niger interi talr
apponat ut nulla in ualeat exteri aliqd intueri 7 hoſtia lignea ex pte ſoror cu
ſerris ferreis atq claue ut maneat ſep clauſa pit et firmata et no apiant n cu
celebrat diuinu officiu, uel niſi qn ex dictis cais pfato mo pdictu hoſtiolu ctigit
apiri. Et nec alias p dicta crate loquat niſi forte alij ca ronabili exigete ul necia
alicui de abbe lnia raro fuerit cocededu, et tc pdicta hoſtia liga poterit aperiri

et qncuq3 alig persona extranea ad eas ingdi uel alias p crate eis loqui cotigerit
tegat fatie cu modestia et ichinet prout religiosis queit honestati. || monasterium
E ingressu personaru || Quib3 et qualr liceat ingdi || Capit. xviij^m
in monasteriu firmit ac districte pcipim ut nulla unq abba ul eis soro
res aliquas psona religiosaz siue sclare aut cuiusl3 dignitatis in monastij clausuraz
intrisecaz intrare pmittat. Nec oio alicui hoc liceat n' qb3 cocessu3 a sede aplica fuit
uel a Cardinali cui fuit sororu ordo comissus. Excipiut at a dicta ingdiedi lege
medici ca multu grauis infirmitatis et minuto cu necitas exegerit q no absq3 duob3
sotijs honestis de fatia monastij introducat n' ab iuice3 itra monasteriu separent
Nec no et illi quos occasioe incedij uel ruine seu altius picli 7 dispedij / seu pro tue
dis a uiolentia quoru3 monastio uel psonis uel p aliq ope excedo qd comode ex mo^us
fieri no pot necitas exegerit itrare. Qui oms expedito suo ministio uel iminenti
necitati satisfacto p ipos exeat sine mora. Nulli tn p exnee itra moastij clausura
liceat comede uel dormire. Sz et si qs de scte roae ecce Cardinalib3 ad ad mona^3
hui religiosis alr uenit et itra clausura uoluit ingdi cu reuentia qd et deuotioe
suscipiat s3 roget ut cu pautis sotijs debeat itroire. Liceat q3 G. M. or'3 fru3 mior
qn ibi celebrare uoluit uel propone sororib3 ubu dei cu quatuor uel quiq3 frib3
ipi ordinis intra clausura ingdi moa'3 si qn ei uidebit expedire. Alr at prelatus
cui alr forte de lnia sedis aplice uel dicti cardialis intrare liceit duob3 ul trib3
tm religiosis et honestis sotijs sit cotent. Quod si forte p bndictioe ut cosectioe
sororu uel et alio mo ocessu3 fuit alicui epo missaz interius alr celebrae q pautio
rib3 et honestiorib3 potuit otetus sit sotijs 7 ministris / et hoc q3 ips3 alicui raris cocedat.
Nulla tn oio loqt cu aliq p de ingssuris n' mo pdicto pntib3 duab3 uel trib3 sororib3
siue ifirma fuit siue sana. Illud sane pcipue caueat ut hi qb3 alr ocessu3 solumo
fuit uel data lnia mo^3 ingdi no alr admittat n' abbe et sororib3 uisu3 fuit expedie
cu ex hui cocessioib3 uel lnijs abba uel sorores eos admitte no cogant. Et ut sint
tales de quoru uerbis et morib3 nec no uita et hitu hedificari ualeat intuetes et
ma hmo scadali exin negat gnari. Sup cocessione uo uel lnia ingssu hui ad oe am
biguu reouedu aplici apices uel dicti cadialis patetes lre ondantur.
E seruitialib3 et sororib3 || Qualr seruitiales sorores emittat. Capit. xix^m.
que sep mane clause sic alie no tenet districtius uolum obsuari / ut sine
licentia nulla claustru egdiat et q mittut honeste sint et oueientis etatis / ac re
ligiosi 7 maturi aspect et calciametis hoestis ta ipe q sorores ille quas alr emitti
cotigerit pro casib3 suprascriptis calciate incedat. Ceteris et int manetib3 si uolue
rit liceat istud idez. Egdietib3 uo assigt cert tminus redeudi / n' alicui ipar co
cedat ex mona^3 sine spali lnia comede bibe uel dormire n3 ab inuice3 separarij

vel loqui alicui i secreto seu Capelano monasterij uel coversor domiciliu introire. Et si aliqua
contrariu fecerit grauit puniat. Et solicite caueat ne ad loca suspecta diuitat uel cu persois male
fame faliaritate3 heant. Nec i suo reditu sclaria uel inutilia sororib3 refferat per que dissolui ualeat
uel turbari. Et qdiu exo fuint talit studeat se hre q de couersatioe honesta ipar hedificari ualeat
intuetes. Et qcqd eis pro se uel pro alijs datu fuit uel promissu resignet uel denutiet abbe uel
alij cui in hoc comiserit uices suas. Quali Capelan et conuersi sororum viuere debeant
Apelanus si uoluit se monastio obligare / et alij qui moastij || Capitulum. xx^3.
couusi esse uoluint 7 abbe et couentui uisu3 fuit eos rcipe / ano probatiois elapso pro
mittant obiam abbe voueres loci stabilitate et perpetuo uiue sine propo et i castitate. Tunicas
de religioso et uili pano ta pretio q colore iux eorude3 idigetiaz hre ualeat sine caputio / quar
manice breues sint et stricte tatumo circa manus / longitudo aut tunicar sit tal q a canil
la pedu distet spatio qtuor digitor. Capelan tn hre potit longiore. pro cingulo uo corigia
honesta heant cu cultelo. Caparone et cu caputio sup tuicas portet / cuius longitudo genu
aliqtulu trasceat et aplitudo us3 ad cubitu protedat. Minoris tn latitudis caparone si uoluit
hre potit capelan qui cappa et honesta uti potit uel matelo post collu uel an pect hic inj
conexo. Supiores aut tunice et longu caputiu3 / nec no 7 capelani cappa et matelus no sit
de albo uel penit pano nigro vestiti et iaceat et camiseis lineis no utat. Calciamta alta 7
ampla et an scissa cu caligis heant et femoralia portet. Capillos suos us3 ad aures certis tpri
bus tondeat in rotodu3. Officiu diuinu faciat ut sorores / excepto q couesi ad officiu vir
ginis et mortuor minie teneat. Ieiuniu seruare debeat ut sorores. Liceat tn abbe sup
Ieiunio regle cu eis estus uel itinis aut laboris altius seu alia quauis ronabili et hoesta ca
misericordit dispesare. Informatioi et et correctioi uisitatoris capelan et couisi p oia sit
sbiecti. Cui in his q ad uisitatiois officiu ptient teneat firmit obedire.
Ro possessioib3 et redditib3 || De procuratore monaj et eius officio. Cap. xxj^3.
monastij modo debito ptractadis procurato un prudes parit ac fidelis in sign
lis monasterijs uri ordinis heat qui p abbaz et ouetu costitui et admoueri debeat sicut
uidebit expedire. Hic uo talr istitut de oib3 sibi comissis receptis parit et expesis / abbe et
trib3 alijs sororib3 ad hoc p couentu spalr assignatis et visitatori cu uoluit rone reddere
teneat. Et nihil oio de reb3 mo'j uendere comutare obligare uel alienare quoquo mo
ualeat n' de lnia abbe parit et couentus. Et quicqd otra hoc attepatu fuit irritu de
cernim et inane. Possit tn de mobilib3 paru ualentib3 aliqua parua ex ca licita de
abbe lnia interdu alijs elargiri. possit et p uisitatore cu expedire uidebit amouerj.
Lectio abbe libere || De abbatissa et eius officio Capit. xxij^3.
pertineat ad couentu. Confirmatio uo fiat per cardinale cui fuit iste
ordo omissus uel aucte ipius. Studeat aut sorores tale elige q uirtutib3 poleat 7 sctij

morib; alijs psit poti q officio, et q coitate seruet in oib; ut ei ex pronocatē sorores ex amore
mag ei obiant q tiore Que singularib; aorib; careat ne dū in parte plus dilig, in totū scā
daluz gnet Consolet afflictas sit refugiū tribulatis ne si ap eaz remedia deffuerit sanitati
desperatiois morb; pualeat i infirmis Que hūilit et caritatiue uisitet et corrigat sorores
suas nō pcipiedo eis aliqd quod sit 9 aiaz suā et uestre professiois forma. Non sit pceps in
pcipiedo ne indiscretione pcepti poat pcci laquz aiab; Cui postq cōfirmatioez accepit qdiu
in officio permaserit sorores uniuerse nec nō et failia extior mon pareat et obiant diliget
Semel in ebdoa ad min abba sorores suas pro ipaz monitioe ordinatioe ac renouatioe te
neat ad capitulū conocare. Vbi sz expssione publicaz et coiuz negligentiaz atqz culparuz
pnia misericordit iponat Conferat et cū oib; sororib; suis de his que occurrt pro sui mon
utilitate ac honestate tractāda Sepe n. dns quod meli est Juniori reuelat Nullū onerosuz
uel graue debitū cōtrahat, nisi per procuratore de coi cōsensu soroz cū manifesta nectas
hoc reqrit. Reddat et de rceptis et expesis semel ad min singulis trib; mesib; corā cōue
tu uel saltē quatuo sororib; ab eode et ad hoc spalr deputatis debitā rones. Officiales mon
instituat de cōsilio et assensu couent uel maioris partis ipi. Sigillū uo conet custodiri
faciat et seruari sz ordinatione couent eiusdez Et oes lraz dirigendā ex parte couent
pri corā couentu in capito lectā et approbatā a maiori parte soroz ibidez corā oib; faciat
sigillari. Nulla et soror aliquas dirigat siue rcipiat n po eas abba legat, uel sibi ab alia
ad hoc cōstituta legat. Studeat isup abba sorores recōciliare, si aliquas ab inice ex aliqa
ca uel occasione contigerit coturbari. Soror uo illa q ubo uel sig occasione turbatiois ul scā
dali alti dederit, stati anteq offerat mun orois sue dno venia petes a sorore quā offendit
corā ea se hūilr prostnat, rogās ut itcedat pro se ad dnz quatz indulgeat sibi culpā quā co
misit. Illa uo meor ubi dni n dimiseritis ex cordib; uris, nc pr ur celestis dimittet uobis
liberalr rmittat iniuriā sorori ueniā postulati. Monem sorores os in dno ihu chri ut caue
ãt ab oi supbia uanagloria, Inuidia, auaritia, cura et solicitudine hui scli, detractoe, mu
muratoe dissesione et diuisione, ac oi uitio p qd possint displice in oculis ueri sposi sz mag
sint solicite corā deo seruare interiore et exteriore i oib; puritate ac sep inuicez habe
mutue dilectiois unitate q est uicli perfectiois, ut in ea radicate et fundate, possit ad
agni dni nri ihu chri nuptias cū prudētib; uirginib; itroire.

Dnastia hui religionis p visitatores || De visitatore et ei officio Cap. xxiij.
qui auctez formaz et modū a Cardinali cui fuit a sede aplica iste ur ordo
comisus recipiat. semel ad min anis singulis uisitet. Sane circa visitatores hui illud e
solicite prouidendū, ut quicuqz uel gnalis ul et alicubi alo spalis constituend fuit visitato
talis dz cōstitui, de cui religiosa vita et morib; noticia plena et securitas heat. Qui cū
ad mo3 aliqd ueniens fuit introgress sic se p oia exhibeat et ondat, vt oes de bono ad

meli prouocet, et ad dei amore et intra se mutuā caritate sep iflamet parit et accendat.
Et qn mon claustra ad uisitādū itrauit duos religiosos et idoneos sotios secū ducat Qui uz
sotij sil maneat et dū fuint itra claustrū ab inicez nullaten separentur. Visitato at ra pris
lecta et exposita ab abba sigillū recipiat qd ipā sibi assignare et absolutione ac cessione ab abbe
ministio pete absolute ac libere teneat. Que si coez uitā duce nō potit uel potuerit ul noluerit
per eudez uisitatore, a suo regimie absoluat n sua mora i officio monio dispediosa n eet, sz nectia
uel euident utilis appareret. Absoluat et p eudez si alias nō idonea uel insufficies ad regimen
mon uideret et hoc fiat sz formā et moz quos, a cardinali supradicto rcepit uisitato. Qui tā
de ipi abbe q soroz statu et obsuātia sue rligiois ab oib; gnalr et spalr, a singlis ingrat stu
diosi ueritate. Et ubi aliqd reformadū uel corrigedū inuenit zelo caritatis et aore iustie
cū discretioe corrigat et reformet tā in capite q in mebris sic meli uidebr expedire. Excess
aūt qui fuit sufficiet correct a visitatore itiz nullaten corrigat. Qd si ad tale sibi occreit
qd per se negat emedare ad supiore refferat ut corrigat sic expedit ei cōsilio ac pcepto. Ca
ueat at abba ne, a se uel ab alijs sororib; stat sui mon uisitatoi aliqten abscōdat, qr ma
lū eet inditiū et offensa grauit punieda: ymo uolum et mādam ut ea q sz uite sue foraz
et reglāre obsuātiaz statueda uel emedanda fuint publice ac priuati sic meli fuit faci
edū uisitari diligeter suggerat et pponat. Cui teneat in oib; q ad offz uisitatois ptinet firmi
obire. Que at alr fecint, a visitatore tā abba q alie debite put ueit puniat. Omis at tā
abba q sorores cōsideret et caueat diliget ut nihil aliud q aor diuini et suaz soroz corec
ac mon reforatio eas moueant ad loqndū. Modū at loqri uisitato custodiat supdictū, ut uz
aut cū oib; at cū plurib; sil loqt uel sorte cū una alijs ad min tn duab; i aspectu ei nō
longe sedetib; ut p oia bone fame integritas obseruet, n ad locutoriū cū una ut pluribus
loqui uoluit de his q ad offz suū ptiere noscūt. Jde et visitato tā capelanū q cōuersos 7
cetos d failia extriseca mon uisitet, et i eis corrigat et rformet q correctiois et rforatiois
offio nouit indige penas tā ~~admo~~ amotiois pepetue, a mona lnuando professos ad alia
mo uel ordines sic expedire uiderit q alias prout culpe grauitas et qualitas exegit iponen.
Vt aūt nō grauet mōa in expesis et visitator oez notā cuiuspiā suspitiois euitet volum oio
q visitato de visitatiois offio qcti comode potit se studeat expedire. qto rari absqz sui offi
cij dispedio potit mon clausurā intriseca ingressurus. De Cardinali huius religiois
Erū ne obseruātia pntis re siue formule supscpte || Capitulum. xxiiij.
quā uniformit ubiqz ab oib; uolum et mādam diligeti obseruāi pro deffectu
certi regiminis in posterū rcede uos contingat. aut sb diuisoz magistio uinedi modos icrere
differretes. Dilecto filio nro. J. Sacti Nicolai i carce tuliano diacono cardinali, guberna
tori protectori et correctoi ordinis friz minoz curā et regime uri 7 oiuz monstioz uri
ors. nec nō et psonaz i eis degetiū. s. Capelanoz couersoz et failiaz plene duxim comiten

Sintuetes ut ſb ei et alioꝝ cardinalium qui fuerint pro tpre gubernationi protectioni atq correctioni eorundem frm ordini a ſede aplica deputati obiā cura ꝛ regie debeatis de ceto permanere qb teneamini firmit obire. Et ipi ẜ uiraꝝ curā gerētes et ſolicitudinē eiſdē mōiis et perſonis degetib ī eis capelanis cōuerſis et famlie tm per ſe q per uiros idoneos quoties expedire uiderit uiſitationis offis ipendē ſtudeat corrigenº ꝛ reformanº ibidē tm in capite q ī mēbris q corect ẜ ſeu ꝛformationis officº nouerit indigē. Inſtituat nihilominus et deſtituat ordinet ſtatuat ꝛ diſponat prout ſꝫ deū uiderit expedire. Qꝫ regla nō negligat a ſororibus. Capit. xxvm.

T aūt vos in hac rª ſiue formula tanq in ſpeculo poſſitis inſpicē ne p negligā oblimōeꝫ aliqd negligatis ſemel a nobis in qualibet quīdena legat. Et ubi nos inueneritis ea q ſcpta ſt facē agite grās deo bonorū omīꝫ largitori. Ubi at ſibi qcūqꝫ uiderit aliqd deē doleat de pͤtito caueat de futuro orās ut ei debitū dimittat ꝛ in teptatiōnē ne deinceps inducat. Nulli ergo oīo homīꝫ liceat hāc paginā infringē uel ei auſu temario ꝯtraire. Si quis at hͦ attēptare pſupſerit īdignatiōnē oīpotētis dei et btoꝝ petri ꝛ pauli aploꝝ eī ſe nouit īcurſurū. Dat. pont nri ano. 3º.

Finis.

cc 123 antic. num, da 6 a 124, con omiss. di num. alle cc. 55 bis, 56 bis, 85 bis, 86 bis, + 4 guardie mod. in princ. e 4 in fine.

Genn. 1984
MP

BIBLIOTECA

BIBLIOTECA

BIBLIOTECA